

Збірник міжнародних угод з Міжнародного цивільного процесу

частина 3

Стаття 9. Порядок вручення документів

1. Запитувана установа юстиції здійснює вручення документів відповідно до правил, що діють у її державі, якщо документи, що підлягають врученню, складені на її мові або супроводжуються завіреним перекладом. У тих випадках, коли документи складені не на мові запитуваної Договірної Сторони або не супроводжуються перекладом, вони вручаються одержувачу, якщо він згодний їх прийняти.

2. У запиті про вручення повинні бути вказані точна адреса одержувача і найменування документа, що підлягає врученню. Якщо вказана в проханні про вручення адреса виявилася неповною або неточною, запитувана установа юстиції відповідно до свого законодавства вживає заходів для встановлення точної адреси.

Стаття 10. Підтвердження вручення документів

Підтвердження вручення документів оформляється відповідно до правил, що діють на території запитуваної Договірної Сторони. У підтвердженні обов'язково повинні бути вказані дата і місце вручення, а також особа, якій вручений документ.

Стаття 11. Виклик за кордон потерпілого, свідка, експерта

1. Якщо в ході розслідування або судового розгляду справи на території однієї Договірної Сторони виникне потреба в особистій явці потерпілого, свідка, експерта, що перебуває на території другої Договірної Сторони, то слід звернутися до відповідної установи юстиції Договірної Сторони із запитом про виклик.

2. Повістка не може містити санкції на випадок неявки викликаного.

3. Потерпілий, свідок, експерт, що з'явився за викликом у відповідну установу юстиції другої Договірної Сторони, незалежно від його громадянства, не може на території цієї Договірної Сторони бути притягнутий до кримінальної або адміністративної відповідальності, взятий під варту або підданий покаранню у зв'язку з будь-яким діянням, учиненим до перетинання її державного кордону. Такі особи не можуть бути також притягнуті до кримінальної або адміністративної відповідальності, взяті під варту або піддані покаранню в зв'язку з їхніми показаннями або висновками як експертів.

4. Цією гарантією не користується потерпілий, свідок, експерт, якщо він протягом 15 днів з моменту повідомлення його про те, що його присутність не є обов'язковою, не залишить територію запитуючої Договірної Сторони. До цього строку не зараховується час, протягом якого потерпілий, свідок, експерт не міг залишити територію запитуючої Договірної Сторони з незалежних від нього обставин.

5. Потерпілі, свідки, експерти, що з'явилися за викликом на територію другої Договірної Сторони, мають право на відшкодування їм установою юстиції, що викликала, витрат, пов'язаних з проїздом

і перебуванням за кордоном, а також на відшкодування неотриманої заробітної плати або фіксованого прибутку за дні відволікання від роботи; експерти, крім того, мають право на винагороду за проведення експертизи. У виклику повинно бути зазначено, на які види виплат мають право викликані особи. За їхнім клопотанням установа юстиції, від якої виходить виклик, може виплатити аванс.

Стаття 12. Дійсність документів

1. Документи, що були складені або завірені відповідно до законодавства однієї Договірної Сторони, скріплені печаткою і завірені підписом компетентної особи, мають силу документа на території другої Договірної Сторони без будь-якого іншого посвідчення. Це стосується також копій і перекладів, завірених відповідним чином.

2. Документи, що на території однієї Договірної Сторони визнаються офіційними, вважаються такими і на території другої Договірної Сторони.

Стаття 13. Витрати, пов'язані з наданням правової допомоги

1. Кожна Договірна Сторона несе витрати, пов'язані з наданням правової допомоги на своїй території.

2. Запитувана установа юстиції повідомляє запитуючу установу юстиції про розмір витрат. Якщо запитуюча установа юстиції стягне ці витрати з особи, зобов'язаної їх відшкодувати, то отримані кошти надходять на користь тієї Договірної Сторони, що їх стягнула.

Стаття 14. Надання інформації

Центральні органи Договірних Сторін надають один одному на прохання інформацію про чинне або те, що діяло раніше в їхніх державах, законодавство і про його застосування установами юстиції.

Стаття 15. Безоплатний правовий захист

У передбачених законодавством Договірних Сторін випадках громадянам однієї Договірної Сторони в судах та інших установах другої Договірної Сторони надається безоплатна правова допомога і забезпечується безоплатне судочинство на тих самих підставах і в тому самому обсязі, що й громадянам цієї Договірної Сторони.

Стаття 16. Пересилання документів про реєстрацію актів громадянського стану та інших документів

1. Органи реєстрації актів громадянського стану однієї Договірної Сторони безпосередньо пересилають на клопотання установ юстиції другої Договірної Сторони виписки із записів актів громадянського стану для службового використання.

2. Клопотання громадян однієї Договірної Сторони про висилання свідоцтв про реєстрацію актів громадянського стану можна пересилати безпосередньо відповідному органу реєстрації актів громадянського стану другої Договірної Сторони. Ці документи заявник одержує за посередництвом дипломатичного представництва або консульської установи тієї Договірної Сторони, орган якої видав ці документи.

3. Документи про освіту, стаж роботи й інші, що стосуються особистих і майнових прав та інтересів громадян, видаються і пересилаються в порядку, передбаченому пунктом 2 цієї статті.

4. Документи, зазначені в пунктах 1-3 цієї статті, пересилаються без перекладу і безоплатно.

Стаття 17. Умови надання правової допомоги

Запитувана Договірна Сторона виконує запит про надання правової допомоги при умові, якщо надання правової допомоги не завдасть шкоди її суверенітету або безпеці, та не буде суперечити її конституційним принципам і основним принципам міжнародного права.

Частина друга

Спеціальні положення

Розділ 1

Правова допомога у цивільних справах

Стаття 18. Звільнення від судових витрат

Громадяни однієї Договірної Сторони на території другої Договірної Сторони звільнюються від оплати судових витрат на тих самих підставах і в тому самому обсязі, що й громадяни другої Договірної Сторони.

Стаття 19. Видача документів про особистий і майновий стан

1. Документ про особистий і майновий стан, необхідний для вирішення питання про звільнення від сплати судових витрат, видається компетентним органом Договірної Сторони, на території якої заявник має місце проживання або місцеперебування.

2. Якщо заявник не має місця проживання або місцеперебування на території Договірних Сторін, то достатньо документа, виданого або завіреного дипломатичним представництвом або консульською установою держави, громадянином якої він є.

3. Суд, що розглядає клопотання про звільнення від сплати судових витрат, може запитати додаткову інформацію від органа, що видав документ.

Стаття 20. Компетенція судів

1. Якщо цей Договір не встановлює іншого, то суди кожної з Договірних Сторін є компетентними розглядати цивільні справи, якщо відповідач фізична особа має на її території місце проживання, а відповідач юридична особа - місцезнаходження.

2. Суди Договірних Сторін розглядають справи також в інших, крім передбачених в пункті 1 цієї статті, випадках, якщо про це є письмова угода сторін. За наявності такої угоди суд припиняє провадження у справі за заявою сторони, якщо така заява зроблена до початку розгляду позову по суті. Виняткова компетенція судів не може бути змінена угодою сторін.

3. У разі порушення провадження в справі між тими самими сторонами, про той самий предмет і на тих самих підставах у судах обох Договірних Сторін, компетентних відповідно до цього Договору, суд, що порушив справу пізніше, припиняє провадження.

Стаття 21. Правоздатність і дієздатність

1. Дієздатність і правоздатність фізичної особи визначаються законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

2. Правоздатність юридичної особи визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої її засновано.

Стаття 22. Обмеження дієздатності або визнання особи недієздатною

1. При обмеженні дієздатності особи або визнанні її недієздатною компетентними є суди і застосовується законодавство Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа, за винятком випадків, передбачених пунктами 2-3 цієї статті.

2. Якщо суд однієї з Договірних Сторін установить, що є підстави для обмеження дієздатності або визнання недієздатним громадянина другої Договірної Сторони, місце проживання або місцеперебування якого знаходиться на території цієї Договірної Сторони, то він повідомляє про це відповідний суд другої Договірної Сторони. Якщо суд, сповіщений таким чином, протягом трьох місяців не розпочне провадження в справі або не висловиться в цей строк, то установа юстиції місця проживання або місцеперебування цієї особи може розглядати справу про обмеження дієздатності або визнання її недієздатною відповідно до законодавства своєї держави, якщо підстави для цього передбачені також законодавством тієї Договірної Сторони, громадянином якої є дана особа. Рішення про обмеження дієздатності або визнання особи недієздатною повинно бути направлено відповідному суду другої Договірної Сторони.

3. У невідкладних випадках суд однієї Договірної Сторони, на території якої проживає або знаходиться особа, яка підлягає обмеженню дієздатності або визнанню недієздатною і є громадянином другої Договірної Сторони, може сам ужити заходів, необхідних для захисту цієї особи або її майна. Рішення про вжиття таких заходів слід направити відповідному суду Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

4. Положення пунктів 1, 2, 3 цієї статті застосовуються також при скасуванні обмеження дієздатності особи або відновленні громадянина в дієздатності.

Стаття 23. Визнання безвісно відсутнім, оголошення померлим і встановлення факту смерті

1. У справах про визнання безвісно відсутнім, оголошення померлим і встановлення факту смерті компетентними є установи юстиції тієї Договірної Сторони, громадянином якої була особа на той час, коли вона за останніми даними була в живих.

2. Установи юстиції однієї Договірної Сторони можуть визнати громадянина другої Договірної Сторони безвісно відсутнім, оголосити померлим або встановити факт його смерті за заявою осіб, що проживають на її території, якщо їх права та інтереси ґрунтуються на законодавстві цієї Договірної Сторони.

3. У справах, передбачених пунктами 1 і 2 цієї статті, установи юстиції Договірних Сторін застосовують законодавство своїх держав.

4. Рішення, винесені відповідно до пункту 2 цієї статті, є дійсними лише на території тієї Договірної Сторони, установа юстиції якої винесла таке рішення.

Стаття 24. Укладення шлюбу

1. Умови укладення шлюбу визначаються для кожної особи, яка вступає в шлюб, законодавством Договірної Сторони, громадянином якої вона є. Крім того, повинні бути дотримані вимоги законодавства Договірної Сторони, на території якої укладається шлюб, стосовно перешкод до укладення шлюбу.

2. Форма укладення шлюбу визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої укладається шлюб.

Стаття 25. Особисті й майнові права подружжя

1. Особисті й майнові права подружжя, що мають громадянство однієї Договірної Сторони і які проживають на території іншої Договірної Сторони, визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої вони мають спільне місце проживання.

2. Якщо подружжя мають громадянство однієї Договірної Сторони і один із них мешкає на території однієї Договірної Сторони, а другий - на території другої Договірної Сторони, то їх особисті й майнові права визначаються законодавством тієї Договірної Сторони, громадянами якої вони є.

3. Якщо один із подружжя є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - другої Договірної Сторони й один із них мешкає на території однієї, а другий - на території другої Договірної Сторони, то їх особисті й майнові права визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої вони мали своє останнє спільне місце проживання.

4. Якщо подружжя є громадянами різних Договірних Сторін і мешкають на території однієї Договірної Сторони, їх особисті й майнові права визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої вони мають спільне місце проживання.

5. Якщо подружжя не мають громадянства жодної із Договірних Сторін і не мають спільного місця проживання на територіях Договірних Сторін, застосовується законодавство Договірної Сторони, установа юстиції якої розглядає справу.

6. Компетентними приймати рішення відносно особистих і майнових правовідносин подружжя, передбачених пунктами 1-4, є установи юстиції Договірної Сторони, законодавство якої застосовується до цих правовідносин.

У випадках, передбачених пунктом 5 цієї статті, компетентними є установи юстиції обох Договірних Сторін.

Стаття 26. Розірвання шлюбу і визнання шлюбу недійсним

1. У справах про розірвання шлюбу компетентними є установи юстиції і застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, громадянами якої подружжя було на момент подачі заяви. Якщо обидва з подружжя мають місце проживання на території другої Договірної Сторони, то компетентними розглядати справу є також установи юстиції цієї Договірної Сторони.

2. Якщо в момент подачі заяви про розірвання шлюбу один з подружжя є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - другої Договірної Сторони, й один із них мешкає на території однієї, а

другий - на території другої Договірної Сторони, то компетентними розглядати справу є установи юстиції обох Договірних Сторін. При цьому вони застосовують законодавство своєї держави.

3. У справах про визнання шлюбу недійсним застосовується законодавство Договірної Сторони, яке відповідно до статті 24 цього Договору застосовувалося при укладенні шлюбу. При цьому компетенція судів визначається відповідно до пунктів 1 і 2 цієї статті.

Стаття 27. Правовідносини між батьками і дітьми

1. Справи про встановлення і оспорування батьківства вирішуються відповідно до законодавства Договірної Сторони, громадянином якої є дитина за народженням.

2. Правовідносини між батьками і дітьми визначаються законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої вони мають спільне місце проживання.

3. Якщо місце проживання кого-небудь із батьків знаходиться на території однієї Договірної Сторони, а місце проживання дитини

- на території другої Договірної Сторони, правовідносини між ними визначаються законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є дитина.

4. Походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі, визначається відповідно до законодавства Договірної Сторони, громадянином якої є дитина.

5. Для винесення рішень з питань, зазначених у пунктах 1-4 цієї статті, компетентними є установи юстиції Договірної Сторони, законодавство якої повинно застосовуватися в цих випадках.

6. Якщо позивач і відповідач мешкають на території однієї Договірної Сторони, компетентними є також суди цієї Договірної Сторони з дотриманням положень пунктів 1-4 цієї статті.

Стаття 28. Усиновлення

1. Усиновлення дитини, яка є громадянином однієї Договірної Сторони і мешкає на території другої Договірної Сторони, здійснюється на підставі законодавства тієї Договірної Сторони, громадянином якої є дитина.

2. Для усиновлення необхідні, якщо цього вимагає законодавство тієї Договірної Сторони, громадянином якої є усиновлюваний, згода усиновлюваного, його законного представника, дозвіл компетентного державного органу, а також застосовуються обмеження щодо усиновлення, пов'язаного зі зміною місця проживання усиновлюваного на місце проживання на території другої Договірної Сторони.

3. Якщо дитину всиновлюють подружжя, один із яких є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - другої Договірної Сторони, повинні бути дотримані вимоги, передбачені законодавством обох Договірних Сторін. Проте, якщо подружжя мають місце проживання на території однієї з Договірних Сторін, застосовується законодавство цієї Договірної Сторони.

4. Положення пунктів 1-3 цієї статті стосуються також скасування усиновлення і визнання його недійсним.

5. У справах про усиновлення, скасування і визнання усиновлення недійсним компетентними є установи юстиції тієї Договірної Сторони, громадянином якої є усиновлюваний. Якщо усиновлюваний є громадянином однієї Договірної Сторони, а проживає на території другої Договірної Сторони, де має місце проживання також усиновитель, то компетентними є також установи юстиції другої Договірної Сторони.

Стаття 29. Опіка та піклування

1. У справах про опіку та піклування над громадянами Договірних Сторін, якщо цим Договором не передбачається інше, компетентною є установа юстиції Договірної Сторони, громадянином якої є особа, що потребує опіки або піклування. При цьому застосовується законодавство цієї Договірної Сторони.

2. Правовідносини між опікуном або піклувальником і особою, що перебуває під опікою або піклуванням, визначаються законодавством Договірної Сторони, орган з опіки та піклування якої призначив опікуна або піклувальника.

3. Якщо виникла потреба вжити заходів з опіки або піклування в інтересах особи, що перебуває під опікою або піклуванням, місце проживання або місцеперебування або майно якої знаходиться на території другої Договірної Сторони, то орган опіки та піклування цієї Договірної Сторони негайно повинен сповістити орган опіки та піклування Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

4. У невідкладних випадках орган опіки та піклування другої Договірної Сторони може самостійно вжити необхідних заходів, проте він повинен негайно сповістити про попередньо вжиті заходи орган з опіки і піклування Договірної Сторони, громадянином якої є особа, що перебуває під опікою або піклуванням. Ужиті заходи залишаються в силі, поки цей орган не винесе іншого рішення.

5. Компетентний орган з опіки і піклування може передати опіку або піклування відповідним органам другої Договірної Сторони, якщо місце проживання або місцеперебування або майно особи, що перебуває під опікою або піклуванням, знаходиться на території цієї Договірної Сторони. Передача є дійсною лише в тому випадку, якщо запитуваний орган дасть згоду прийняти опіку або піклування і сповістить про це запитуючий орган.

6. Орган, що відповідно до пункту 5 цієї статті прийняв опіку або піклування, здійснює їх відповідно до законодавства своєї держави. Він не вправі, проте, виносити рішення з питань, що стосуються особистого статусу особи, яка перебуває під опікою або піклуванням.

Стаття 30. Право власності

1. Право власності на нерухоме майно визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться нерухоме майно.

2. Право власності на транспортні засоби, які підлягають внесенню до державних реєстрів, визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться орган, що здійснив реєстрацію транспортного засобу.

3. Виникнення і припинення права власності або іншого речового права визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої майно знаходилося в момент, коли мала місце дія або інша обставина, що стала підставою виникнення або припинення такого права. Виникнення і припинення права власності або іншого речового права на майно, що є предметом угоди, визначається законодавством за місцем учинення угоди, якщо інше не передбачено угодою сторін.

Стаття 31. Форма угоди

1. Форма угоди визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої її укладено.

2. Форма угоди з приводу нерухомого майна і права на нього визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться таке майно.

Стаття 32. Відшкодування шкоди

1. Зобов'язання про відшкодування шкоди, крім тих, що випливають з договорів та інших правомірних дій, визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої мала місце дія або інша обставина, що стала підставою для вимоги про відшкодування шкоди.

2. Якщо заподіювач шкоди і потерпілий є громадянами однієї Договірної Сторони, застосовується законодавство Договірної Сторони, до суду якої подано позовну заяву.

3. У справах, зазначених у пунктах 1 і 2 цієї статті, компетентним є суд Договірної Сторони, на території якої мала місце дія або інша обставина, що стала підставою для вимоги про відшкодування шкоди. Потерпілий може пред'явити позовну заяву також до суду Договірної Сторони, на території якої мешкає відповідач.

Стаття 33. Право успадкування

1. До правовідносин щодо успадкування рухомого майна застосовується законодавство Договірної Сторони, громадянином якої був спадкодавець на момент смерті.

2. До правовідносин щодо успадкування нерухомого майна застосовується законодавство Договірної Сторони, на території якої знаходиться таке майно.

3. Громадяни однієї Договірної Сторони, як і громадяни іншої Договірної Сторони, які проживають на її території, мають рівні права щодо здатності складання і скасування заповіту на території іншої Договірної Сторони або набуття прав на спадкове майно.

Стаття 34. Перехід спадщини державі

Якщо за законодавством Договірної Сторони спадкове майно, що успадковується державою за законом, переходить у власність цієї держави, то рухоме майно передається державі, громадянином якої на момент смерті був спадкодавець, а нерухоме майно переходить у власність тієї держави, на території якої воно знаходиться.

Стаття 35. Форма заповіту

1. Здатність особи складати або скасовувати заповіт, а також визначення правових наслідків недолікі вволевиявлення,

встановлюється законодавством тієї Договірної Сторони, громадянином якої був заповідач на момент складання або скасування заповіту.

2. Форма складання або скасування заповіту визначається законодавством тієї Договірної Сторони, громадянином якої був заповідач на момент складання або скасування заповіту. Проте достатньо, щоб було дотримане законодавство Договірної Сторони, на території якої було складено або скасовано, змінено заповіт.

Стаття 36. Компетенція у справах про спадкування

1. Проведення у справах про спадкування рухомого майна, за винятком випадків, передбачених пунктом 2 цієї статті, здійснюють установи юстиції Договірної Сторони, громадянином якої був спадкодавець на момент смерті.

2. Якщо все рухоме спадкове майно, що залишилося після смерті громадянина однієї Договірної Сторони знаходиться на території другої Договірної Сторони, то за заявою спадкоємця або відказоодержувача, при наявності згоди всіх спадкоємців, провадження в справі про успадкування здійснюють установи юстиції тієї Договірної Сторони, де знаходиться зазначене майно.

3. Проведення у справах про успадкування нерухомого майна здійснюють установи юстиції Договірної Сторони, на території якої знаходиться це майно.

4. Положення цієї статті застосовуються також до спорів у справах про успадкування.

Стаття 37. Заходи для охорони спадщини

1. Компетентні органи однієї Договірної Сторони вживають відповідно до свого законодавства заходи, необхідні для охорони спадкового майна, що знаходиться на її території, залишене громадянином другої Договірної Сторони.

2. Органи, відповідальні за вжиття заходів щодо охорони спадщини після смерті громадянина другої Договірної Сторони, зобов'язані негайно повідомити дипломатичне представництво або консульську установу цієї Договірної Сторони про смерть спадкодавця і про осіб, які заявили про свої права на спадщину, про відомі їм обставини, що стосуються осіб, які мають право на спадщину, і про місце їхнього перебування, про наявність заповіту, про розмір і вартість спадщини, а також про те, яких заходів вжито для охорони спадщини.

3. На вимогу дипломатичного представництва або консульської установи їм передається спадкове рухоме майно і документи померлого.

4. Дипломатичне представництво або консульська установа однієї Договірної Сторони мають право представляти інтереси громадян цієї Договірної Сторони з питань успадкування перед органами другої Договірної Сторони без спеціального доручення, якщо ці громадяни з поважних причин не в змозі своєчасно захищати свої права й інтереси і не призначили уповноваженого.

5. Якщо громадянин однієї Договірної Сторони помер під час поїздки по території другої Договірної Сторони, де він не мав постійного місця проживання, то речі, що були при ньому, за описом передаються дипломатичному представництву або консульській установі Договірної Сторони, громадянином якої був померлий.

Стаття 38. Видача спадщини

1. Якщо рухоме спадкове майно або грошова сума, виручена від продажу рухомого або нерухомого спадкового майна, підлягає після закінчення спадкового провадження передачі спадкоємцям, місце проживання або місцеперебування яких знаходиться на території другої Договірної Сторони, то спадкове майно або виручена грошова сума передаються дипломатичному представництву або консульській установі цієї Договірної Сторони.

2. Установа юстиції, компетентна у справах про успадкування, видає розпорядження про видачу спадкового майна дипломатичному представництву або консульській установі.

3. Це майно може бути передано спадкоємцям, якщо:

1) усі вимоги кредиторів спадкодавця, заявлені в строк, установлений законодавством Договірної Сторони, де знаходиться спадкове майно, сплачені або забезпечені;

2) сплачені або забезпечені всі збори, пов'язані з успадкуванням;

3) компетентні установи дали, якщо це необхідно, дозвіл на вивіз спадкового майна.

4. Переказ грошових сум провадиться відповідно до законодавства, чинного на територіях Договірних Сторін.

Розділ 2. Визнання і виконання рішень

Стаття 39. Визнання і виконання рішень в цивільних справах, а також у кримінальних справах в частині відшкодування шкоди

1. Договірні Сторони взаємно визнають і виконують рішення судів, що набули законної сили, в цивільних справах, а також вироки в частині відшкодування збитків, завданих злочином.

2. На території Договірних Сторін визнаються без спеціального провадження рішення установ юстиції в цивільних справах, які не потребують за своїм характером виконання.

Стаття 40. Розгляд клопотань про визнання і виконання рішень

1. Розгляд клопотань про визнання і виконання рішень належить до компетенції судів Договірної Сторони, на території якої повинно бути здійснене виконання.

2. Клопотання про визнання і виконання рішень подається до суду, що ухвалив рішення у справі в першій інстанції, який перепроваджує його суду, компетентному винести рішення за клопотанням.

3. Реквізити клопотання визначаються законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої повинно бути здійснене виконання.

4. До клопотання про визнання і виконання рішень необхідно додати:

1) завірену судом копію рішення, офіційний документ про набуття рішенням законної сили, якщо це не впливає з тексту самого рішення, а також довідку про його виконання, якщо рішення раніше виконувалося на території Договірної Сторони;

2) документ, з якого випливає, що відповідачу (або його представнику), який не взяв участь у процесі, було своєчасно та у належній формі хоча б раз вручено повідомлення про виклик до суду; 3) завірені переклади документів, зазначених у підпунктах 1 і

2 цього пункту.

5. Якщо у суду при визнанні та виконанні рішення виникне сумнів, він може запитати пояснення від особи, яка порушила клопотання, а також опитати боржника по суті клопотання.

Стаття 41. Порядок виконання рішень

1. Порядок виконання регулюється законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої повинно бути здійснене виконання.

2. У відношенні судових витрат, пов'язаних із виконанням, застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, на території якої рішення повинно бути виконане.

Стаття 42. Відмова у визнанні та виконанні судових рішень

У визнанні і виконанні судового рішення може бути відмовлено: 1) якщо відповідач у справі не взяв участі в процесі внаслідок того, що йому або його представнику не був своєчасно і належним чином вручений виклик до суду;

2) якщо в тому самому правовому спорі між тими ж сторонами на території Договірної Сторони, де повинно бути визнане і виконане рішення, раніше вже було винесено рішення, що набуло чинності, або якщо установою цієї Договірної Сторони було порушене провадження в даній справі раніше, ніж у справі, в якій винесене рішення;

3) якщо відповідно до положень цього Договору, а у випадках, не передбачених цим Договором, відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої рішення повинно бути визнане і виконане, справа відноситься до виняткової компетенції її установ юстиції.

Стаття 43. Мирові угоди

Положення статей 39-42 цього Договору про судові рішення застосовуються і до мирових угод, затверджених судом.

Стаття 44. Вивезення речей і переказ грошових сум

При вивезенні речей і переказі грошових сум, отриманих у результаті виконання, застосовується законодавство Договірної Сторони, на території якої виконується рішення.

Заключні положення.

Стаття 64. Набуття чинності Договором

Цей Договір підлягає ратифікації і набуде чинності через 30 днів після обміну ратифікаційними грамотами.

Стаття 65. Термін дії Договору

1. Цей Договір укладається на невизначений строк. Кожна з Договірних Сторін може денонсувати його шляхом письмового повідомлення по дипломатичних каналах. Договір утрачає чинність через шість місяців від дати одержання другою Договірною Стороною такого повідомлення.

2. Цей Договір за взаємною згодою Договірних Сторін може бути змінений і доповнений в порядку його укладення.

10. Договір між Україною та Латвійською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних, трудових та кримінальних справах

Дата підписання: 23.05.1995

Дата ратифікації: 22.11.1995

Дата набуття чинності: 12.07.1996

Україна та Латвійська Республіка, які надалі іменуються - Договірні Сторони, надаючи важливе значення розвитку співробітництва в галузі надання правової допомоги у цивільних, сімейних, трудових та кримінальних справах, домовились про нижченаведене:

Частина перша

Загальні положення

Стаття 1. Правовий захист

1. Громадяни однієї Договірної Сторони користуються на території другої Договірної Сторони стосовно своїх особистих та майнових прав таким самим правовим захистом, як і громадяни цієї Договірної Сторони.

Це відноситься також і до юридичних осіб, які створені відповідно до законодавства однієї з Договірних Сторін.

2. Громадяни однієї Договірної Сторони мають право вільно звертатись до судів, прокуратури, установ нотаріату (які надалі іменуються "установи юстиції") та до інших установ другої Договірної Сторони, до компетенції яких відносяться цивільні (в тому числі трудові, житлові), сімейні та кримінальні справи, можуть виступати в них, порушувати клопотання, подавати позови та здійснювати інші процесуальні дії на тих самих умовах, як і власні громадяни.

Стаття 2. Правова допомога

1. Установи юстиції Договірних Сторін надають взаємно правову допомогу у цивільних, сімейних та кримінальних справах відповідно до положень даного Договору.

2. Установи юстиції надають правову допомогу й іншим установам, до компетенції яких відносяться справи, вказані в пункті 1 цієї статті.

3. Інші установи, до компетенції яких відносяться справи, вказані в пункті 1 цієї статті, надсилають клопотання про правову допомогу через установи юстиції.

Стаття 3. Обсяг правової допомоги

Правова допомога охоплює виконання процесуальних дій, що передбачені законодавством запитованої Договірної Сторони, зокрема, допит сторін, потерпілих, обвинувачених та підсудних, свідків, експертів, проведення експертиз, обшуку (судового огляду), вилучення та передачу речових доказів, порушення або перейняття кримінального переслідування та видачу осіб, які скоїли злочини, визнання та виконання судових рішень, вручення та пересилання документів, надання за клопотанням другої Договірної Сторони відомостей про судимість обвинувачених.

Стаття 4. Порядок зносин

При наданні правової допомоги установи Договірних Сторін зносяться одна з одною через Міністерство юстиції та Генеральну Прокуратуру України і Міністерство юстиції та Генеральну Прокуратуру Латвійської Республіки, якщо даним Договором не передбачено інше.

Стаття 5. Мова, яка використовується

1. Клопотання про надання правової допомоги та документи, які до нього додаються, складаються державною мовою запитуючої установи. Клопотання скріплюється гербовою печаткою запитуючої установи та засвідчується підписом її керівника (компетентної особи).

2. До клопотання про надання правової допомоги та документів, які до нього додаються, повинен бути прикладений переклад на державну мову виконавця клопотання або російську мову. Переклад засвідчується офіційним перекладачем чи нотаріусом, або посадовою особою запитуючої установи, або дипломатичним представництвом чи консульською установою запитуючої Договірної Сторони.

3. При виконанні клопотання про надання правової допомоги документи складаються державною мовою виконавця клопотання та відсилаються разом з перекладом на державну мову запитуючої установи або російську мову. Переклад засвідчується офіційним перекладачем чи нотаріусом, або посадовою особою запитованої установи, або дипломатичним представництвом чи консульською установою запитованої Договірної Сторони.

Стаття 6. Оформлення документів

Документи, які надсилаються установами юстиції та іншими установами в порядку надання правової допомоги, повинні бути засвідчені підписом компетентної особи та скріплені гербовою печаткою.

Стаття 7. Форма та зміст клопотання про надання правової допомоги

В клопотанні про надання правової допомоги повинно бути вказано:

- 1) найменування запитуючої установи;
- 2) найменування запитуваної установи;
- 3) найменування справи, у якій запитується правова допомога;
- 4) імена, якщо є, по батькові та прізвища осіб, відносно яких направляється клопотання, їх громадянство, заняття та постійне місце проживання чи місцеперебування, а для юридичних осіб - найменування та місцезнаходження;
- 5) прізвища та адреси їх уповноважених;
- 6) зміст доручення, а в кримінальних справах також опис фактичних обставин скоєного злочину та його юридична кваліфікація.

Стаття 8. Порядок виконання

1. При виконанні клопотання про надання правової допомоги установа юстиції, до якої звернене клопотання, застосовує законодавство своєї держави. Однак на прохання установи, від якої виходить клопотання, вона може застосовувати процесуальні норми Договірної Сторони, від якої виходить клопотання, оскільки вони не суперечать законодавству її держави.

2. Якщо установа юстиції, до якої звернене клопотання, не компетентна його виконати, вона пересилає клопотання компетентній установі юстиції та сповіщає про це установу, від якої виходить клопотання.

3. У випадку відповідного клопотання установа юстиції, до якої звернене клопотання, сповіщає установу, від якої виходить клопотання, про час та місце виконання клопотання.

4. Після виконання клопотання установа юстиції, до якої воно звернено, направляє документи установі, від якої виходить клопотання; в тому випадку, якщо правова допомога не могла бути надана, запитувана установа юстиції повертає клопотання та повідомляє про обставини, які перешкоджають його виконанню.

5. Правова допомога не надається, якщо її надання може спричинити шкоду суверенітету чи безпеці або протирічить основним принципам законодавства запитуваної Договірної Сторони.

Стаття 9. Порядок вручення документів

1. Запитувана установа здійснює вручення документів відповідно до правил, які діють в її державі, якщо документи, що підлягають врученню, складені на її мові або забезпечені засвідченим перекладом. У тому випадку, коли документи складені не на мові запитуваної Договірної Сторони або не забезпечені перекладом, вони вручаються одержувачу, якщо він згоден добровільно їх прийняти.

2. У клопотанні про вручення повинні бути вказані точна адреса одержувача та найменування документа, який підлягає врученню. Якщо вказана в клопотанні адреса виявилася неповною, запитувана установа згідно з законодавством своєї держави вживає заходи для встановлення точної адреси.

Стаття 10. Підтвердження вручення документів

Підтвердження вручення документів оформлюється відповідно до правил, які діють на території запитуваної Договірної Сторони. У підтвердженні повинні бути вказані час та місце вручення, а також особа, якій вручено документ.

Стаття 11. Вручення документів та допит громадян через дипломатичні представництва або консульські установи

Договірні Сторони мають право вручати документи та допитувати власних громадян через свої дипломатичні представництва або консульські установи. При цьому не можуть застосовуватись заходи примусового характеру.

Стаття 12. Виклик за кордон свідків, потерпілих, цивільних позивачів та відповідачів, їх представників, експертів

1. Якщо під час попереднього розслідування або судового розгляду на території однієї Договірної Сторони виникне необхідність в особистій явці свідків, потерпілих, цивільних позивачів та відповідачів, їх представників або експертів, які знаходяться на території другої Договірної Сторони, то слід звернутися до відповідного органу цієї Договірної Сторони з клопотанням про вручення повістки.

2. Повістка не повинна містити санкцій на випадок неявки викликаного.

3. Особи, вказані в пункті 1 цієї статті, які незалежно від їх громадянства добровільно з'явилися за викликом до відповідної установи другої Договірної Сторони, не можуть на території цієї Договірної Сторони бути притягненими до кримінальної або адміністративної відповідальності, взятими під варту або бути покараними у зв'язку з будь-яким діянням, скоєним до перетинання державного кордону. Такі особи не можуть бути притягнутими до кримінальної або адміністративної відповідальності, взятими під варту або бути покараними у зв'язку з їх свідченнями або висновками як експертів, або у зв'язку з діянням, що є предметом розгляду.

4. Цим привілеєм не користуються особи, вказані в пункті 1 цієї статті, якщо вони протягом 15 днів з моменту повідомлення про те, що їх присутність не є необхідною, не залишать територію запитуючої Договірної Сторони. У цей строк не зараховується час, протягом якого ці особи не могли залишити територію запитуючої Договірної Сторони за незалежних від них обставин.

5. Потерпілі, свідки та експерти, які з'явилися за викликом на територію другої Договірної Сторони, мають право на відшкодування витрат установою, яка їх викликала, пов'язаних з проїздом та перебуванням за кордоном, а також на відшкодування неотриманої плати за дні відриву від роботи; експерти, крім того, мають право на винагороду за проведення експертизи. У виклику повинно бути вказано на які види виплат мають право викликані особи; за їх клопотанням Договірна Сторона, від якої надійшов виклик, сплачує аванс на покриття відповідних витрат.

Стаття 13. Дійсність документів

1. Документи, що були на території однієї з Договірних Сторін складені або засвідчені офіційною особою (нотаріусом, офіційним перекладачем, експертом тощо) в межах компетенції та за встановленою формою і засвідчені печаткою, приймаються на території другої Договірної Сторони без будь-якого іншого засвідчення.

2. Документи, що на території однієї Договірної Сторони розглядаються як офіційні, користуються і на території другої Договірної Сторони доказовою силою офіційних документів.

Стаття 14. Витрати, пов'язані з наданням правової допомоги

1. Договірні Сторони самі несуть всі витрати, які виникли при наданні правової допомоги на їх території, за винятком витрат, пов'язаних з проведенням експертиз.

2. Установа юстиції, до якої звернене клопотання, сповістить установу, від якої виходить клопотання, про суму витрат. Якщо установа, від якої виходить клопотання, стягне ці витрати з особи, зобов'язаної їх відшкодувати, то стягнені суми надходять на користь Договірної Сторони, яка їх стягнула.

Стаття 15. Надання інформації

Міністерство юстиції та Генеральна Прокуратура України і Міністерство юстиції та Генеральна прокуратура Латвійської Республіки надають один одному на прохання інформацію про чинне або про те, що було раніше чинне в їх державах законодавство та щодо питань його застосування установами юстиції.

Стаття 16. Правовий захист громадян

Громадянам однієї Договірної Сторони у судах та інших установах другої Договірної Сторони надається юридична допомога та забезпечується судочинство на тих самих підставах та з тими самими привілеями, як і громадянам цієї Договірної Сторони.

Стаття 17. Пересилка документів про реєстрацію актів громадянського стану та інших документів

1. Компетентні установи Договірних Сторін пересилають одна одній виписки з книг запису актів громадянського стану, які стосуються громадян другої Договірної Сторони. Пересилаються виписки безплатно та відразу після запису.

2. Пункт перший цієї статті застосовується також у випадках, якщо до записів актів громадянського стану внесені зміни та виправлення. В такому випадку пересилаються виписки з книг запису актів громадянського стану зі змінами.

3. Органи реєстрації актів громадянського стану однієї Договірної Сторони безпосередньо пересилають на прохання установи юстиції другої Договірної Сторони також інші виписки з книг запису актів громадянського стану для службового користування.

4. Клопотання громадян однієї Договірної Сторони про висилку свідоцтв про реєстрацію актів громадянського стану можна пересилати безпосередньо відповідному органу реєстрації актів громадянського стану другої Договірної Сторони. Ці документи заявник отримує при посередництві дипломатичного представництва або консульської установи тієї Договірної Сторони, орган якої видав ці документи.

5. Документи, які вказані в пунктах 1-3 цієї статті, пересилаються без перекладів та безплатно.

6. Договірні Сторони пересилають одна одній копії судових рішень, що набули чинності, які стосуються громадянського стану громадян другої Договірної Сторони.

7. Прохання громадян однієї Договірної Сторони про видачу або пересилку документів про освіту, трудовий стаж як особистих або матеріальних правах та інтересах пересилаються безпосередньо компетентній установі другої Договірної Сторони. Якщо документи пересилаються громадянам через дипломатичні представництва або консульські установи тієї Договірної Сторони, на території якої компетентна установа видала ці документи, дипломатичне представництво або консульська установа під час видачі громадянам документів стягують плату за їх оформлення.

Частина друга

Спеціальні положення

Розділ I

Правова допомога та правові відносини у цивільних, сімейних та трудових справах

Стаття 18. Звільнення від судових витрат

Громадяни однієї Договірної Сторони на території другої Договірної Сторони звільнюються від сплати судових витрат на тих самих підставах та в тому ж обсязі, що і громадяни даної Договірної Сторони.

Стаття 19. Видача документів про особистий, сімейний та майновий стан

1. Документ про особистий, сімейний та майновий стан, необхідний для одержання дозволу на звільнення від сплати судових витрат, видається компетентною установою Договірної Сторони, на території якої заявник має місце проживання чи місцеперебування.

2. Якщо заявник не має місця проживання чи місцеперебування на території Договірних Сторін, то достатньо документа, виданого або засвідченого дипломатичним представництвом або консульською установою його держави.

3. Суд, який виносить рішення щодо клопотання про звільнення від сплати судових витрат, може запитати установу, яка видала документ, про додаткові відомості.

Стаття 20. Компетенція судів

1. Якщо даний Договір не встановлює іншого, суди кожної з Договірних Сторін компетентні розглядати цивільні, сімейні та трудові справи, якщо відповідач має на її території місце проживання. За позовами до юридичних осіб суди компетентні, якщо на території даної Договірної Сторони знаходиться орган управління, представництво або філія юридичної особи.

2. За позовами про право власності та інші речові права на нерухоме майно виключно компетентні суди Договірної Сторони, на території якої знаходиться майно.

3. Суди Договірних Сторін розглядають справи і в інших випадках, якщо про це є письмова угода сторін. При наявності такої угоди суд припиняє провадження по справі за заявою відповідача, якщо така заява зроблена до наведення заперечень по суті позову. Виключна компетенція судів не може бути змінена угодою сторін.

4. У випадку порушення провадження у справі між тими ж сторонами, про той же предмет і на тих же підставах у судах обох Договірних Сторін, компетентних відповідно до даного Договору, суд, який порушив справу пізніше, припиняє провадження.

Стаття 21. Правоздатність і дієздатність

1. Правоздатність та дієздатність фізичної особи визначається законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

2. Правоздатність юридичної особи визначається за законом Договірної Сторони, на території якої вона заснована.

Стаття 22. Обмеження дієздатності або визнання особи недієздатною

1. При обмеженні дієздатності особи чи визнанні її недієздатною застосовується законодавство та компетентні установи Договірної Сторони, громадянином якої є дана особа.

2. Якщо установа однієї з Договірних Сторін встановить, що є підстави для обмеження дієздатності або визнання недієздатним громадянина другої Договірної Сторони, місце проживання або місцеперебування якого знаходиться на території цієї Договірної Сторони, то вона сповіщає про це відповідну установу другої Договірної Сторони. Якщо установа, яку повідомлено таким чином, заявить, що вона надає право виконати подальші дії установі місця проживання чи місцеперебування даної особи, або не висловиться у тримісячний термін, то установа місця проживання або місцеперебування цієї особи може розглядати справу по обмеженню дієздатності або визнанню її недієздатною відповідно до законодавства своєї держави, якщо підстави для цього передбачаються також законодавством тієї Договірної Сторони, громадянином якої є дана особа. Рішення про обмеження в дієздатності або визнання недієздатним повинно бути направлено відповідній установі другої Договірної Сторони.

3. Положення пунктів 1 та 2 цієї статті застосовуються також при скасуванні обмеження дієздатності громадянина або поновленні громадянина в дієздатності.

4. У невідкладних випадках установа місця проживання або місцеперебування особи, відносно якої поставлене питання про обмеження в дієздатності або визнання її недієздатною, яка є громадянином другої Договірної Сторони, може сама вжити заходів, необхідних для захисту цієї особи або її майна. Рішення, прийняті у зв'язку з цими заходами, слід направити відповідній установі Договірної Сторони, громадянином якої є дана особа; ці рішення підлягають скасуванню, якщо установою цієї Договірної Сторони буде постановлено інше.

Стаття 23. Визнання безвісно відсутнім, оголошення померлим та встановлення факту смерті

1. У справах про визнання громадянина безвісно відсутнім, оголошення його померлим або про встановлення факту його смерті компетентні установи тієї Договірної Сторони, громадянином якої була особа у той час, коли вона за останніми відомостями була живою.

2. Установи однією Договірної Сторони можуть визнати громадянина другої Договірної Сторони безвісно відсутнім або оголосити його померлим, а також встановити факт його смерті за клопотанням

осіб, що проживають на її території, якщо їх права та інтереси ґрунтуються на законодавстві цієї Договірної Сторони.

3. У випадках, які передбачені пунктами 1 та 2 цієї статті установи Договірної Сторони застосовують законодавство своєї держави.

4. Положення пунктів 1-3 застосовуються також у випадку явки громадянина, якого було визнано рішенням суду безвісно відсутнім або оголошено померлим.

Стаття 24. Укладення шлюбу

1. Умови шлюбу визначаються для кожної особи, яка укладає шлюб, законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа. Крім того, повинні бути дотриманні вимоги законодавства Договірної Сторони, на території якої укладається шлюб, відносно перешкод укладення шлюбу.

2. Форма укладення шлюбу визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої укладається шлюб.

Стаття 25. Особисті та майнові правовідносини подружжя

1. Особисті та майнові правовідносини подружжя визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої вони спільно проживають.

2. Якщо один з подружжя проживає на території однієї Договірної Сторони, а другий - на території другої Договірної Сторони, і при цьому обидва мають одне й те саме громадянство, то особисті правовідносини визначаються законодавством тієї Договірної Сторони, громадянами якої вони є.

3. Якщо один з подружжя є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - другої Договірної Сторони, і один з них проживає на території однієї, а другий - на території другої Договірної Сторони, тоді їх особисті та майнові правовідносини визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої вони мали останнє спільне місце проживання.

4. Якщо особи, що вказані в пункті 3 цієї статті, не мали спільного місця проживання на території Договірних Сторін, застосовується законодавство Договірної Сторони, установа якої розглядає справу.

5. До правовідносин подружжя, які стосуються нерухомого майна, застосовується законодавство Договірної Сторони, на території якої знаходиться майно.

Стаття 26. Розірвання шлюбу та визнання шлюбу недійсним

1. У справах про розірвання шлюбу застосовується законодавство Договірної Сторони, громадянами якої подружжя було в момент подачі заяви. Якщо подружжя має місце проживання на території другої Договірної Сторони, компетентні також установи цієї Договірної Сторони.

2. Якщо на момент подання заяви про розірвання шлюбу один з подружжя є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - другої Договірної Сторони, і один з них проживає на території однієї, а другий - на території другої Договірної Сторони, застосовується законодавство Договірної Сторони, установа якої розглядає справу.

3. У справах про визнання шлюбу недійсним застосовується законодавство Договірної Сторони, яке відповідно до статті 24 даного Договору застосовувалось при укладенні шлюбу. При цьому компетенція суду визначається на підставі відповідно пунктів 1 та 2 цієї статті.

Стаття 27. Правовідносини між батьками та дітьми

1. Справи про встановлення та оспорювання батьківства, про встановлення народження дитини від даного шлюбу вирішуються відповідно до законодавства Договірної Сторони, громадянином якої є дитина за народженням.

2. Правовідносини між батьками та дітьми визначаються законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої вони мають спільне місце проживання.

3. Якщо місце проживання будь-кого з батьків та дітей знаходиться на території другої Договірної Сторони, то правовідносини між ними визначаються законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є дитина.

4. Правовідносини між позашлюбною дитиною та його матір'ю та батьком визначаються законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є дитина.

5. Для винесення рішень щодо правовідносин, вказаних у пунктах 1-4 цієї статті, компетентні суди Договірної Сторони, законодавство якої застосовується у цих випадках.

6. Якщо позивач та відповідач проживає на території однієї Договірної Сторони, компетентні також суди цієї Договірної Сторони з дотриманням положень пунктів 1 та 4 цієї статті.

Стаття 28. Усиновлення

1. При усиновленні застосовується законодавство Договірної Сторони, громадянином якої є усиновитель. Якщо усиновитель має постійне місце проживання на території другої Договірної Сторони, застосовується також законодавство цієї Договірної Сторони.

2. Якщо дитина усиновлюється подружжям, один з яких є громадянином однієї, а інший - громадянином другої Договірної Сторони, то усиновлення повинно відповідати вимогам законодавства, що діє на території обох Договірних Сторін.

3. Якщо дитина є громадянином однієї Договірної Сторони, а усиновитель - громадянином другої Договірної Сторони, то при усиновленні чи його скасуванні належить отримати згоду дитини, якщо це вимагається за законом Договірної Сторони, громадянином якої вона є, його законного представника та компетентної установи цієї Договірної Сторони з додержанням обмежень, передбачених законодавством Договірних Сторін.

4. Якщо подружжя має спільне місце проживання на території однієї з Договірних Сторін, застосовується законодавство цієї Договірної Сторони.

5. Вищезгадане застосовується і при скасуванні усиновлення.

6. У справах про усиновлення або його скасування компетентні установи тієї Договірної Сторони, громадянином якої є усиновитель на момент подачі заяви. Якщо дитина є громадянином однієї Договірної Сторони, а місце проживання її та усиновителя - на території другої Договірної Сторони, компетентні установи цієї Договірної Сторони.

7. Виносити рішення про усиновлення компетентна установа Договірної Сторони, громадянином якої є усиновитель або на території якої він має постійне місце проживання.

8. У випадку, передбаченому пунктом 2 статті 31, компетентна установа Договірної Сторони, на території якої подружжя має або мало останнє спільне місце проживання чи місцеперебування.

9. Положення пунктів 7 та 8 застосовуються відповідно при скасуванні усиновлення чи визнанні його недійсним.

Стаття 29. Стягнення коштів на утримання

1. У справах, що стосуються стягнення коштів на утримання у сімейних справах, застосовується законодавство Договірної Сторони, на території якої проживає стягувач.

2. У справах про стягнення коштів на утримання в сімейних справах компетентні суди тієї Договірної Сторони, на території якої проживає стягувач.

Стаття 30

Опіка та піклування

1. У справах про опіку та піклування над громадянами Договірних Сторін, оскільки Договір не передбачає інше, компетентна установа опіки та піклування Договірної Сторони, громадянином якої є особа, яка потребує опіки або піклування. При цьому застосовується законодавство цієї Договірної Сторони.

2. Правовідносини між опікуном або піклувальником та особою, що знаходиться під опікою або піклуванням, визначаються законодавством Договірної Сторони, установа опіки та піклування якої призначила опікуна або піклувальника.

3. Якщо заходи щодо опіки або піклування необхідні в інтересах особи, що знаходиться під опікою або піклуванням, місце проживання чи місцеперебування або майно якої знаходиться на території другої

Договірної Сторони, то установа опіки та піклування цієї Договірної Сторони негайно повинна сповістити компетентну, згідно з пунктом 1 статті 30, установу опіки та піклування Договірної Сторони.

4. У невідкладних випадках установа опіки та піклування другої Договірної Сторони може сама вжити необхідні заходи, але вона повинна негайно сповістити про попередньо вжиті заходи компетентну, згідно з пунктом 1 статті 30, установу опіки та піклування. Застосовані заходи залишаються чинними, поки ця установа не винесе іншого рішення.

5. Компетентна, згідно з пунктом 1 статті 30, установа опіки та піклування може передати опіку або піклування відповідним установам другої Договірної Сторони, якщо місце проживання чи місцеперебування або майно особи, що знаходиться під опікою або піклуванням, знаходиться у цій державі. Передача дійсна лише в тому випадку, якщо запитувана установа дасть згоду прийняти опіку або піклування та сповістить про це запитуючу установу.

6. Установа, що, згідно з пунктом 5 цієї статті, прийняла опіку або піклування, здійснює їх відповідно до законодавства своєї держави. Вона не має права, проте, виносити рішення з питань, що стосуються особистого статусу особи, яка знаходиться під опікою або піклуванням, але може дати дозвіл на укладення шлюбу, необхідний за законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

Стаття 31. Право власності

1. Право власності на нерухоме майно визначається за законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться нерухоме майно.

2. Право власності на транспортні засоби, що підлягають внесенню до державних реєстрів, визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться установа, що здійснила реєстрацію транспортного засобу.

3. Виникнення та припинення права власності або іншого речового права на майно визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої майно знаходилось на момент, коли мала місце дія чи інша обставина, яка стала підставою виникнення або припинення такого права. Виникнення та припинення права власності або іншого речового права на майно, що є предметом угоди, визначається законодавством місця здійснення угоди, якщо інше не передбачено угодою сторін.

Стаття 32. Договірні відносини

1. Договірні відносини визначаються законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої був укладений договір, якщо учасники цього договору не підкоряються обраному законодавству.

2. У справах, що згадані в пункті 1 цієї статті, компетентний суд тієї Договірної Сторони, на території якої відповідач має місце проживання або місцезнаходження. А також, компетентний суд тієї Договірної Сторони, на території якої позивач має місце проживання або місцезнаходження, якщо на цій території знаходиться предмет спору або майно позивача.

Стаття 33. Форма угоди

1. Форма угоди визначається законодавством місця її здійснення.

2. Форма угоди з приводу нерухомого майна та прав на нього визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться майно.

Стаття 34. Відшкодування шкоди

1. Зобов'язання про відшкодування шкоди крім тих, що впливають з договорів та інших правомірних дій, визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої мала місце дія або інша обставина, яка стала підставою для вимоги щодо відшкодування шкоди.

2. Якщо той, хто заподіяв шкоду, та потерпілий є громадянами однієї Договірної Сторони, застосовується законодавство Договірної Сторони, до суду якої подана заява.

3. У справах, згаданих в пунктах 1 та 2 цієї статті, компетентний суд Договірної Сторони, на території якої мала місце дія або інша обставина, що стала підставою для вимоги про відшкодування шкоди. Потерпілий може подати позов також до суду Договірної Сторони, на території якої має місце

проживання відповідач, або до суду тієї Договірної Сторони, на території якої позивач (потерпілий) має місце проживання, якщо на цій території знаходиться майно відповідача і це не суперечить законодавству другої Договірної Сторони.

Стаття 35. Принцип зрівняння в правах

Громадяни однієї Договірної Сторони прирівнюються в правах до громадян другої Договірної Сторони, що проживають на її території, відносно спроможності складення або скасування заповіту на майно, яке знаходиться на території другої Договірної Сторони, або на права що повинні бути там здійснені, а також відносно придбання у спадщину майна або прав. Майно або права переходять до них на тих самих умовах, які встановлені для власних громадян Договірної Сторони, що проживають на її території.

Стаття 36. Право успадкування

1. Право успадкування рухомого майна регулюється законодавством Договірної Сторони, на території якої спадкодавець мав останнє постійне місце проживання.

2. Право успадкування нерухомого майна регулюється законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться майно.

3. Законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої знаходиться річ, визначається, чи є річ рухомим або нерухомим майном.

Стаття 37. Перехід спадщини державі

Якщо за законодавством Договірних Сторін спадкове майно (що успадковується державою за законом) переходить у власність, то рухоме майно передається державі, громадянином якої на момент смерті був спадкодавець, а нерухоме майно переходить у власність держави, на території якої воно знаходиться.

Стаття 38. Форма заповіту та порядок його скасування або зміни

Форма заповіту, порядок його скасування або зміни визначаються законодавством Договірної Сторони, громадянином якої був спадкодавець на момент складання заповіту чи його скасування або зміни. Проте достатньо, щоб було додержано законодавство Договірної Сторони, на території якої був складений заповіт. Це положення застосовується і відносно скасування або зміни заповіту.

Стаття 39. Справи про успадкування

1. Провадження у справах про успадкування рухомого майна, за виключенням випадків, що передбачені пунктом 2 цієї статті, провадять установи тієї Договірної Сторони, на території якої спадкодавець мав останнє постійне місце проживання.

2. Якщо все рухоме спадкове майно знаходиться на території Договірної Сторони, де спадкодавець не мав останнього постійного місця проживання, то за заявою спадкоємця або відказоодержувача, якщо з цим згодні всі спадкоємці, провадження у справі про спадщину провадять установи цієї Договірної Сторони.

3. Провадження у справах про успадкування нерухомого майна провадять установи Договірної Сторони, на території якої знаходиться це майно.

4. Положення цієї статті застосовуються відповідно і до спорів у справах про успадкування.

Стаття 40. Відкриття заповіту

Заповіт відкривають та обнародують компетентні установи згідно з законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої знаходиться заповіт. Копія заповіту з необхідними документами пересилається до відповідної установи, яка компетентна вирішувати справи про успадкування.

Стаття 41. Заходи щодо охорони спадщини

1. Установи однієї Договірної Сторони застосовують згідно зі своїм законодавством заходи, необхідні для охорони спадкового майна, яке знаходиться на території, залишеного громадянином другої Договірної Сторони.

2. Установи, відповідальні за застосування заходів по охороні спадщини, після смерті громадянина другої Договірної Сторони зобов'язані негайно сповістити дипломатичне представництво або консульську установу цієї Договірної Сторони про смерть спадкодавця та про осіб, які заявили про свої права на спадщину, про відомі їм обставини стосовно осіб, що мають право на спадщину, та про місце їх знаходження, про наявність заповіту, про розмір та вартість спадщини, а також про те, які застосовані заходи по охороні спадщини.

3. На вимогу дипломатичного представництва або консульської установи їм передається спадкове рухоме майно та документи померлого.

4. Дипломатичне представництво або консульська установа однієї Договірної Сторони мають право представляти інтереси громадян цієї Договірної Сторони з питань успадкування перед установами другої Договірної Сторони без доручення, якщо ці громадяни через відсутність або з інших поважних причин не взмозі своєчасно захищати власні права та інтереси та не призначили уповноваженого.

5. Якщо громадянин однієї Договірної Сторони помер під час поїздки по території другої Договірної Сторони, де він не мав постійного місця проживання, то речі, що знаходилися при ньому, за описом передаються дипломатичному представництву або консульській установі Договірної Сторони, громадянином якої був померлий.

6. Установа, компетентна у справах про успадкування, у випадках, які передбачені пунктом 4 статті 39 даного Договору дає розпорядження про видачу спадкового майна дипломатичному представництву або консульській установі.

7. Це майно може бути передане спадкоємцям, якщо:

1) всі вимоги кредиторів спадкодавця, що заявлені в термін, який встановлено законодавством Договірної Сторони, де знаходиться спадкове майно, сплачені або забезпечені;

2) сплачені або забезпечені всі збори, пов'язані з успадкуванням;

3) компетентні установи дали, якщо це необхідно, дозвіл на вивезення спадкового майна.

8. Перевозка грошових сум здійснюється відповідно до законодавства, яке діє на території Договірної Сторони.

Стаття 42. Застосування трудового законодавства

1. З питань трудових відносин сторони можуть підкорятися обраному законодавству.

2. Якщо вибір відносно законодавства не зроблено, застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, на території якої є, була робота або вона повинна була бути виконаною.

3. У справах, які згадані в частині другій даної статті, також компетентний суд тієї Договірної Сторони, на території якої місце проживання має відповідач, а також - на території якої місце проживання має позивач, якщо на цій території знаходиться предмет спору чи майно відповідача.

Стаття 43. Звільнення від грошової застави

Громадян однієї Договірної Сторони, які проживають або знаходяться на території однієї з Договірних Сторін та подали документи до суду другої Договірної Сторони, неможливо примусити сплатити заставу для забезпечення оплати процесу тільки тому, що вони є іноземцями і їхнє місце проживання не знаходиться на території тієї Договірної Сторони, до суду якої вони звернулись.

Стаття 44. Звільнення від судових витрат

1. Громадянин однієї Договірної Сторони на території другої Договірної Сторони звільняється від судових витрат, має таке саме право на безплатний процесуальний захист, в такому самому обсязі, як і громадяни цієї Договірної Сторони.

2. Для отримання звільнення від судових витрат або для отримання безплатного процесуального захисту необхідно подати довідки про свій сімейний та матеріальний стан. Таку довідку видає

компетентна установа Договірної Сторони, на території якої знаходиться місце проживання особи, яка подала клопотання.

3. Якщо особа, яка подала клопотання, не знаходиться і не проживає на території жодної з Договірних Сторін, довідку видає дипломатичне представництво або консульська установа тієї Договірної Сторони, громадянином якої є особа, яка подала клопотання.

4. Суд, який приймає рішення про звільнення від судових витрат, може затребувати додаткову інформацію від установи, яка видала довідку.

5. Громадянин однієї Договірної Сторони, може клопотатися перед судом другої Договірної Сторони про звільнення його від витрат або про безплатний процесуальний захист. При цьому повинні бути додержані вимоги законодавства Договірної Сторони, на території якої розглядається клопотання.

6. Суд пересилає довідку разом з клопотанням, яке згадано в пункті 5 цієї статті, до компетентного суду другої Договірної Сторони.

Стаття 45 .Строки

1. Суд однієї Договірної Сторони, викликаючи сторону процесу, яка має місце проживання чи місцеперебування на території другої Договірної Сторони, одночасно визначає строк, не менш як 1 місяць, щоб сплатити судові витрати або усунути недоліки у клопотанні, заяві. Строк вираховується з моменту отримання документа.

2. Якщо суд однієї Договірної Сторони призначив стороні процесу, яка має місце проживання чи місцеперебування на території другої Договірної Сторони, строк виконання процесуальних дій, початком закінчення строку є число, що вказано на поштовій печатці тієї Договірної Сторони, з якої відправлені документи про виконання процесуальних дій.

3. Про наслідки у випадку недотримання строку вирішує суд, який розглядає справу, згідно з законодавством своєї країни.

Розділ II

Визнання та виконання рішень

Стаття 46. Визнання та виконання рішень у цивільних, сімейних та трудових справах, а також у кримінальних справах в частині відшкодування шкоди

1. Договірні Сторони взаємно визнають та виконують рішення установ юстиції, що набули чинності, у цивільних, сімейних та трудових справах, а також вироки в частині відшкодування шкоди, заподіяної злочином.

2. На території Договірної Сторони визнаються також без спеціального провадження рішення установ опіки та піклування, органів реєстрації актів громадянського стану та інших установ у цивільних, сімейних та трудових справах, які не потребують за своїм характером виконання.

Стаття 47. Розгляд клопотань про дозвіл виконання рішень

1. Розгляд клопотання про дозвіл виконання входить до компетенції судів Договірної Сторони, на території якої повинно бути здійснене виконання.

2. Клопотання про дозвіл виконання подається до суду, який виніс рішення у справі по першій інстанції, яке перепроводжується до суду, компетентного винести рішення у клопотанні.

3. Реквізити клопотання визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої повинно бути здійснене виконання.

4. До клопотання додається засвідчений переклад відповідно до пункту 2 статті 5 даного Договору.

5. До клопотання про дозвіл виконання необхідно додати:

1) засвідчену судом копію рішення, офіційний документ про набуття рішенням чинності, якщо це не впливає з тексту самого рішення, а також довідку про його виконання;

2) документ, з якого виходить, що відповідачу, який не взяв участь у процесі, було своєчасно та в належній формі хоча б один раз вручено повідомлення про виклик до суду;

3) засвідчені переклади документів, вказаних в пунктах 1 та 2 цієї статті.

6. Якщо у суду при видачі дозволу на виконання виникнуть сумніви, він може запросити у особи, що порушила клопотання про виконання рішення, пояснення, а також опитати боржника по суті клопотання та у випадку необхідності просити роз'яснення у суду, який виніс рішення.

Стаття 48. Виконання рішень та судові витрати

1. Порядок виконання регулюється законодавством Договірної Сторони, на території якої повинно бути здійснене виконання.

2. Відносно судових витрат, пов'язаних з виконанням, застосовується законодавство Договірної Сторони, на території якої рішення повинно бути приведене до виконання.

Стаття 49. Відмова у визнанні та виконанні судових рішень

У визнанні судового рішення або у дозволі виконання може бути відмовлено:

1) якщо особа, яка порушила клопотання, або відповідач у справі не взяв участі в процесі внаслідок того, що йому чи його уповноваженому не був своєчасно та належним чином вручений виклик до суду;

2) якщо у тому самому правовому спору між тими ж сторонами на території Договірної Сторони, де повинно бути визнане та виконане рішення, було вже винесене рішення, що набуло чинності, або якщо установою цієї Договірної Сторони було раніше порушено провадження у даній справі;

3) якщо згідно з положеннями даного Договору, а у випадках, не передбачених даним Договором, відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої рішення повинно бути визнаним та виконаним, справа відноситься до виключної компетенції її установ;

4) якщо відсутній документ, що підтверджує згоду сторін у справі про договірну підсудність.

Стаття 50 .Мирові угоди

Положення статей 46-49 даного Договору про судові рішення застосовуються також до мирових угод, затверджених судом.

Стаття 51. Вивезення речей та переказ грошових сум

При вивезенні речей та переказі грошових сум, які придбано внаслідок виконання, застосовується законодавство Договірної Сторони, на території якої виконується рішення.

Розділ III

Правова допомога та правові відносини у кримінальних справах

Стаття 52. Обов'язок порушення кримінального переслідування

1. Кожна Договірна Сторона за клопотанням другої Договірної Сторони порушує відповідно до свого законодавства кримінальне переслідування проти своїх громадян, підозрюваних у скоєнні злочинів на території другої Договірної Сторони.

2. Матеріали кримінального переслідування, оформлені відповідно до законодавства однієї Договірної Сторони її компетентними установами, дійсні також на території другої Договірної Сторони.

3. Особи, яким злочином заподіяно матеріальної шкоди, у зв'язку з чим направлене клопотання про порушення кримінального переслідування, можуть приймати участь у справі, якщо ними пред'явлені вимоги про відшкодування шкоди.

Стаття 53. Клопотання про порушення або перейняття кримінального переслідування

1. Клопотання про порушення або перейняття кримінального переслідування повинно бути складене у письмовій формі та містити:

1) найменування запитуючої установи;

2) опис та кваліфікація діяння, у зв'язку з яким направлене клопотання про порушення або перейняття кримінального переслідування;

3) по можливості більш точне зазначення часу та місця скоєння діяння;

4) текст закону запитуючої Договірної Сторони, на підставі якого діяння визнається злочином;
5) прізвище, ім'я та, якщо є, по батькові особи, що переслідується, відомості про її громадянство, місце проживання або місцеперебування та інші відомості про її особу, а також, якщо можливо, опис зовнішності цієї особи, її фотокартку та відбитки пальців;

б) наявні дані про розмір заподіяної матеріальної шкоди.

До клопотання додаються заява потерпілого у кримінальній справі, що порушується за заявою потерпілого, та заява про відшкодування матеріальної шкоди, якщо така є, а також додаються матеріали попереднього розслідування та докази, які є у розпорядженні запитуючої Договірної Сторони. При передачі предметів, які є знаряддями злочину або потрапили до злочинця внаслідок такого злочину, слід враховувати положення пункту 3 статті 66.

2. Якщо особа на момент направлення клопотання про порушення кримінального переслідування згідно з пунктом 1 статті 52 утримується під вартою на території Договірної Сторони, яка направляє клопотання про порушення такого переслідування, вона доставляється на територію другої Договірної Сторони. Відправлення етапом особи, яка утримується під вартою на території другої Договірної Сторони, санкціонується посадовою особою, яка здійснює нагляд за розслідуванням справи. Передача здійснюється в порядку, передбаченому в пункті 1 статті 64 даного Договору.

Стаття 54. Видача осіб у зв'язку з кримінальним переслідуванням

1. Договірні Сторони зобов'язуються відповідно до положень даного Договору за клопотанням видавати одна одній осіб, які знаходяться на їх території, для притягнення до кримінальної відповідальності або для приведення до виконання вироку.

2. Видача здійснюється за діяння, які відповідно до законодавства обох Договірних Сторін є злочинами та за скоєння яких передбачається покарання у вигляді позбавлення волі на строк понад одного року або інше більш тяжке покарання. Видача для приведення вироку до виконання здійснюється у випадку засудження за скоєння злочинів до позбавлення волі на строк понад шести місяців або іншого більш тяжкого покарання.

Стаття 55. Відмова у видачі

У клопотанні про видачу може бути відмовлено, якщо:

1) особа, відносно якої направлено клопотання про видачу, є громадянином запитуючої Договірної Сторони або особою, якій у цій державі надано право притулку;

2) кримінальне переслідування згідно з законодавством обох Договірних Сторін порушується тільки за приватною скаргою потерпілого;

3) на момент отримання клопотання кримінальне переслідування відповідно до законодавства запитуючої Договірної Сторони не може бути порушене або вирок не може бути приведений до виконання внаслідок закінчення строку давності або з іншої законної підстави;

4) відносно особи, про видачу якої направлено клопотання, на території запитуючої Договірної Сторони за той же злочин було винесено вирок або постанову про припинення провадження у справі, які набули чинності;

5) злочин, у зв'язку з яким направлено клопотання про видачу, скоєний на території запитуючої Договірної Сторони;

б) злочин належить до військових злочинів;

7) це спричинило б до порушення громадського порядку;

8) злочин має політичний характер (без кримінального характеру).

При відмові у видачі запитувана Договірна Сторона повідомляє запитуючу Договірну Сторону про підставу відмови.

Стаття 56. Відстрочка видачі

Якщо у відношенні особи, про видачу якої направлено клопотання, здійснюється кримінальне переслідування або вона відбуває покарання за інший злочин на території запитуючої Договірної

Сторони, або тяжко захворіла, видачу може бути відстрочено до прийняття остаточного рішення у кримінальній справі, відбуття покарання, звільнення від кримінальної відповідальності з будь-якої законної підстави або до одужання особи.

Стаття 57. Тимчасова видача

Якщо відстрочка видачі, яка передбачена у статті 56, може спричинити закінчення строку давності кримінального переслідування або серйозно утруднити розслідування злочину, за обґрунтованим клопотанням може бути здійснена тимчасова видача за умови, що видану особу буде негайно повернено після проведення процесуальних дій, для яких її було видано, але не пізніше як три місяці від дня видачі.

Стаття 58. Видача за клопотанням декількох держав

Якщо клопотання про видачу однієї й тієї ж особи одержано від декількох держав, то питання про те, яке з них належить задовольнити, вирішує запитувана Договірною Сторона, враховуючи тягар скоєних злочинів.

Стаття 59 . Межі кримінального переслідування виданої особи

1. Без згоди запитуваної Договірної Сторони видану особу не може бути притягнуто до кримінальної відповідальності або піддано покаранню у зв'язку зі злочином іншим, ніж той, який був підставою для видачі.

2. Особу не може бути також видано третій державі без згоди запитуваної Договірної Сторони.

3. Не вимагається згода запитуваної Договірної Сторони, якщо видана особа не залишила протягом 15 днів після закінчення кримінального переслідування, відбуття покарання чи звільнення з будь-якої законної підстави територію запитуючої Договірної Сторони або якщо вона добровільно повернулася туди вже після того, як вона її залишила. У цей строк не зараховується час, протягом якого видана особа не могла залишити територію запитуючої Договірної Сторони за незалежних від неї обставин.

Стаття 60. Клопотання про видачу

1. Клопотання про видачу повинно бути складене у письмовій формі та містити:

1) найменування запитуючої установи;

2) опис скоєного злочину та текст закону запитуючої Договірної Сторони, на підставі якого діяння визнається злочином;

3) ім'я і, якщо є, по батькові та прізвище особи, відносно якої направлене клопотання про видачу, відомості про її громадянство, місце проживання чи місцеперебування та інші відомості щодо його особи, а також, по можливості, опис цієї особи, його фотокартку та відбитки пальців.

4) відомості про розмір заподіяної матеріальної шкоди.

2. До клопотання про видачу для здійснення кримінального переслідування повинна бути додана засвідчена копія постанови про взяття під варту.

До клопотання про видачу для приведення вироку до виконання повинні бути додані засвідчена копія вироку з довідкою про набуття ним чинності та текст кримінального закону, на підставі якого особу засуджено. Якщо, засуджений уже відбув частину покарання чи відшкодував шкоду, повідомляють дані про це.

Стаття 61. Взяття під варту для видачі

По одержанні клопотання про видачу запитувана Договірною Сторона негайно вживає заходи щодо взяття під варту особи, відносно якої направлене клопотання про видачу, за винятком випадків, коли відповідно до положень даного Договору видача не допускається.

Стаття 62. Додаткові відомості

1. Запитувана Договірна Сторона може затребувати додаткові відомості, якщо клопотання про видачу не містить необхідних даних, вказаних у статті 60. Друга Договірна Сторона повинна відповісти на це клопотання в термін, що не перевищує одного місяця, цей термін може бути продовжений на 15 днів за наявності поважних причин.

2. Якщо запитуюча Договірна Сторона не надасть у встановлений термін додаткові відомості, запитувана Договірна Сторона звільняє особу, яку взято під варту відповідно до статті 61 даного Договору.

Стаття 63. Взяття під варту до отримання клопотання про видачу

1. У випадках, що не терплять зволікань, запитувана Договірна Сторона може взяти під варту особу й до отримання клопотання про видачу, вказане у статті 60, на підставі копії постанови про взяття особи під варту чи вироку, який набув чинності (виписки з вироку), винесених відносно даної особи, які одержано від запитуючої Договірної Сторони. При цьому повинно бути вказано, що клопотання про видачу буде надіслане негайно.

Копії постанови про взяття під варту чи вироку, який набув чинності, (виписки з вироку) відносно даної особи передаються будь-яким способом, який забезпечує передачу усіх реквізитів документів (факс і таке інше).

2. Про причини, з яких клопотання про взяття під варту не було задоволено, слід негайно повідомити другу Договірну Сторону.

3. Особа, яку взято під варту, повинна бути звільнена, якщо протягом місяця з дня отримання повідомлення про взяття під варту від другої Договірної Сторони не надійде клопотання про видачу. Цей строк за клопотанням запитуючої Договірної Сторони може бути продовжений на 15 днів.

Стаття 64. Здійснення видачі

1. Запитувана Договірна Сторона повідомляє запитуючу Договірну Сторону про своє рішення відносно видачі, інформуючи про місце та час видачі.

2. Якщо запитуюча Договірна Сторона не прийме особу, яка підлягає видачі, протягом 15 днів після встановленої дати видачі, ця особа повинна бути звільнена з-під варти.

Стаття 65. Повторна видача

Якщо видана особа ухиляється від кримінального переслідування або від відбуття покарання та повернеться на територію запитуваної Договірної Сторони, вона може бути на прохання запитуючої Договірної Сторони видана знову. У цьому випадку не вимагається додавати до клопотання документи, вказані у статті 60.

Стаття 66. Передача предметів

1. Договірна Сторона, яка запитується про видачу, передає запитуючій Договірній Стороні предмети, що є знаряддям злочину, а також предмети, що мають сліди злочину або добуті злочинним шляхом, а також всі інші предмети, які можуть бути використані у кримінальній справі як речові докази. Ці предмети передаються за клопотанням і в тому випадку, коли видача особи внаслідок її смерті або з інших причин не може відбутися.

2. Запитувана Договірна Сторона може затримати на час передачу предметів, які вказані в пункту 1 цієї статті, якщо вони необхідні їй для провадження в іншій кримінальній справі або вони можуть бути переданими запитуючій Договірній Стороні тимчасово, за взаємною домовленістю.

3. Права третіх осіб на передані запитуючій Договірній Стороні предмети залишаються в силі. Після закінчення провадження у справі ці предмети повинні бути повернуті Договірній Стороні, яка їх передала.

Стаття 67. Транзитне перевезення

1. Кожна з Договірних Сторін за клопотанням другої Договірної Сторони дозволяє перевезення по своїй території осіб, які видані другій Договірній Стороні третьою державою. Договірні Сторони не зобов'язані дозволяти перевезення осіб, видача яких не дозволяється згідно з положеннями даного Договору.

2. Клопотання про дозвіл перевезення оформлюється та направляється у тому ж порядку, як і прохання про видачу.

3. Компетентні установи Договірних Сторін узгоджують в кожному випадку спосіб, маршрут та інші умови транзиту.

4. Витрати, пов'язані з транзитним перевезенням, несе запитуюча Договірна Сторона.

Стаття 68. Присутність представників Договірних Сторін при наданні допомоги у кримінальних справах

Представники однієї з Договірних Сторін можуть зі згоди другої Договірної Сторони бути присутніми при виконанні клопотань про надання правової допомоги у кримінальних справах другою Договірною Стороною.

Стаття 69. Відомості про судимість

Договірні Сторони надають одна одній за клопотанням відомості про судимість осіб, засуджених раніше їх судами, якщо ці особи притягаються до кримінальної відповідальності на території запитуючої Договірної Сторони.

Стаття 70. Відомості про результати кримінального переслідування

Договірні Сторони повідомляють одна одній відомості про результати переслідування особи, відносно якої було направлено клопотання про порушення кримінального переслідування, а також про видану особу. За клопотанням надсилається копія вироку, що набув чинності, чи іншого остаточного рішення.

Стаття 71. Відомості про вироки

Договірні Сторони будуть щорічно повідомляти одна одній відомості про вироки, які набули чинності, що винесені судами однієї Договірної Сторони відносно громадян другої Договірної Сторони.

Частина третя

Заключні положення

Стаття 72. Набуття чинності Договору

Даний Договір підлягає ратифікації та набуде чинності через 30 днів після обміну ратифікаційними грамотами, який відбудеться у _____.

Стаття 73. Строк дії Договору

1. Договір укладається на невизначений термін.

Кожна з Договірних Сторін у будь-який час може його денонсувати, шляхом направлення другій Договірній Стороні письмового повідомлення. Денонсація набуде чинності через 6 місяців з дати отримання повідомлення другою Договірною Стороною.

2. Даний Договір може бути змінений чи доповнений у порядку, передбаченому для його укладення.

Здійснено у м.Ризі 23 травня 1995 року в двох примірниках, кожний українською, латиською та російською мовами, причому всі тексти мають однакову юридичну силу. При виникненні розбіжностей у тлумаченні тексту Договору переважне значення має текст російською мовою.

11. Договір між Україною та Монголією про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах

Дата підписання: 27.06.1995

Дата ратифікації: 01.11.1996

Дата набуття чинності для України: 01.08.2002

Україна і Монголія, які надалі іменуються "Договірні Сторони", маючи на меті здійснення співробітництва в галузі правових відносин на основі поваги суверенітету та взаємності вирішили надавати одна одній правову допомогу у цивільних та кримінальних справах та з цією метою домовились про нижченаведене:

Глава 1

Загальні положення

Стаття 1. Правовий захист

1. Громадяни однієї Договірної Сторони користуються на території другої Договірної Сторони таким самим правовим захистом своїх особистих та майнових прав, як і громадяни другої Договірної Сторони. Вони мають право звертатися до судів та інших установ, до компетенції яких належать цивільні та кримінальні справи, і можуть порушувати клопотання і здійснювати інші процесуальні дії на тих самих умовах, як і громадяни другої Договірної Сторони.

2. Положення пункту 1 застосовуються також до юридичних осіб, заснованих на території однієї з Договірних Сторін у відповідності до її законодавства.

3. Термін "цивільної справи", що використовується у даному Договорі, включає також торгіві, господарські, сімейні та трудові справи.

Стаття 2. Порядок зносин при наданні правової допомоги

1. При наданні правової допомоги у цивільних та кримінальних справах суди та інші компетентні установи Договірних Сторін зносяться між собою через свої центральні установи, якщо даним Договором не встановлено інше.

2. До центральних установ, згаданих в пункті 1 цієї статті, належать: з боку України - Міністерства юстиції України, Верховний Суд України та Генеральна прокуратура України; з боку Монголії - Міністерство юстиції Монголії, Верховний суд Монголії та Генеральна прокуратура Монголії.

Стаття 3. Обсяг правової допомоги

Правова допомога охоплює виконання доручень про вручення документів і проведення інших процесуальних дій у цивільних та кримінальних справах, передбачених даним Договором, а також визнання та виконання рішень судів.

Стаття 4. Форма доручення про надання правової допомоги

1. Доручення про надання правової допомоги повинно бути складеним в письмовій формі та містити:

1) назву запитуючої установи;

2) назву запитованої установи;

3) назву справи, по якій запитується правова допомога;

4) імена та прізвища сторін, обвинувачених, підсудних або засуджених, потерпілих, їх громадянство, заняття і постійне місце проживання або місце перебування, для юридичних осіб - їх назва та місце знаходження;

5) прізвища та адреса їх уповноважених;

6) зміст доручення, а також інші відомості, необхідні для його виконання, а у кримінальних справах також опис фактичних обставин скоєного злочину і його юридична кваліфікація.

2. Доручення і документи повинні бути засвідчені підписом компетентної особи та скріплені гербовою печаткою запитуючої установи.

Стаття 5 . Виконання доручення

1. Якщо згідно із законодавством запитуваної Договірної Сторони виконання доручення не входить до компетенції судів та інших компетентних установ, доручення повертається з роз'ясненням мотивів відмови.

2. У випадку, якщо запитувана установа не має права виконати доручення, вона зобов'язана направити зазначене доручення для виконання компетентним установам, а також повідомити про це запитуючу Договірну Сторону.

3. Якщо запитувана установа не може виконати доручення у зв'язку з неточністю адреси, зазначеної у дорученні, вона здійснює належні заходи для уточнення адреси або ж звертається з проханням до запитуючої установи надати додаткові відомості.

4. Якщо уточнити адресу або виконати доручення з інших підстав протягом одного місяця (якщо строк не продовжений) не має можливості, запитувана установа зобов'язана повідомити про це запитуючу устанovu та викласти причини, які перешкоджають виконанню доручення, а також повернути всі направлені документи і матеріали. В такому випадку компетентна запитувана установа Договірної Сторони може припинити провадження по справі.

Стаття 6. Повідомлення про наслідки виконання

1. Запитувана установа зобов'язана в порядку, передбаченому статтею 2 даного Договору, у письмовій формі повідомити запитуючу устанovu про виконання доручення, а також направити документи, що підтверджують виконання.

2. В документі, що підтверджує виконання, повинні бути зазначені дата одержання та підпис одержувача, печатка запитуваної установи, яка виконувала доручення, та підпис особи, яка виконувала доручення. Якщо одержувач відмовляється від одержання, повинні бути також зазначені мотиви відмови від одержання.

Стаття 7. Мова

1. При листуванні центральні установи Договірних Сторін користуються державною мовою своєї країни з доданням перекладу на мову Договірної Сторони або на російську мову.

2. Доручення про надання правової допомоги та додані документи складаються державною мовою запитуючої Договірної Сторони з додатком засвідченого перекладу на державну мову запитуваної Договірної Сторони.

Стаття 8. Вручення документів та виконання окремих процесуальних дій

через дипломатичні представництва або консульські установи

За дорученням компетентних органів дипломатичні представництва або консульські установи кожної з Договірних Сторін, акредитовані при другій Договірній Стороні, можуть вручати судові та позасудові документи власним громадянам, опитувати їх. Ці дії, однак, не можуть містити заходів примусового характеру і суперечити законодавству країни перебування.

Стаття 9. Гарантії щодо свідків, потерпілих та експертів

1. Свідок, потерпілий чи експерт, який з'явився за викликом суду або інших компетентних установ запитуючої Договірної Сторони, що був переданий через запитувану Договірну сторону, незалежно від його громадянства, не може бути в запитуючій державі притягнутий до кримінальної відповідальності чи позбавлений волі в будь-якій формі за правопорушення, здійснене ним до перетинання державного кордону, або у зв'язку з його свідченнями, діями у якості експерта або іншими діями, пов'язаними зі справою, що є предметом розгляду.

2. Свідок, потерпілий чи експерт втрачає гарантії, які надаються йому пунктом 1 цієї статті, якщо він не покине територію запитуючої Договірної Сторони по закінченні 15 днів з моменту одержання повідомлення про те, що його присутність більш не є обов'язковою, за винятком випадків, коли він не може своєчасно залишити територію запитуючої Договірної Сторони через незалежні від нього обставини.

3. Згаданий у пункті 1 цієї статті виклик передається у порядку, передбаченому статтею 2 даного Договору. Виклик не повинен вміщувати погрози застосування примусових заходів на випадок неявки.

Стаття 10. Витрати, пов'язані з наданням правової допомоги

1. Кожна Договірна Сторона несе витрати, пов'язані з наданням правової допомоги на своїй території.

2. Витрати на проїзд, харчування та проживання свідка, потерпілого чи експерта, який з'явився за викликом на територію запитуючої Договірної Сторони, несе запитуюча Договірна Сторона. Експерт, крім того, має право на винагороду за проведення експертизи. У виклику повинно бути зазначено, які виплати мають право одержати згадані особи.

3. Установа юстиції, до якої звернене доручення, повідомляє установу, від якої виходить доручення, про розмір витрат. Якщо установа, від якої виходить доручення, стягне ці витрати з особи, зобов'язаної їх відшкодувати, то стягнені суми надходять на користь установи юстиції, яка виконала доручення.

Стаття 11. Відмова у наданні правової допомоги

Якщо запитувана Договірна Сторона вважає, що надання правової допомоги завдає шкоди її суверенітету, безпеці, публічному порядку або суперечить основним принципам її законодавства, вона може відмовити у наданні правової допомоги, сповістивши, однак, запитуючу Договірну Сторону про мотиви відмови.

Стаття 12. Законодавство, яке застосовується при наданні правової допомоги

1. Запитувана установа при наданні правової допомоги застосовує чинне законодавство своєї країни.

2. При наданні правової допомоги у цивільних справах запитувана установа може також застосувати на прохання процесуальні норми другої Договірної Сторони, якщо тільки вони не суперечать основним принципам законодавства запитуваної Договірної Сторони.

Стаття 13. Обмін юридичною інформацією

Договірні Сторони на прохання надають одна одній інформацію про чинне законодавство або про те, що було раніше чинне та судову практику.

Глава II

Правова допомога у цивільних справах

Стаття 14. Обсяг допомоги

Договірні Сторони будуть на взаємній основі вручати на прохання судові та позасудові документи, допитувати учасників справи, свідків та експертів, проводити експертизу та огляд на місці, а також виконувати інші процесуальні дії по збиранню доказів.

Стаття 15. Оплата судових витрат і мита

1. Громадяни однієї Договірної сторони на території другої Договірної Сторони сплачують судові витрати і мито на рівних умовах та в однакових розмірах з громадянами цієї Договірної Сторони.

2. Положення пункту 1 цієї статті застосовується також до юридичних осіб, заснованих на території однієї з Договірних Сторін згідно з її законодавством.

Стаття 16. Звільнення від судових витрат і мита

1. Громадяни однієї Договірної Сторони на території другої Договірної Сторони звільняються від судових витрат і мита на рівних умовах та в однакових розмірах з громадянами цієї Договірної Сторони.

2. Громадяни однієї з Договірних Сторін, звертаючись з проханням про звільнення від судових витрат, повинні надати видані компетентними установами за місцем проживання або місцем перебування документи, які посвідчують їх особу та майновий стан, якщо заявник не має місця проживання або місцеперебування на території Договірних Сторін, він може надати зазначені документи, які були видані дипломатичним або консульським представництвом своєї країни.

3. Суд, який виносить рішення за клопотанням про звільнення від оплати судових витрат, може запитати орган, який видав документ, про додаткові роз'яснення.

Глава III

Визнання та виконання рішень

Стаття 17. Рішення, які підлягають визнанню та виконанню

1. Договірні Сторони зобов'язані, згідно з положенням даного Договору, визнавати і, якщо цього потребує характер рішення, виконувати на своїй території судові рішення, винесені на території іншої Договірної Сторони, після набуття даними Договором чинності.

2. Термін "судове рішення", що вживається у даному Договорі, означає:

в Україні - вирок щодо відшкодування шкоди, рішення, ухвала, постанова суду (судді), мирова угода, затверджена судом у цивільній справі;

в Монголії - винесене судом рішення, ухвала, постанова суду (судді), акт примирення у цивільній справі та вирок щодо відшкодування шкоди.

Стаття 18. Клопотання про визнання і виконання судового рішення

1. Клопотання про визнання і виконання судового рішення подається заявником до суду, який виніс це рішення, та пересилається останнім до суду іншої Договірної Сторони у порядку, який передбачений статтею 2 даного Договору. Якщо заявник має місце проживання або місцеперебування на території Договірної Сторони, де рішення підлягає виконанню, клопотання може бути поданим і безпосередньо до суду цієї Договірної Сторони.

2. Клопотання повинно бути складеним у формі, яка встановлена запитуваною Договірною Стороною. До нього додається:

1) копія судового рішення, засвідчена судом; якщо в копії відсутня чітка вказівка на те, що рішення набуло чинності і може бути виконаним, повинен бути також прикладений один екземпляр довідки суду про це;

2) довідка суду про виконання чи невиконання рішення суду на території запитуючої Договірної Сторони;

3) документ, який засвідчує, що стороні, яка не взяла участі в процесі, було у встановленому законом порядку вручене повідомлення про виклик до суду, а у випадку її неїездатності - що у неї був належний представник;

4) засвідчений переклад згаданого цією статтею клопотання та відповідних документів.

Стаття 19. Порядок визнання і виконання судового рішення

1. Визнання і виконання судового рішення здійснюється Договірною Стороною, до якої звернене клопотання, згідно з порядком, який встановлений її законодавством.

2. Компетентна установа, до якої звернене клопотання, розглядає зазначене рішення на предмет відповідності його до вимог даного Договору, однак, не може перевіряти його по суті справи.

Стаття 20. Юридична сила визнання та виконання

Визнання або виконання судом однієї Договірної Сторони рішення суду другої Договірної Сторони має таку ж силу, як і визнання або виконання рішення суду цієї Договірної Сторони.

Стаття 21. Відмова у визнанні та виконанні рішення

У визнанні та виконанні рішення може бути відмовлено в одному з таких випадків:

- 1) якщо згідно з законодавством Договірної Сторони, де було винесене рішення, це рішення не набуло чинності або не підлягає виконанню;
- 2) якщо у відповідності з законодавством Договірної Сторони, до якої звернене клопотання про визнання та виконання рішення, справа відноситься до виключної компетенції суду запитуваної Договірної Сторони;
- 3) якщо стороні, яка не брала участі в процесі, не було вручено згідно з законодавством Договірної Сторони, установа якої прийняла рішення, повідомлення про виклик до суду або, при її недієздатності, був відсутній належний представник;
- 4) якщо по тому ж правовому спору між тими ж сторонами судом запитуваної Договірної Сторони вже винесене рішення, яке набуло чинності, або ж він перебуває там на розгляді чи вже визнане рішення третьої країни у цій справі, яке набуло чинності;
- 5) якщо визнання або виконання рішення може завдати шкоди суверенітету, безпеці або публічному порядку Договірної Сторони, до якої звернене клопотання.

Глава IV

Правова допомога у кримінальних справах

Стаття 22. Обсяг допомоги

1. Договірні Сторони зобов'язуються виконувати на прохання доручення у кримінальних справах про допит свідків, потерпілих, експертів, обвинувачених; проведення обшуку, експертизи, огляду та про інші процесуальні дії, пов'язані зі збиранням доказів: про передачу речових доказів та документів, цінностей, здобутих шляхом скоєння злочину, а також про вручення документів, пов'язаних з провадженням у кримінальній справі; інформувати одна одну про результати провадження у кримінальній справі.

2. Договірна Сторона зобов'язується на прохання другої Договірної Сторони порушувати, згідно зі своїм законодавством, кримінальне переслідування проти своїх громадян, підозрюваних у скоєнні злочинів на території другої Договірної Сторони.

Стаття 23. Обов'язок здійснення кримінального переслідування

1. Кожна Договірна Сторона на прохання другої Договірної Сторони порушує згідно зі своїм законодавством кримінальне переслідування проти своїх громадян, підозрюваних у скоєнні злочинів на території другої Договірної Сторони.

2. Матеріали попереднього слідства, а також заяви про кримінальне переслідування, подані згідно з законодавством однієї Договірної Сторони до її компетентних установ і належні строки, дійсні і на території другої Договірної Сторони.

3. Особи, яким злочином заподіяно матеріальної шкоди, в зв'язку з чим направлене клопотання про порушення кримінального переслідування, можуть прийняти участь у справі, якщо ними пред'явлені вимоги про відшкодування шкоди.

Стаття 24. Прохання про порушення кримінального переслідування

1. Прохання про порушення кримінального переслідування повинно бути складене у письмовій формі і містити:

- 1) назву запитуючої установи;
- 2) опис діяння, у зв'язку з яким направлено прохання про порушення кримінального переслідування;
- 3) щонайточніше зазначення часу та місця здійснення діяння;
- 4) засвідчений текст закону запитуючої Договірної Сторони, на підставі якого діяння визначається злочином;

5) прізвище та ім'я підозрюваної особи, відомості про її громадянство, місце проживання або перебування та інші відомості про її особу, а також, по можливості, опис зовнішності цієї особи, її фотографію та відбитки пальців;

6) заяви потерпілого у кримінальній справі, що порушується за заявою потерпілого, та про відшкодування шкоди, якщо вона мала місце;

7) відомості, якщо такі є, про розмір заподіяної матеріальної шкоди.

До прохання додаються наявні у розпорядженні запитуючої Договірної Сторони матеріали попереднього слідства та докази. При передачі речей, які є знаряддям злочину або попали до злочинця внаслідок такого злочину, слід враховувати положення пункту 3 статті 42.

2. Якщо особа на момент направлення прохання про порушення кримінального переслідування згідно з пунктом 1 статті 23 утримується під вартою на території Договірної Сторони, яка направляє прохання про порушення такого переслідування, вона доставляється на територію другої Договірної Сторони. Передача такої особи здійснюється відповідно до пункту 1 статті 35 даного Договору. Відправлення по етапу особи, яка утримується під вартою на території другої Договірної Сторони, санкціонується відповідною посадовою особою.

Стаття 25. Вручення документів на виконання окремих процесуальних дій

1. Порядок вручення документів та виконання окремих процесуальних дій у кримінальних справах визначається статтями 4-6 даного Договору.

2. При направленні вищезгаданих доручень повинні бути визначені: обставини скоєння злочину, кваліфікація злочину та положення відповідних законодавчих актів.

Стаття 26. Обов'язок видачі

1. Договірні Сторони зобов'язуються згідно з правилами та за умовами, передбаченими в даному Договорі, на прохання видавати одна одній осіб, які знаходяться на її території, для здійснення кримінального переслідування або для приведення вироку до виконання.

2. Видача для здійснення кримінального переслідування допускається лише за такі діяння, які згідно з законодавством обох Договірних Сторін є злочинами, та за скоєння яких передбачається покарання у вигляді позбавлення волі на строк понад один рік або інше більш тяжке покарання.

3. Видача для приведення вироків, які набули чинності, до виконання допускається у випадку засудження винних осіб за скоєння таких злочинів до позбавлення волі на строк не менш, як 6 місяців, або іншого більш тяжкого покарання.

Стаття 27. Відмова у видачі

1. Прохання про видачу відхиляється, якщо:

а) особа, відносно якої направлене прохання, є громадянином запитуваної Договірної Сторони або особою, якій надано в цій державі притулок;

б) кримінальне переслідування не порушується у випадку відсутності скарги потерпілого згідно із законодавством обох Договірних Сторін;

в) на момент отримання вимоги кримінальна справа не може бути порушена або вирок не може бути приведений до виконання внаслідок закінчення строку давності, амністії або на іншій законній підставі, яка передбачена законодавством запитуваної Договірної Сторони;

г) відносно особи, видача якої вимагається, на території запитуваної Договірної Сторони про той же злочин був уже винесений вирок, який набув чинності, або припинено провадження у справі.

2. У видачі може бути відмовлено, якщо злочин, у зв'язку з яким вимагається видача, скоєний на території запитуваної Договірної Сторони.

3. У випадку відмови у видачі запитуюча Договірна Сторона повинна бути поінформованою про підстави відмови.

Стаття 28. Відстрочка видачі

Якщо відносно особи, про видачу якої направлене прохання, здійснюється кримінальне переслідування або вона відбуває покарання за інший злочин на території запитуваної Договірної Сторони, видачу може бути відстрочено до закінчення кримінального переслідування, відбуття покарання, звільнення від кримінальної відповідальності на будь-якій законній підставі.

Стаття 29. Тимчасова видача

Якщо відстрочка видачі, передбачена статтею 28, може спричинити собою закінчення строку давності кримінального переслідування або утруднити розслідування злочину, за обґрунтованим клопотанням може бути проведена тимчасова видача при умові, що видана особа буде негайно повернена після проведення процесуальних дій, для яких вона була видана, і не пізніше трьох місяців з дня видачі.

Стаття 30. Межі кримінального переслідування виданої особи

1. Без згоди запитуваної Договірної Сторони видана особа не може бути притягнутою до кримінальної відповідальності або піддана покаранню у зв'язку з іншим злочином, ніж той, що був підставою для видачі.

2. Особу не може бути також видано третій державі без згоди запитуваної Договірної Сторони.

3. Не вимагається згода запитуваної Договірної Сторони, якщо видана особа не залишила протягом 15 днів після закінчення кримінального переслідування, відбуття покарання або звільнення з будь-якої законної підстави територію запитуючої Договірної Сторони або якщо вона добровільно повернулася туди уже після того, як вона її залишила. В цей строк не зараховується час, протягом якого видана особа не могла залишити територію запитуючої Договірної Сторони за незалежних від неї обставин.

Стаття 31. Прохання про видачу

1. Прохання про видачу повинно бути складеним в письмовій формі і містити:

1) назву запитуючої установи;

2) опис скоєного злочину та текст закону запитуючої Договірної Сторони, на підставі якого діяння визнається злочином;

3) прізвище та ім'я особи, відносно якої направлене прохання про видачу, відомості про її громадянство, місце проживання чи місцеперебування та інші відомості про її особу, а також, по можливості, опис зовнішності цієї особи, її фотографію та відбитки пальців;

4) вказівку про розмір заподіяної матеріальної шкоди.

2. До прохання про видачу для здійснення кримінального переслідування необхідно докласти засвідчену копію постанови про взяття під варту.

3. До прохання про видачу для приведення вироку до виконання повинні бути прикладені засвідчена копія вироку з довідкою про набуття чинності та текст кримінального закону, на підставі якого особу засуджено. Якщо засуджений вже відбув частину покарання або частково відшкодував шкоду, повідомляються також дані про це.

4. Запитувана Договірна Сторона може додатково запитати відомості, якщо прохання про видачу не містить всіх необхідних даних, вказаних у цій статті. Друга Договірна Сторона повинна відповісти на це прохання в строк, що не перевищує один місяць; цей строк може бути продовжено на 15 днів за наявності поважних причин.

5. Якщо запитуюча Договірна Сторона не надасть у встановлений строк додаткових відомостей, запитувана Договірна Сторона може звільнити особу, взяту згідно статті 32 під варту, і припинити провадження у справі.

Стаття 32. Взяття під варту для видачі

Після одержання вимоги про видачу запитувана Договірна Сторона негайно вживає заходів до взяття під варту особи, яка підлягає видачі.

Стаття 33. Взяття під варту до отримання прохання про видачу

1. У випадках, що не терплять зволікань, запитувана Договірною Сторона може взяти особу під варту й до отримання від запитуючої Договірної Сторони копії постанови про взяття під варту або вироку, який набув чинності, (виписки з вироку), ухвалених відносно даної особи. При цьому повинно зазначатися, що прохання про видачу негайно буде надіслане.

Копії постанови про взяття особи під варту або вироку, які набули чинності, (виписки з вироку) відносно даної особи передаються у будь-який спосіб, що забезпечує передачу всіх реквізитів документів (факс тощо).

2. Про причини, з яких прохання про взяття під варту не було задовільнено, слід негайно повідомити другу Договірну Сторону.

3. Особа, взята під варту, повинна бути звільненою, якщо протягом місяця з дня отримання повідомлення про взяття під варту від другої Договірної Сторони не надійде прохання про видачу. Цей строк за клопотанням запитуючої Договірної Сторони може бути продовжено на 15 днів.

Стаття 34. Видача на прохання декількох держав

Якщо прохання про видачу стосовно того ж самого або різних діянь, які підлягають покаранню, надійшли від декількох держав, то питання про те, яке з поданих прохань слід задовольнити, вирішує Договірна Сторона, до якої звернені прохання.

Стаття 35. Здійснення видачі

1. Запитувана Договірна Сторона у випадку, якщо вона згодна з видачею, повідомляє запитуючу Договірну Сторону про місце та час видачі особи.

2. Якщо запитуюча Договірна Сторона не прийме особу, яка підлягає видачі, у встановленому місці протягом 15 днів після встановленої дати видачі, то особа повинна бути звільненою з-під варті.

Стаття 36. Повторна видача

Якщо видана особа уникне кримінального переслідування чи відбуття покарання і повернеться на територію запитуваної Договірної Сторони, то за новим проханням запитуючої Договірної Сторони цю особу може бути повторно видано й без подання даних та матеріалів, згаданих у статті 31 даного Договору.

Стаття 37. Транзитне перевезення

1. Кожна Договірна Сторона зобов'язується на прохання другої Договірної Сторони перевозити через свою територію осіб, яких видала третя держава другій Договірній Стороні. Договірні Сторони не зобов'язані дозволяти перевезення осіб, видача яких згідно даного Договору не допускається.

2. Клопотання про транзитне перевезення повинно бути подане та оформлене в такому ж порядку, що й прохання про видачу.

Стаття 38. Витрати, пов'язані з видачею та транзитним перевезенням

Пов'язані з видачею витрати несе Договірна Сторона, на території якої вони виникли. Витрати, пов'язані з транзитним перевезенням, несе запитуюча Договірна Сторона.

Стаття 39. Повідомлення про результати кримінального переслідування

Договірні Сторони сповіщають одна одну про наслідки кримінального переслідування відносно виданої особи. Якщо видана особа була засуджена, то після того, як вирок набуде чинності, направляється копія вироку.

Стаття 40. Повідомлення про вироки та відомості про судимість

1. Кожна Договірна Сторона буде щорічно сповіщати другій Договірній Стороні відомості, що стосуються обвинувальних вироків, які набули чинності, та винесені судами проти громадян другої Договірної Сторони.

2. Договірні Сторони подають одна одній на прохання відомості про судимість осіб, засуджених раніше їх судами, якщо ці особи притягаються до кримінальної відповідальності на території запитуючої Договірної Сторони.

Стаття 41. Порядок зносин

У справах про видачу, здійснення кримінального переслідування зносяться одна з одною відповідно Генеральна Прокуратура України та Генеральна Прокуратура Монголії.

Стаття 42. Передача предметів

1. Договірна Сторона, запитувана про видачу, передає запитуючій Договірній Стороні предмети, які є знаряддями злочину, мають сліди злочину або здобуті злочинним шляхом; які можуть бути визнані у кримінальній справі речовими доказами. Ці предмети передаються на прохання і в тому випадку, коли видача особи внаслідок її смерті чи з інших причин не може відбутися.

2. Запитувана Договірна Сторона може затримати тимчасово передачу вказаних у пункті 1 цієї статті предметів, якщо вони необхідні для впровадження в іншій кримінальній справі. Вони також можуть бути передані запитуючій Договірній Стороні тимчасово за взаємною домовленістю.

3. Права третіх осіб на передані запитуючій Договірній Стороні предмети залишаються в силі. Після закінчення провадження у справі ці предмети повинні бути повернені Договірній Стороні, яка їх передала.

Стаття 43. Надання допомоги працівникам юридичних установ

Юридичні установи однієї Договірної Сторони надають всю необхідну допомогу та забезпечують безпеку працівників юридичних установ Договірних Сторін, які знаходяться на їх території у відрядженні з метою розшуку, арешту та доставки осіб, місцезнаходження яких невідомо, або злочинців, що переховуються на даній території.

Передача або прийняття матеріалів попереднього слідства до передачі до суду здійснюється через Генеральні прокуратури Договірних Сторін.

Стаття 44. Права осіб, які підлягають кримінальному переслідуванню

В процесі розслідування кримінальної справи та судового розгляду Договірні Сторони забезпечують громадянам можливість використовувати права, передбачені їх чинним законодавством.

Глава V

Інші положення

Стаття 45. Дійсність документів

1. Документи, які були складені або засвідчені судом чи іншою компетентною установою однієї Договірною Сторони, дійсні при наявності підпису та офіційної печатки. У такому вигляді вони можуть прийматися судом чи іншою компетентною установою другої Договірної Сторони без легалізації.

2. Офіційні документи, які складені на території однієї Договірної Сторони, користуються доказовою силою офіційних документів і на території другої Договірної Сторони.

Стаття 46. Пересилка документів про громадянський стан та інших документів

На виконання даного Договору, компетентні установи однієї Договірної Сторони на прохання, що надійшли дипломатичними каналами, безкоштовно державною мовою своєї країни або в перекладі на російську мову пересилають другій Договірній Стороні свідоцтва про реєстрацію актів громадянського стану, свідоцтва про освіту, трудовий стаж та інші документи, які стосуються особистих прав громадян другої Договірною Сторони.

Стаття 47. Вивезення і ввезення речей та переказ грошових сум

Положення даного Договору та його виконання не можуть перешкоджати виконанню обома Договірними Сторонами своїх законів та положень щодо вивезення і ввезення речей та переказу грошових сум за кордон.

Стаття 48. Вирішення спорів

Спори, які виникають з питань тлумачення або виконання даного Договору, повинні вирішуватися дипломатичними каналами.

Глава VI

Заключні положення

Стаття 49. Набуття чинності Договору

Даний Договір підлягає ратифікації та набуде чинності по закінченні 30 днів після обміну ратифікаційними грамотами, який відбудеться у _____.

Стаття 50. Строк дії Договору

1. Даний Договір буде діяти протягом п'яти років з дня набуття чинності.

2. Договір буде залишатися чинним протягом наступних п'ятирічних періодів, якщо одна з Договірних Сторін не денонсує його, повідомивши про це нотою другу Договірну Сторону не менше, як за шість місяців до дати закінчення строку дії даного Договору.

Вчинено у м.Києві 27 червня 1995 року в двох примірниках, кожний українською і монгольською мовами, причому обидва тексти мають однакову силу.

12. Договір між Україною та Об'єднаними Арабськими Еміратами про взаємну правову допомогу у цивільних та комерційних справах

{Договір ратифіковано Законом № 337-VII від 19.06.2013}

Дата підписання: 26.11.2012

Дата ратифікації Україною: 19.06.2013

Дата набрання чинності для України: 20.02.2014

Україна і Об'єднані Арабські Емірати, що далі іменуються як "Сторони".

Прагнучи зміцнювати дружні відносини між двома країнами на основі взаємоповаги до суверенітету та спільних інтересів та заохочувати плідну допомогу у судовій та правовій сферах.

Усвідомлюючи потребу забезпечення найширшого обсягу правової допомоги у цивільних та комерційних справах.

Домовилися про таке:

Стаття 1 Правовий захист

1. Громадяни однієї Сторони користуються на території іншої Сторони таким же правовим захистом, як і громадяни іншої Сторони, а також мають право звертатись до її судових органів на тих же умовах, що і громадяни іншої Сторони.

2. Положення пункту 1 цієї статті застосовуються також до юридичних осіб, розташованих та створених на території однієї з Сторін у відповідності до її законодавства.

3. Громадяни однієї Сторони на території іншої Сторони мають право відповідно до законів та процедур останньої на зменшення або звільнення від сплати судових витрат на тих же умовах і в тому ж обсязі, що її власні громадяни.

Стаття 2 Обмін інформацією

Сторони можуть здійснювати обмін інформацією стосовно чинного законодавства та судової практики у своїх країнах пов'язаної із застосуванням цього Договору.

Стаття 3 Обсяг правової допомоги

1. Сторони згідно з цим Договором надають одна одній найширший обсяг взаємної правової допомоги у цивільних та комерційних справах у відповідності до їхнього законодавства.

2. Правова допомога згідно з цим Договором охоплює:

- a) вручення повісток та інших судових документів;
- b) отримання доказів шляхом судових доручень або запитів;
- c) визнання та виконання судових рішень та мирових угод.

Стаття 4 Центральні органи

1. Центральний орган кожної Сторони направляє та отримує запити відповідно до цього Договору. В Україні Центральним органом є Міністерство юстиції.

В Об'єднаних Арабських Еміратах Центральним органом є Міністерство юстиції.

2. Центральні органи зносяться між собою через дипломатичні канали для цілей цього Договору.

Стаття 5 Офіційні документи та переклад

1. Якщо не передбачено інше, всі офіційні документи відповідно до цього Договору підписуються та скріплюються печаткою компетентних органів відповідно до законодавства запитуваної Сторони, а запит повинен бути підтверджений Центральним органом запитуючої Сторони.

2. Усі запити та супровідні документи супроводжуються перекладами на офіційну мову запитуваної Сторони або на англійську мову.

Стаття 6 Доручення про вручення документів

1. Доручення про вручення повісток та інших судових документів повинно містити:

- a) найменування запитуючої установи;
- b) ім'я, адресу та місце проживання чи місце знаходження адресата;
- v) сторін справи;
- c) перелік документів, які підлягають врученню.

2. У разі прохання про будь-який особливий спосіб вручення, це має бути зазначено у дорученні.

Стаття 7 Порядок виконання доручень про вручення

1. Компетентний орган запитуваної Сторони вручає згадані документи відповідно до свого законодавства та правил, які застосовуються у цьому випадку.

2. Вручення може здійснюватися в особливий спосіб, зазначений запитуючою Стороною, якщо тільки це не суперечить законодавству запитуваної Сторони та за умови оплати витрат, пов'язаних із застосуванням такого особливого способу вручення.

3. Повістки та інші судові документи, вручені відповідно до цього Договору, вважаються такими, що були вручені на території запитуючої Сторони.

Стаття 8 Відмова у виконанні доручення про вручення

1. У виконанні доручення про вручення повісток та інших судових документів, що відповідає положенням цього Договору, може бути відмовлено, якщо лише запитувана Сторона вважає, що виконання такого доручення завдасть шкоди її суверенітету, безпеці чи публічному порядку.

2. У випадку, коли вручення не здійснено, запитувана Сторона негайно повідомляє запитуючу Сторону про причини цього.

Стаття 9 Підтвердження вручення

1. Вручення підтверджується підписом адресата та підтвердженням, виданим компетентним органом, в якому зазначено ім'я адресата, дату та спосіб вручення, а у випадку неможливості вручення - причини цього.

2. Підтвердження про вручення, підписане адресатом, надсилається запитуючій Стороні.

Стаття 10 Вручення дипломатичними або консульськими працівниками

Положення [статей 6 - 9](#) цього Договору не перешкоджають праву Сторін здійснювати вручення повісток або інших судових документів через своїх дипломатичних або консульських представників власним громадянам, які проживають на території іншої Сторони, без застосування будь-якого примусу.

Стаття 11 Компенсація свідку або експерту

1. Свідок, експерт, який з'являється за викликом на територію іншої Сторони, має право на компенсацію витрат запитуючим судовим органом, пов'язаних з проїздом та перебуванням за кордоном, а також компенсацію не отриманої заробітної плати за дні, коли він не був на роботі, а експерт, крім того, має право на винагороду за проведення експертизи.

2. Виклик має містити види компенсації, на які має право особа, яка викликається. На прохання особи, яка викликається, запитуюча Сторона надає аванс для компенсації відповідних витрат.

Стаття 12 Доручення про отримання доказу

1. Судові органи однієї Сторони можуть відповідно до положень свого законодавства, звертатися з проханням про отримання доказів у цивільних чи комерційних справах шляхом направлення доручення, адресованого компетентним судовим органам іншої Сторони.

2. Для цілей цього Договору, отримання доказів включає:

- a) отримання заяв та свідчень;
- b) надання, встановлення справжності чи дослідження документів та зразків записів.

3. Доручення має містити:

- a) найменування судового чи іншого компетентного органу, який звертається з проханням про надання доказу;
- b) характер провадження, у зв'язку з яким необхідно отримати доказ та іншу необхідну інформацію, яка з ним пов'язана;
- c) найменування та адреси сторін провадження;
- d) доказ, який необхідно отримати;
- e) імена та прізвища осіб, яких слід допитати, їх громадянство, рід занять, їх місце проживання або перебування, а для юридичних осіб - назву та місцезнаходження.

4. У разі необхідності, доручення супроводжується переліком питань, які потрібно поставити свідкам або іншим залученим особам, або заяву про предмет, стосовно якого потрібно отримати свідчення та документи, які стосуються такого доказу або заяви.

Стаття 13 Порядок виконання доручення про отримання доказів

1. Компетентні органи запитуваної Сторони виконують доручення відповідно до положень свого законодавства та отримують необхідні докази застосовуючи ті ж методи та правила, які передбачені законодавством цієї Сторони, включаючи такі ж самі відповідні заходи примусу.

2. Запитувана Сторона дотримується будь-якого особливого методу чи процедури, які були чітко зазначені у дорученні, настільки наскільки це не суперечить її законодавству та практиці.

3. Доручення виконуються настільки швидко, наскільки це можливо.

4. Запитуюча Сторона, якщо вона про це просить, не пізніше ніж за 30 днів інформується про час та місце його виконання, для того щоб відповідні сторони та їх представники, якщо такі є, могли бути присутні. Ця інформація надсилається сторонам або їх представникам, про яких відомо на території запитуваної Сторони, якщо запитуюча Сторона звернулася з таким проханням.

5. У разі виконання доручення необхідні документи, які підтверджують його виконання, надсилаються запитуючій Стороні.

6. У кожному випадку, коли доручення не було виконано повністю або частково, запитуюча Сторона негайно повідомляється про причини цього.

Стаття 14 Юридична сила доказу

Доказ, отриманий у запитуваній Стороні відповідно до положень цього Договору, має таку саму юридичну силу, якби він був отриманий компетентним органом запитуючої Сторони.

Стаття 15 Відмова у виконанні доручення про отримання доказів

1. Запитувана Сторона може відмовити у виконанні доручення, що відповідає положенням цього Договору, лише якщо виконання доручення завдасть шкоди її суверенітету, безпеці чи публічному порядку.

2. У виконанні не може бути відмовлено лише з тієї підстави, що відповідно до її внутрішнього законодавства запитувана Сторона має виключну юрисдикцію щодо предмету позову або її внутрішнім законодавством не передбачено право на звернення до суду з цього питання.

Стаття 16 Витрати

1. Виконання доручення та отримання доказів запитуваною Стороною не є підставою для жодних відшкодувань, витрат та виплат, незалежно від їх назви, запитуючою Стороною. Однак запитувана Сторона має право вимагати відшкодування:

- a) будь-яких витрат та виплат, сплачених свідкам, експертам або перекладачам;
- b) будь-яких виплат та витрат, спричинених застосуванням спеціальної процедури на прохання.

2. У разі, якщо стає очевидним, що виконання доручення вимагає надмірних витрат, Сторони проводять консультації з метою визначення умов, за яких запит може бути виконано.

Стаття 17 Додаткова інформація

У разі, якщо запитувана Сторона вважає, що інформації, наданої запитуючою Стороною, недостатньо для опрацювання доручення відповідно до цього Договору, вона може запитати додаткову інформацію від запитуючої Сторони.

Стаття 18 Юрисдикція

1. Суди Сторони у якій знаходиться нерухоме майно, компетентні визначати права пов'язані з таким майном.

2. У справах, які не пов'язані із нерухомим майном, суди Сторони мають юрисдикцію у випадках коли:

- a) відповідач має постійне місце проживання або перебування на території цієї Сторони на момент подання позову;
- b) відповідач на момент подання позову займався підприємницькою діяльністю або працює на території цієї Сторони і позов стосується цієї діяльності;
- c) відповідно до угоди у будь-якій формі між позивачем та відповідачем договірні зобов'язання, які стали підставою для судового розгляду, були або мали бути виконані на території цієї Сторони;
- d) у разі не договірної відповідальності, неправомірні дії вчинені на території такої Сторони;
- e) відповідач у будь-якій формі прийняв юрисдикцію суду.

Стаття 19 Визнання та виконання судових рішень

1. Кожна із Сторін згідно зі своїм законодавством визнає та/або виконує судові рішення, винесені судами іншої Сторони у цивільних, комерційних та сімейних справах, включаючи мирові угоди, затверджені судом, а також у кримінальних справах в частині компенсації шкоди, завданої злочином.

2. Під терміном "судове рішення", який використовується у цьому Договорі, незалежно від його назви, розуміється будь-яке рішення, винесене внаслідок судового провадження компетентним судом Сторін.

Стаття 20 Умови визнання та виконання судових рішень

Судове рішення не визнається і не виконується у наступних випадках:

- a) якщо воно не є остаточним;
- b) якщо воно не підлягає виконанню;
- c) або якщо воно не було винесене компетентним судом;
- d) або його виконання суперечитиме конституційним нормам, суверенітету, безпеці або публічному порядку запитованої Сторони;
- e) якщо суди Сторони, до якої направлено клопотання про визнання або виконання судового рішення відповідно до її законодавства має виключну юрисдикцію щодо вирішення справи;
- f) або воно суперечить правилам, що стосуються законного представництва осіб, які є недієздатними або обмежено дієздатними у запитованій Стороні;
- g) або воно винесене заочно і сторона, що не з'явилась, не була належним чином викликана до суду відповідно до правил, які застосовуються у державі її проживання;
- h) або спір, щодо якого було винесено рішення, розглядається за позовом у суді Сторони, між тими самими сторонами та з тих самих підстав, і цей позов було подано до суду цієї Сторони раніше, ніж до суду Сторони, яким було винесено рішення та за умови, що суд, у якому було порушено справу, є компетентним щодо її розгляду та вирішення. Або якщо рішення було винесене судом третьої держави між тими ж самими сторонами та з того ж самого предмету та було визнане запитованою Стороною.

Стаття 21 Порядок визнання та виконання судових рішень

1. Процедура визнання або виконання судового рішення встановлюється законодавством запитованої Сторони.
2. Судовий орган запитованої Сторони, компетентний визнати або виконати судове рішення, не переглядаючи справу по суті, обмежується встановленням відповідності судового рішення умовам передбаченим цим Договором.
3. Рішення про виконання може бути винесене стосовно судового рішення в цілому або частин, якщо виконання такої частини рішення є подільним.

Стаття 22 Клопотання про визнання та виконання судового рішення

1. Клопотання про визнання або виконання судового рішення супроводжується:
 - a) засвідченою копією судового рішення;
 - b) довідкою, яка засвідчує, що судове рішення є остаточним та підлягає виконанню, якщо це не зазначено у самому судовому рішенні;
 - c) у випадку заочного судового рішення, засвідченою копією повістки або будь-якого іншого документа, який підтверджує, що відповідач був належним чином викликаний до суду;
 - d) документ, який засвідчує, що сторона, яка обмежено дієздатна у судовому процесі, була належним чином представлена.
2. Клопотання про визнання та виконання судового рішення подається безпосередньо стороною у справі до компетентного суду запитованої Сторони.

Стаття 23 Миріві угоди

1. Мирова угода у спорі, досягнута обома сторонами та затверджена компетентним судом будь-якої Сторони відповідно до її законодавства, визнається та виконується на території іншої Сторони відповідно до положень цього Договору, які стосуються судових рішень.

2. Сторона, яка звертається з проханням про визнання чи виконання мирової угоди, подає її засвідчену копію та довідку або інший офіційний документ суду, який містить інформацію про обсяг, у якому мирова угода була задоволена.

Стаття 24 Наслідки визнання судового рішення

Судові рішення, щодо яких надано дозвіл на визнання або виконання, мають таку ж законну силу як і ті, що винесені судами запитованої Сторони на її території.

Стаття 25 Зв'язок з іншими міжнародними договорами

Положення цього Договору не впливають на права і обов'язки Сторін, що впливають з інших міжнародних договорів, учасниками яких вони є.

Стаття 26 Вирішення спорів

Будь-який спір, що виникає у зв'язку із застосуванням або тлумаченням цього Договору, вирішується шляхом консультацій між Центральними органами Сторін дипломатичними каналами.

Стаття 27 Ратифікація та припинення дії

1. Цей Договір укладено на невизначений строк.

2. Цей Договір підлягає ратифікації і набирає чинності на тридцятий день після обміну ратифікаційними грамотами.

3. Будь-яка із Сторін може припинити дію цього Договору у будь-який час шляхом направлення письмового повідомлення дипломатичними каналами. Договір припинить свою дію по закінченню шести місяців після передачі такого повідомлення. Однак уже розпочаті провадження, регулюються цим Договором до їх завершення.

На підтвердження чого, ті, що нижче підписалися належним чином уповноважені їх відповідними державами підписали цей Договір.

Вчинено м. Абу-Дабі 26 листопада 2012 року у двох примірниках українською, арабською та англійською мовами, при цьому усі тексти є однаково автентичними. У разі виникнення розбіжностей при тлумаченні тексту цього Договору переважну силу матиме текст, викладений англійською мовою.

13. Договір між Україною та Республікою Болгарія про правову допомогу в цивільних справах

(Договір ратифіковано Законом N 2911-IV (2911-15) від 22.09.2005, ВВР, 2006, N 1, ст.6)

Дата підписання: 21.05.2004

Дата ратифікації: 22.09.2005

Дата набуття чинності: 29.12.2005

Україна та Республіка Болгарія, далі “Договірні Сторони”, прагнучи удосконалювати співробітництво в галузі правової

допомоги,

домовились укласти цей Договір про правову допомогу в цивільних справах.

Для цього Договірні Сторони домовилися про таке:

Глава I

Загальні положення

Стаття 1. Визначення понять

1. Для цілей цього Договору розуміється, що:

1) цивільними вважаються такі справи, які виникають із цивільних, трудових, сімейних і комерційних правовідносин;

2) органами юстиції визнаються органи Договірних Сторін, які мають право приймати рішення та здійснювати відповідні дії у справах, зазначених у підпункті 1) пункту 1 цієї статті;

3) центральним органом в Україні є Міністерство юстиції України, центральним органом у Республіці Болгарія - Міністерство юстиції Республіки Болгарія.

2. Громадянами однієї з Договірних Сторін є особи, які мають громадянство цієї Договірної Сторони згідно з її законодавством.

3. Положення цього Договору про громадян Договірних Сторін поширюються відповідним чином на юридичних осіб, створених згідно з законодавством Договірної Сторони, на території якої вони мають своє місцезнаходження.

Стаття 2. Правовий захист

1. Громадяни однієї Договірної Сторони користуються на території другої Договірної Сторони таким самим правовим захистом своїх особистих і майнових прав, як і громадяни другої Договірної Сторони.

2. Громадяни однієї Договірної Сторони мають право вільно та безперешкодно звертатися до органів юстиції другої Договірної Сторони, до компетенції яких належать цивільні справи, і захищати у цих органах свої права на таких самих умовах, як і громадяни іншої Договірної Сторони.

Стаття 3. Порядок надання правової допомоги

1. Органи юстиції Договірних Сторін взаємно надають правову допомогу в цивільних справах відповідно до умов цього Договору.

2. З питань надання правової допомоги відповідно до цього Договору органи юстиції Договірних Сторін здійснюють зносини через свої центральні органи.

Стаття 4. Мова

1. При застосуванні положень цього Договору центральний орган України користуватиметься українською мовою, а центральний орган Республіки Болгарія - болгарською мовою.

2. Прохання про надання правової допомоги та додані документи складаються мовою запитуючої Договірної Сторони і супроводжуються засвідченим перекладом мовою запитуваної Договірної Сторони, оформленим відповідно до законодавства запитуючої Договірної Сторони.

3. Відповідь на прохання про правову допомогу та додані документи складаються мовою запитуваної Договірної Сторони.

Стаття 5. Правова інформація

1. Центральні органи обох Договірних Сторін на прохання надсилатимуть один одному нормативні акти, що стосуються виконання цього Договору.

2. Центральні органи обох Договірних Сторін на прохання надаватимуть один одному інформацію про нормативні акти, що діяли чи діють в їхніх державах, інформацію про судову практику, а також інформацію відносно можливостей громадян щодо забезпечення представництва, необхідного для реалізації або захисту їхніх прав.

Стаття 6. Звільнення від сплати державного мита та інших судових витрат

Громадяни однієї Договірної Сторони на території другої Договірної Сторони звільнюються від сплати державного мита та інших судових витрат на тих же підставах і в тому ж обсязі, що і власні громадяни останньої.

Стаття 7. Захист свідків та експертів

1. У разі виникнення потреби участі у розгляді цивільної справи в органі юстиції на території однієї з Договірних Сторін можуть бути викликані свідки та експерти, які знаходяться на території іншої Договірної Сторони.

2. Виклик не може містити погрозу застосування примусу на випадок неявки свідка або експерта до органу юстиції.

3. Свідок або експерт, який з'явився за викликом до органу юстиції Договірної Сторони, де розглядається цивільна справа, не може на території останньої Договірної Сторони бути притягнутий до кримінальної або адміністративної відповідальності, взятий під варту або бути покараний у зв'язку з будь-яким діянням, вчиненим до перетинання її державного кордону.

4. Таким захистом не користується свідок або експерт, якщо він не залишив територію, на якій перебуває з підстав, зазначених у пункті 1 цієї статті, протягом 15 днів від повідомлення органу юстиції, що розглядає цивільну справу, про те, що його присутність більше не потрібна. До цього строку не зараховується час, упродовж якого свідок або експерт не міг залишити територію Договірної Сторони, де він перебував за викликом, з незалежних від нього причин.

Стаття 8. Відшкодування витрат свідкам та експертам

1. Свідок або експерт має право на компенсацію витрат на проїзд і перебування, а також на відшкодування втраченої винагороди за працю органом юстиції, який його викликав. Експерт також має право на оплату виконаної роботи.

2. У виклику повинно бути вказано перелік та розмір виплат, на які свідок або експерт матиме право. На прохання свідка або експерта орган юстиції, що його викликав, авансує часткове або повне покриття цих витрат.

Глава II

Правова допомога

Стаття 9. Обсяг правової допомоги

Договірні Сторони надають одна одній правову допомогу шляхом здійснення окремих процесуальних дій, зокрема складання, направлення та вручення документів, проведення експертиз, допиту сторін, свідків, експертів та інших учасників процесу, а також виконання рішень органів юстиції.

Стаття 10. Прохання про надання правової допомоги

1. Прохання про надання правової допомоги повинно містити наступні дані:

- 1) назву запитуючого органу юстиції;
- 2) назву запитуваного органу юстиції, якщо відомо;
- 3) номер і викладення обставин справи, у якій запитується правова допомога;
- 4) ім'я та прізвище відповідних учасників справи, дату та місце їхнього народження, їхній статус при розгляді, громадянство, місце проживання чи перебування, для юридичних осіб - їхнє найменування, місцезнаходження та/або іншу відому адресу, а також інші відомі дані;

- 5) ім'я, прізвище та адресу представників учасників процесу;

- 6) предмет прохання та дані, потрібні для його виконання;

- 7) перелік документів, що додаються до прохання.

2. У проханні про вручення документів наводиться адреса отримувача та вид документів, які підлягають врученню. У проханні про отримання доказів викладаються обставини, у зв'язку з якими такі докази мають бути отримані. У проханні про допит мають бути сформульовані питання, які необхідно поставити допитуваним особам.

3. Прохання про надання правової допомоги повинно бути підписано відповідною посадовою особою і завірено офіційною печаткою запитуючого органу юстиції.

Стаття 11. Порядок розгляду прохання

1. Орган юстиції запитуваної Договірної Сторони виконує прохання у спосіб, передбачений її законодавством. На прохання органу юстиції запитуючої Договірної Сторони орган юстиції запитуваної Договірної Сторони може виконати прохання у спосіб, про який ідеться у проханні, якщо це не суперечить законодавству запитуваної Договірної Сторони.

2. Якщо орган юстиції запитуваної Договірної Сторони не є компетентним розглянути прохання, він пересилає його компетентному органу юстиції та одночасно сповіщає про це центральний орган запитуваної Договірної Сторони.

3. На прохання органу юстиції запитуючої Договірної Сторони орган юстиції запитуваної Договірної Сторони заздалегідь повідомляє про місце і час виконання дій в порядку надання правової допомоги.

4. Якщо точна адреса особи, вказаної у проханні про надання правової допомоги, невідома або було встановлено, що ця адреса вказана неправильно, орган юстиції запитуваної Договірної Сторони вживає необхідних заходів для з'ясування адреси. У тому випадку, коли адресу встановити неможливо, орган юстиції запитуваної Договірної Сторони повідомляє про це орган юстиції запитуючої Договірної Сторони.

5. Після виконання прохання орган юстиції запитуваної Договірної Сторони надсилає документ про його виконання, а у разі, коли прохання неможливо було виконати, його повертають з одночасним повідомленням про причини невиконання.

Стаття 12

Вручення документів

Орган юстиції запитуваної Договірної Сторони вручає документи відповідно до свого внутрішнього законодавства та положень цього Договору. Орган юстиції запитуваної Договірної Сторони вручає також документи, які складені без дотримання вимог статті 4 цього Договору, за умови якщо адресат погоджується їх прийняти.

Стаття 13. Підтвердження про вручення

Підтвердження про вручення оформлюється відповідно до законодавства запитуваної Договірної Сторони. У підтвердженні зазначається дата, місце, спосіб вручення, особа, якій вручено документ. Це підтвердження підписується особою, яка вручила документ, і завіряється печаткою відповідного органу юстиції.

Стаття 14. Вручення документів власним громадянам

Положення цього Договору не обмежують права Договірних Сторін вручати також через свої дипломатичні представництва або консульські установи судові та інші документи власним громадянам за умови, що не будуть застосовані примусові заходи.

Стаття 15. Витрати на правову допомогу

1. Кожна з Договірних Сторін несе усі витрати, пов'язані з наданням правової допомоги на своїй території, за винятком надмірних витрат.

2. Якщо буде встановлено, що виконання прохання призведе до надмірних витрат, центральні органи проводять взаємні консультації для визначення доцільності та умов подальшого виконання прохання.

Стаття 16. Відмова у наданні правової допомоги

У виконанні прохання про надання правової допомоги може бути відмовлено, якщо запитувана Договірна Сторона дійде висновку, що таке виконання може зашкодити її суверенітетові чи безпеці або суперечить її законодавству.

Глава III

Офіційні документи і надсилання документів

Стаття 17. Дійсність документів

1. Документи, які на території однієї Договірної Сторони складені або засвідчені органом або спеціально уповноваженою на це особою в межах їх компетенції і в установленій формі та засвідчені офіційною печаткою, приймаються на території іншої Договірної Сторони без будь-якого спеціального засвідчення. Те саме стосується і засвідчення підпису громадянина, копій і перекладів документів.

2. Документи, про які йдеться у пункті 1 цієї статті, мають однакову доказову силу на територіях обох Договірних Сторін.

Стаття 18. Надсилання документів про громадянський стан

Договірні Сторони надсилають одна одній за клопотанням безплатно і без перекладу документи про цивільний стан, про освіту, стаж роботи та інші документи, що стосуються особистих або майнових прав та інтересів громадян.

Глава IV

Визнання та виконання рішень

Стаття 19. Рішення, що підлягають визнанню та виконанню

Кожна з Договірних Сторін за умов, установлених цим Договором, визнає і виконує на своїй території наступні рішення, які набрали законної сили, постановлені відповідними органами юстиції іншої Договірної Сторони:

1) рішення у цивільних справах, визначених у статті 1 цього Договору, майнового та немайнового характеру, включаючи мирові угоди, затверджені судом, та рішення судів у частині судових витрат у таких справах;

2) рішення у кримінальних справах в частині цивільного позову.

Стаття 20. Клопотання про визнання та надання дозволу на виконання рішення

1. Клопотання про визнання та надання дозволу на виконання рішення подається особою, на користь якої воно винесене, безпосередньо компетентному суду Договірної Сторони, на території якої має бути визнане і виконане рішення, або за правилами пункту 2 статті 3 цього Договору.

2. До клопотання додається:

1) завірена належним чином копія рішення з підтвердженням суду про те, що воно набрало законної сили та підлягає виконанню;

2) підтвердження про те, що відповідач, який не брав участі у процесі, був належним чином і вчасно повідомлений про розгляд справи відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої постановлено рішення. У випадку, коли відповідач на час розгляду справи був недієздатним або обмежено дієздатним, має бути додане підтвердження, що він був належним чином представлений у суді;

3) підтвердження того, що сторона, проти якої було постановлено рішення, була повідомлена про прийняте рішення та про порядок його оскарження відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої воно було постановлено;

4) документ, що підтверджує часткове виконання рішення на момент направлення клопотання;

5) засвідчений переклад клопотання про визнання та надання дозволу на виконання рішення та документів, зазначених у цьому пункті мовою запитуваної Договірної Сторони.

3. Якщо при розгляді клопотання про визнання та надання дозволу на виконання рішення у суду виникне потреба, він може запитати додаткові відомості в особи, яка порушила клопотання, або у суду, який постановив рішення.

Стаття 21. Підстави відмови у визнанні та наданні дозволу на виконання рішення

У визнанні та наданні дозволу на виконання рішення може бути відмовлено, якщо:

1) відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої рішення повинно бути визнане та виконане, справа належить до виключної компетенції органів юстиції цієї Договірної Сторони;

2) відповідач у справі був позбавлений можливості захисту своїх прав, а у випадку недієздатності або обмеженої дієздатності- належного представництва;

3) на території запитуваної Договірної Сторони по спору між тими ж сторонами, про той же предмет і з тих же підстав вже було постановлено рішення, яке набрало законної сили, або є визнане і надано дозвіл на виконання рішення органу юстиції третьої держави, або якщо органом юстиції цієї Договірної Сторони раніше було порушено справу по цьому ж спору;

4) пропущено передбачений законодавством запитуваної Договірної Сторони строк пред'явлення рішення до виконання.

Стаття 22. Порядок визнання та виконання рішень

1. Порядок визнання та надання дозволу на виконання рішення, а також виконання рішення визначаються відповідно до положень цього Договору і законодавства запитуваної Договірної Сторони.

2. На територіях Договірних Сторін визнаються без спеціального провадження рішення органів юстиції у цивільних справах, які не потребують за своїм характером виконання.

Стаття 23. Наслідки визнання та виконання

Рішення органів юстиції однієї Договірної Сторони, визнані відповідно до цього Договору на території іншої Договірної Сторони, мають таку ж силу, як і рішення, постановлені органами юстиції іншої Договірної Сторони.

Глава V

Заключні положення

Стаття 24. Вирішення спорів

Спори і розбіжності, що виникли при тлумаченні чи виконанні цього Договору, вирішуються шляхом переговорів та консультацій між центральними органами Договірних Сторін.

Стаття 25. Внесення змін і доповнень

Договірні Сторони можуть вносити зміни і доповнення до цього Договору шляхом укладення відповідних протоколів, які після набрання ними чинності в порядку, передбаченому статтею 26 цього Договору, становлять його невід'ємну частину.

Стаття 26. Набуття чинності

Цей Договір підлягає ратифікації та набуде чинності на тридцятий день після обміну ратифікаційними грамотами.

Стаття 27. Відношення до інших міжнародних договорів

Положення цього Договору не зачіпають зобов'язань і прав Договірних Сторін, що випливають з інших міжнародних договорів, сторонами яких вони є.

Стаття 28. Дія Договору

Цей Договір укладається на невизначений строк. Кожна з Договірних Сторін може денонсувати його шляхом письмового повідомлення дипломатичними каналами. Договір втрачає чинність через 6 місяців від дати отримання такого повідомлення.

Вчинено в м. Києві 21 травня 2004 року в двох примірниках, кожний українською та болгарською мовами, причому обидва тексти мають однакову силу.

14. Договір між Україною та Республікою Грузія про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах

Витяг

Дата підписання: 09.01.1995

Дата ратифікації: 22.11.1995

Дата набуття чинності: 05.11.1996

Україна та Республіка Грузія, які надалі іменуються

“Договірні Сторони”,

надаючи важливого значення розвитку співробітництва в галузі

надання правової допомоги у цивільних та кримінальних справах, домовились про наступне:

Частина перша

Загальні положення

Стаття 1 Правовий захист

1. Громадяни однієї Договірної Сторони користуються на території другої Договірної Сторони стосовно своїх особистих та майнових прав таким самим правовим захистом, як і громадяни цієї Договірної Сторони.

Це відноситься також і до юридичних осіб, які створені відповідно до законодавства однієї з Договірних Сторін.

2. Громадяни однієї Договірної Сторони мають право вільно і без перешкод звертатися до суду, прокуратури, нотаріату (які надалі іменуються "установами юстиції") та в інші установи другої Договірної Сторони, до компетенції яких відносяться цивільні та кримінальні справи, можуть виступати в них, порушувати клопотання, подавати позови та здійснювати інші процесуальні дії на тих самих умовах, як і громадяни цієї Договірної Сторони.

3. Цивільними справами в розумінні даного Договору визнаються також сімейні справи.

Стаття 2 Правова допомога

1. Установи юстиції Договірних Сторін надають взаємно правову допомогу у цивільних та кримінальних справах відповідно до положень даного Договору.

2. Установи юстиції здійснюють правову допомогу й іншим установам, до компетенції яких відносяться справи, вказані у пункті 1 цієї статті.

3. Інші установи, до компетенції яких відносяться справи, вказані у пункті 1 цієї статті, надсилають прохання про правову допомогу через установи юстиції.

Стаття 3 Обсяг правової допомоги

Правова допомога охоплює виконання процесуальних дій, що передбачені законодавством запитуючої Договірної Сторони, зокрема, допит сторін, обвинувачених та підсудних, потерпілих, свідків, експертів, проведення експертиз, судового огляду, передачу речових доказів, порушення кримінального переслідування та видачу осіб, які скоїли злочини, визнання та виконання судових рішень у цивільних справах, вручення та пересилання документів, надання на прохання другої Договірної Сторони відомостей про судимість обвинувачених.

Стаття 4 Порядок зносин

При здійсненні правової допомоги установи Договірних Сторін зносяться одна з одною через Міністерство юстиції та Генеральну Прокуратуру України і Міністерство юстиції та Прокуратуру Республіки Грузія, якщо даним Договором не передбачено інше.

Стаття 5 Мова

1. Прохання про здійснення правової допомоги та додатки до них складаються мовою запитуючої Договірної Сторони, до них також додаються завірені копії перекладу на мову другої Договірної Сторони або російську мову.

2. Переклад засвідчується офіційним перекладачем або нотаріусом, або посадовою особою запитуючої установи, або дипломатичним представництвом чи консульською установою запитуючої Договірної Сторони.

Стаття 6 Оформлення документів

Документи, що надсилаються установами юстиції та іншими установами в порядку надання правової допомоги, повинні бути засвідчені підписом компетентної особи та скріплені гербовою печаткою запитуючої установи.

Стаття 7 Форма доручення про надання правової допомоги

У дорученні про надання правової допомоги повинно бути вказано:

- 1) найменування запитуючої установи;
- 2) найменування запитуваної установи;
- 3) найменування справи, по якій запитується правова допомога;
- 4) імена та прізвища сторін, обвинувачених, підсудних або засуджених, їх громадянство, заняття та постійне місце проживання або місцеперебування, а відносно юридичних осіб - їх найменування та місцезнаходження;
- 5) прізвища та адреси їх уповноважених;
- 6) зміст доручення, а в кримінальних справах також опис фактичних обставин скоєного злочину та його юридична кваліфікація за Кримінальним кодексом запитуючої Договірної Сторони.

Стаття 8 Порядок виконання

1. При виконанні доручення про надання правової допомоги установа юстиції, до якої звернене доручення, застосовує законодавство своєї держави. Однак, на прохання установи, від якої виходить доручення, вона може застосовувати процесуальні норми Договірної Сторони, від якої виходить доручення, оскільки вони не суперечать законодавству її держави.

2. Якщо установа юстиції, до якої звернене доручення, не компетентна його виконати, вона пересилає доручення компетентній установі юстиції та повідомляє про це установу, від якої виходить доручення.

3. У випадку одержання відповідного клопотання, установа юстиції, до якої звернене доручення, повідомляє установу, від якої виходить доручення, про час та місце виконання доручення.

4. Після виконання доручення установа юстиції, до якої звернене доручення, надсилає документи установі, від якої виходить доручення; у тому випадку, коли правова допомога не могла бути надана, запитувана установа юстиції повертає доручення та повідомляє про обставини, що перешкоджають його виконанню.

Стаття 9 Порядок вручення документів

1. Запитувана установа здійснює вручення документів відповідно до правил, які діють в її державі, якщо документи, що підлягають врученню, складені на її мові або забезпечені завіреним перекладом. У тих випадках, коли документи складені не мовою запитуючої Договірної Сторони або не забезпечені перекладом, вони вручаються одержувачу, якщо він згоден добровільно їх прийняти.

2. У проханні про вручення повинні бути вказані точна адреса одержувача та найменування документу, який підлягає врученню. Якщо вказана у проханні про вручення адреса виявилась неповною або неточною, запитувана установа згідно зі своїм законодавством вживає заходи для встановлення адреси.

Стаття 10 Підтвердження вручення документів

Підтвердження вручення документів оформлюється відповідно до правил, що діють на території запитованої Договірної Сторони. У підтвердженні повинні бути зазначені час і місце вручення, а також особа, якій вручено документ.

Стаття 11 Вручення документів та допит громадян через дипломатичні представництва або консульські установи

Договірні Сторони мають право вручати документи та допитувати власних громадян через свої дипломатичні представництва або консульські установи. При цьому не можуть застосовуватися заходи примусового характеру.

Стаття 12 Виклик за кордон потерпілого, свідка, експерта

1. Якщо під час попереднього слідства або судового розгляду на території Договірної Сторони виникне необхідність в особистій явці потерпілого, свідка, експерта, які знаходяться на території другої Договірної Сторони, то слід звернутися до відповідного органу цієї Договірної Сторони з дорученням про вручення повістки.

2. Судова повістка не повинна вміщувати санкцій на випадок неявки викликаного.

3. Потерпілий, свідок, експерт, який, незалежно від його громадянства, добровільно з'явився на виклик у відповідний орган другої Договірної Сторони, не може на території цієї Договірної Сторони бути притягнутий до кримінальної або адміністративної відповідальності, взятий під варту або бути покараний у зв'язку з будь-яким діянням, скоєним до перетинання ним державного кордону. Такі особи не можуть бути також притягнутими до кримінальної або адміністративної відповідальності, взяті під варту або бути покараними у зв'язку з їх свідченнями або висновками як експертів або у зв'язку з діянням, що є предметом розгляду.

4. Цим привілеєм не користується потерпілий, свідок, експерт, якщо він протягом 15 днів з моменту повідомлення його про те, що його присутність не є обов'язковою, не залишить територію запитованої Договірної Сторони. У цей строк не зараховується час, протягом якого потерпілий, свідок, експерт не міг залишити територію запитуючої Договірної Сторони з незалежних від нього обставин.

5. Потерпілі, свідки, експерти, які з'явились за викликом на територію другої Договірної Сторони, мають право на відшкодування витрат органом, що їх викликає, пов'язаних з переїздом та перебуванням за кордоном, а також на відшкодування неотриманої заробітної плати за дні відриву від роботи; експерти, крім того, мають право на винагороду за проведення експертизи. У виклику повинно бути вказано, на які види виплат мають право викликані особи. За їх клопотанням Договірна Сторона, від якої виходить виклик, сплачує аванс на покриття відповідних витрат.

Стаття 13 Дійсність документів

1. Документи, що були складені або засвідчені відповідною установою однієї з Договірних Сторін, скріплені печаткою та засвідчені підписом компетентної особи, мають силу документа на території другої Договірної Сторони без будь-якого іншого засвідчення. Це стосується також копій та перекладів, що засвідчені відповідним органом.

2. Документи, що на території однієї з Договірних Сторін визнаються дійсними, вважаються такими й на території другої Договірної Сторони.

Стаття 14 Витрати, пов'язані з наданням правової допомоги

1. Кожна Договірна Сторона сплачує витрати, пов'язані з наданням правової допомоги на своїй території.

2. Запитована установа повідомляє запитуючій установі про розмір витрат. Якщо запитована установа стягне ці витрати з особи, яка повинна їх відшкодувати, стягнені суми надходять на користь тієї Договірної Сторони, яка їх стягнула.

Стаття 15 Надання інформації

Міністерство юстиції і Генеральна Прокуратура України та Міністерство юстиції і Прокуратура Республіки Грузія надають один одному на прохання інформацію про чинне або про те, що було раніше чинне, в їх державах законодавство та щодо питань його застосування установами юстиції.

Стаття 16 Безплатний правовий захист

У передбачених законодавством Договірних Сторін випадках громадянам однієї Договірної Сторони в судах та інших установах другої Договірної Сторони надається безплатна юридична допомога та забезпечується безплатне судочинство за тих же самих умов і з тими ж перевагами, як і громадянам цієї Договірної Сторони.

Стаття 17 Пересилка документів про реєстрацію актів громадянського стану та інших документів

1. Органи реєстрації актів громадянського стану однієї Договірної Сторони безпосередньо пересилають за клопотанням установ юстиції другої Договірної Сторони виписки із записів актів громадянського стану для службового користування.

2. Клопотання громадян однієї Договірної Сторони про висилку свідоцтв про реєстрацію актів громадянського стану можна пересилати безпосередньо відповідному органу реєстрації актів громадянського стану другої Договірної Сторони. Ці документи заявник отримує при посередництві тієї Договірної Сторони, орган якої видав ці документи.

3. Документи про освіту, стаж роботи та інші, що стосуються особистих та майнових прав та інтересів громадян, видаються і пересилаються у порядку, передбаченому пунктом 2 цієї статті.

4. Документи, зазначені в пунктах 1-3 цієї статті, пересилаються без перекладу і безплатно.

Стаття 18 Відмова в наданні правової допомоги

Правова допомога не надається, якщо її надання може спричинити шкоду суверенітету чи безпеці або суперечить основним принципам законодавства запитуваної Договірної Сторони.

Частина друга

Спеціальні положення

Розділ I Правова допомога та правові відносини у цивільних справах

Стаття 19 Звільнення від судових витрат

Громадяни однієї Договірної Сторони на території другої Договірної Сторони звільняються від сплати судових витрат на тих же підставах і в тому ж обсязі, що і громадяни даної Договірної Сторони.

Стаття 20 Видача документів про особистий, сімейний та майновий стан

1. Документ про особистий, сімейний та майновий стан, що необхідний для одержання дозволу на звільнення від сплати судових витрат, видається компетентним органом Договірної Сторони, на території якої заявник має місце проживання або місцезнаходження.

2. Якщо заявник не має місця проживання або місцезнаходження на території Договірних Сторін, тоді буде достатньо наявності документа, виданого або завіреного дипломатичним представництвом або консульською установою його держави.

3. Суд, який виніс рішення за клопотанням про звільнення від сплати судових витрат, може запитати орган, який видав документ, про додаткове роз'яснення.

Стаття 21 Компетенція судів

1. Якщо даний Договір не встановлює іншого, суди кожної з Договірних Сторін компетентні розглядати цивільні справи, якщо відповідач має на її території місце проживання. За позовами до юридичних осіб вони компетентні, якщо на території цієї Договірної Сторони знаходиться орган управління, представництво або філіал юридичної особи.

2. Суди Договірних Сторін розглядають справи і в інших випадках, якщо про це є письмова угода сторін. При наявності такої угоди суд припиняє провадження у справі за заявою відповідача, якщо така заява зроблена до наведення заперечень по суті позову. Виключна компетенція судів не може бути змінена угодою сторін.

3. У випадку порушення провадження у справі між тими ж сторонами, про той же предмет і на тих же підставах в судах обох Договірних Сторін, що компетентні відповідно до даного Договору, суд, який порушив справу пізніше, припиняє провадження.

Стаття 22 Правоздатність та дієздатність

1. Дієздатність та правоздатність фізичної особи визначається законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

2. Правоздатність юридичної особи визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої вона заснована.

Стаття 23 Обмеження дієздатності або визнання особи недієздатною

1. При обмеженні дієздатності особи або визнанні її недієздатною застосовується законодавство та компетентні установи Договірної Сторони, громадянином якої є дана особа.

2. Якщо установа однієї з Договірних Сторін встановить, що є підстави для обмеження в дієздатності або визнання недієздатним громадянина другої Договірної Сторони, місце проживання або місцезнаходження якого знаходиться на території цієї Договірної Сторони, тоді вона сповіщає про це відповідну установу другої Договірної Сторони. Якщо установа, повідомлена таким чином, заявить, що вона надає право виконати подальші дії установі місця проживання або місцезнаходження даної особи, або не висловлюється у тримісячний термін, тоді установа місця проживання або місцезнаходження цієї особи може розглядати справу по обмеженню в дієздатності або визнанню її недієздатною відповідно до законодавства своєї держави, якщо підстави для цього передбачаються також законодавством тієї Договірної Сторони, громадянином якої є дана особа. Рішення про обмеження в дієздатності або визнання недієздатною особи повинно бути направлено відповідній установі другої Договірної Сторони.

3. Положення пунктів 1 і 2 цієї статті застосовуються також при скасуванні обмеження в дієздатності особи або поновленні громадянина в дієздатності.

4. У невідкладних випадках установа місця проживання або місцеперебування особи, що підлягає обмеженню в дієздатності або визнанню її недієздатною, яка є громадянином другої Договірної Сторони, може сама вжити заходів, необхідних для захисту цієї особи або її майна. Рішення, прийняті в зв'язку з цими заходами, слід направити відповідній установі Договірної Сторони, громадянином якої є дана особа; ці рішення підлягають скасуванню, якщо установою цієї Договірної Сторони буде постановлено інше.

Стаття 24 Визнання безвісно відсутнім, оголошення померлим та встановлення факту смерті

1. У справах про визнання безвісно відсутнім, оголошення померлим та встановлення факту смерті компетентні установи тієї Договірної Сторони, громадянином якої була особа у той час, коли вона за останніми відомостями була живою.

2. Установи однієї Договірної Сторони можуть визнати громадянина іншої Договірної Сторони безвісно відсутнім, померлим, а також встановити факт його смерті за клопотанням осіб, що проживають на її території, якщо їх права та інтереси ґрунтуються на законодавстві цієї Договірної Сторони.

3. У випадках, які передбачені пунктами 1 та 2 цієї статті, установи Договірних Сторін застосовують законодавство своєї держави.

Стаття 25 Укладення шлюбу

1. Умови укладення шлюбу визначаються для кожної особи, яка укладає шлюб, законодавством Договірної Сторони, громадянином якої вона є. Крім того, повинні бути дотримані вимоги законодавства Договірної Сторони, на території якої укладається шлюб відносно перешкод укладення шлюбу.

2. Форма укладення шлюбу визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої укладається шлюб.

Стаття 26 Особисті та майнові правовідносини подружжя

1. Особисті та майнові правовідносини подружжя визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої вони мають спільне місце проживання.

2. Якщо один з подружжя проживає на території однієї Договірної Сторони, а другий - на території іншої Договірної Сторони, і обидва мають одне й те ж громадянство, тоді їх особисті та майнові правовідносини визначаються законодавством тієї Договірної Сторони, громадянами якої вони є.

3. Якщо один з подружжя є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - другої Договірної Сторони, і один з них проживає на території однієї, а другий - на території другої Договірної Сторони, тоді їх особисті та майнові правовідносини визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої вони мали своє останнє спільне місце проживання.

4. Якщо особи, що вказані у пункті 3 цієї статті, не мали спільного місця проживання на територіях Договірних Сторін, застосовується законодавство Договірної Сторони, установа якої розглядає справу.

Стаття 27 Розірвання шлюбу та визнання шлюбу недійсним

1. У справах про розірвання шлюбу застосовується законодавство та компетентні установи Договірної Сторони, громадянами якої подружжя було на момент подання заяви. Якщо подружжя має місце проживання на території другої Договірної Сторони, компетентні також установи цієї Договірної Сторони.

2. Якщо на момент подання заяви про розірвання шлюбу один з подружжя є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - другої Договірної Сторони, і один з них проживає на території однієї, а другий - на території другої Договірної Сторони, тоді компетентні установи обох Договірних Сторін. При цьому вони застосовують законодавство своєї держави.

3. У справах про визнання шлюбу недійсним застосовується законодавство Договірної Сторони, яке, відповідно до статті 25 даного Договору, застосовувалось при укладенні шлюбу. При цьому компетентність судів визначається відповідно до пунктів 1 і 2 цієї статті.

Стаття 28 Правовідносини між батьками та дітьми

1. Справи про встановлення та оспорювання батьківства, про встановлення народження дитини від даного шлюбу вирішуються відповідно до законодавства Договірної Сторони, громадянином якої є дитина за народженням.

2. Правовідносини між батьками та дітьми визначаються законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої вони мають спільне місце проживання.

3. Якщо місце проживання будь-якого з батьків і дітей знаходиться на території другої Договірної Сторони, тоді правовідносини між ними визначаються законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є дитина.

4. Правовідносини між позашлюбною дитиною та її матір'ю і батьком визначаються законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є дитина.

5. Для винесення рішення у правовідносинах, які вказані в пунктах 1-4 цієї статті, компетентні суди Договірної Сторони, законодавство якої повинно застосовуватись у цих випадках.

6. Якщо позивач та відповідач проживають на території однієї Договірної Сторони, компетентні також суди цієї Договірної Сторони з дотриманням положень пунктів 1 та 4 цієї статті.

Стаття 29 Усиновлення

1. При усиновленні застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, громадянином якої є усиновитель під час подання клопотання. Якщо усиновитель є громадянином однієї Договірної Сторони, а

місце проживання має на території другої Договірної Сторони, тоді застосовується законодавство цієї Договірної Сторони.

2. Для усиновлення необхідно, якщо цього вимагає законодавство тієї Договірної Сторони, громадянином якої є усиновлюваний, згода усиновлюваного, його законного представника, дозвіл компетентного державного органу, а також застосовуються обмеження відносно усиновлення, пов'язаного зі зміною місця проживання усиновлюваного на місце проживання в іншій державі.

3. Якщо дитину усиновлює подружжя, один з яких є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - другої Договірної Сторони, повинні бути дотримані вимоги, які передбачені законодавством обох Договірних Сторін. Однак, якщо подружжя має місце проживання на території однієї з Договірних Сторін, застосовується законодавство цієї Договірної Сторони.

4. Положення вищенаведених пунктів відносяться відповідно до скасування та визнання усиновлення недійсним.

5. У справах про усиновлення, скасування та визнання усиновлення недійсним компетентним є орган тієї Договірної Сторони, громадянином якої є усиновитель під час подання клопотання. Якщо усиновлюваний є громадянином однієї Договірної Сторони, а проживає на території другої Договірної Сторони, де має місце проживання також усиновитель, тоді компетентним є також орган цієї Договірної Сторони.

Стаття 30 Опіка та піклування

1. У справах про опіку та піклування над громадянами Договірних Сторін, оскільки даним Договором не передбачається інше, компетентний орган опіки та піклування Договірної Сторони, громадянином якої є особа, яка потребує опіки чи піклування. При цьому застосовується законодавство цієї Договірної Сторони.

2. Правовідносини між опікуном або піклувальником та особою, яка знаходиться під опікою або піклуванням, визначаються законодавством Договірної Сторони, орган опіки та піклування якої призначив опікуна чи піклувальника.

3. Якщо заходи щодо опіки чи піклування необхідні в інтересах особи, яка знаходиться під опікою чи піклуванням, місце проживання або місцезнаходження, або майно якої знаходиться на території другої Договірної Сторони, тоді орган опіки та піклування цієї Договірної Сторони терміново повинен повідомити компетентний, відповідно до пункту 1 цієї статті, орган опіки та піклування Договірної Сторони.

4. У невідкладних випадках орган опіки та піклування другої Договірної Сторони може сам застосовувати необхідні заходи, однак він повинен терміново повідомити про попередньо вжиті заходи компетентний, згідно з пунктом 1 цієї статті, орган опіки та піклування. Застосовані заходи залишаються чинними, поки цей орган не винесе іншого рішення.

5. Компетентний, згідно з пунктом 1 цієї статті, орган опіки та піклування може передати опіку або піклування відповідним органам другої Договірної Сторони, якщо місце проживання або місцеперебування, або майно особи, яка знаходиться під опікою чи піклуванням, знаходиться на території цієї Договірної Сторони. Передача дійсна лише у тому випадку, коли запитуваний орган дасть згоду прийняти опіку чи піклування та повідомив про це запитуючий орган.

6. Орган, який згідно з пунктом 5 цієї статті прийняв опіку або піклування, здійснює їх відповідно до законодавства своєї держави. Однак, він не має права, виносити рішення у питаннях, що стосуються особистого статусу особи, яка знаходиться під опікою або піклуванням, але може дати дозвіл на укладення шлюбу, необхідний згідно з законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є дана особа.

Стаття 31 Право власності

1. Право власності на нерухоме майно визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться нерухоме майно.

2. Право власності на транспортні засоби, які підлягають внесенню до державних реєстрів, визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться орган, який здійснив реєстрацію транспортного засобу.

3. Виникнення та припинення права власності або іншого речового права на майно визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої майно знаходилось в момент, коли мали місце дія або інша обставина, що стали підставою виникнення або припинення такого права. Виникнення та припинення права власності або іншого речового права на майно, яке є предметом угоди, визначається законодавством місця здійснення угоди, якщо інше не передбачено угодою сторін.

Стаття 32 Форма угоди

1. Форма угоди визначається законодавством місця її укладення.

2. Форма угоди з приводу нерухомого майна та права на нього визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться таке майно.

Стаття 33 Відшкодування шкоди

1. Зобов'язання про відшкодування шкоди, крім тих, які випливають з договорів та інших правомірних дій, визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої мали місце дія або інша обставина, що стали підставою для вимоги відшкодування шкоди.

2. Якщо заподіювач шкоди і потерпілий є громадянами однієї Договірної Сторони, застосовується законодавство Договірної Сторони, до суду якої подано заяву.

3. У справах, згаданих у пунктах 1 і 2 цієї статті, компетентний суд Договірної Сторони, на території якої мали місце дія або інша обставина, що стали підставою для вимоги про відшкодування шкоди. Потерпілий може подати позов також до суду Договірної Сторони, на території якої проживає відповідач.

Стаття 34 Право успадкування

1. Право успадкування рухомого майна регулюється законодавством Договірної Сторони, на території якої спадкодавець мав останнє постійне місце проживання.

2. Право успадкування нерухомого майна регулюється законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться майно.

3. Громадяни однієї Договірної Сторони прирівнюються у правах до громадян другої Договірної Сторони, які проживають на її території, відносно здатності укладення або скасування заповіту на майно, що знаходиться на території другої Договірної Сторони, або на права, які повинні бути там здійснені, а також відносно здатності набуття у спадщину майна або прав. Майно або права переходять до них на тих самих умовах, що встановлено для громадян Договірної Сторони, які проживають на її території.

Стаття 35 Перехід спадщини державі

Якщо за законодавством Договірних Сторін спадкове майно, що успадковується державою за законом, переходить у власність держави, тоді рухоме майно передається державі, громадянином якої на момент смерті був спадкодавець, а нерухоме майно переходить у власність держави, на території якої воно знаходиться.

Стаття 36 Форма заповіту

Форма заповіту визначається законодавством Договірної Сторони, громадянином якої був спадкодавець на момент складання заповіту. Однак, достатньо, щоб було дотримано законодавство Договірної Сторони, на території якої був складений заповіт. Це положення застосовується і відносно скасування заповіту.

Стаття 37 Компетентність у справах про успадкування

1. Провадження у справах про успадкування рухомого майна, за винятком випадків, передбачених пунктом 2 цієї статті, провадять установи Договірної Сторони, на території якої спадкодавець мав останнє постійне місце проживання.

2. Якщо все рухоме успадковане майно знаходиться на території Договірної Сторони, де спадкодавець не мав останнього постійного місця проживання, тоді за заявою спадкоємця або відказоодержувача, якщо з цим згодні всі спадкоємці, провадження по справі про успадкування провадять установи цієї Договірної Сторони.

3. Провадження у справах про успадкування нерухомого майна провадять установи Договірної Сторони, на території якої знаходиться це майно.

4. Положення цієї статті застосовуються і до спорів у справах про успадкування.

Стаття 38 Заходи щодо охорони спадщини

1. Компетентні органи однієї Договірної Сторони застосовують згідно з своїм законодавством заходи, необхідні для охорони спадкового майна, яке знаходиться на її території, залишеного громадянином другої Договірної Сторони.

2. Органи, відповідальні за застосування заходів по охороні спадщини після смерті громадянина другої Договірної Сторони, зобов'язані негайно повідомити консула цієї Договірної Сторони про смерть спадкодавця та про осіб, які заявили про свої права на спадщину, про відомі їм обставини, що стосуються осіб, які мають право на спадщину і про місце їх перебування, про наявність заповіту, про розмір та вартість спадщини, а також про те, які заходи застосовані щодо охорони спадщини.

3. На вимогу дипломатичного представництва або консульської установи їм передається спадкове рухоме майно та документи померлого.

4. Дипломатичне представництво або консульська установа однієї Договірної Сторони мають право представляти інтереси громадян цієї Договірної Сторони у питаннях успадкування перед органами другої Договірної Сторони без особливого доручення, якщо ці громадяни через відсутність або з інших поважних причин не в змоззі своєчасно захищати свої права та інтереси і не призначили уповноваженого.

5. Якщо громадянин однієї Договірної Сторони помер під час поїздки по території другої Договірної Сторони, де він не мав постійного місця проживання, тоді речі, що знаходилися при ньому, за описом передаються дипломатичному представництву або консульській установі Договірної Сторони, громадянином якої був померлий.

Стаття 39 Видача спадщини

1. Якщо рухоме спадкове майно або грошова сума, виручена від продажу рухомого або нерухомого майна, підлягає після закінчення спадкового провадження передачі спадкоємцям, місце проживання або місцеперебування яких знаходиться на території другої Договірної Сторони, тоді спадкове майно або виручена грошова сума передаються дипломатичному представництву або консульській установі цієї Договірної Сторони.

2. Установа, що компетентна у справах про успадкування, дає розпорядження про видачу спадкового майна дипломатичному представництву або консульській установі.

3. Це майно може бути передане спадкоємцям, якщо:

1) всі вимоги кредиторів спадкодавця, які заявлені у строк, встановлений законодавством Договірної Сторони, де знаходиться спадкове майно, сплачені або забезпечені;

2) сплачені або забезпечені всі пов'язані з успадкуванням збори;

3) компетентні установи дали, якщо необхідно, дозвіл на вивіз спадкового майна.

4. Переведення грошових сум здійснюється відповідно до діючого на території Договірних Сторін законодавства.

Розділ II

Визнання та виконання рішень

Стаття 40 Визнання та виконання рішень у цивільних справах, а також у кримінальних справах в частині відшкодування шкоди

1. Договірні Сторони взаємно визнають та виконують рішення установ юстиції у цивільних справах, що набули чинності, а також вироки в частині відшкодування шкоди, заподіяної злочином.

2. На території Договірних Сторін визнаються також без спеціального провадження рішення органів опіки та піклування, органів реєстрації актів громадянського стану та інших установ у цивільних справах, які не потребують за своїм характером виконання.

Стаття 41 Розгляд клопотань про дозвіл виконання рішень

1. Розгляд клопотань про дозвіл виконання рішень входить до компетенції судів Договірної Сторони, на території якої повинно бути здійснене виконання.

2. Клопотання про дозвіл виконання подається до суду, що виніс рішення по першій інстанції, який супроводжує його до суду, компетентного винести рішення у клопотанні.

3. Реквізити клопотання визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої повинно бути здійснене виконання.

4. До клопотання про дозвіл виконання необхідно прикласти:

1) завірену судом копію рішення, офіційний документ про те, що рішення набуло чинності, якщо це не випливає з тексту самого рішення, а також довідку про його виконання, якщо рішення раніше виконувалось на території Договірної Сторони;

2) документ, з якого випливає, що відповідачу, який не взяв участі у процесі, було своєчасно та в належній формі хоча б один раз вручено повідомлення про виклик до суду;

3) завірені переклади документів, що вказані у підпунктах 1 та 2 цього пункту.

5. Якщо у суду при видачі дозволу на виконання виникне сумнів, він може запитати у особи, яка порушила клопотання про виконання рішення, пояснень, а також опитати боржника по суті клопотання та у випадку необхідності запитати роз'яснень у суду, який виніс рішення.

Стаття 42 Порядок виконання рішень

1. Порядок виконання регулюється законодавством Договірної Сторони, на території якої повинно бути здійснене виконання.

2. Відносно судових витрат, пов'язаних з виконанням, застосовується законодавство Договірної Сторони, на території якої рішення повинно бути приведене до виконання.

Стаття 43 Відмова у визнанні та виконанні судових рішень

У визнанні судового рішення або у дозволі виконання може бути відмовлено:

1) якщо особа, яка порушила клопотання, або відповідач у справі не брав участі у процесі внаслідок того, що йому або його уповноваженому не був своєчасно та належним чином вручений виклик до суду;

2) якщо по тому ж правовому спору між тими ж сторонами на території Договірної Сторони, де повинно бути визнане та виконане рішення, було вже раніше винесене рішення, що набуло чинності, або якщо установою цієї Договірної Сторони було раніше порушено провадження у даній справі;

3) якщо згідно з положеннями даного Договору, а у випадках, не передбачених даним Договором, відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої рішення повинно бути визнаним та виконаним, справа відноситься до виключної компетенції її установ.

Стаття 44 Визнання мирових угод

Положення статей 40-43 даного Договору про судові рішення застосовуються і до мирових угод, затверджених судом.

Стаття 45 Вивезення речей та переказ грошових сум

Положення даного Договору про виконання рішень не торкаються законодавства Договірних Сторін про переказ грошових сум та про вивезення предметів, придбаних у результаті виконання.

Розділ III Правова допомога та правові відносини у кримінальних справах

Стаття 46 Обов'язковість порушення кримінального переслідування

1. Кожна Договірна Сторона на прохання другої Договірної Сторони порушує відповідно до свого законодавства кримінальне переслідування відносно своїх громадян, підозрюваних у скоєнні злочинів на території другої Договірної Сторони.

2. Матеріали попереднього розслідування, а також заяви про кримінальне переслідування, що подані відповідно до законодавства однієї Договірної Сторони в її компетентні установи в належні строки, дійсні і на території другої Договірної Сторони.

3. Особи, яким злочином завдано матеріальних збитків, у зв'язку з чим направлено клопотання про порушення кримінального переслідування, можуть брати участь у справі, якщо ними пред'явлені вимоги про відшкодування збитків.

Стаття 47 Прохання про порушення кримінального переслідування

1. Прохання про порушення кримінального переслідування повинно бути складене у письмовій формі і містити:

- 1) найменування запитуючої установи;
- 2) опис діяння, у зв'язку з яким направлено прохання про порушення кримінального переслідування;
- 3) по можливості більш точне зазначення часу та місця скоєння діяння;
- 4) текст закону запитуючої Договірної Сторони, на підставі якого діяння визнається злочином;
- 5) прізвище та ім'я підозрюваної особи, відомості про його громадянство, місце проживання або місцеперебування та інші відомості про його особу, а також, по можливості, опис зовнішності цієї особи, її фотографію та відбитки пальців;
- 6) заяви потерпілого у кримінальній справі, що порушується за заявою потерпілого та про відшкодування матеріальних збитків, якщо такі є;
- 7) відомості про розмір завданого матеріального збитку.

До прохання додаються матеріали попереднього розслідування та докази, що є у розпорядженні запитуючої Договірної Сторони. При передачі предметів, що є знаряддям злочину, або потрапили до злочинця в результаті такого злочину, слід враховувати положення пункту 3 статті 59.

2. Якщо особа в момент направлення прохання про порушення кримінального переслідування згідно з пунктом 1 статті 46 утримується під вартою на території Договірної Сторони, яка направляє прохання про порушення такого переслідування, вона доставляється на територію другої Договірної Сторони. Відправлення по етапу особи, яка утримується під вартою на території другої Договірної Сторони, санкціонується відповідною посадовою особою. Передача такої особи здійснюється із застосуванням пункту 1 статті 57 даного Договору.

Стаття 48 Видача осіб у зв'язку з кримінальним переслідуванням

1. Договірні Сторони зобов'язуються відповідно до положень даного Договору на прохання видавати одна одній осіб, які знаходяться на їх території для притягнення до кримінальної відповідальності або для приведення до виконання вироку.

2. Видача здійснюється за діяння, що відповідно до законодавства обох Договірних Сторін є злочинами і за скоєння яких передбачається покарання у вигляді позбавлення волі на строк більш, як один рік, або інше більш тяжке покарання. Видача для приведення вироку до виконання здійснюється у випадку засудження за скоєння таких злочинів до позбавлення волі на строк більше шести місяців або іншого більш тяжкого покарання.

Стаття 49 Відмова у видачі

1. У проханні про видачу може бути відмовлено, якщо:

1) особа, відносно якої направлене прохання про видачу, є громадянином запитуваної Договірної Сторони або особою, якій у цій державі надано право притулку;

2) кримінальне переслідування відповідно до законодавства обох Договірних Сторін порушується тільки за скаргою потерпілого;

3) на момент отримання прохання кримінальне переслідування відповідно до законодавства запитуваної Договірної Сторони не може бути порушено або вирок не може бути приведеним до виконання внаслідок закінчення строку давності або на іншій законній підставі;

4) відносно особи, про видачу якої направлено прохання, на території запитуваної Договірної Сторони за той же злочин було винесено вирок або постанову про припинення провадження у справі, що набули чинності;

5) злочин, у зв'язку з яким направлено прохання про видачу, здійснений на території запитуваної Договірної Сторони.

2. При відмові у видачі запитувана Договірна Сторона повідомляє запитуючій Договірній Стороні підстави відмови.

Стаття 50 Відстрочка видачі

Якщо відносно особи, про видачу якої направлене прохання, здійснюється кримінальне переслідування або вона відбуває покарання за інший злочин на території запитуваної Договірної Сторони, видачу може бути відстрочено до закінчення кримінального переслідування, відбуття покарання, звільнення від кримінальної відповідальності з будь-якої законної підстави.

Стаття 51 Тимчасова видача

Якщо відстрочка видачі, передбачена статтею 50, може спричинити закінчення строку давності кримінального переслідування або утруднити розслідування злочину, тоді за обґрунтованим клопотанням може бути здійснено видачу на час за умови, що видану особу буде негайно повернено після проведення процесуальних дій, для яких її було видано, і не пізніше, як три місяці від дня видачі.

Стаття 52 Видача за клопотанням декількох держав

Якщо клопотання про видачу однієї і тієї ж особи надійшли від декількох держав, то питання про те, яке з них полягає задоволенню, вирішує запитувана Договірна Сторона.

Стаття 53 Межі кримінального переслідування виданої особи

1. Без згоди запитуваної Договірної Сторони видану особу не може бути притягнуто до кримінальної відповідальності або піддано покаранню у зв'язку з злочином іншим, ніж той, який був підставою для видачі.

2. Особу не може бути також видано третій державі без згоди запитуваної Договірної Сторони.

3. Не вимагається згода запитуваної Договірної Сторони, якщо видана особа не залишила протягом 15 днів після закінчення кримінального переслідування, відбуття покарання або звільнення з будь-якої законної підстави територію запитуючої Договірної Сторони або якщо вона добровільно повернулася туди вже після того, як вона її залишила. У цей строк не зараховується час, протягом якого видана особа не могла залишити територію запитуючої Договірної Сторони з незалежних від неї підстав.

Стаття 54 Прохання про видачу

1. Прохання про видачу повинно бути складене у письмовій формі і містити:

1) найменування запитуючої установи;

2) опис скоєного злочину та текст закону запитуючої Договірної Сторони, на підставі якого діяння визнається злочином;

3) прізвище та ім'я особи, відносно якої направлене прохання про видачу, відомості про його громадянство, місце проживання або місцеперебування та інші відомості про його особу, а також, по можливості, опис зовнішності цієї особи, його фотографію та відбитки пальців;

4) відомості про розмір заподіяної матеріальної шкоди.

2. До прохання про видачу для здійснення кримінального переслідування повинна бути додана завірена копія постанови про взяття під варту.

3. До прохання про видачу для приведення вироку до виконання повинні бути додані завірена копія вироку з довідкою про те, що він набув чинності, та текст кримінального закону, на підставі якого особу засуджено. Якщо засуджений вже відбув частину покарання або частково відшкодував шкоду, повідомляються також відомості про це.

4. Запитувана Договірна Сторона може додатково запитати відомості, якщо прохання про видачу не містить всіх необхідних даних, вказаних у цій статті. Друга Договірна Сторона повинна відповісти на це прохання у строк, що не перевищує один місяць. Цей строк може бути продовжений на 15 днів за наявності поважних причин.

5. Якщо запитуюча Договірна Сторона не надасть в установлений строк додаткових відомостей, запитувана Договірна Сторона може звільнити особу, яка взята під варту згідно зі статтею 55.

Стаття 55 Взяття під варту для видачі

Після прийняття рішення про видачу запитувана Договірна Сторона негайно вживає заходів щодо взяття під варту особи, відносно якої направлене прохання про видачу.

Стаття 56 Взяття під варту до отримання прохання про видачу

1. У випадках, що не терплять зволікань, запитувана Договірна Сторона може взяти особу під варту і до отримання від запитуючої Договірної Сторони копії постанови про взяття під варту або вироку, що набув чинності (виписки з вироку), які винесені судом відносно даної особи. При цьому необхідно зазначити, що прохання про видачу буде вислано негайно.

Копії постанови про взяття під варту або вироку, що набув чинності (виписки з вироку) відносно даної особи передаються будь-яким способом, який забезпечує передачу усіх реквізитів документів (факс і таке інше).

2. Про причини, з яких прохання про взяття під варту не було задоволено, слід терміново повідомити другу Договірну Сторону.

3. Особа, яку взято під варту, повинна бути звільнена, якщо протягом місяця з дня одержання повідомлення про взяття під варту від другої Договірної Сторони не надійде прохання про видачу. Цей строк за клопотанням запитуючої Договірної Сторони може бути продовжений на 15 днів.

Стаття 57 Здійснення видачі

1. Запитувана Договірна Сторона повідомляє запитуючу Договірну Сторону про свої рішення відносно видачі, інформуючи про місце і час видачі.

2. Якщо запитуюча Договірна Сторона не прийме особу, яка підлягає видачі, протягом 15 днів після встановленої дати видачі, ця особа повинна бути звільнена з-під варту.

Стаття 58 Повторна видача

Якщо видана особа ухилиться від кримінального переслідування або від відбуття покарання і повернеться на територію запитуваної Договірної Сторони, вона може на прохання запитуючої Договірної Сторони бути виданою знову. У цьому випадку не вимагається додавати до прохання документи, зазначені у статті 54.

Стаття 59 Передача предметів

1. Договірна Сторона, яка запитується про видачу, передає запитуючій Договірній Стороні предмети, що є знаряддям злочину, що мають сліди злочину або набуті злочинним шляхом; предмети, що

можуть бути визнані у кримінальній справі речовими доказами. Ці предмети передаються на прохання і в тому випадку, коли видача особи внаслідок її смерті або з інших причин не може відбутись.

2. Запитувана Договірною Стороною може затримати на час передачу зазначених у пункті 1 цієї статті предметів, якщо вони необхідні для провадження в іншій кримінальній справі. Вони також можуть бути передані запитуючій Договірній Стороні тимчасово за взаємною домовленістю.

3. Права третіх осіб на передані запитуючій Договірній Стороні предмети залишаються в силі. Після закінчення провадження у справі ці предмети повинні бути повернуті Договірній Стороні, яка їх передала.

Стаття 60 Транзитне перевезення

1. Кожна з Договірних Сторін на прохання другої Договірної Сторони дозволяє перевезення по своїй території осіб, які видані другій Договірній Стороні третьою державою. Договірні Сторони не зобов'язані давати дозвіл на перевезення осіб, видача яких не допускається відповідно до положень даного Договору.

2. Прохання про дозвіл перевезення оформляється і направляється у тому ж порядку, що і прохання про видачу.

3. Компетентні установи Договірних Сторін узгоджують у кожному окремому випадку спосіб, маршрут та інші умови транзиту.

4. Витрати, пов'язані з транзитним перевезенням, несе запитуюча Договірна Сторона.

Стаття 61 Присутність представників Договірних Сторін при наданні правової допомоги у кримінальних справах

Представники однієї з Договірних Сторін можуть за згодою другої Договірної Сторони бути присутніми при виконанні клопотання про надання правової допомоги у кримінальних справах другою Договірною Стороною.

Стаття 62 Відомості про судимість

Договірні Сторони надають одна одній на прохання відомості про судимість осіб, засуджених раніше їхніми судами, якщо ці особи притягаються до кримінальної відповідальності на території запитуючої Договірної Сторони.

Стаття 63 Відомості про результати кримінального переслідування

Договірні Сторони повідомляють одна одній відомості про результати кримінального переслідування особи, відносно якої було направлено прохання про порушення кримінального переслідування або про видачу. На окреме прохання висилається копія вироку, який набув чинності, або іншого остаточного рішення.

Стаття 64 Відомості про вироки

Договірні Сторони будуть щорічно повідомляти одна одній відомості про вироки, які набрали чинності, що винесені судами однієї Договірної Сторони відносно громадян другої Договірної Сторони.

Частина третя

Заключні положення

Стаття 65 Набуття чинності Договору

Даний Договір підлягає ратифікації і набуде чинності через 30 днів після обміну ратифікаційними грамотами, який відбудеться у

Стаття 66 Строк дії Договору

1. Даний Договір буде діяти протягом п'яти років з дня набуття ним чинності.

2. Договір буде залишатися чинним на наступні п'ятирічні періоди, якщо жодна з Договірних Сторін не денонсує його, повідомивши про це нотою другу Договірну Сторону не менш, як за шість місяців до дати закінчення строку дії даного Договору.

3. Даний Договір може бути змінений та доповнений у порядку його укладення.

Здійснено у м.Тбілісі 9 січня 1995 року у двох примірниках, кожний українською, грузинською, та російською мовами, причому всі тексти мають однакову чинність.

У разі виникнення розбіжностей у тлумаченні тексту даного Договору за основу буде прийматися текст, викладений російською мовою.

15. Договір між Україною та Республікою Індія про взаємну правову допомогу у цивільних і господарських справах

{Договір ратифіковано Законом № 672-VII від 05.11.2013}

Україна та Республіка Індія, які далі іменуються “Договірні Сторони”, сповнені бажання й надалі розвивати дружні стосунки та закріпити надання взаємної правової допомоги у цивільних і господарських справах на основі принципів національного суверенітету, рівності прав та невтручання у внутрішні справи, вирішили укласти Договір про взаємну правову допомогу у цивільних і господарських справах та домовились про таке:

ГЛАВА I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1 Правовий захист

1. Громадяни Договірних Сторін мають право на такий самий правовий захист на території іншої Договірної Сторони відповідно до їхнього законодавства щодо своєї особи, своїх прав та інтересів, як і громадяни останньої Договірної Сторони.

2. Громадяни однієї Договірної Сторони на території іншої Договірної Сторони відповідно до її законодавства мають право на вільний доступ до суду та інших компетентних органів для подачі позовів та захисту своїх прав та інтересів щодо цивільних та господарських справ на тих самих умовах, як і громадяни останньої Договірної Сторони.

3. До юридичних осіб, місце діяльності яких знаходиться на території однієї з Договірних Сторін і які були створені згідно закону цієї Договірної Сторони, також застосовуються положення цього Договору.

Стаття 2 Центральні органи

1. Запити про правову допомогу надсилаються через центральні органи Договірних Сторін.

2. В Україні Центральним органом є Міністерство юстиції України. В Республіці Індія Центральним органом є Міністерство права і юстиції.

Стаття 3 Мова

1. Прохання про надання правової допомоги та додатки до нього складаються мовою запитуючої Договірної Сторони, до них також додаються завірені копії перекладу на мову запитуваної Договірної Сторони або на англійську мову.

2. Документи, отримані при виконанні запитів про допомогу, мають готуватися мовою запитуваної Договірної Сторони разом з засвідченим перекладом на англійську.

Стаття 4 Обмін інформацією

Центральні органи Договірних Сторін на запит на взаємній основі надають одне одному інформацію про своє законодавство та практику в цій країні щодо правових питань, які складають предмет цього Договору.

ГЛАВА II НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Стаття 5 Обсяг правової допомоги

1. На підставі цього Договору Договірні Сторони надають одна одній найширші заходи взаємної правової допомоги у цивільних і господарських справах відповідно до свого національного законодавства.

2. Допомога відповідно до цього Договору включає:

- a) вручення викликів та інших судових чи процесуальних документів;
- b) одержання доказів на підставі письмового запиту;
- c) виконання рішень, мирових угод та арбітражних рішень.

Стаття 6 Зміст запиту

1. Запит про правову допомогу має включати:

- a) назву запитуваного органу;
- b) суть справи, для якої потребуються допомога;
- c) імена, постійні адреси (місце проживання або місцеперебування), громадянство та рід діяльності сторін;
- d) інформацію, необхідну для виконання запиту;
- e) докази, які мають бути одержані, та
- f) імена і адреси осіб, яких слід опитати.

2. Якщо потрібно, до запитів додаються список запитань, що мають бути поставлені свідку чи іншим відповідним особам або повідомлення про суть того, що має бути досліджено, та документи, що стосуються таких доказів чи пояснень.

3. Запит про правову допомогу та супроводжуючі документи мають бути підписані та скріплені офіційною печаткою запитуючого органу.

4. Якщо документи, отримані запитуючим органом складені не відповідно до порядку, викладеному у пункті 1 цієї статті, запитуваний орган просить запитуючий орган надати необхідну інформацію чи документи, або негайно повертає набір документів запитуючому органу для дооформлення.

Стаття 7 Виконання запиту

1. Запит про надання правової допомоги виконується відповідно до законодавства запитуваної Договірної Сторони. Однак, запитувана Договірна Сторона дотримується спеціального способу чи процедури, які чітко зазначені у запиті, у тій мірі, в якій це не суперечить її законодавству і практиці.

2. Запити виконуються так скоро, наскільки це можливо.

3. Запитуюча Договірна Сторона, якщо вона цього бажає, повідомляється про час і місце проведення процесуальних дій з тією метою, щоб сторони, яких це стосується, та їхні представники, якщо такі є, могли бути присутні. Ця інформація надсилається безпосередньо сторонам чи їхнім представникам, якщо запитуюча Договірна Сторона запитує про це.

Стаття 8 Вручення документів

1. Запит про вручення документів має містити ім'я і повну адресу особи або осіб, яким мають бути вручені документи, та характер відповідних документів.

2. Якщо документ не може бути вручений за адресою, зазначеною у запиті про вручення, запитуваний орган вдається необхідних заходів для встановлення правильної адреси. Якщо правильну адресу встановити неможливо, запитуваний орган інформує про це запитуючий орган та повертає документи останньому.

3. Підтвердження вручення документів підтверджується відповідно до правил, що діють на території запитованої Договірної Сторони. Вручення підтверджується підписом особи, яка отримала документи. У підтвердженні повинні бути зазначені дата і місце вручення, а також ім'я особи, якій вручено документ.

Стаття 9 Витрати

1. Кожна Договірна Сторона несе всі витрати, що виникають на її території при виконанні запиту, і не вимагатиме за це відшкодування.

2. Однак запитована Договірна Сторона має право запитати про відшкодування:

- a) будь-яких витрат і винагород, сплачених свідкам, експертам чи перекладачам;
- b) будь-яких коштів для забезпечення явки свідків, та
- c) будь-яких коштів та витрат, що виникли внаслідок застосування спеціальної процедури на запит.

Стаття 10 Відмова у наданні допомоги

1. Правова допомога не надається, якщо вважається, що надання такої правової допомоги порушуватиме суверенітет, безпеку або громадський порядок запитованої Договірної Сторони. Інша Договірна Сторона повідомляється про причини відмови у письмовій формі.

2. У виконанні не може бути відмовлено лише на тій підставі, що відповідно до її внутрішнього законодавства запитована Договірна Сторона має виключну юрисдикцію по суті справи, про яку йдеться, або що її внутрішнє законодавство не надає права порушення такої справи.

Стаття 11 Виклик свідків або експертів

1. Свідок або експерт, який на виклик добровільно з'явився у компетентний орган запитуючої Договірної Сторони, не може на території цієї Договірної Сторони бути притягнутий до кримінальної відповідальності, затриманий або бути покараний у зв'язку з будь-яким злочином, скоєним до прибуття на її територію.

2. Свідок або експерт втрачає цей імунітет, якщо він не залишить територію запитуючої Договірної Сторони протягом 15 днів з моменту повідомлення його/її запитуючою установою про те, що його/її присутність не є більше обов'язковою. У цей строк не зараховується час, протягом якого свідок або експерт не міг залишити територію запитуючої Договірної Сторони за незалежних від нього обставин.

3. Свідок або експерт, який на запит з'явився на територію запитуючої Договірної Сторони, має право одержати відшкодування від запитуючої установи своїх витрат на проїзд та коштів, пов'язаних з його перебуванням на її території. Експерт також має право на оплату проведеної експертизи. Запит повинен містити інформацію про ті відшкодування, на які має право викликана особа. Запитуюча Договірна Сторона на його прохання виплачує аванс для покриття відповідних витрат.

Стаття 12 Надання документів про особистий стан та інших документів

На запит судів чи інших компетентних органів однієї з Договірних Сторін, інша Договірна Сторона передає копії документів про особистий стан, інші документи, пов'язані з особистим статусом, майновими чи іншими інтересами відповідно до свого законодавства.

Стаття 13 Дійсність документів

1. Для цілей цього Договору документи, які складені, видані чи засвідчені та скріплені офіційною печаткою на території однієї з Договірних Сторін або інші засвідчені копії, не підлягають легалізації на території іншої Договірної Сторони.

2. Документи, видані компетентними органами Договірних Сторін мають таку ж доказову силу і на території іншої Договірної Сторони.

Стаття 14 Видача документів про особистий, сімейний та майновий стан

1. Документи про особистий, сімейний та майновий стан, необхідні для звернення про звільнення від судових витрат видаються компетентним органом Договірної Сторони, на території якої заявник має місце проживання або місце перебування.

2. Якщо заявник не має місця проживання або місця перебування на території Договірної Сторони, достатньо документу, виданого або засвідченого дипломатичною місією чи консульською установою держави, громадянином якої він є.

ГЛАВА III ВИЗНАННЯ І ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ

Стаття 15 Рішення, які підлягають визнанню та виконанню

1. Договірні Сторони взаємно визнають та виконують рішення, що набрали чинності, у цивільних та господарських справах, а також рішення у кримінальних справах в частині грошових виплат.

2. Рішення суду однієї Договірної Сторони, які за своїм характером не потребують виконання, визнаються на території іншої Договірної Сторони без спеціального провадження.

3. Процедура, що стосується визнання і виконання судового рішення, визначається згідно з законодавством запитованої Договірної Сторони.

Стаття 16 Умови визнання та виконання

Умови визнання та виконання судових рішень визначаються законодавством запитованої Договірної Сторони.

Стаття 17 Клопотання та процедура визнання та виконання

1. Клопотання про визнання та виконання судового рішення розглядається судом належної юрисдикції запитованої Договірної Сторони.

2. До клопотання про визнання та виконання додаються наступні документи:

а) засвідчена копія судового рішення, офіційний документ про набрання рішенням чинності, якщо це не впливає з тексту самого рішення;

б) у випадку, якщо рішення постановлено *in absentia*, - завірена копія викликів або будь-який інший документ, який підтверджує, що відповідачу було своєчасно та в належній формі вручено повідомлення про виклик до суду;

с) довідка про часткове виконання рішення, якщо таке виконання здійснювалося раніше;

д) засвідчені переклади документів, зазначених у підпунктах (а), (б) та (с) пункту 2 цієї статті, на мову запитованої Договірної Сторони або на англійську мову.

3. Судовий орган, компетентний у запитованій Договірній Стороні визначати або звертати до виконання судове рішення, перевіряє відповідність судового рішення відповідно до статті 16 цього Договору, однак не може перевіряти його по суті справи.

4. Дозвіл на виконання може стосуватися всього або частини судового рішення, якщо виконання такої частини цього рішення можливо виділити.

Стаття 18 Визнання та виконання мирових угод

Положення статей 15-17 цього Договору про судові рішення застосовуються і до мирових угод, затверджених судом.

Стаття 19 Визнання та виконання арбітражних рішень

Договірні Сторони взаємно визнають і виконувати арбітражні рішення, винесені на території іншої Договірної Сторони, відповідно до Нью-Йоркської конвенції про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10 червня 1958 року.

ГЛАВА IV ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 20 Консультації

Будь-які ускладнення, що можуть виникнути у зв'язку з положеннями цього Договору, врегульовуються шляхом взаємних консультацій між Центральними органами Договірних Сторін.

Стаття 21 Співвідношення з іншими міжнародними договорами

Цей Договір не обмежує прав і зобов'язань Договірних Сторін, що випливають з інших договорів, сторонами яких є обидві Договірні Сторони.

Стаття 22 Набрання чинності та дія Договору

1. Цей Договір підлягає ратифікації і набирає чинності через тридцять днів після дня обміну ратифікаційними грамотами, і залишається чинним на невизначений строк.

2. Договір застосовується до будь-яких запитів про надання правової допомоги, що стосуються цивільних і господарських справ, розпочатих як до, так і після набрання ним чинності.

3. Кожна з Договірних Сторін може денонсувати Договір у будь-який час шляхом направлення повідомлення іншій Договірній Стороні. Дія цього Договору припиняється через шість місяців після отримання повідомлення про денонсацію через дипломатичні канали.

На підтвердження чого належним чином уповноважені представники Договірних Сторін підписали цей Договір.

Вчинено у місті Нью-Делі 10 грудня 2012 року у двох примірниках українською, хінді та англійською мовами, при цьому всі тексти є автентичними. У разі виникнення розбіжностей у тлумаченні, перевага надається тексту, викладеному англійською мовою.

16. Договір між Україною та Республікою Македонія про правову допомогу в цивільних справах

(Договір ратифіковано Законом N 2081-III (2081-14)від 02.11.2000)

Дата підписання: 10.04.2000

Дата ратифікації: 22.03.2001

Дата набуття чинності: 20.06.2003

Україна і Республіка Македонія, які надалі іменуються Договірні Сторони, бажаючи поліпшити правові відносини між країнами, надаючи важливого значення розвитку співробітництва в галузі надання правової допомоги в цивільних справах, домовились укласти цей Договір.

Глава I Загальні положення

Стаття 1 Правовий захист

1. Громадяни однієї Договірної Сторони користуються на території другої Договірної Сторони таким самим правовим захистом особистих та майнових прав, як і громадяни другої Договірної Сторони.

2. Громадяни однієї Договірної Сторони мають право вільно та без перешкод звертатися до установ юстиції другої Договірної Сторони, до компетенції яких належать цивільні справи, можуть захищати в цих установах свої права на таких самих умовах, як і громадяни другої Договірної Сторони.

3. Положення цього Договору поширюються також на юридичних осіб, які створені на території Договірних Сторін відповідно до їх законодавства.

Стаття 2 Визначення понять

1. Для цілей цього Договору розуміється, що:

1) цивільні справи - справи, що виникають з цивільних, трудових, сімейних та господарських правовідносин;

2) установи юстиції - ті установи Договірних Сторін, які мають право приймати рішення та здійснювати відповідні дії у справах, зазначених у підпункті 1 цієї статті.

Стаття 3 Надання правової допомоги та порядок зносин

1. Установи юстиції Договірних Сторін взаємно надають правову допомогу у цивільних справах відповідно до положень цього Договору.

2. З питань надання правової допомоги відповідно до цього Договору установи юстиції Договірних Сторін здійснюють зносини: з боку України - через Міністерство юстиції України; з боку Республіки Македонія - через Міністерство юстиції Республіки Македонія.

Стаття 4 Обсяг правової допомоги

Правова допомога охоплює: вручення і пересилання судових документів, допит сторін, свідків, експертів та інших осіб, проведення експертиз, судового огляду, а також виконання інших дій, передбачених законодавством запитуваної Договірної Сторони, визнання та виконання рішень у цивільних справах, рішень у кримінальних справах у частині відшкодування шкоди.

Стаття 5 Мова

1. Запит про правову допомогу (далі - запит) та інші документи, які відповідно до положень цього Договору мають бути долучені до нього, складаються мовою запитуючої Договірної Сторони. До цих документів додається завірений в установленому порядку переклад на мову другої Договірної Сторони.

2. Відповіді на запит складаються мовою запитуваної Договірної Сторони.

Стаття 6 Документи

Документи, що додаються до запиту про правову допомогу та ті, які надсилаються у порядку виконання запиту про правову допомогу, оформлюються відповідно до законодавства Договірної Сторони, що надсилає ці документи.

Стаття 7 Зміст запиту про надання правової допомоги

1. У запиті про надання правової допомоги слід вказати:

1) найменування запитуючої установи;

2) найменування запитуваної установи;

3) предмет та опис суті справи, щодо якої запитується правова допомога;

4) перелік запитуваних дій;

5) прізвище та ім'я осіб, щодо яких направляється запит, дати їх народження, місце постійного проживання або місце перебування, заняття і громадянство; щодо юридичних осіб - їх назва та місцезнаходження;

6) при наявності представників осіб, зазначених у підпункті 5 пункту 1 цієї статті, - їхні імена, прізвища та адреси.

2. Запит має бути підписаний компетентною особою та скріплений печаткою установи, що звернулася за правовою допомогою.

Стаття 8 Порядок виконання

1. Правова допомога надається відповідно до законодавства запитуваної держави.

2. Правова допомога може надаватись у порядку та у спосіб, запропонований запитуючою Договірною Стороною, якщо це не суперечить законодавству запитуваної Договірної Сторони.

3. Після виконання запиту Міністерство юстиції запитуваної Договірної Сторони надсилає всі відповідні документи до Міністерства юстиції запитуючої Договірної Сторони.

4. Якщо запит не задовольняється, то про це негайно повідомляється Міністерство юстиції запитуючої Договірної Сторони разом з доведенням причини неможливості такого виконання; при цьому повертається запит та додані до нього документи.

Стаття 9 Відмова в наданні правової допомоги

Запитувана Договірна Сторона може відмовити у наданні правової допомоги, якщо це може спричинити шкоду суверенітету чи безпеці або суперечить законодавству запитуваної Договірної Сторони.

Стаття 10 Порядок вручення документів

1. Установа юстиції запитуваної Договірної Сторони здійснює вручення документів відповідно до правил, які діють в її державі, якщо документи, що підлягають врученню, складені мовою або забезпечені завіреним перекладом на мову запитуваної Договірної Сторони. У тих випадках, коли документи складені не цією мовою або не забезпечені завіреним перекладам, вони вручаються одержувачу, якщо він згоден добровільно їх прийняти.

2. У запиті про вручення повинні бути зазначені точна адреса одержувача та найменування документа, який підлягає врученню. Якщо зазначена у запиті про вручення адреса виявилась неповною або неточною, то установа юстиції запитуваної Договірної Сторони згідно зі своїм законодавством вживає заходів зі встановлення точної адреси, якщо це можливо.

3. У разі неможливості вручення документів про це негайно повідомляється установа юстиції запитуючої Договірної Сторони разом з доведенням причини неможливості такого вручення; при цьому повертаються всі додані документи.

Стаття 11 Підтвердження вручення документів

Підтвердження про вручення документів оформлюється відповідно до правил, що діють на території запитуваної Договірної Сторони. У підтвердженні повинні бути зазначені дата і місце вручення, а також особа, якій вручено документ. Підтвердження про вручення негайно має бути надіслане установі юстиції запитуючої Договірної Сторони.

Стаття 12 Дійсність документів

Документи, складені або завірені відповідною установою юстиції однієї Договірної Сторони, скріплені печаткою та засвідчені підписом компетентної особи, приймаються на території другої Договірної Сторони без будь-якого іншого засвідчення. Це стосується також копій та перекладів, засвідчених відповідним чином.

Стаття 13 Пересилання документів про реєстрацію актів громадянського стану та інших документів

Одна Договірна Сторона на прохання, отримане дипломатичними каналами, надсилає другій Договірній Стороні виписки з записів актів громадянського стану, документи про освіту, стаж роботи та інші документи, що стосуються особистого та сімейного стану і майна громадян другої Договірної Сторони. Ці документи пересилаються другій Договірній Стороні по дипломатичних каналах без перекладу.

Стаття 14 Виклик свідка, експерта

1. Якщо під час судового розгляду справи на території однієї Договірної Сторони постає потреба в особистій явці свідка, експерта, які перебувають на території другої Договірної Сторони, слід звернутися до відповідної установи юстиції цієї Договірної Сторони з запитом про виклик.

2. Виклик не може містити санкцій на випадок неявки особи, яка викликається.

3. Свідок або експерт, який, незалежно від його громадянства, з'явився на виклик у відповідну установу юстиції другої Договірної Сторони, не може на території цієї Договірної Сторони бути

притягнутий до кримінальної або адміністративної відповідальності, узятий під варту або покараний у зв'язку з будь-яким діянням, скоєним до перетинання ним державного кордону. Такі особи не можуть бути також притягнутими до кримінальної або адміністративної відповідальності, взяті під варту або бути покараними у зв'язку з їх свідченнями або висновками.

4. Цією гарантією не користується свідок або експерт, якщо він протягом 15 днів з моменту повідомлення його про те, що його присутність не є обов'язковою, не залишить територію запитуючої Договірної Сторони. У цей строк не зараховується час, протягом якого свідок або експерт не міг залишити територію запитуючої Договірної Сторони за незалежних від нього обставин.

5. Свідок або експерт, який з'явився за викликом на територію другої Договірної Сторони, має право на відшкодування установою юстиції, що їх викликає, витрат, пов'язаних з переїздом та перебуванням за кордоном, а також на відшкодування не отриманої за дні відриву від роботи заробітної плати; експерт, крім того, має право на винагороду за проведення експертизи. У виклику слід зазначити, на які види виплат мають право викликані особи. За їх клопотанням установа юстиції, від якої виходить виклик, попередньо авансує покриття відповідних витрат.

Стаття 15 Надання інформації

Міністерства юстиції Договірних Сторін надають одне одному на прохання інформацію про чинне або про раніше чинне в їх державах законодавство.

Стаття 16 Безоплатний правовий захист

У передбачених законодавством Договірних Сторін випадках громадянам однієї Договірної Сторони в судах та інших установах юстиції другої Договірної Сторони надається безоплатна юридична допомога та забезпечується безоплатне судочинство за тих самих умов, які ставляться для громадян цієї Договірної Сторони.

Стаття 17 Витрати, пов'язані з наданням правової допомоги

Кожна Договірна Сторона бере на себе витрати, пов'язані з наданням правової допомоги на своїй території, за винятком витрат, пов'язаних з проведенням експертизи, а також інших витрат, які стосуються надання висновків, якщо інше не передбачено цим Договором.

Стаття 18 Звільнення від застави (Caucija judicatum solvi)

1. Від громадян будь-якої з Договірних Сторін не вимагатиметься застави (judicatum solvi) лише на тій підставі, що вони іноземці і не мають постійного місця проживання чи місця перебування на території другої Договірної Сторони.

2. Положення пункту 1 цієї статті застосовуються також до юридичних осіб.

Глава II Колізійні норми

Розділ I Компетенція

Стаття 19 Загальні положення

1. Якщо відповідно до положень цього Договору для розгляду справи компетентними є установи юстиції обох Договірних Сторін, а заява про порушення справи вже була подана одній з установ юстиції однієї Договірної Сторони, то будь-яка установа юстиції другої Договірної Сторони не вправі розглядати цю справу.

2. Якщо одну й ту саму справу (між тими самими учасниками, з одного і того ж предмета, з тих самих підстав) було порушено в установах юстиції обох Договірних Сторін, компетенцію котрих встановлює цей Договір, то установа юстиції, яка порушила справу пізніше, залишає її без розгляду.

Розділ II Положення про особистий статус

Стаття 20 Правоздатність і дієздатність

1. Правоздатність та дієздатність фізичної особи визначається законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

2. Правоздатність юридичної особи визначається відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої вона має місцез перебування.

Стаття 21 Обмеження дієздатності, визнання особи недієздатною та поновлення дієздатності

1. У випадку обмеження дієздатності або визнання особи недієздатною та при поновленні особи у дієздатності, за винятком випадків, передбачених пунктом 4 цієї статті, застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

2. У справах про визнання особи обмежено дієздатною або недієздатною та про поновлення у дієздатності особи, за винятком випадку, передбаченого пунктом 4 цієї статті, є компетентним суд Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

3. Якщо установі юстиції однієї Договірної Сторони стане відомо про наявність підстав для визнання обмежено дієздатною або недієздатною особи, яка проживає на її території і є громадянином другої Договірної Сторони, то вона зобов'язана повідомити про це установу юстиції Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа. Про прийняте рішення установа юстиції Договірної Сторони, громадянином якої є вищезгадана особа, повідомляє установу юстиції другої Договірної Сторони в тримісячний строк.

4. Якщо установа юстиції Договірної Сторони, сповіщена про наявність підстав для визнання особи обмежено дієздатною або недієздатною, протягом трьох місяців не повідомить про прийняте рішення, справу про обмеження дієздатності або визнання особи недієздатною розглядатиме суд тієї Договірної Сторони, на території якої цей громадянин має місце проживання. У такому випадку рішення про обмеження у дієздатності або визнання особи недієздатною може бути прийняте тільки з підстав, передбачених законодавством обох Договірних Сторін. Рішення про обмеження дієздатності або про визнання особи недієздатною направляється тій компетентній установі юстиції Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

Стаття 22 Опіка або піклування

1. Установлення чи припинення опіки або піклування визначається законодавством тієї Договірної Сторони, громадянином якої є особа, над якою встановлюється опіка чи піклування.

2. Обов'язок здійснювати опіку чи піклування встановлюється згідно з законодавством тієї Договірної Сторони, громадянин якої призначається опікуном чи піклувальником.

3. Правові відносини між опікуном чи піклувальником та особою, відносно якої був призначений опікун чи піклувальник, регулюються законодавством тієї Договірної Сторони, установа юстиції якої призначила опікуна чи піклувальника.

4. Громадянина однієї Договірної Сторони може бути призначено опікуном чи піклувальником громадянина другої Договірної Сторони, якщо він має місце проживання на території тієї Договірної Сторони, де він має виконувати цю функцію, а також - якщо це більше відповідає інтересам підопічного.

Стаття 23 Компетенція установ юстиції у справах про опіку та піклування

1. У випадках установлення опіки чи піклування щодо громадян Договірних Сторін компетентними є установи юстиції тієї Договірної Сторони, громадянином якої є особа, що потребує опіки чи піклування, якщо цей Договір не встановлює іншого.

2. Якщо потрібно здійснити дії на користь особи, яка є громадянином однієї Договірної Сторони, для якої має бути встановлений опікун чи піклувальник, місце проживання, перебування або майно якого перебуває на території другої Договірної Сторони, то установа юстиції останньої негайно повідомляє установу юстиції, яка є компетентною, згідно з пунктом 1 цієї статті.

3. Установа юстиції, що є компетентною, відповідно до пункту 1 цієї статті може передати опіку чи піклування установі юстиції другої Договірної Сторони у тому випадку, якщо особа, яка перебуває під опікою чи піклуванням, має на території цієї Договірної Сторони місце проживання, перебування чи

майно. Передача опіки чи піклування набирає сили, коли запитувана установа юстиції прийме на себе опіку чи піклування та сповістить про це запитуючу установу юстиції.

4. Установа юстиції, яка відповідно до пункту 3 цієї статті взяла опіку чи піклування, здійснює їх відповідно до законодавства своєї держави.

Стаття 24 Визнання особи безвісно відсутньою, оголошення її померлою та встановлення факту смерті

1. Для визнання особи безвісно відсутньою чи оголошення її померлою та для встановлення юридичного факту конкретної дати смерті компетентними є установи юстиції тієї Договірної Сторони, громадянином якої ця особа була того дня, коли вона, згідно з останніми повідомленнями, була живою.

2. Установа юстиції однієї Договірної Сторони за клопотанням заінтересованої особи, що проживає на її території, права та інтереси якої ґрунтуються на законодавстві цієї Договірної Сторони, може визнати безвісно відсутнім чи оголосити померлим громадянина другої Договірної Сторони та встановити юридичний факт конкретної дати його смерті.

3. При розгляді питань, згадуваних у пунктах 1 та 2 цієї статті, установи юстиції застосовують законодавство своєї країни.

4. Рішення, які були прийняті на підставі пункту 2 цієї статті, мають юридичні наслідки лише на території тієї Договірної Сторони, установа юстиції якої це рішення прийняла.

Розділ III Сімейне право

Стаття 25 Укладення шлюбу

1. Умови укладення шлюбу для кожного з подружжя визначаються законодавством Договірної Сторони, громадянином якої він є.

2. Форма укладення шлюбу та перешкоди до його укладення визначаються законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої шлюб укладається.

Стаття 26 Особисті та майнові правовідносини подружжя

1. Особисті та майнові правовідносини подружжя визначаються законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої воно має спільне місце проживання.

2. Якщо один з подружжя проживає на території однієї Договірної Сторони, а другий - на території другої Договірної Сторони, то їх особисті та майнові правовідносини врегульовуються законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої вони мали останнє спільне місце проживання.

3. Компетентними приймати рішення у правовідносинах, про які йдеться у пунктах 1 та 2 цієї статті, є ті установи юстиції Договірної Сторони, законодавству якої ці відносини підпорядковані.

Стаття 27 Розірвання шлюбу

1. У справах про розірвання шлюбу застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, громадянами якої є подружжя у момент подання заяви про розірвання шлюбу.

2. Якщо в момент порушення справи один з подружжя є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - громадянином другої Договірної Сторони, то в справі про розірвання шлюбу застосовується законодавство Договірної Сторони, на території якої подружжя має спільне місце проживання. Якщо один з подружжя має місце проживання на території однієї Договірної Сторони, а другий - на території другої Договірної Сторони, то застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, до установи юстиції якої подано заяву про розірвання шлюбу.

3. У справах про розірвання шлюбу у випадку, передбаченому пунктом 1 цієї статті, компетентними є установи юстиції Договірної Сторони, громадянами якої подружжя є у момент подання заяви про розірвання шлюбу.

4. У справах про розірвання шлюбу у випадку, передбаченому пунктом 2 цієї статті, компетентними є установи юстиції Договірної Сторони, на території якої проживають обидва з подружжя. Якщо один з подружжя проживає на території однієї Договірної Сторони, а другий - на території другої

Договірної Сторони, то у справах про розірвання шлюбу компетентними є установи юстиції обох Договірних Сторін. При цьому установи юстиції обох Договірних Сторін, що розглядатимуть справу про розірвання шлюбу, будуть застосовувати матеріальне право своєї держави.

5. Якщо справу про розірвання шлюбу розглядає суд, то він також є компетентним у вирішенні питань утримання, догляду та виховання неповнолітніх дітей подружжя, що розлучаються.

Стаття 28 Недійсність шлюбу

1. У справах про визнання шлюбу недійсним застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, яке застосовувалось при укладенні шлюбу.

2. Компетенція суду визначається за правилами статті 27 цього Договору.

Стаття 29 Встановлення чи оспорювання батьківства (материнства)

1. При встановленні чи оспорюванні батьківства застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, громадянство якої дитина набула при народженні.

2. При встановленні чи оспорюванні батьківства компетентними є установи юстиції тієї Договірної Сторони, на території якої дитина проживає або перебуває.

Стаття 30 Правовідносини між батьками та дітьми

1. Правовідносини батьків і дітей врегульовуються законодавством тієї Договірної Сторони, громадянином якої є дитина.

2. Компетентним у прийнятті рішення відносно правовідносин батьків і дітей є суд тієї Договірної Сторони, громадянином якої є дитина.

Стаття 31 Обов'язок з утримання

1. Обов'язок взаємного утримання між батьками та дітьми регулюється законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої проживає особа, яка має право на утримання.

2. Компетенцію приймати рішення у правовідносинах, про які йдеться у пункті 1 цієї статті, має суд тієї Договірної Сторони, на території якої проживає особа, яка має право на утримання.

Стаття 32 Усиновлення

1. Усиновлення, його скасування або визнання усиновлення недійсним регулюється законодавством тієї Договірної Сторони, громадянином якої є дитина на момент подачі заяви.

2. Для усиновлення обов'язкова згода дитини, її законного представника та відповідної установи юстиції Договірної Сторони, громадянином якої є усиновлювана дитина, якщо цього вимагає законодавство цієї Договірної Сторони.

3. У розгляді питань усиновлення, його скасування та визнання усиновлення недійсним компетентним є суд тієї Договірної Сторони, громадянином якої була дитина у момент подання заяви.

Розділ IV Спадкове право

Стаття 33 Успадкування

Громадяни однієї Договірної Сторони можуть набувати майно чи права на території другої Договірної Сторони шляхом успадкування - за законом чи за заповітом - на тих самих умовах та у тому самому обсязі, як і громадяни останньої, за винятком випадків, передбачених цим Договором.

Стаття 34 Застосування законодавства

1. Правовідносини при успадкуванні рухомого майна врегульовуються законодавством тієї Договірної Сторони, громадянином якої був спадкодавець на час смерті.

2. Правовідносини при успадкуванні нерухомого майна врегульовуються законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої перебуває нерухоме майно.

3. Спiрнi питання про вiднесення спадкового майна, яке є предметом успадкування, до рухомого чи нерухомого вирiшуються вiдповiдно до законодавства тiєї Договiрної Сторони, на території якої майно перебуває.

Стаття 35 Перехiд спадщини у власнiсть держави

Якщо спадщину не отримає жодний спадкоємець, рухоме майно передається у власнiсть тiй державi - Договiрній Сторонi, громадянином якої був спадкодавець на момент смертi. Нерухоме майно передається у власнiсть тiй державi - Договiрній Сторонi, на території якої воно перебуває.

Стаття 36 Заповіт

1. Здатнiсть особи до складання чи скасування заповiту, а також правовi наслiдки визнання недiєздатною особи, яка склала чи скасувала заповiт, врегульовуються законодавством тiєї Договiрної Сторони, громадянином якої був спадкодавець на час складення чи скасування заповiту.

2. Громадяни однiєї Договiрної Сторони при складеннi заповiту можуть розпоряджатися своїм майном, яке перебуває на території другої Договiрної Сторони, так само як i громадяни останньої, за винятком випадкiв, передбачених цим Договором.

3. Форма складання чи скасування заповiту врегульовується законодавством Договiрної Сторони, громадянином якої був спадкодавець на час складання чи скасування заповiту, а також може вiдповiдати законодавству Договiрної Сторони, на території якої заповiт був складений або скасований.

Стаття 37 Компетенція установ юстиції у справах успадкування

1. Спадковi справи щодо рухомого майна належать до компетенції установ юстиції тiєї Договiрної Сторони, громадянином якої був спадкодавець у момент смертi.

2. Спадковi справи щодо нерухомого майна належать до компетенції установ юстиції тiєї Договiрної Сторони, на території якої нерухоме майно перебуває.

Стаття 38 Інформація щодо спадщини

1. Якщо громадянин однiєї Договiрної Сторони помре на території другої Договiрної Сторони, то вiдповiдна установа юстиції останньої негайно сповiстить про його смертЬ дипломатичне представництво чи консульську устанovu тiєї держави, громадянство якої мав померлий, та водночас повiдомить усе, що їй вiдомо про спадкоємцiв, місце їх проживання чи перебування, про об'єм спадкового майна та про заповiт, якщо такий iснує.

2. Положення пункту 1 цiєї статтi застосовується також у випадку, коли вiдповiдна установа юстиції однiєї Договiрної Сторони одержить iнформацію, що громадянин другої Договiрної Сторони помер на території третьої держави та залишив спадщину на території першої Договiрної Сторони.

3. Якщо на території однiєї Договiрної Сторони буде порушена спадкова справа i при цьому з'ясується, що спадкоємцем є громадянин другої Договiрної Сторони, то вiдповiдна установа юстиції негайно повiдомляє про це дипломатичне представництво чи консульську устанovu останньої.

4. Якщо громадянин однiєї Договiрної Сторони помер пiд час поїздки по території другої Договiрної Сторони, де він не мав постійного мiсця проживання, то речi, що були при ньому, за описом передаються дипломатичному представництву або консульській устанovi Договiрної Сторони, громадянином якої був померлий.

Стаття 39 Заходи з охорони спадщини

1. Установи юстиції обох Договiрних Сторiн вживають на основi свого законодавства всiх належних заходiв зi збереження та охорони спадкового майна, яке залишилося на їх території пiсля смертi громадянина другої Договiрної Сторони.

2. Про заходи, вжитi вiдповiдно до пункту 1 цiєї статтi, негайно iнформуються дипломатичне представництво чи консульська установа другої Договiрної Сторони. Дипломатичне представництво чи консульська установа другої Договiрної Сторони також має право брати участь у вжиттi цих заходiв. За

клопотанням дипломатичного представництва чи консульської установи заходи, вжиті згідно з пунктом 1 цієї статті, можуть бути змінені чи скасовані.

3. За клопотанням установи юстиції, яка є компетентною для вирішення спадкової справи, заходи, вжиті згідно з пунктом 1 цієї статті, можуть бути змінені, скасовані чи відкладені.

Стаття 40 Видача спадщини

1. Рухоме майно або грошові суми, отримані в результаті продажу рухомого чи нерухомого спадкового майна, що перебуває на території однієї з Договірних Сторін та належить спадкоємцям, які є громадянами другої Договірної Сторони, передаються спадкоємцям після закінчення справи про спадщину. Якщо ці спадкоємці чи їх представники не прибудуть, щоб прийняти майно чи вищезгадані грошові суми, то воно буде передане дипломатичному представництву чи консульській установі тієї Договірної Сторони, громадянами якої є ці спадкоємці.

2. Рухоме майно або грошові суми, зазначені в пункті 1 цієї статті, можуть бути передані спадкоємцям або дипломатичному представництву чи консульській установі у тих випадках, коли:

1) були задоволені всі вимоги кредиторів померлого, які стосувалися спадщини, у строк, установлений законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої перебуває майно;

2) відповідні органи дали згоду, в тому випадку, якщо вона потрібна, для вивозу спадщини чи для переведення грошової суми, як передбачено законодавством Договірної Сторони, на території якої майно перебуває.

Розділ V Зобов'язальне право

Стаття 41 Договірні відносини

1. Правовідносини, що виникають у результаті укладення договорів, врегульовуються законодавством, яке обирається за згодою їх учасників.

2. Якщо учасники не змогли домовитися, то ці відносини врегульовуються законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої було укладено договір, за винятком випадків, передбачених пунктом 3 цієї статті.

3. При вирішенні спору стосовно нерухомого майна, який виникає з договірних відносин, про які йдеться у пункті 2 цієї статті, установа юстиції застосовує законодавство тієї Договірної Сторони, на території якої це майно перебуває.

4. Форма договору визначається законодавством тієї Договірної Сторони, де договір укладається.

5. Справи з вирішення спорів, що виникають з договірних відносин, належать до компетенції установи юстиції тієї Договірної Сторони, законодавство якої застосовуватиметься відповідно до пунктів 1 - 3 цієї статті.

Стаття 42 Право власності

1. Право власності на нерухоме та рухоме майно врегульовується законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої знаходиться це майно. Право власності на транспортні засоби, які підлягають державній реєстрації відповідно до законодавства Договірних Сторін, врегульовується законодавством тієї Договірної Сторони, державний орган якої здійснив реєстрацію транспортного засобу.

2. Форма договору щодо майна, зазначеного в пункті 1 цієї статті, врегульовується законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої це майно перебуває.

3. При розгляді справ стосовно визначення права власності на майно, зазначене у пункті 1 цієї статті, компетентними є суди тієї Договірної Сторони, законодавство якої застосовуватиметься.

Стаття 43 Відшкодування шкоди

1. Зобов'язання з відшкодування шкоди, крім тих, які випливають з договірних зобов'язань, визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої мала місце подія, що стала підставою для вимоги про відшкодування шкоди. Якщо особа, яка заподіяла шкоду, та потерпілий є громадянами

однієї Договірної Сторони, а проживають або перебувають на території другої Договірної Сторони, то може застосовуватися законодавство другої Договірної Сторони.

2. При розгляді справ про відшкодування шкоди компетентними є суди тієї Договірної Сторони, законодавство якої застосовуватиметься відповідно до пункту 1 цієї статті.

Розділ VI Трудове право

Стаття 44 Застосування законодавства та компетенція

1. Виникнення або припинення трудових відносин, а також умови або вимоги, що з ними пов'язані, регулюються законодавством Договірної Сторони, на території якої фізична особа виконує, виконувала чи мала б виконувати свої трудові обов'язки.

2. При розгляді справ, що виникають з правовідносин, зазначених у пункті 1 цієї статті, компетентним є суд тієї Договірної Сторони, на території якої фізична особа виконує, виконувала чи мала б виконувати роботу.

3. Сторони трудового договору за письмовою згодою між собою можуть підпорядкувати свої правовідносини законодавству будь-якої з Договірних Сторін. У цьому випадку при розгляді справ, що виникають з таких правовідносин, компетентними є суди тієї Договірної Сторони, законодавство якої було обране для їх урегулювання.

Глава III Визнання та виконання рішень

Стаття 45 Предмет визнання та виконання

1. Договірні Сторони за умов, встановлених цим Договором, визнають та виконують на своїй території такі рішення, прийняті відповідними органами юстиції другої Договірної Сторони:

1) рішення у цивільних справах, визначених у статті 2 цього Договору, які були постановлені компетентними органами юстиції, у тому числі рішення в частині судових витрат у справах, визначених у цьому підпункті;

2) рішення у кримінальних справах, у частині відшкодування шкоди.

2. Договірними Сторонами визнаються та виконуються рішення, що винесені і набули чинності після набуття чинності цим Договором.

Стаття 46 Клопотання про дозвіл на виконання рішення

1. Клопотання про дозвіл на виконання рішення подається особою, на користь якої воно винесене, Міністерству юстиції Договірної Сторони, на території якої має бути визнане і виконане рішення.

2. До клопотання додаються:

1) завірене належним чином рішення з підтвердженням суду, що рішення набуло чинності та його можна виконувати;

2) підтвердження, що відповідач, який не брав участі у процесі, був належним чином та вчасно повідомлений про розгляд справи відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої постановлено рішення. Якщо відповідач на час розгляду справи був недієздатним або обмежено дієздатним, то має бути додане підтвердження, що він був належним чином представлений у суді;

3) підтвердження того, що учасникові, проти якого було постановлено рішення, копія зазначеного рішення була вручена відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої воно було постановлено разом з повідомленням про порядок оскарження рішення;

4) завірений переклад клопотання про визнання і дозвіл виконання рішення та документів, зазначених у підпунктах 1, 2 та 3 цього пункту, мовою Договірної Сторони, на території якої рішення потрібно визнати чи виконати.

Стаття 47 Відмова у визнанні і виконанні рішення

1. У визнанні та виконанні рішення на території другої Договірної Сторони може бути відмовлено, якщо:

1) відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої рішення було постановлено, воно не набуло чинності і не підлягає примусовому виконанню;

2) установа юстиції Договірної Сторони, на території якої було постановлене рішення, не була компетентною постановити рішення у даній справі відповідно до цього Договору;

3) відповідач по справі був позбавлений можливості захисту своїх прав, а у випадку недієздатності або обмеженої дієздатності - належного представництва;

4) у тій самій справі між тими самими сторонами існує чинне рішення суду тієї Договірної Сторони, на території якої це рішення має бути визнане і виконане, або між тими самими сторонами з тих самих підстав раніше була порушена справа в суді тієї Договірної Сторони, на території якої це рішення має бути визнане і виконане.

Стаття 48 Порядок визнання та виконання рішень

1. Порядок прийняття рішення про визнання та виконання, як і саме виконання рішення, врегульовується цим Договором та законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої рішення виконується.

2. Всі питання, пов'язані з виконанням рішення, розглядає суд, який дозволив виконання рішення відповідно до законодавства своєї держави.

3. Під час розгляду прохання про виконання рішення суд може, якщо вважатиме це за доцільне, заслухати учасників справи.

4. На території Договірних Сторін визнаються, без спеціального провадження, ті рішення установ юстиції у цивільних справах, які не потребують за своїм характером виконання, якщо інше не передбачено цим Договором.

Стаття 49 Наслідки визнання та виконання

Рішення установ юстиції однієї Договірної Сторони, які визнані або відносно яких прийняте рішення про їх виконання на території другої Договірної Сторони, мають таку саму чинність, як і рішення, прийняті установами юстиції другої Договірної Сторони.

Стаття 50 Порядок передання речей або грошових сум

Передання особі, на користь якої винесено рішення, речей або грошових сум на виконання рішення здійснюється відповідно до законодавства тієї Договірної Сторони, на території якої це рішення виконується.

Стаття 51 Відшкодування витрат на визнання і виконання рішення

Особа, на користь якої винесене рішення, має право на відшкодування витрат, пов'язаних з клопотанням виконання і самим виконанням рішення, відповідно до законодавства Договірної Сторони, яка приймає рішення про його виконання.

Глава IV Заключні положення

Стаття 52 Вирішення спірних питань

Спірні питання, які виникнуть при виконанні цього Договору, будуть вирішуватися міністерствами юстиції обох Договірних Сторін через дипломатичні канали.

Стаття 53 Набуття чинності Договором

Цей Договір підлягає ратифікації та набуде чинності на 30-й день після обміну ратифікаційними грамотами.

Стаття 54 Дія Договору

Цей Договір укладається на невизначений строк. Кожна з Договірних Сторін може денонсувати його шляхом письмового повідомлення через дипломатичні канали. Договір утрачає чинність через 6 місяців від дати отримання другою Договірною Стороною такого повідомлення.

Вчинено у м. Києві 10 квітня 2000 року в двох примірниках, кожний українською та македонською мовами, причому всі тексти є автентичними.

17. Договір між Україною та Республікою Узбекистан про правову допомогу та правові відносини у цивільних та сімейних справах

Витяг

(Договір ратифіковано Законом N 238-XIV (238-14) від 05.11.98)

Дата підписання: 19.02.1998

Дата ратифікації: 05.11.1998

Дата набуття чинності: 19.06.1999

Україна та Республіка Узбекистан, які надалі іменуються

Договірними Сторонами,

керуючись загальноновизнаними нормами міжнародного права,

виходячи з прагнення забезпечити рівний правовий захист особистих та майнових прав громадян обох Договірних Сторін,

надаючи важливого значення розвитку правового співробітництва

у цивільних і сімейних справах, домовились про наступне:

Розділ I Загальні положення

Частина I

Правовий захист

Стаття 1. Надання правового захисту

1. Громадяни кожної з Договірних Сторін користуються на території другої Договірної Сторони стосовно своїх особистих та майнових прав таким самим правовим захистом, як і власні громадяни цієї Договірної Сторони.

2. Громадяни кожної з Договірних Сторін мають право вільно і без перешкод звертатися до судів, прокуратури та інших установ другої Договірної Сторони, до компетенції яких відносяться цивільні та сімейні справи (які надалі іменуються "установи юстиції"), можуть виступати в них, порушувати клопотання, подавати позови та здійснювати інші процесуальні дії на тих самих умовах, що і громадяни цієї Договірної Сторони.

3. Положення цього Договору застосовуються відповідно до юридичних осіб, заснованих на територіях Договірних Сторін відповідно до їхнього законодавства.

Стаття 2. Звільнення від сплати мита та відшкодування витрат

1. Громадяни кожної з Договірних Сторін звільняються на території іншої Договірної Сторони від сплати та відшкодування судового та нотаріального мита та витрат, а також користуються безкоштовною юридичною допомогою на тих самих умовах і в тому самому обсязі, що й власні громадяни даної Договірної Сторони.

2. Пільги, передбачені в пункті 1 цієї статті, поширюються на всі процесуальні дії, які здійснюються у конкретній справі, включаючи виконання рішення.

Стаття 3 Надання документів про особистий, сімейний та майновий стан

1. Пільги, передбачені статтею 2 цього Договору, надаються на підставі документів про особистий, сімейний та майновий стан особи, яка порушує клопотання про пільги. Ці документи видаються компетентними установами юстиції Договірної Сторони, на території якої має місце проживання чи місцезнаходження ця особа.

2. Якщо заявник не має на території Договірних Сторін місця проживання чи місцезнаходження, то документи, передбачені пунктом 1 цієї статті, можуть бути видані йому відповідним дипломатичним представництвом чи консульською установою Договірної Сторони, громадянином якої він є.

3. Установа юстиції, що виносить рішення у клопотанні про надання пільг, може затребувати від установи, яка видала документи, додаткові дані чи необхідні роз'яснення.

Частина II Правова допомога

Стаття 4 Надання правової допомоги

1. Установи юстиції Договірних Сторін надають правову допомогу у цивільних та сімейних справах відповідно до положень цього Договору.

2. Установи юстиції надають правову допомогу й іншим установам у справах, вказаних у пункті 1 цієї статті.

Стаття 5 Порядок зносин

При наданні правової допомоги установи юстиції Договірних Сторін зносяться одна з одною через Міністерство юстиції України і Міністерство юстиції Республіки Узбекистан, якщо цим Договором не встановлено інший порядок зносин.

Стаття 6 Обсяг правової допомоги

Установи юстиції Договірних Сторін надають одна одній правову допомогу шляхом виконання процесуальних та інших дій, передбачених законодавством запитованої Договірної Сторони, в тому числі:

- 1) складання та надання, в тому числі пересилка, оригіналів чи завірених копій відповідних документів та матеріалів;
- 2) проведення арешту майна, пересилка та видача речових доказів;
- 3) проведення огляду та освідування;
- 4) проведення експертизи;
- 5) допит сторін, третіх осіб, свідків, експертів;
- 6) розшук осіб, у відповідності з діючим законодавством запитованої Договірної Сторони;
- 7) визнання та виконання судових рішень у цивільних та сімейних справах, вироків у кримінальних справах у частині цивільного позову;
- 8) вручення документів.

Стаття 7 Зміст прохання про надання правової допомоги

1. Прохання про надання правової допомоги повинно містити:

- 1) назву запитуючої установи юстиції та назву запитованої установи юстиції;
 - 2) найменування справи, в якій запитується правова допомога, викладення мети прохання та опису запитованої допомоги;
 - 3) імена та прізвища сторін, третіх осіб, свідків, відомостей про їхнє місце проживання чи місце перебування, дату та місце народження, громадянство, рід занять, для юридичних осіб - їхнє найменування та місцезнаходження;
 - 4) за наявності представників осіб, зазначених в підпункті "3" - їхні імена, прізвища та адреси;
 - 5) зазначення строків, протягом яких очікується виконання прохання, коли це необхідно.
2. При необхідності до прохання додаються належним чином завірени копії документів чи виписки з них, які полегшують виконання прохання.
3. У проханні про вручення документів мають бути зазначені точна адреса одержувача та найменування документів.

4. Прохання має бути підписано відповідною посадовою особою та скріплено гербовою печаткою запитуючої установи юстиції.

Стаття 8 Порядок виконання

1. При виконанні прохання про надання правової допомоги запитувана установа юстиції застосовує законодавство своєї держави. На прохання установи юстиції, від якої виходить прохання, вона може застосовувати й процесуальні норми запитуючої Договірної Сторони, якщо тільки вони не суперечать законодавству запитуваної Договірної Сторони.

2. Якщо запитувана установа юстиції не компетентна виконати прохання про надання правової допомоги, вона пересилає запит компетентній установі юстиції та повідомляє про це запитуючу устанovu юстиції.

3. На прохання запитуючої установи юстиції запитувана установа юстиції своєчасно повідомляє їй та заінтересованим сторонам про час та місце виконання прохання про правову допомогу, з тим щоби вони могли бути присутніми при виконанні прохання, якщо це допускається законодавством запитуваної Договірної Сторони.

4. В разі, коли точна адреса зазначеної в дорученні особи невідома, запитувана установа юстиції вживає у відповідності до законодавства Договірної Сторони, на території якої вона знаходиться, необхідних заходів для встановлення адреси.

5. Установи юстиції Договірних Сторін вживають необхідних заходів до своєчасного та повного виконання прохань про правову допомогу. Після виконання прохання установа юстиції в разі необхідності повертає запитуючій установі юстиції документи, які додавались до прохання про надання правової допомоги.

6. У тому випадку, коли правова допомога не може бути надана згідно статті 19 цього Договору, запитувана установа юстиції повертає запитуючій установі юстиції прохання про правову допомогу та документи, що додаються.

Стаття 9 Виклик свідків та експертів

1. У разі необхідності для участі у розгляді справи в суді на території однієї Договірної Сторони можуть бути викликані свідки та експерти, що знаходяться на території іншої Договірної Сторони.

2. Свідок та експерт, які за викликом, врученим установою юстиції запитуваної Договірної Сторони, з'явилися до установ юстиції запитуючої Договірної Сторони, не можуть бути, незалежно від громадянства, притягнуті на території цієї Договірної Сторони до кримінальної або адміністративної відповідальності, взяті під варту або бути покарані у зв'язку з будь-яким діянням, скоєним до перетинання її державного кордону. Ці особи не можуть бути також притягнутими до кримінальної або адміністративної відповідальності, взяті під варту або піддані покаранню у зв'язку з їх поясненнями або висновками як експертів у справі, яка є предметом розгляду.

3. Особи, зазначені в пункті 2 цієї статті, втрачають передбачені цим пунктом гарантії, якщо вони не залишать території запитуючої Договірної Сторони, хоча і мають для цього можливість, до закінчення 15 діб з того дня, коли запитуюча їх установа юстиції повідомить їм, що в їхній подальшій присутності не має потреби. У цей строк не зараховується час, протягом якого ці особи не через свою вину не могли залишити територію запитуючої Договірної Сторони.

4. Свідку та експерту запитуючою Договірною Стороною відшкодовуються витрати, пов'язані з переїздом та перебуванням у запитуючій державі, а також неотримана заробітна плата за дні відриву від роботи. Експерт також має право на винагороду за проведення експертизи. У виклику має бути вказано, на які види виплат мають право отримати викликані особи. За клопотанням таких осіб установа юстиції запитуючої Договірної Сторони виплачує їм аванс на покриття відповідних витрат.

5. Виклик свідка або експерта, які проживають на території однієї з Договірних Сторін до установи юстиції іншої Договірної Сторони не повинен містити погрози застосування засобів примусу в разі неявки.

Стаття 10 Порядок вручення документів

1. Установа юстиції запитуваної Договірної Сторони здійснює вручення документів відповідно до прохання та правил, діючих на території цієї Договірної Сторони, якщо документи, що вручаються, складені мовою цієї держави чи російською мовою або забезпечені належно завіреним перекладом. В протилежному випадку вона передає документи одержувачу, якщо він згоден добровільно їх прийняти.

2. Підтвердження вірності перекладу документів, призначених для вручення, здійснює установа юстиції, від якої виходить прохання, або дипломатичний чи консульський представник однієї з Договірних Сторін.

3. Якщо документи не можуть бути вручені за адресою, вказаною у проханні, запитувана установа юстиції вживає відповідно до законодавства своєї держави заходів, необхідних для встановлення адреси. В разі, коли встановлення адреси виявиться неможливим, запитувана установа юстиції повідомляє про це запитуючу установу юстиції та повертає їй документи, що підлягають врученню.

Стаття 11 Підтвердження вручення документів

Підтвердження вручення документів оформлюється відповідно до правил, що діють на території запитуваної Договірної Сторони. У підтвердженні повинні бути зазначені спосіб, місце і час вручення, а також особа, якій вручено документи. Підтвердження вручення документів направляється запитуваній установі юстиції.

Стаття 12 Повноваження дипломатичних представництв та консульських установ

Договірні Сторони мають право вручати документи та допитувати власних громадян, що знаходяться на території іншої Договірної Сторони, через свої дипломатичні представництва або консульські установи. При цьому не можуть застосовуватися заходи примусового характеру чи погрози їх застосування.

Стаття 13 Дійсність документів

1. Документи, які на території однієї з Договірних Сторін, виготовлені або засвідчені установою чи спеціально на те вповноваженою особою в межах їхньої компетенції та за встановленою формою та скріплені гербовою печаткою, приймаються на території іншої Договірної Сторони без будь-якого спеціального засвідчення.

2. Документи, що на території однієї з Договірних Сторін розглядаються як офіційні документи, користуються на території іншої Договірної Сторони доказовою силою офіційних документів.

Стаття 14 Пересилка документів про громадянський стан та інших документів

Установи юстиції Договірних Сторін пересилають безпосередньо одна одній на прохання без перекладу та безкоштовно свідоцтва про реєстрацію актів громадянського стану, документи про освіту, трудовий стаж та інші документи, що стосуються особистих та майнових прав та інтересів громадян своїх держав та інших осіб, які постійно проживають на території Договірних Сторін.

Стаття 15 Встановлення адрес та інших даних

1. Установи юстиції Договірних Сторін на прохання надають одна одній, відповідно до законодавства своїх держав, допомогу у встановленні адрес осіб, які проживають на території Договірних Сторін, якщо це необхідно для здійснення прав громадян. При цьому, запитуюча установа юстиції повідомляє дані, які вона має і які можуть допомогти у встановленні адреси особи, вказаної у проханні.

2. Установи юстиції Договірних Сторін надають одна одній допомогу у встановленні місця роботи чи роду занять та відомостей про прибутки осіб, які проживають на території Договірної Сторони, до яких в установах юстиції запитуючої Договірної Сторони пред'явлені майнові вимоги у цивільних і сімейних справах.

Стаття 16 Інформація з правових питань

Центральні органи Договірних Сторін на прохання надають один одному відомості про діюче чи таке, що діяло в їх державах, законодавство та про практику його застосування установами юстиції.

Стаття 17 Мови

1. Установи юстиції Договірних Сторін у стосунках одна з одною при виконанні цього Договору користуються українською, узбецькою та російською мовами.

2. Документи, що направляються на мові запитуючої Договірної Сторони, супроводжуються перекладом на мову запитуваної Договірної Сторони чи на російську мову, якщо цим Договором не передбачено інше.

3. Підтвердження вірності письмового перекладу документів здійснюється відповідно до законодавства Договірних Сторін та положень цього Договору.

Стаття 18 Витрати, пов'язані з наданням правової допомоги

Запитувана Договірна Сторона не вимагатиме відшкодування витрат з надання правової допомоги. Договірні Сторони самостійно несуть усі витрати, що виникли при наданні правової допомоги на їх території.

Стаття 19 Відмова у наданні правової допомоги

1. У задоволенні прохання про правову допомогу може бути відмовлено повністю або частково, якщо її виконання може завдати шкоди суверенітету чи безпеці держави, або суперечить законодавству запитуваної Договірної Сторони.

2. В разі прийняття рішення про відмову у задоволенні прохання запитуюча Договірна Сторона письмово повідомляється про це з зазначенням причин відмови.

Розділ II Правові відносини у цивільних і сімейних справах

Частина I

Компетенція

Стаття 20 Загальні положення

1. Якщо в частинах II-V цього розділу не встановлено інше, позови до осіб, які мають місце проживання на території однієї з Договірних Сторін, пред'являються незалежно від їхнього громадянства в суди цієї Договірної Сторони, а позови до юридичних осіб пред'являються в суди Договірної Сторони, на території якої знаходиться орган управління юридичної особи.

2. Суди кожної Договірної Сторони є компетентними також в разі, коли на її території:

1) здійснюється торгова, промислова чи інша господарська діяльність підприємства відповідача;

2) виконано чи має бути повністю або частково виконано зобов'язання з договору, який є предметом спору;

3) має постійне місце проживання чи місцезнаходження позивач у позові про захист честі, достоїнства та ділової репутації.

3. За позовами про право власності та інші речові права на нерухоме майно виключно компетентними є суди за місцем знаходження майна. Повози до перевізників, які витікають з договорів перевезення вантажів, пасажирів, багажу, пред'являються за місцем знаходження управління транспортної організації, до якої у встановленому порядку була пред'явлена претензія.

Стаття 21 Договірна підсудність

1. Суди Договірних Сторін можуть розглядати справи і в інших випадках, якщо існує письмова угода сторін про передачу спору цим судам. При цьому виключна компетенція, яка витікає з пункту 3 статті 20 цього Договору та інших норм, встановлених частинами II-V цього розділу, а також законодавство відповідної Договірної Сторони, не може бути змінена угодою сторін.

2. За наявності угоди про передачу спору, суд за заявою відповідача передає справу в провадження іншого суду.

Стаття 22 Взаємозв'язок судових процесів

1. В разі порушення провадження у справі між тими самими Сторонами про той самий предмет і за тими самими підставами в судах обох Договірних Сторін, суд, який порушив справу пізніше, припиняє провадження.

2. Із згоди Договірних Сторін, суд, який порушив справу раніше, може припинити провадження у справі, якщо визнає, що ця справа буде швидше та всебічно розглянута в іншому суді, зокрема, за місцем знаходження більшої частини доказів.

3. Зустрічний позов та вимога про зарахування, які витікають з того самого правовідношення, що й головний позов, підлягають розгляду у суді, який розглядає головний позов.

Частина II

Особистий статус

Стаття 23 Правоздатність та дієздатність

1. Дієздатність фізичної особи визначається законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

2. Правоздатність юридичної особи визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої вона заснована.

Стаття 24 Визнання обмежено дієздатним або недієздатним. Відновлення дієздатності

1. У справах про визнання особи обмежено дієздатною чи недієздатною, за винятком випадків, передбачених пунктами 2 і 3 цієї статті, є компетентним суд Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

2. В разі, якщо суду однієї Договірної Сторони стануть відомі підстави визнання обмежено дієздатною чи недієздатною особи, яка постійно проживає на її території і яка є громадянином іншої Договірної Сторони, він повідомляє про це суд Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

3. Якщо суд Договірної Сторони, який був повідомлений про підстави для визнання обмежено дієздатним чи недієздатним, протягом трьох місяців не почне справи чи не повідомить свою думку, справа про визнання обмежено дієздатним чи недієздатним буде розглядати суд тієї Договірної Сторони, на території якої цей громадянин має місце проживання. Рішення про визнання особи обмежено дієздатною чи недієздатною направляється компетентному суду Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

4. Положення пунктів 1-3 цієї статті застосовуються відповідно й до поновлення дієздатності.

5. У випадках, передбачених пунктами 2 і 3 цієї статті і невідкладних, заходи, необхідні для захисту особи або її майна, може самостійно вжити суд Договірної Сторони, на території якої ця особа постійно проживає. Розпорядження, прийняті в зв'язку з цими заходами, направляються до суду Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

Стаття 25 Визнання безвісно відсутнім та оголошення померлим. Встановлення факту смерті

1. У справах про визнання безвісно відсутнім чи оголошення померлим та у справах про встановлення факту смерті компетентними є суди Договірної Сторони, громадянином якої була особа у той час, коли вона за останніми даними була живою.

2. Суди кожної з Договірних Сторін можуть визнати громадянина іншої Договірної Сторони безвісно відсутнім чи померлим, а також встановити факт його смерті за клопотанням заінтересованих осіб, які проживають на її території і права та інтереси яких ґрунтуються на законодавстві цієї Договірної Сторони.

3. При розгляді справ про визнання безвісно відсутнім чи оголошення померлим та справ про встановлення факту смерті суди Договірних Сторін застосовують законодавство своєї держави.

Частина III Сімейні справи

Стаття 26 Укладання шлюбу

1. Умови укладання шлюбу визначаються для кожної з осіб, які вступають у шлюб, законодавством Договірної Сторони, громадянином якої вона є. Крім того, відносно перешкод до укладання шлюбу повинні бути дотримані вимоги законодавства Договірної Сторони, на території якої укладається шлюб.

2. Форма укладання шлюбу визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої укладається шлюб.

Стаття 27 Правовідносини подружжя

1. Особисті та майнові правовідносини подружжя визначаються за законодавством Договірної Сторони, на території якої вони мають спільне місце проживання.

2. Якщо один з подружжя проживає на території однієї Договірної Сторони, а другий - на території іншої Договірної Сторони, і при цьому обидва мають одне й те саме громадянство, їх особисті та майнові правовідносини визначаються за законодавством тієї Договірної Сторони, громадянами якої вони є.

3. Якщо один з подружжя є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - іншої Договірної Сторони, і один з них проживає на території однієї, а другий - на території іншої Договірної Сторони, то їх особисті та майнові правовідносини визначаються за законодавством Договірної Сторони, на території якої вони мали своє останнє спільне місце проживання.

4. Якщо особи, що вказані у пункті 3 цієї статті, не мали спільного місця проживання на територіях Договірних Сторін, застосовується законодавство Договірної Сторони, установа юстиції якої розглядає справу.

5. Правовідносини подружжя, що стосуються їх нерухомого майна, визначаються за законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться це майно.

6. У справах про особисті і майнові правовідносини подружжя компетентними є установи юстиції Договірної Сторони, законодавство якої підлягає застосуванню відповідно до пунктів 1-3, 5 цієї статті.

Стаття 28 Розірвання шлюбу

1. У справах про розірвання шлюбу застосовується законодавство Договірної Сторони, громадянами якої є подружжя на момент подання заяви.

2. Якщо один з подружжя є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - іншої Договірної Сторони, застосовується законодавство Договірної Сторони, установа юстиції якої розглядає справу про розірвання шлюбу.

Стаття 29 Компетентність установ юстиції Договірних Сторін

1. У справах про розірвання шлюбу у випадку, передбаченому пунктом 1 статті 28 цього Договору, компетентними є установи юстиції Договірної Сторони, громадянами якої є подружжя на момент подачі заяви. Якщо на момент подачі заяви обидва подружжя проживають на території другої Договірної Сторони, тоді компетентними є також установи юстиції цієї Договірної Сторони.

2. У справах про розірвання шлюбу у випадку, передбаченому пунктом 2 статті 28 цього Договору, компетентними є установи юстиції Договірної Сторони, на території якої проживають обидва з подружжя. Якщо один з подружжя проживає на території однієї Договірної Сторони, а другий - на території іншої Договірної Сторони, у справах про розірвання шлюбу компетентними є установи юстиції обох Договірних Сторін, на територіях яких проживають подружжя.

Стаття 30 Визнання шлюбу недійсним

1. У справах про визнання шлюбу недійсним застосовується законодавство Договірної Сторони, яке, відповідно до статті 26 цього Договору, застосовувалось при укладенні шлюбу.

2. Компетентність установ юстиції Договірних Сторін у справах про визнання шлюбу недійсним визначається відповідно до статті 29 цього Договору.

Стаття 31 Встановлення і оспорювання батьківства чи материнства

Встановлення чи оспорювання батьківства чи материнства визначається за законодавством Договірної Сторони, громадянином якої дитина є за народженням.

Стаття 32 Правовідносини між батьками та дітьми

1. Правовідносини між батьками та дітьми визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої вони мають спільне місце проживання.

2. Якщо місце проживання будь-якого з батьків та дітей знаходиться на території другої Договірної Сторони, то правовідносини між ними визначаються законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є дитина.

3. Правовідносини між позашлюбною дитиною та її матір'ю і батьком визначаються законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є дитина.

4. У справах про стягнення аліментів з повнолітніх дітей застосовується законодавство Договірної Сторони, на території якої є місце проживання особи, яка претендує на отримання аліментів.

5. У справах про правовідносини між батьками і дітьми компетентним є суд Договірної Сторони, законодавство якої підлягає застосуванню відповідно до пунктів 1, 2, 3 і 4 цієї статті.

Стаття 33 Опіка та піклування

1. Встановлення чи скасування опіки чи піклування здійснюється за законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є особа, стосовно якої встановлюється чи скасовується опіка чи піклування.

2. Правовідносини між опікуном або піклувальником та особою, яка знаходиться під опікою або піклуванням, регулюються законодавством Договірної Сторони, установа юстиції якої призначила опікуна чи піклувальника.

3. Обов'язок прийняти опікунство чи піклування встановлюється законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є особа, яка призначається опікуном чи піклувальником.

4. Опікуном чи піклувальником особи, яка є громадянином однієї Договірної Сторони, може бути призначений громадянин іншої Договірної Сторони, якщо він постійно проживає на території Договірної Сторони, де буде здійснюватись опіка чи піклування.

Стаття 34 Компетентність установ юстиції Договірних Сторін у питаннях опіки та піклування

У справах про встановлення чи скасування опіки та піклування компетентними є установи юстиції Договірної Сторони, громадянином якої є особа, стосовно якої встановлюється чи скасовується опіка чи піклування, якщо інше не встановлено цим Договором.

Стаття 35 Порядок вживання заходів щодо опіки та піклування

1. У випадку необхідності вживання заходів щодо опіки чи піклування в інтересах громадянина однієї Договірної Сторони, постійне місце проживання, місцеперебування або майно якого знаходиться на території іншої Договірної Сторони, установи юстиції цієї Договірної Сторони негайно сповіщають установу юстиції, компетентну відповідно до статті 34 цього Договору.

2. У випадках, що не терплять зволікань, установа юстиції іншої Договірної Сторони має самостійно вжити необхідних тимчасових заходів відповідно до свого законодавства. При цьому вона зобов'язана негайно повідомити про це установу юстиції, компетентну відповідно до статті 34 цього Договору. Такі заходи зберігають чинність до прийняття установою юстиції, вказаною у статті 34 цього Договору, іншого рішення.

Стаття 36 Порядок передачі опіки чи піклування

1. Установа юстиції, компетентна відповідно до статті 34 цього Договору, може передати опіку чи піклування установі юстиції іншої Договірної Сторони у тому випадку, якщо особа, що перебуває під опікою чи піклуванням, має на території цієї Договірної Сторони постійне місце проживання,

місцеперебування або майно. Передача опіки чи піклування набирає чинності до моменту, коли запитувана установа юстиції візьме на себе опіку чи піклування і повідомить про це запитуючу установу юстиції.

2. Установа юстиції, яка відповідно до пункту 1 цієї статті взяла опіку чи піклування, здійснює їх відповідно до законодавства своєї держави.

Стаття 37 Усиновлення

1. Усиновлення або його скасування визначається за законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є дитина на момент подачі заяви про усиновлення або його скасування.

2. Якщо дитина є громадянином другої Договірної Сторони, при усиновленні або його скасуванні необхідно отримати згоду законного представника і компетентного державного органу, а також згоду дитини, якщо це вимагається за законодавством Договірної Сторони, громадянином якої він є.

3. Якщо дитину усиновлює подружжя, один з яких є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - громадянином іншої Договірної Сторони, усиновлення або його скасування мають бути здійснені відповідно до вимог, передбачених законодавством обох Договірних Сторін.

4. У справах про усиновлення або його скасування компетентною є установа юстиції Договірної Сторони, громадянином якої є усиновлювач на момент подачі заяви про усиновлення або його скасування, а у випадку, передбаченому пунктом 3 цієї статті, компетентною є установа юстиції тієї Договірної Сторони, на території якої подружжя мало чи має останнє спільне місце проживання або місцеперебування.

Частина IV Майнові правовідносини

Стаття 38 Право власності

1. Право власності на нерухоме майно визначається за законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться нерухоме майно. Питання про те, яке майно є нерухомим, вирішується відповідно до законодавства держави, на території якої є це майно.

2. Право власності на транспортні засоби, які підлягають внесенню до державних реєстрів, визначається за законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться орган, який здійснив реєстрацію транспортного засобу.

3. Виникнення та припинення права власності або іншого речового права на майно визначається за законодавством Договірної Сторони, на території якої майно знаходилось в момент, коли мала місце дія або інше зобов'язання, що стала підставою виникнення або припинення такого права.

4. Виникнення та припинення права власності або іншого речового права на майно, яке є предметом угоди, визначається за законодавством місця здійснення угоди, якщо інше не передбачено угодою сторін.

Стаття 39 Форма правочину

1. Форма правочину визначається за законодавством місця її учинення.

2. Форма правочину з приводу нерухомого майна та прав на нього визначається за законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться таке майно.

Стаття 40 Довіреність

Форма і термін дії довіреності визначаються за законодавством Договірної Сторони, на території якої видано довіреність.

Стаття 41 Права і обов'язки сторін у правочині

Права і обов'язки сторін у правочині визначаються за законодавством місця її учинення, якщо інше не передбачено угодою сторін.

Стаття 42 Відшкодування шкоди

1. Зобов'язання про відшкодування шкоди, крім тих, які випливають з договорів та інших правомірних дій, визначаються за законодавством Договірної Сторони, на території якої мала місце дія або інша обставина, що стала підставою для вимоги відшкодування шкоди.

2. Якщо заподіювач шкоди і потерпілий є громадянами однієї Договірної Сторони, застосовується законодавство цієї Договірної Сторони.

3. У справах, згаданих у пунктах 1 і 2 цієї статті, компетентним є суд Договірної Сторони, на території якої мала місце дія або інша обставина, що стали підставою для вимоги про відшкодування шкоди. Потерпілий може подати позов також до суду Договірної Сторони, на території якої має місце проживання відповідач.

Стаття 43 Позовна давність

Питання позовної давності вирішуються за законодавством, яке застосовується для регулювання відповідного правовідношення.

Частина V Успадкування

Стаття 44 Принцип рівності

Громадяни кожної з Договірних Сторін можуть успадковувати на території іншої Договірної Сторони майно або право за законом чи за заповітом на рівних умовах і в такому ж обсязі, що й громадяни цієї Договірної Сторони.

Стаття 45 Право успадкування

1. Право успадкування майна, крім випадку, передбаченого пунктом 2 цієї статті, визначається за законодавством Договірної Сторони, на території якої спадкодавець мав останнє місце проживання.

2. Право успадкування нерухомого майна визначається за законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться це майно.

Стаття 46 Перехід спадщини державі

Якщо за законодавством Договірної Сторони, яке підлягає застосуванню при успадкуванні, спадкоємцем є держава, то рухоме спадкове майно передається Договірній Стороні, громадянином якої є спадкодавець на момент смерті, а нерухоме спадкове майно переходить Договірній Стороні, на території якої воно знаходиться.

Стаття 47 Заповіт

Здатність особи до складання і скасування заповіту, а також форма заповіту і його скасування визначається за правом тієї держави, де заповідач мав місце проживання на момент складання акта.

Стаття 48 Компетентність у справах про спадщину

1. Проведення у справах про успадкування рухомого майна компетентні вести установи юстиції Договірної Сторони, на території якої мав останнє місце проживання спадкодавець на момент своєї смерті.

2. Проведення у справах про успадкування нерухомого майна компетентні вести установи юстиції Договірної Сторони, на території якої знаходиться майно.

3. Положення пунктів 1 і 2 цієї статті застосовуються також при розгляді спорів, які виникають у зв'язку з провадженням у справах про спадщину.

Стаття 49 Компетенція дипломатичного представництва або консульської установи у справах про спадщину

У справах про спадщину, у тому числі у спадкових спорах, дипломатичні представництва або консульські установи кожної з Договірних Сторін є компетентними представляти, за винятком права

відмови від спадщини, без спеціальної довіреності в установах інших Договірних Сторін громадян своєї держави, якщо вони відсутні або не призначили представника.

Стаття 50 Заходи щодо охорони спадщини

1. Установи юстиції Договірних Сторін вживають згідно з своїм законодавством заходи, необхідні для охорони майна, залишеного на їх території громадянами іншої Договірної Сторони, або для управління ним.

2. Про заходи, вжиті відповідно до пункту 1 цієї статті, негайно повідомляється дипломатичне представництво або консульська установа Договірної Сторони, громадянином якої є спадкодавець. Зазначене представництво або установа може брати участь у здійсненні цих заходів.

3. За клопотанням установи юстиції, яка є компетентною вести провадження у справі про спадщину, а також дипломатичного представництва або консульської установи заходи, вжиті відповідно до пункту 1 цієї статті, можуть бути змінені, скасовані чи відкладені.

Стаття 51 Передача спадщини

1. Якщо рухоме спадкове майно або грошова сума, виручена від продажу рухомого або нерухомого спадкового майна, підлягає після закінчення спадкового провадження передачі спадкоємцям, місце проживання або місцеперебування яких знаходиться на території іншої Договірної Сторони, тоді спадкове майно або виручена грошова сума передаються дипломатичному представництву або консульській установі цієї Договірної Сторони.

2. Установа юстиції, що компетентна у справах про успадкування, дає розпорядження про передачу спадкового майна дипломатичному представництву або консульській установі.

3. Це майно може бути передане спадкоємцям, якщо:

1) всі вимоги кредиторів спадкодавця, які заявлені у строк, встановлений законодавством Договірної Сторони, де знаходиться спадкове майно, сплачені або забезпечені;

2) сплачені або забезпечені всі пов'язані з успадкуванням збори;

3) компетентні установи дали, якщо це необхідно, дозвіл на вивіз спадкового майна.

4. Переведення грошових сум здійснюється відповідно до діючого на території Договірних Сторін законодавства.

Розділ III

Визнання та виконання рішень

Стаття 52. Визнання та виконання рішень

Кожна з Договірних Сторін на умовах, передбачених цим Договором, визнає та виконує наступні рішення, винесені на території іншої Договірної Сторони, які набули чинності:

1) рішення установ юстиції у цивільних і сімейних справах, включаючи затверджені судом мирові угоди у таких справах (рішення);

2) вироки судів у кримінальних справах в частині відшкодування шкоди, заподіяної злочином.

Стаття 53. Визнання рішень, які не потребують виконання

1. Винесені установами юстиції кожної з Договірних Сторін рішення, які набрали чинності і не потребують за своїм характером виконання, визнаються на території іншої Договірної Сторони без спеціального провадження за умови, якщо:

1) установи юстиції запитованої Договірної Сторони не винесли раніше у цій справі рішення, яке набуло чинності;

2) справа, згідно з цим Договором, а у випадках, не передбачених ним, згідно з законодавством Договірної Сторони, на території якої рішення має бути визнане, не відноситься до виключної компетенції установи юстиції цієї Договірної Сторони.

2. Положення пункту 1 цієї статті стосуються також до рішень з опіки та піклування, а також рішень, які винесли органи актів запису громадянського стану.

Стаття 54. Клопотання про дозвіл примусового виконання рішення

1. Клопотання про дозвіл примусового виконання рішення подається до компетентного суду Договірної Сторони, де рішення підлягає виконанню. Воно може також бути подано й до суду, який виніс рішення у справі в першій інстанції. Цей суд направляє клопотання суду, компетентному винести рішення щодо клопотання.

2. До клопотання додаються:

1) рішення чи його завірена копія, а також офіційний документ про те, що рішення набуло чинності і підлягає виконанню, або про те, що воно підлягає виконанню до набуття чинності, якщо це не виходить з самого рішення;

2) документ з якого виходить, що сторона проти якої було винесено рішення, яка не брала участі у процесі, була в належному порядку та своєчасно викликана до суду та поінформована про наслідки своєї неявки, а у разі її процесуальної недієздатності була належним чином представлена;

3) документ, що підтверджує часткове виконання рішення на момент його пересилки;

4) документ, що підтверджує угоду сторін у справах договірної підсудності.

3. Клопотання про дозвіл примусового виконання рішення та документи, що додаються до нього, забезпечуються завіреним перекладом на мову запитуваної Договірної Сторони або на російську мову.

Стаття 55. Порядок визнання та примусового виконання рішень

1. Клопотання про визнання та дозвіл примусового виконання рішень, передбачений у статтях 52, 54, розглядаються судами Договірної Сторони, на території якої має бути здійснено примусове виконання.

2. Суд, який розглядає клопотання про визнання та дозвіл примусового виконання рішення, обмежується встановленням того, що умови, передбачені цим Договором дотримані. В разі, якщо умови дотримано, суд виносить рішення про примусове виконання.

3. Порядок примусового виконання визначається за законодавством Договірної Сторони, на території якої має бути здійснено примусове виконання.

Стаття 56. Відмова у визнанні та виконанні рішень

У визнанні передбачених статтями 52, 54 рішень та у видачі дозволу на примусове виконання може бути відмовлено у випадках, якщо:

1) відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої винесено рішення, воно не набуло чинності чи не підлягає виконанню, за винятком випадків, коли рішення підлягає виконанню до набуття чинності;

2) відповідач не взяв участі в процесі через те, що йому чи його вповноваженому не був своєчасно та належно вручений виклик до суду;

3) у справі між тими самими сторонами, про той самий предмет та на тій самій підставі на території Договірної Сторони, де має бути визнане та виконане рішення, раніше вже було винесене рішення, яке набуло чинності, або існує визнане рішення суду третьої держави, або якщо установою цієї Договірної Сторони раніше вже було порушено провадження у цій справі;

4) згідно з положенням цього Договору, а у випадках, не передбачених ним, згідно з законодавством Договірної Сторони, на території якої рішення має бути визнано та виконано, справа відноситься до виключної компетенції її установи;

5) відсутній документ, який підтверджує угоду сторін у справі договірної підсудності;

6) скінчився термін давності примусового виконання, передбачений законодавством Договірної Сторони, суд якої розглядає клопотання про визнання та виконання рішення.

Розділ IV Заключні положення

Стаття 57 Питання застосування цього Договору

1. Питання, які виникають при застосуванні цього Договору, вирішуються компетентними органами юстиції за взаємною згодою. При необхідності може бути створена спільна Комісія з

представників відповідних державних органів Договірних Сторін в цілях врегулювання суперечностей, які виникли.

2. Центральними органами Договірних Сторін можуть укладатися міжвідомчі міжнародні договори з питань реалізації положень цього Договору.

Стаття 58. Відношення до інших міжнародних договорів

1. Цей Договір не торкається положень інших міжнародних договорів, учасниками яких є Договірні Сторони.

2. Після набуття чинності Договором положення Конвенції про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах, 1993 р., сторонами якої є Україна та Республіка Узбекистан, застосовуються Договірними Сторонами в тій мірі, доки вони не суперечать положенням цього Договору.

Стаття 59. Внесення доповнень та змін

До цього Договору за взаємною згодою обох Договірних Сторін можуть вноситись доповнення та зміни, які набувають чинності згідно з умовами, передбаченими статтею 60 цього Договору.

Стаття 60. Набуття чинності

Цей Договір підлягає ратифікації і набуде чинності на тридцятий день після дати обміну ратифікаційними грамотами.

Стаття 61. Строк дії

1. Цей Договір діятиме протягом п'яти років після дати набуття ним чинності та строк його дії автоматично подовжується на наступні п'ятирічні періоди, якщо жодна з Договірних Сторін не направить іншій Договірній Стороні письмове повідомлення про своє бажання припинити його дію. Договір втрачає чинність після завершення шести місяців після дати отримання іншою Договірною Стороною такого повідомлення.

Стаття 62. Дія у часі

Дія цього Договору поширюється й на правовідносини, які виникли до набуття ним чинності.

Вчинено в місті Києві 19 лютого 1998 року у двох оригінальних примірниках, кожний українською, узбецькою та російською мовами, причому всі тексти мають однакову силу. Для цілей тлумачення цього Договору використовується текст російською мовою.

18. Договір між Україною та Сирійською Арабською Республікою про правові відносини і взаємну правову допомогу в цивільних і кримінальних справах

{ Договір ратифіковано Законом N 1730-VI (1730-17) від 18.11.2009 }

Дата підписання: 09.10.2008

Дата ратифікації Україною: 18.11.2009

Дата набрання чинності: 30.01.2011

Україна та Сирійська Арабська Республіка, далі - Договірні Сторони,

Сповнені бажання розвивати дружні стосунки та надавати взаємну допомогу в цивільних і кримінальних справах на основі принципів національного суверенітету, рівності прав та невтручання у внутрішні справи,

Керуючись взаємними намірами забезпечити рівний правовий захист особистих та майнових прав громадян Договірних Сторін, а також підвищити ефективність співробітництва компетентних органів при розгляді цивільних і кримінальних справ,

Домовилися про наступне:

Розділ I

Загальні положення

Стаття 1 Сфера застосування

Відповідно до положень цього Договору Договірні Сторони надають одна одній по можливості найширшу взаємну допомогу в цивільних і кримінальних справах.

Стаття 2 Правовий захист

1. Громадяни Договірних Сторін мають право на рівний правовий захист на території другої Договірної Сторони щодо своєї особи, своїх прав та інтересів так якби вони були громадянами останньої Договірної Сторони.

2. Громадяни однієї Договірної Сторони на території другої Договірної Сторони мають право на вільний доступ до суду та інших органів, до компетенції яких належать цивільні і кримінальні справи (далі - компетентні органи) для пред'явлення позовів та захисту своїх прав та інтересів на тих самих умовах, як і громадяни останньої Договірної Сторони.

3. Положення цього Договору застосовуються також до юридичних осіб Договірних Сторін.

Стаття 3 Правова допомога

1. Компетентні органи Договірних Сторін надають взаємну правову допомогу в цивільних і кримінальних справах відповідно до положень цього Договору.

2. Компетентні органи надають правову допомогу також іншим установам у справах, зазначених в пункті 1 цієї статті.

Стаття 4 Центральні органи

1. Компетентні органи Договірних Сторін зносяться через їхні центральні органи з метою виконання цього Договору.

2. Центральним органом в Україні є Генеральна прокуратура України (щодо запитів органів досудового слідства у кримінальних справах) та Міністерство юстиції України (щодо запитів у цивільних справах та у кримінальних справах щодо запитів судів).

Центральним органом для Сирійської Арабської Республіки є Міністерство юстиції.

3. Використання дипломатичних каналів не заперечується.

Стаття 5 Звільнення від застави

1. Від громадян будь-якої з Договірних Сторін не вимагатиметься давати заставу, передбачену для іноземців.

2. Положення пункту 1 цієї статті застосовуються також до юридичних осіб Договірних Сторін.

Стаття 6 Безоплатна правова допомога та звільнення від судових витрат

1. Громадяни будь-якої з Договірних Сторін мають право користуватися пільгами щодо звільнення від судового мита і витрат, та отримувати безоплатну правову допомогу в судах та інших органах іншої Договірної Сторони на тих самих умовах і в тому ж обсязі, що й громадяни останньої.

Положення цього пункту застосовуються в усіх процесуальних діях у справі, включаючи процедуру виконання.

2. Довідка, необхідна для цілей пункту 1 цієї статті на підтвердження особистого, сімейного та матеріального стану заявника, видається компетентним органом Договірної Сторони, на території якої відповідна особа має місце проживання або місце перебування.

3. Якщо заявник не має місця проживання або місця перебування на території Договірної Сторони, таку довідку може видати дипломатична місія чи консульська установа відповідної країни.

4. Компетентний орган, що приймає рішення про звільнення від судових витрат або надання безоплатної правової допомоги, у разі потреби, може запитати від установи, що видала довідку, додаткову інформацію.

5. Звільнення від судових витрат, що надається у певній справі згідно із законодавством однієї Сторони, поширюється також на витрати, пов'язані з тією самою справою, на території іншої Сторони.

Стаття 7 Пересилання свідочств про цивільний стан та інших документів

На прохання судів чи інших компетентних органів однієї з Договірних Сторін інша Договірна Сторона пересилає без перекладу і безоплатно копії свідочств про реєстрацію актів цивільного стану та інші документи, що стосуються особистих прав та майнових інтересів громадянина будь-якої з Договірних Сторін.

Стаття 8 Дійсність документів

1. Для цілей цього Договору документи, які складені, видані чи засвідчені та скріплені офіційною печаткою на території однієї з Договірних Сторін або їх засвідчені копії, не підлягають легалізації на території іншої Договірної Сторони.

2. Документи, видані на території однієї з Договірних Сторін відповідно до пункту 1 цієї статті, мають таку саму доказову силу і на території іншої Договірної Сторони.

Розділ II

Надання правової допомоги

Стаття 9 Обсяг правової допомоги

Взаємна допомога відповідно до цього Договору може включати:

- a) одержання свідчень сторін, підозрюваних, обвинувачуваних, свідків, потерпілих, експертів та інших учасників процесу;
- b) сприяння присутності затриманих або інших осіб для дачі свідчень або надання допомоги у проведенні розслідувань;
- c) вручення викликів та інших документів;
- d) проведення обшуку та виїмки;
- e) огляд об'єктів і місцевості;
- f) надання інформації і речових доказів;
- g) надання оригіналів або засвідчених копій відповідних документів і матеріалів, включаючи інформацію щодо судимості громадян Договірних Сторін;
- h) проведення експертиз;
- i) допомога у виявленні, арешті та конфіскації майна та інших доходів, одержаних злочинним шляхом;
- j) виконання інших процесуальних дій, що не суперечать законодавству обох Договірних Сторін.

Стаття 10 Відмова у наданні допомоги

1. У наданні допомоги може бути відмовлено, якщо:

- a) запитувана Сторона вважає, що запит у разі його задоволення може завдати шкоди її суверенітету, безпеці, публічному порядку або іншим важливим інтересам держави;
- b) у випадках, коли запит про надання допомоги суперечить законодавству запитуваної Сторони;
- c) злочин розглядається запитуваною Стороною як такий, що має політичний характер;
- d) існують вагомі підстави вважати, що запит про надання допомоги зроблено з метою переслідування особи за ознакою раси, статі, віросповідання, громадянства, етнічної приналежності або політичних переконань, або що становище цієї особи може бути погіршене в силу будь-якої із зазначених причин;

е) запитувана допомога вимагає від запитуваної Сторони застосування таких примусових заходів, які не відповідають її власній юрисдикції;

ф) діяння є злочином згідно з військовим правом.

2. Запитувана Сторона може відстрочити виконання запиту, якщо його негайне виконання може перешкодити розслідуванню або судовому розгляду, що триває в запитуваній Стороні.

3. Перед тим, як відмовити у задоволенні запиту або відстрочити його виконання, запитувана Сторона розглядає питання про можливість надання допомоги на певних умовах, на які погоджується запитуюча Сторона.

4. Будь-яка відмова або відстрочка в наданні взаємної допомоги повинна бути мотивованою.

Стаття 11 Зміст запиту

1. Запит про надання допомоги повинен містити:

а) назву запитуючого органу;

б) виклад мети запиту і стислий опис запитуваної допомоги;

в) виклад обставин справи, її юридична кваліфікація з посиланням на відповідні положення закону і наданням тексту закону;

г) ім'я, прізвище й адресу особи, про яку йдеться у запиті, а щодо юридичної особи - найменування, юридичну адресу або місцезнаходження, банківські реквізити та ідентифікаційні коди;

д) причини застосування і докладний опис будь-якої конкретної процедури або вимоги, про дотримання якої просить запитуюча Сторона;

е) визначення будь-яких строків, протягом яких бажано виконати запит;

ж) у разі, коли запит стосується отримання свідчень особи, описання суті свідчень чи заяви, які запитуються, та в разі потреби перелік запитань, які слід поставити особі;

з) у разі передачі речових доказів - інформацію про особу або осіб, під наглядом яких будуть перебувати речові докази, місце, куди речові докази мають бути передані, та будь-які перевірки, які мають бути проведені;

и) у разі перепровадження осіб, які утримуються під вартою, - інформацію про осіб, які супроводжуватимуть їх під час перевезення, місце, куди має бути передана така особа, і дату її повернення;

й) у разі необхідності - інформацію про потребу в конфіденційності з викладенням причин;

к) коли запит стосується пошуку, арешту і конфіскації майна або доходів від злочину, по можливості:

і) детальний опис майна або доходів від злочину, включаючи їх місцезнаходження;

ії) опис доказів, які можуть бути надані для використання при проведенні процесуальних дій у запитуваній Стороні.

л) будь-яку іншу інформацію, необхідну для належного виконання запиту.

2. Запит про надання допомоги та супровідні документи мають бути підписані та скріплені офіційною печаткою запитуючого органу.

3. До запиту та супровідних документів додається завірений переклад на мову запитуваної Сторони або на англійську мову.

4. Якщо запитувана Сторона вважає, що інформації, що міститься в запиті, недостатньо для розгляду запиту, вона може запросити додаткову інформацію. Така інформація надається у якомога стислий строк.

Стаття 12 Виконання запитів

1. Запити про надання допомоги виконуються невідкладно відповідно до законодавства і практики запитуваної Сторони. У тій мірі, у якій це є сумісним із національним законодавством і практикою, запитувана Сторона виконує запит у спосіб, визначений запитуючою Стороною.

2. На прохання запитуючої Сторони запитувана Сторона повідомляє дату та місце виконання запиту. Посадові особи та заінтересовані особи, зазначені у запиті, можуть бути присутніми, якщо на це є

дозвіл запитуваної Сторони.

3. Запитувана Сторона може надіслати засвідчені копії чи фотокопії запитуваних записів чи документів, крім випадків коли запитуюча Сторона наполягає на отриманні оригіналів. У такому разі запитувана Сторона намагається виконати такий запит.

Стаття 13 Повернення речей і документів запитуваній Стороні

Будь-які речі, а також оригінали записів або документів, що передані запитуючій Стороні відповідно до цього Договору, повертаються запитуваній Стороні в якомога короткі строки, якщо тільки остання не відмовляється від свого права на їхнє повернення.

Стаття 14 Обмеження у використанні

1. Запитуюча Сторона без згоди запитуваної Сторони не використовує або не передає інформацію або докази, надані запитуваною Стороною, для будь-яких розслідувань або розглядів, крім тих, що зазначені в запиті.

2. У випадках зміни обвинувачення у кримінальній справі наданий матеріал може бути використаний у тій мірі, в якій злочин відповідно до пред'явленого обвинувачення являє собою такий злочин, щодо якого відповідно до цього Договору може бути надана взаємна допомога.

Стаття 15 Дотримання конфіденційності

За запитом:

а) запитувана Сторона вживає всіх заходів для зберігання конфіденційності запиту про надання допомоги, змісту запиту і супровідних документів, а також факту надання такої допомоги. Якщо цей запит не може бути задоволено без порушення конфіденційності, запитувана Сторона інформує про це запитуючу Сторону, яка визначається щодо доцільності виконання цього запиту в такому разі;

б) запитуюча Сторона зберігає в таємниці свідчення та інформацію, надані запитуваною Стороною, за винятком тих випадків, коли ці свідчення та інформація потрібні для проведення розслідування і судового розгляду, зазначених у запиті.

Стаття 16 Вручення документів

1. Запитувана Сторона вручає документи, що направляються їй з цією метою запитуючою Стороною.

2. Запит про вручення виклику до суду обвинуваченій особі направляється запитуваній Стороні не пізніше ніж за (40) днів до того моменту, коли потрібна її явка.

3. Підтвердження про вручення документів оформляється відповідно до законодавства, що діє в запитуваній Стороні. У підтвердженні повинні бути зазначені дата, місце і спосіб вручення, підпис та ім'я особи, якій вручено документ, а також особа чи установа, що його вручила. Таке підтвердження має бути надіслано невідкладно запитуючій Стороні. В будь-якому разі, якщо здійснити вручення було неможливо, запитувана Сторона безвідкладно повідомляє причину запитуючій Стороні.

4. Якщо документ не може бути вручений за адресою, зазначеною у запиті про вручення, запитуваний орган вживає необхідних заходів для встановлення вірної адреси. Якщо вірну адресу встановити неможливо, запитувана Сторона інформує про це запитуючу Сторону та повертає документи іншій Стороні.

Стаття 17 Пропозиція особам щодо дачі показань чи допомоги у розслідуванні

1. Якщо запитуюча Сторона вважає, що особиста присутність свідка або експерта в її компетентних органах особливо необхідна, вона зазначає це у запиті про вручення судових документів. Запитувана Сторона пропонує цьому свідку або експерту з'явитися до суду та повідомляє запитуючій Стороні про відповідь свідка або експерта.

2. Виклик не може містити попередження про покарання на випадок відмови викликаної особи з'явитися.

3. У випадку, передбаченому пунктом 1 цієї статті, запит або виклик повинен містити приблизну суму виплачуваних коштів та суму дорожніх витрат і добових, які підлягають відшкодуванню.

Стаття 18 Переміщення осіб, які утримуються під вартою, для дачі показань та участі у розслідуванні

1. Особа, яка утримується під вартою, щодо особистої присутності якої було направлено запит запитуючою Стороною для дачі показань або участі у розслідуванні, за умови її згоди, тимчасово перепроводжується на територію, де має відбутися слухання.

2. Запитуюча Сторона повинна утримувати перевезену особу під вартою та повернути її до запитуваної Сторони по закінченню справи, в зв'язку з якою було здійснено перевезення, або раніше тоді, коли присутність цієї особи вже не потрібна.

3. Коли запитувана Сторона повідомляє запитуючу Сторону про те, що вже немає потреби утримувати перевезену особу під вартою, ця особа повинна бути звільнена та до неї повинні бути застосовані положення статей 17 і 19 цього Договору.

Стаття 19 Гарантії безпеки

1. Коли особа незалежно від її громадянства перебуває в запитуючій Стороні відповідно до запиту, направленого на підставі статей 17 або 18 цього Договору:

а) ця особа не може піддаватися затриманню, переслідуванню, покаранню або будь-яким обмеженням її особистої свободи в запитуючій Стороні у зв'язку з будь-якими діями, бездіяльністю або вироками, що мали місце до виїзду цієї особи із запитуваної Сторони;

б) ця особа без її згоди не зобов'язана давати показання під час будь-якого судового розгляду або надавати допомогу у проведенні розслідування іншого, ніж ті розгляд або розслідування, яких стосується даний запит.

2. Особа, яка була викликана для притягнення до відповідальності, не може піддаватися переслідуванню або затриманню, або будь-яким обмеженням її особистої свободи в зв'язку з діями або вироками, що мали місце до її виїзду з території запитуваної Сторони і не були зазначені у виклику.

3. Пункти 1 і 2 цієї статті припиняють свою дію, якщо дана особа мала можливість виїхати з запитуючої Сторони, але не залишила її протягом періоду, що становить п'ятнадцять (15) днів, після того, як вона була офіційно сповіщена про відсутність необхідності в її присутності, або, залишивши її територію, повернулася туди добровільно.

Стаття 20 Допомога у проведенні заходів з конфіскації

1. У разі коли Центральному органу однієї з Договірних Сторін стане відомо про доходи чи знаряддя злочинів, які знаходяться на території іншої Договірної Сторони і які можуть підлягати конфіскації або іншим чином підлягати вилученню згідно із законодавством цієї Договірної Сторони, він може поінформувати про це Центральний орган іншої Договірної Сторони. Якщо Договірна Сторона, що отримує таку інформацію, має юрисдикцію у цьому питанні, вона може передати таку інформацію своїм компетентним органам для визначення, чи можуть бути вжиті у зв'язку з цим будь-які заходи. Рішення стосовно доходів чи знарядь приймаються відповідно до законодавства тієї Договірної Сторони, в якій вони знаходяться. Центральний орган тієї Договірної Сторони, яка отримала інформацію, інформує Центральний орган Договірної Сторони, яка надала інформацію, про вжиті заходи.

2. Договірні Сторони допомагають одна одній в межах їх чинного законодавства під час проведення заходів з конфіскації доходів та знарядь злочинів. Це може включати дії з накладення арешту на доходи чи знаряддя у процесі подальшого провадження у справі.

3. Договірна Сторона, на збереженні якої знаходяться доходи чи знаряддя злочинів, розпоряджається ними у відповідності зі своїм законодавством. Кожна Договірна Сторона може передавати все або частину такого майна чи кошти від їх продажу одна одній в межах, дозволених законодавством передаючої Договірної Сторони, та на умовах, які вона вважає прийнятними.

Стаття 21 Відомості про судимість та вироки

1. Якщо на території однієї з Договірних Сторін особа притягується до кримінальної відповідальності, інша Договірна Сторона на запит надає відомості про судимість цієї особи.

2. Договірні Сторони щорічно повідомляють одна одній про вироки, що набрали законної сили, стосовно громадян іншої Договірної Сторони.

Розділ III

Визнання та виконання судових рішень

Стаття 22 Обсяг визнання та виконання судових рішень

Згідно з положеннями цього Договору будь-яка Договірна Сторона визнає та виконує такі судові рішення, винесені на території іншої Договірної Сторони:

- a) судові рішення у цивільних справах;
- b) вироки в частині відшкодування шкоди.

Стаття 23 Умови визнання та виконання судових рішень

Рішення, зазначені у статті 22 цього Договору, підлягають визнанню та виконанню в іншій Договірній Стороні за таких умов:

- a) судові рішення, винесене в будь-якій з Договірних Сторін, має бути остаточним та підлягати виконанню на її території;
- b) стороні, проти якої винесене рішення, або її представнику було належним чином вручено виклик згідно з законодавством тієї Договірної Сторони, в якій було винесено судові рішення;
- c) не існує іншого остаточного судового рішення, винесеного у спорі між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав на території тієї Договірної Сторони, від якої запитується визнання та виконання;
- d) не існує незавершеного провадження у справі між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав в судовому органі тієї Договірної Сторони, від якої запитується визнання та виконання;
- e) якщо відповідно до законодавства запитуваної Сторони справа не відноситься до виключної компетенції її судів;
- f) таке рішення не суперечить основним принципам законодавства та публічному порядку Договірної Сторони, від якої запитується визнання та виконання.

Стаття 24 Процедура визнання і виконання судових рішень

1. Розгляд клопотань про визнання та виконання судових рішень належить до компетенції судів тієї Договірної Сторони, на території якої повинно бути здійснене виконання.

2. Клопотання про визнання та виконання судового рішення повинно подаватися до суду тієї Договірної Сторони, на території якої повинно бути здійснене виконання. Клопотання також може бути подано до суду, який виніс рішення у першій інстанції, який направляє клопотання до суду, компетентного винести рішення щодо клопотання.

3. До клопотання про визнання та виконання судового рішення додається:

- a) завірена судом копія рішення, офіційний документ про те, що рішення набуло законної сили, якщо це не впливає з тексту самого рішення;
- b) документ, який засвідчує, що стороні, проти якої винесене рішення, або її законному представнику, які не брали участь у судовому засіданні, було своєчасно і в належній формі вручено виклик до суду;
- c) довідка про часткове виконання судового рішення, якщо таке мало місце;
- d) завірені переклади документів, зазначених у підпунктах (a), (b) та (c) цього пункту, на мову іншої Договірної Сторони або на англійську мову.

4. Якщо у суду при вирішенні питання про визнання та виконання судового рішення виникне сумнів, він може запитати у особи, яка порушила клопотання про виконання рішення, пояснення, а також

опитати боржника по суті клопотання та, у випадку необхідності, запитати додаткові документи у суду, який виніс рішення.

5. Процедура визнання та виконання судового рішення регулюється законодавством Договірної Сторони, від якої запитується визнання та виконання.

6. При виконанні цього Договору орган, від якого запитується визнання та виконання, пов'язаний конкретними обставинами справи та перевіряє лише дотримання умов, передбачених цим Договором.

Стаття 25 Миріві угоди

Положення статей 22-24 цього Договору про судові рішення застосовуються і до мирових угод, затверджених судом.

Розділ IV

Прикінцеві положення

Стаття 26 Обмін інформацією

Центральні органи Договірних Сторін можуть у разі потреби обмінюватися інформацією про законодавство та практику щодо правових проблем, які складають предмет цього Договору.

Стаття 27 Витрати

1. Звичайні витрати, що пов'язані з виконанням запиту, покриваються запитуваною Стороною, окрім випадків, коли покриття таких витрат повинна здійснювати запитуюча Сторона:

- а) витрати на проїзд і проживання осіб, викликаних відповідно до статей 17 і 18 цього Договору;
- б) суми винагород, що сплачуються експертам.

2. Якщо виконання запиту потребує істотних або непередбачених витрат, Договірні Сторони заздалегідь проводять консультації з метою визначення строків та умов, на яких буде виконано запит, а також порядок покриття витрат.

Стаття 28 Вирішення розбіжностей

Розбіжності, що виникають при виконанні і тлумаченні цього Договору, вирішуються шляхом безпосередніх переговорів центральних органів Договірних Сторін або через дипломатичні канали.

Стаття 29 Внесення змін і доповнень до Договору

До цього Договору за взаємною домовленістю Договірних Сторін можуть бути внесені зміни і доповнення, що оформлюються окремим протоколом, який є невід'ємною частиною цього Договору.

Стаття 30 Набуття чинності та дія Договору

1. Цей Договір підлягає ратифікації і набуває чинності через тридцять днів з дати обміну ратифікаційними грамотами.

2. Цей Договір укладається на невизначений строк.

3. Кожна з Договірних Сторін може денонсувати цей Договір, направивши іншій Договірній Стороні письмове повідомлення. Така денонсація набирає сили через шість місяців після дати одержання повідомлення іншою Договірною Стороною.

4. Припинення дії цього Договору не впливає на виконання запитів про надання допомоги, направлених під час його дії.

Цей Договір укладено у м. Дамаск 9 дня жовтня місяця 2008 року українською, арабською і англійською мовами. У разі виникнення розбіжностей у тлумаченні Договірні Сторони звертаються до тексту, викладеного англійською мовою.

19. Договір між Україною та Угорською Республікою про правову допомогу в цивільних справах

(Договір ратифіковано Законом N 2926-III (2926-14) від 10.01.2002, ВВР, 2002, N 23, ст.146)

Дата підписання: 02.08.2001

Дата ратифікації: 10.01.2002

Дата набуття чинності: 08.03.2002

Україна та Угорська Республіка (іменовані далі “Договірні Сторони”),
поважаючи суверенітет і рівноправність кожної держави та
керуючись взаємною зацікавленістю сприяти поглибленню співробітництва в правовій галузі,
вирішили укласти Договір про правову допомогу в цивільних справах
і домовились про таке:

Розділ I

Загальні положення

Стаття 1 Правовий захист

1. Громадяни однієї Договірної Сторони користуються на території іншої Договірної Сторони таким самим правовим захистом, як і громадяни цієї Договірної Сторони.
2. Громадяни однієї Договірної Сторони можуть звернутися до установ юстиції іншої Договірної Сторони на тих самих умовах, як і громадяни цієї Договірної Сторони.
3. Положення цього Договору, які стосуються громадян Договірних Сторін, стосуються також, за винятком статті 3 і тих юридичних осіб, які створені відповідно до законодавства однієї з Договірних Сторін і перебувають на території цієї Договірної Сторони.

Стаття 2 Звільнення від забезпечення судових витрат

Громадяни однієї Договірної Сторони не можуть бути зобов'язані вносити депозит для забезпечення судових витрат на тій підставі, що вони є громадянами іноземної держави або вони не мають в цій країні ні місця проживання, ні місця перебування.

Стаття 3 Звільнення від судових витрат

1. Громадяни однієї Договірної Сторони на території іншої Договірної Сторони звільнюються від сплати судових витрат на тих самих підставах і в тому же самому обсязі, що й громадяни даної Договірної Сторони.
2. Документ про особистий та майновий стан громадянина, що необхідний для вирішення питання про звільнення від сплати судових витрат, згаданих у пункті 1 цієї статті, видається компетентною установою тієї Договірної Сторони, на території якої заявник має місце проживання або постійне місцезнаходження.
3. Якщо заявник не має місця проживання або постійного місцезнаходження на території жодної з Договірних Сторін, то достатньо наявності документа, виданого дипломатичним або консульським представництвом держави, громадянином якої він є.

Стаття 4 Порядок зносин

При здійсненні правової допомоги установи юстиції Договірних Сторін зносяться одна з одною через Міністерства юстиції Договірних Сторін.

Стаття 5 Мова спілкування

Прохання про здійснення правової допомоги та всі додатки до нього складаються мовою

запитуючої Договірної Сторони з долученням перекладу на мову іншої Договірної Сторони або на англійську мову, за винятком положень пункту 2 статті 8 та підпункту "f" статті 19.

Розділ II

Порядок вручення документів та виконання судового доручення

Стаття 6 Визначення термінів

В цьому Розділі наведені поняття вживаються в такому значенні:

1. Вручення документів: вручення судових та позасудових документів.
2. Інші процесуальні дії судочинства: допит сторін, свідків, експертів, проведення експертиз та огляду, а також проведення інших дій, пов'язаних із судовим дорученням.

Стаття 7 Зміст запитів щодо виконання судового доручення та вручення документів

1. У запиті повинні бути вказані:

- a) назва запитуючої установи;
- b) назва запитуваної установи, якщо ця установа відома;
- c) ім'я, прізвище та місце проживання зацікавлених осіб чи їх представників, а щодо юридичних осіб - їх найменування та місцезнаходження.

2. Запит щодо виконання судового доручення повинен містити, крім указанного в пункті 1, також:

- a) докладну інформацію про справу, що є предметом запиту;
- b) дані про громадянство, посаду, місце та дату народження осіб, яких це стосується;
- c) інформацію про характер запиту та іншу необхідну для його виконання.

Стаття 8 Вручення документів

1. При виконанні запитів про вручення документів установа, до якої направлено запит, застосовує законодавство своєї держави.

2. У тих випадках, коли документ, що підлягає врученню, не має офіційного перекладу на мову запитуваної Договірної Сторони, він вручається одержувачу, якщо той згоден його прийняти.

3. Факт вручення має бути підтверджений відповідно до законодавства, яке застосовує запитувана установа; у підтвердженні мають бути зазначені місце і час вручення документів.

4. Якщо зазначена в запиті особа не проживає за вказаною адресою, то запитувана установа вживає заходів для встановлення точної адреси.

5. Якщо установа, до якої звернено запит, не може його виконати, то вона повідомляє про це установу, від якої виходить запит, про обставини, які перешкоджають його виконанню.

6. Договірні Сторони мають право вручати документи власним громадянам, які перебувають на території іншої Договірної Сторони, також і через свої дипломатичні або консульські установи, якщо вони згодні їх прийняти.

Стаття 9 Виконання судового доручення

1. При виконанні запиту установа, до якої звернено запит, застосовує законодавство своєї держави; проте на прохання установи, від якої виходить запит, вона може застосувати запропоновану в запиті процедуру, якщо остання не суперечить закону її держави.

2. Якщо установа, до якої звернено запит, не компетентна його виконати, то вона пересилає без затримки цей запит компетентній установі та належним чином повідомляє про це установу, від якої виходить запит.

3. Якщо вказана в запиті адреса виявилась неточною або якщо особа, якої це стосується, не проживає за вказаною адресою, то запитувана установа вживає заходів для встановлення точної адреси. У разі потреби запитувана установа може попросити запитуючу установу надати додаткову уточнювальну інформацію.

4. Установа, до якої звернено запит, повідомляє установу, від якої виходить запит, про результати виконання запиту і додає отримані докази.

5. У тому випадку, коли запит не може бути виконаний, запитувана установа повертає запитуючій установі документи і повідомляє про причини, які перешкоджають його виконанню.

Стаття 10 Повідомлення про місце і час виконання судового доручення

На прохання запитувана установа юстиції своєчасно повідомляє запитуючу установу про час і місце виконання судового доручення для того, щоби відповідно до законодавства запитуваної Договірної Сторони зацікавлені особи мали змогу бути присутніми під час його виконання особисто або через своїх представників.

Стаття 11 Захист свідків та експертів

1. Свідок чи експерт, який, незалежно від його громадянства, з'явився на виклик у відповідну установу запитуючої Договірної Сторони, не може на території цієї Договірної Сторони бути взятий під варту, притягнутий до кримінальної або адміністративної відповідальності і його особиста свобода не може бути обмежена ніяким іншим чином у зв'язку з діянням, скоєним до від'їзду з території запитуваної Договірної Сторони, або у зв'язку з ухваленим судовим вироком. Забороняється також притягати цих осіб до кримінальної або адміністративної відповідальності, брати під варту або карати їх у зв'язку з їх свідченням чи експертними висновками.

2. Вищезгаданий захист не стосується тих свідків та експертів, які протягом 30 днів з моменту їх повідомлення відповідною установою про те, що їх присутність не є обов'язковою, залишаються на території запитуючої Договірної Сторони або виїжджають і знову повертаються. У цей строк не зараховується час, протягом якого свідок чи експерт не міг залишити територію запитуючої Договірної Сторони за незалежних від нього причин.

Стаття 12 Відшкодування витрат свідків або експертів

1. Експерт або свідок, викликаний на територію іншої Договірної Сторони, має право на відшкодування неотриманої заробітної плати (доходів) та витрат, які виникли в зв'язку з його виїздом і перебуванням за кордоном.

2. Експерт має право на винагороду за свою професійну роботу.

3. За заявою свідка або експерта установа, від якої надійшов виклик, зобов'язана завчасно у повній сумі або частково виплатити витрати на виїзд та перебування свідка або експерта.

Стаття 13 Відмова свідків від дачі показань

При виконанні запиту щодо судового доручення особа, якої це стосується, може відмовитися від дачі показань, якщо вона:

а) відповідно до законодавства запитуваної Договірної Сторони має на це право або зобов'язана це робити; або

б) відповідно до законодавства запитуючої Договірної Сторони має на це право або зобов'язана це робити і на це є посилання у запиті.

Стаття 14 Відмова від вручення документів та виконання судового доручення

У врученні документів і виконанні судового доручення може бути відмовлено, якщо запитувана Договірна Сторона вважає, що виконання запиту може порушити її суверенітет і завдати шкоди її безпеці та громадському порядку. Водночас запитувана Договірна Сторона повідомляє про причини відмови.

Стаття 15 Витрати, пов'язані з врученням документів та з виконанням судового доручення

Установи юстиції Договірних Сторін надають правову допомогу з вручення документів і виконання судового доручення без нарахування витрат та мита, за винятком тих, які виникли в зв'язку з викликом експерта та перекладача або з застосуванням особливої процедури, зазначеної в пункті 1 статті 9.

Розділ III

Визнання та виконання рішень

Стаття 16 Рішення, що підлягають визнанню та виконанню

1. За наявності умов, визначених Договором, одна Договірна Сторона визнає та виконує такі рішення судів іншої Договірної Сторони:

- а) рішення у цивільних справах з майнових правовідносин, включаючи рішення, що підтверджують мирову угоду сторін спору;
- б) вироки в частині відшкодування збитків, заподіяних злочином;
- с) рішення, якими позивач зобов'язується до внесення на депозит суду коштів для забезпечення судових витрат (застава), від яких він був звільнений відповідно до статті 2, або до відшкодування витрат за розглядом справи.

2. Договірні Сторони взаємно визнають судові рішення у цивільних справах з немайнових правовідносин.

3. Судові рішення, що відповідають умовам, визначеним в Договорі, визнаються та виконуються, якщо вони після набуття чинності цим Договором набули законної сили та стали такими, що підлягають виконанню.

Стаття 17 Умови визнання та виконання

Рішення, визначені в статті 16, визнаються та виконуються, якщо:

- а) рішення відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої воно винесено, набрало законної сили та підлягає виконанню;
- б) відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої просять визнання та виконання рішення, суд Договірної Сторони, на території якої винесено рішення, є компетентним;
- с) сторона, проти якої винесено рішення, не брала участі в розгляді справи, але була викликана до суду згідно із законодавством Договірної Сторони, на території якої було винесено рішення, а також якщо недієздатна особа, проти якої винесено рішення, мала змогу бути представленою належним чином;
- д) між тими самими сторонами, з тієї самої справи, на території Договірної Сторони, де рішення слід визнати та виконати, судом раніше не винесено рішення, що набрало законної сили, або в суді даної Договірної Сторони раніше не була порушена така справа;
- е) визнання та виконання рішення не суперечить основним принципам правової системи Договірної Сторони, на території якої рішення слід визнати та виконати.

Стаття 18 Подання клопотання

Клопотання про визнання та виконання рішення подається безпосередньо до суду, до компетенції якого віднесено визнання та виконання рішення; або судом однієї Договірної Сторони способом, визначеним у статті 4, клопотання подається до компетентного суду другої Договірної Сторони.

Стаття 19 Додатки до клопотання

До клопотання про визнання та виконання рішення необхідно додати:

- а) засвідчену копію рішення;
- б) довідку про вручення рішення стороні, проти якої воно винесено, чи будь-який інший засвідчений документ, що підтверджує вручення рішення;
- с) довідку про набрання рішенням законної сили, якщо це не впливає із самого рішення;
- д) у разі винесення рішення за відсутності сторони, - документи, які засвідчують, що стороні, яка не брала участі у розгляді справи, був належним чином вручений виклик до суду, якщо це не впливає із самого рішення;
- е) документи, що підтверджують факт належного представництва в судовому процесі недієздатної особи, якщо це не впливає із самого рішення;
- ф) засвідчений переклад рішення та документів на мову Договірної Сторони, до якої звертаються з клопотанням.

Стаття 20 Порядок визнання та виконання рішення

1. При визнанні та виконанні рішень застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, на території якої здійснюється визнання, виконання рішень.

2. Суди Договірних Сторін обмежуються лише перевіркою того, чи є наявними умови, визначені в Договорі, і не аналізують суть рішення.

Розділ IV Інші положення

Стаття 21 Обмін інформацією

1. Договірні Сторони обмінюються інформацією про чинне законодавство та практику правозастосування на території кожної з них.

2. У клопотанні про надання інформації слід назвати орган, що звертається з клопотанням, вказати предмет справи, яка вимагає інформації.

Стаття 22 Звільнення від обов'язкового засвідчення

У процесі застосування Договору документи і переклади, видані чи засвідчені органами правосуддя чи іншими компетентними відомствами однієї з Договірних Сторін у рамках своєї компетенції та правомочності, при умові, якщо вони підписані та скріплені офіційною печаткою, ніякого подальшого засвідчення не потребують.

Стаття 23 Пересилка документів про реєстрацію актів громадянського стану та інших документів

1. Кожна Договірна Сторона на клопотання, що направляється дипломатичним шляхом, зобов'язана надіслати іншій Договірній Стороні свідоцтва про громадянський стан, освіту, стаж роботи, а також інші документи, що торкаються персональних прав та інтересів громадян іншої Договірної Сторони.

2. Документи, зазначені в пункті 1, надсилаються дипломатичним шляхом без сплати державного мита.

Стаття 24 Розв'язання спорів

Будь-які спори, що виникають при тлумаченні чи виконанні цього Договору, Договірними Сторонами розв'язуються дипломатичним шляхом.

Розділ V Прикінцеві положення

Стаття 25 Ратифікація та набуття чинності

Цей Договір підлягає ратифікації. Договір набуває чинності на 30-й день після обміну ратифікаційними грамотами.

Стаття 26 Дія Договору

1. Договір діє протягом невизначеного строку.

2. Договір може бути розірвано будь-якою з Договірних Сторін шляхом повідомлення іншої Договірної Сторони дипломатичним шляхом у письмовій формі. В такому разі Договір припинить дію по закінченні шести місяців з моменту вручення повідомлення.

Стаття 27 Внесення змін та доповнень

1. Договір може бути змінений чи доповнений за взаємною згодою Договірних Сторін.

2. Внесення змін і доповнень ініціюються дипломатичним шляхом у письмовій формі. Зміни і доповнення набувають чинності в порядку, передбаченому статтями 25 та 26.

Вчинено, в м. Будапешт "2" серпня 2001 року, в двох примірниках кожний українською та угорською мовами, при цьому обидва тексти мають однакову силу.

20. Договір між Україною та Чеською Республікою про правову допомогу в цивільних справах

(Договір ратифіковано Законом N 2927-III (2927-14) від 10.01.2002, ВВР, 2002, N 23, ст.147)
{Зміни до Договору додатково див. у Протоколі (203_051) від 14.09.2007 }

Дата підписання: 28.05.2001

Дата ратифікації: 10.01.2002

Дата набуття чинності: 18.11.2002

Україна та Чеська Республіка, далі Договірні Сторони, прагнучи удосконалювати співробітництво в галузі правової допомоги, домовились укласти цей Договір про правову допомогу в цивільних справах.

Для цього Договірні Сторони домовилися про наступне:

Глава I

Загальні положення

Стаття 1 Визначення понять

1. Для цілей цього Договору розуміється, що:

а) цивільними вважаються такі справи, які виникають із цивільних, трудових, сімейних і комерційних правовідносин;

б) органами юстиції визнаються органи Договірних Сторін, які мають право приймати рішення та здійснювати відповідні дії у справах, зазначених у підпункті а) пункту 1 цієї статті Договору (повноваження цих органів визначені законодавством кожної з цих країн);

с) центральним органом в Україні є Міністерство юстиції України, центральним органом у Чеській Республіці - Міністерство юстиції Чеської Республіки.

2. Громадянами однієї з Договірних Сторін є особи, які мають громадянство цієї Договірної Сторони згідно з її законодавством.

3. Положення цього Договору про громадян Договірних Сторін поширюються відповідним чином на юридичних осіб, створених згідно з законодавством Договірної Сторони, на території якої вони мають своє місцезнаходження, а також на юридичних осіб, заснованих згідно з законодавством третьої держави, що здійснюють підприємницьку діяльність на території Договірних Сторін відповідно до законодавства останніх.

Стаття 2 Правовий захист

1. Громадяни однієї Договірної Сторони користуються на території другої Договірної Сторони таким же правовим захистом особистих і майнових прав, як і громадяни другої Договірної Сторони.

2. Громадяни однієї Договірної Сторони мають право вільно та безперешкодно звертатися до органів юстиції другої Договірної Сторони, до компетенції яких належать цивільні справи, можуть захищати у цих органах свої права на таких же умовах, як і громадяни іншої Договірної Сторони.

3. Центральний орган однієї з Договірних Сторін на прохання громадян другої Договірної Сторони надає інформацію відносно можливостей громадян щодо забезпечення представництва, необхідного для здійснення та охорони їх прав.

Стаття 3 Надання правової допомоги та порядок зносин

1. Органи юстиції Договірних Сторін взаємно надаватимуть правову допомогу в цивільних справах відповідно до умов цього Договору.

2. З питань надання правової допомоги відповідно до цього Договору органи юстиції Договірних Сторін здійснюють зносини через свої центральні органи.

3. Центральні органи можуть домовитися стосовно того, що органи юстиції Договірних Сторін зноситимуться між собою безпосередньо.

Стаття 4 Мова

1. При застосуванні положень цього Договору центральний орган України користуватиметься українською мовою, а центральний орган Чеської Республіки - чеською мовою.

2. Прохання про надання правової допомоги та додані документи складаються мовою запитуючої Договірної Сторони і супроводжуються офіційним перекладом мовою запитованої Договірної Сторони, оформленим відповідно до законодавства запитуючої Договірної Сторони.

3. Відповідь на прохання про правову допомогу та додані документи складаються мовою Договірної Сторони, яка надає правову допомогу.

Стаття 5 Правова інформація

1. Центральні органи обох Договірних Сторін на прохання надсилатимуть один одному загальнообов'язкові акти законодавства, що стосуються реалізації цього Договору.

2. Центральні органи обох Договірних Сторін на прохання надаватимуть один одному інформацію про загальнообов'язкові акти законодавства, що діяли чи діють у їхніх державах, а також інформацію про практику органів юстиції.

Стаття 6 Звільнення від сплати судових витрат

Громадяни однієї Договірної Сторони на території другої Договірної Сторони звільняються від сплати судових витрат на тих же підставах і в тому ж обсязі, що і власні громадяни останньої.

Стаття 7 Захист свідків та експертів

1. Якщо для розгляду цивільної справи органами юстиції однієї Договірної Сторони на території однієї Договірної Сторони виникла потреба особистої участі свідка чи експерта, що проживає на території другої Договірної Сторони, орган юстиції, який розглядає справу, через свій центральний орган звертається до центрального органу другої Договірної Сторони з проханням про вручення виклику.

2. Забороняється включати до виклику погрозу примусу, якщо свідок чи експерт не прибуде до органу юстиції.

3. Свідок чи експерт, який, незалежно від свого громадянства, добровільно з'явився за викликом до органу юстиції Договірної Сторони, де розглядається цивільна справа, не може на території останньої бути притягнутий до кримінальної або адміністративної відповідальності, взятий під варту або бути покараний у зв'язку з будь-яким діянням, скоєним до перетинання її державного кордону.

4. Таким захистом не користується свідок чи експерт у тому випадку, якщо він не покинув територію, на якій він перебував за підстав, зазначених у пункті 1 цієї статті, протягом максимально 15 днів від повідомлення органу юстиції, що розглядає цивільну справу, про те, що його присутність вже не потрібна. До цього строку не зараховується час, протягом якого свідок чи експерт не міг залишити територію Договірної Сторони, де він перебував за викликом, з незалежних від нього причин.

Стаття 8 Відшкодування витрат свідкам та експертам

1. Свідок чи експерт має право на відшкодування витрат на проїзд і перебування, а також несплаченої заробітної плати органом юстиції, який його викликав. Експерт також має право і на оплату виконаної роботи.

2. У виклику повинно бути вказано, на відшкодування яких витрат свідок чи експерт матиме право. На прохання свідка або експерта орган юстиції, що його викликав, авансує часткове або повне покриття цих витрат.

Глава II

Правова допомога

Стаття 9 Обсяг правової допомоги

Договірні Сторони надаватимуть одна одній правову допомогу шляхом здійснення окремих процесуальних дій, зокрема складання, направлення та вручення документів, проведення експертиз, допиту учасників, свідків, експертів та інших осіб, а також виконання рішень органів юстиції.

Стаття 10 Запит про надання правової допомоги

1. Запит про надання правової допомоги повинен містити наступні дані:

- a) назву запитуючого органу юстиції;
- b) назву запитуваного органу юстиції;
- c) викладення змісту справи, з якої запитується правова допомога;
- d) ім'я та прізвище учасників судової справи, дату та місце їхнього народження, їхній статус при розгляді, громадянство, місце проживання чи перебування, для юридичних осіб - їхнє найменування, місце їхнього знаходження, реєстраційний номер;
- e) ім'я, прізвище та адресу представників учасників розгляду, якщо вони є;
- f) предмет запиту та дані, потрібні для його розгляду;
- g) перелік документів, доданих до запиту.

2. У проханні про вручення документів наводиться адреса адресата та вид документів, які йому мають вручити. У проханні про отримання доказів наводяться обставини, у зв'язку з якими такі докази мають бути отримані. У проханні про допит особи мають бути визначені питання, які необхідно задати допитуваним особам.

3. Прохання про надання правової допомоги та додані до нього документи повинні бути завірені офіційною печаткою органу юстиції запитуючої Договірної Сторони та підписом уповноваженої офіційної особи.

Стаття 11 Порядок розгляду запиту

1. Орган юстиції запитуваної Договірної Сторони виконує запит у спосіб, передбачений її законодавством. Однак, на прохання органу юстиції запитуючої Договірної Сторони, орган юстиції запитуваної Договірної Сторони може виконати запит у спосіб, про який ідеться у запиті, якщо цей спосіб не суперечить законодавству запитуваної Договірної Сторони.

2. Якщо орган юстиції запитуваної Договірної Сторони не компетентний розглянути запит, він пересилає його компетентному органу юстиції та одночасно сповіщає про це центральний орган запитуваної Договірної Сторони.

3. На прохання органу юстиції запитуючої Договірної Сторони орган юстиції запитуваної Договірної Сторони заздалегідь повідомляє про місце і час проведення дій правової допомоги.

4. Якщо невідома точна адреса особи, вказаної у запиті про надання правової допомоги, або було встановлено, що ця адреса вказана неправильно, орган юстиції запитуваної Договірної Сторони здійснює необхідні заходи для з'ясування адреси. У тому випадку, коли адресу встановити неможливо, орган юстиції запитуваної Договірної Сторони повідомляє про це орган юстиції запитуючої Договірної Сторони.

5. Після виконання запиту орган юстиції запитуваної Договірної Сторони надсилає документ на його виконання органу юстиції запитуючої Договірної Сторони. У тому випадку, коли запит неможливо було виконати, його повертають із одночасним повідомленням про причини невиконання.

Стаття 12 Вручення документів

Орган юстиції запитуваної Договірної Сторони вручає документи відповідно до законодавства своєї держави та статті 4 цього Договору, якщо документ, який вручається, складений мовою запитуваної Договірної Сторони або до нього доданий офіційний переклад. В іншому випадку орган юстиції

запитуваної Договірної Сторони вручає документ адресатові лише тоді, коли він погодиться добровільно його прийняти.

Стаття 13 Підтвердження про вручення

Підтвердження про вручення оформлюється відповідно до правил запитуваної Договірної Сторони. У підтвердженні зазначається дата, місце, спосіб вручення, особа, якій вручено документ. Це підтвердження підписується особою, яка вручила документ, і завіряється печаткою відповідного органу юстиції та підписується особою, якій вручено документ.

Стаття 14 Вручення документів власним громадянам та їхній допит

Договірні Сторони можуть вручати судові та інші документи власним громадянам і допитувати їх також через свої дипломатичні представництва або консульські установи при умові, що не будуть застосовані примусові заходи.

Стаття 15 Встановлення адрес та інших даних

Органи юстиції Договірних Сторін надаватимуть одна одній допомогу при з'ясуванні адрес та інших даних таким чином:

а) якщо адреса особи, яку потрібно допитати або вручити їй документ, наведена неправильно або неточно, орган юстиції запитуваної Договірної Сторони, по можливості, з'ясовуватиме точну адресу;

б) якщо до органу юстиції однієї Договірної Сторони подано заяву про стягнення аліментів із особи, яка проживає або перебуває на території другої Договірної Сторони, відповідний орган юстиції останньої на підставі запиту надає допомогу для з'ясування місця роботи цієї особи, джерел і розміру її доходів відповідно до законодавства запитуваної Договірної Сторони.

Стаття 16 Витрати на правову допомогу

1. Кожна з Договірних Сторін покриває усі витрати, пов'язані з наданням правової допомоги на своїй території.

2. Якщо в ході виконання запиту з'ясується, що його повне виконання призведе до надзвичайних витрат, центральні органи проведуть взаємні консультації для визначення доцільності та умов подальшого виконання запиту.

Стаття 17 Відмова у наданні правової допомоги

У виконанні запиту про надання правової допомоги може бути відмовлено, якщо запитувана Договірна Сторона дійде висновку, що таке виконання може спричинити шкоду її суверенітету чи безпеці або суперечить її законодавству.

Глава III

Офіційні документи, передача речей і валютних цінностей

Стаття 18 Дійсність документів

1. Документи, складені або засвідчені компетентним органом однієї Договірної Сторони та підтвержені підписом уповноваженої особи й офіційною печаткою, є дійсними на території другої Договірної Сторони без подальшого засвідчення. Те ж саме стосується і засвідчення підпису громадянина, копій і перекладів документів, засвідчених компетентним органом.

2. Документи, про які йдеться у пункті 1 цієї статті, мають однакову доказову силу на територіях обох Договірних Сторін.

Стаття 19 Надсилання документів про громадянський стан та інших документів

Договірні Сторони безоплатно надсилають за клопотанням одна одній без перекладу довідки про громадянський стан, а також копії рішень, виданих органами юстиції, копії запису актів громадянського

стану, документи про освіту, стаж роботи або інші документи про особисті або майнові права та інтереси громадян запитованої Договірної Сторони.

Стаття 20 Передача речей і валютних цінностей

Якщо на основі цього Договору передаватимуться речі або валютні цінності з території однієї Договірної Сторони на територію другої Договірної Сторони чи передаватимуться дипломатичному представництву або консульській установі другої Договірної Сторони, при цьому застосовуватиметься відповідне законодавство тієї Договірної Сторони, орган якої видає речі або валютні цінності.

Глава IV

Колізійні норми та норми встановлення повноважень

Розділ I

Компетенція

Стаття 21 Загальні положення

1. Якщо відповідно до положень цього Договору повноваження для розгляду справи мають органи юстиції обох Договірних Сторін, а заява про порушення справи вже була подана одному з органів юстиції однієї Договірної Сторони, то будь-який орган юстиції другої Договірної Сторони не вправі розглядати цю справу.

2. Якщо одну і ту ж справу (між тими самими учасниками, з одного і того ж предмету, з тих самих підстав) було порушено в органах юстиції обох Договірних Сторін, компетенцію котрих встановлює цей Договір, орган юстиції, який порушив справу пізніше, залишає її без розгляду.

Розділ II

Положення про особистий статус

Стаття 22 Правоздатність і дієздатність

1. Правоздатність і дієздатність фізичної особи визначається законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

2. Правоздатність і дієздатність (спроможність на основі власних юридичних дій набувати права та брати на себе обов'язки) юридичної особи визначається відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої вона має місце перебування.

Стаття 23 Обмеження дієздатності або визнання особи недієздатною. Поновлення дієздатності

1. У випадку обмеження дієздатності або визнання особи недієздатною, а також у випадку скасування обмеження дієздатності або поновлення особи у дієздатності, за винятком випадків, передбачених пунктом 4 цієї статті, застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

2. У справах про визнання особи обмежено дієздатною або недієздатною, а також про скасування обмеження дієздатності або поновлення особи у дієздатності, за виключенням випадку, передбаченого пунктом 4 цієї статті, є компетентним суд Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

3. У випадку, якщо суду однієї Договірної Сторони стануть відомими підстави визнання обмежено дієздатною або недієздатною особи, яка проживає на її території і є громадянином другої Договірної Сторони, він повідомить про це суд Договірної Сторони, громадянином якого є ця особа.

4. Якщо суд Договірної Сторони, оповіщений про підстави для визнання особи обмежено дієздатною або недієздатною, протягом трьох місяців не розпочне справу чи не повідомить свою думку, справу про обмеження дієздатності або визнання особи недієздатною розглядатиме суд тієї Договірної Сторони, на території якої цей громадянин має місце проживання. У такому випадку рішення про обмеження у дієздатності або визнання особи недієздатною може бути постановлене тільки з підстав, передбачених законодавством обох Договірних Сторін. Рішення про обмеження дієздатності або визнання особи недієздатною направляється компетентному суду Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

5. У невідкладних випадках орган юстиції місця проживання або місцеперебування громадянина другої Договірної Сторони, який підлягає визнанню обмежено дієздатним або недієздатним, може видавати розпорядження, необхідні для захисту прав і інтересів цієї особи та її майна відповідно до законодавства своєї держави. Такий орган юстиції зобов'язаний невідкладно поінформувати орган юстиції другої Договірної Сторони і одночасно надіслати йому копії документів про вжиті заходи. Заходи діють до часу, поки орган юстиції другої Договірної Сторони не постановить іншого.

Стаття 24 Опіка та піклування

1. Встановлення чи припинення опіки або піклування визначаються законодавством тієї Договірної Сторони, громадянином якої є особа, над якою встановлюється опіка чи піклування.

2. Обов'язок здійснювати опіку чи піклування встановлюється згідно з законодавством тієї Договірної Сторони, громадянин якої призначається опікуном чи піклувальником.

3. Правові відносини між опікуном чи піклувальником та особою, над якою був призначений опікун чи піклувальник, регулюються законодавством тієї Договірної Сторони, орган якої призначив опікуна чи піклувальника.

4. Громадянина однієї Договірної Сторони може бути призначено опікуном чи піклувальником громадянина другої Договірної Сторони, якщо він має місце проживання на території тієї Договірної Сторони, де він має виконувати цю функцію та якщо це найбільше відповідає інтересам підопічного.

Стаття 25

1. У випадках встановлення опіки чи піклування над громадянами Договірних Сторін компетентними є органи юстиції тієї Договірної Сторони, громадянином якої є особа, що потребує опіки чи піклування, якщо цей Договір не встановлює інше.

2. У випадку, коли необхідно вжити заходи на користь особи, яка є громадянином однієї Договірної Сторони, для якої має бути встановлений опікун чи піклувальник, місце проживання, перебування або майно якого знаходиться на території другої Договірної Сторони, то орган юстиції останньої негайно повідомляє орган юстиції, який є компетентним згідно з пунктом 1 цієї статті.

3. У невідкладних випадках орган юстиції однієї Договірної Сторони може сам ужити необхідних тимчасових заходів на підставі свого законодавства, при цьому він зобов'язаний негайно повідомити та одночасно надіслати копії відповідних документів про вжиті заходи до відповідного органу юстиції другої Договірної Сторони, компетентному відповідно до пункту 1 цієї статті. Ці заходи діють доти, поки відповідний орган юстиції другої Договірної

Сторони не постановить інше рішення.

Стаття 26

1. Орган юстиції, що є компетентним відповідно до пункту 1 статті 25 цього Договору, може передати опіку чи піклування органу юстиції другої Договірної Сторони у тому випадку, коли особа, яка знаходиться під опікою чи піклуванням, має на території цієї Договірної Сторони місце проживання, перебування чи майно. Передача опіки чи піклування набирає сили тоді, коли запитуваний орган юстиції прийме на себе опіку чи піклування та сповістить про це запитуючий орган юстиції.

2. Орган юстиції, який відповідно до пункту 1 цієї статті прийняв опіку чи піклування, здійснює їх відповідно до законодавства своєї держави. Однак цей орган юстиції не вправі виносити рішення з питань, що стосуються особистого статусу особи, яка знаходиться під опікою чи піклуванням.

Стаття 27 Визнання особи безвісно відсутньою, оголошення померлим і встановлення факту смерті

1. Для визнання особи безвісно відсутньою чи оголошення її померлою та для встановлення юридичного факту конкретної дати смерті компетентними є органи юстиції тієї Договірної Сторони, громадянином якої ця особа була того дня, коли вона згідно з останніми повідомленнями ще була живою.

2. Орган юстиції однієї Договірної Сторони за клопотанням заінтересованої особи, що проживає на її території, права та інтереси якої ґрунтуються на законодавстві цієї Договірної Сторони, може визнати безвісно відсутнім чи оголосити померлим громадянина другої Договірної Сторони й встановити юридичний факт конкретної дати його смерті.

3. При розгляді питань, згадуваних у пунктах 1 та 2 цієї статті, органи юстиції застосовують законодавство своєї країни.

4. Рішення, що були постановлені на підставі пункту 2 цієї статті, мають юридичні наслідки лише на території Договірної Сторони, орган юстиції якої це рішення постановив.

Розділ III

Сімейне право

Стаття 28 Укладення шлюбу

1. Умови укладення шлюбу для кожного з подружжя визначаються законодавством Договірної Сторони, громадянином якої він є.

2. Форма укладення шлюбу та перешкоди до його укладення визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої шлюб укладається.

Стаття 29 Особисті та майнові правовідносини подружжя

1. Особисті та майнові правовідносини подружжя визначаються законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої вони мають спільне місце проживання.

2. Якщо один із подружжя проживає на території однієї Договірної Сторони, а другий - на території другої Договірної Сторони, їхні особисті та майнові правовідносини регулюються законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої вони мали останнє спільне місце проживання.

3. Якщо подружжя не мало спільного місця проживання на території жодної з Договірних Сторін, застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, де був поданий позов.

4. Компетентними приймати рішення у правовідносинах, про які йдеться у пунктах 1, 2 та 3 цієї статті, є органи юстиції Договірної Сторони, законодавству якої ці відносини підпорядковані. У тих випадках, коли подружжя ніколи не мало спільного місця проживання на території жодної з Договірних Сторін, компетентними є органи юстиції обох Договірних Сторін, які діятимуть відповідно до законодавства своєї країни.

Стаття 30 Розірвання шлюбу

1. У справах про розірвання шлюбу застосовується законодавство Договірної Сторони, громадянами якої є подружжя на час подачі заяви про розлучення.

2. Якщо на час порушення справи один із подружжя є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - громадянином другої Договірної Сторони, у справі про розірвання шлюбу застосовується законодавство Договірної Сторони, на території якої подружжя має спільне місце проживання. Якщо один із подружжя має місце проживання на території однієї Договірної Сторони, а другий - на території другої Договірної Сторони, застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, орган юстиції якої отримав заяву про порушення справи.

3. У справах про розірвання шлюбу у випадку, передбаченому пунктом 1 цієї статті, компетентними є органи юстиції Договірної Сторони, громадянами якої подружжя є на час подачі заяви про розлучення. Якщо на час подачі заяви про розлучення обоє з подружжя є громадянами однієї Договірної Сторони і проживають на території другої Договірної Сторони, то компетентними є органи юстиції обох Договірних Сторін, які при розгляді справи застосовуватимуть матеріальне право тієї Договірної Сторони, громадянами якої є подружжя.

4. У справах про розірвання шлюбу у випадку, передбаченому пунктом 2 цієї статті, компетентними є органи юстиції Договірної Сторони, на території якої проживають обидва з подружжя. Якщо один із подружжя проживає на території однієї Договірної Сторони, а другий - на території другої Договірної Сторони, у справах про розірвання шлюбу компетентні органи юстиції обох Договірних

Сторін. При цьому органи юстиції обох Договірних Сторін, що розглядатимуть справу про розірвання шлюбу, застосовуватимуть матеріальне право своєї держави.

5. Якщо справу про розірвання шлюбу розглядає суд, він також є компетентним у вирішенні питань виховання й утримання неповнолітніх дітей подружжя, що розлучається.

Стаття 31 Недійсність шлюбу

1. У справах про визнання шлюбу недійсним застосовується законодавство Договірної Сторони, яке застосовувалося при укладенні шлюбу.

2. Компетенція суду визначається за правилами статті 30 цього Договору.

Стаття 32 Батьківство

1. При встановленні чи оспорюванні батьківства застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, громадянство якої дитина набула при народженні.

2. Якщо громадянство дитини не встановлено, при розгляді питань встановлення чи оспорювання батьківства застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, на території якої дитина проживає або перебуває.

3. При встановленні чи оспорюванні батьківства компетентними є органи юстиції тієї Договірної Сторони, на території якої дитина проживає або перебуває.

Стаття 33 Правовідносини між батьками та дітьми

1. Правовідносини батьків і дітей регулюються законодавством тієї Договірної Сторони, громадянином якої є дитина.

2. Компетентним при постановленні рішення відносно правовідносин батьків і дітей є суд тієї Договірної Сторони, громадянином якої є дитина.

3. У невідкладних випадках орган юстиції однієї Договірної Сторони може на підставі свого законодавства сам ужити попередні заходи, необхідні для охорони неповнолітньої дитини та її майна, і негайно письмово сповіщає про це з одночасним прикладенням копій відповідних документів органу юстиції другої Договірної Сторони, громадянином якої є ця дитина.

Стаття 34 Обов'язок з утримання

1. Обов'язок утримання між батьками та дітьми регулюється законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої проживає особа, яка має право на утримання.

2. Компетенцію приймати рішення у правовідносинах, про які йдеться у пункті 1 цієї статті, має суд тієї Договірної Сторони, на території якої проживає особа, що має право на утримання.

Стаття 35 Інші види обов'язку з утримання

1. Інші види обов'язку з утримання регулюються законодавством Договірної Сторони, на території якої проживає особа, яка заявляє про право на таке утримання.

2. Компетентним з вирішення справ, зазначених у пункті 1 цієї статті, є суд Договірної Сторони, на території якої проживає особа, яка заявляє позов про таке утримання.

Стаття 36 Усиновлення

1. Усиновлення, його скасування або визнання усиновлення недійсним регулюється законодавством тієї Договірної Сторони, громадянином якої є усиновлювана дитина на час подачі заяви про усиновлення.

2. Для усиновлення є обов'язковою згода дитини, якщо вона на те спроможна, а також згода її законного представника та відповідного органу юстиції Договірної Сторони, громадянином якої є усиновлювана дитина, якщо цього вимагає законодавство цієї Договірної Сторони.

3. У розгляді питань усиновлення, скасування та визнання усиновлення недійсним, компетентним є суд тієї Договірної Сторони, громадянином якої була усиновлювана дитина на час подачі заяви про усиновлення.

Розділ IV

Спадкове право

Стаття 37 Принцип рівності

1. Громадяни однієї Договірної Сторони можуть набувати майно чи права на території другої Договірної Сторони шляхом успадкування за законом чи за заповітом на тих самих умовах і в тому ж обсязі, як і громадяни останньої, за винятком випадків, передбачених цим Договором.

2. Громадяни однієї Договірної Сторони при складанні заповіту можуть розпоряджатися своїм майном, яке знаходиться на території другої Договірної Сторони, так само, як і громадяни останньої, за винятком випадків, передбачених цим Договором.

Стаття 38. Законодавство про успадкування

1. Правовідносини при успадкуванні рухомого майна регулюються законодавством тієї Договірної Сторони, громадянином якої був спадкодавець на час смерті.

2. Правовідносини при успадкуванні нерухомого майна регулюються законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої знаходиться нерухоме майно.

3. Питання про належність спадкового майна до рухомого чи нерухомого, яке є предметом успадкування, вирішуються відповідно до законодавства тієї Договірної Сторони, на території якої майно знаходиться.

Стаття 39 Перехід спадщини державі

Якщо спадщину не отримає жодний спадкоємець, рухоме майно передається тій Договірній Стороні, громадянином якої був спадкодавець на час смерті. Нерухоме майно передається тій Договірній Стороні, на території якої воно знаходиться.

Стаття 40 Заповіт

1. Здатність особи до складання чи скасування заповіту, а також правові наслідки вад волевиявлення особи, яка склала чи скасувала заповіт, регулюються законодавством Договірної Сторони, громадянином якої був спадкодавець на час складання чи скасування заповіту.

2. Форма складання чи скасування заповіту регулюється законодавством Договірної Сторони, громадянином якої був спадкодавець на час складання чи скасування заповіту. Достатньо, однак, щоб ці дії були виконані з дотриманням законодавства Договірної Сторони, на території якої заповіт був складений або скасований.

3. Положення пунктів 1 та 2 цієї статті застосовуються й у випадку позбавлення спадщини.

Стаття 41 Компетенція органів юстиції у справах успадкування

1. Спадкові справи щодо рухомого майна належать до компетенції органів юстиції тієї Договірної Сторони, громадянином якої був спадкодавець на час смерті, крім випадку, передбаченого пунктом 3 цієї статті.

2. Спадкові справи щодо нерухомого майна належать до компетенції органів юстиції тієї Договірної Сторони, на території якої нерухоме майно знаходиться.

3. У випадку, коли все рухоме майно, яке залишилось після смерті спадкодавця - громадянина однієї Договірної Сторони, знаходиться на території другої Договірної Сторони, то на прохання будь-якого спадкоємця чи іншої особи, яка має права або претензії до спадщини, компетентним може бути орган юстиції останньої, якщо з цим погодяться всі відомі спадкоємці.

4. Положення пунктів 1 і 2 цієї статті застосовуються також і при вирішенні спорів відносно спадщини.

Стаття 42

1. У тому випадку, коли громадянин однієї Договірної Сторони помер на території другої Договірної Сторони, відповідний орган юстиції останньої негайно сповіщає про його смерть дипломатичне представництво чи консульську установу тієї держави, громадянство якої мав померлий, і водночас повідомить все, що йому відомо про спадкоємців, місце їхнього проживання чи перебування, про обсяг спадкового майна та про заповіт, якщо такий існує.

2. Положення пункту 1 цієї статті застосовується й у випадку, коли відповідний орган юстиції однієї Договірної Сторони отримає інформацію про те, що громадянин другої Договірної Сторони помер на території третьої держави та залишив спадщину на території першої Договірної Сторони.

3. Дипломатичне представництво чи консульська установа однієї Договірної Сторони, які володіють інформацією про смерть громадянина своєї держави, майно якого залишилося на території другої Договірної Сторони, інформуватимуть про це орган юстиції останньої.

4. Якщо на території однієї Договірної Сторони буде порушена спадкова справа і при цьому з'ясується, що спадкоємцем є громадянин другої Договірної Сторони, відповідний орган юстиції негайно повинен повідомити про це дипломатичне представництво чи консульську установу останньої.

Стаття 43

Якщо громадянин однієї Договірної Сторони помер під час поїздки на території другої Договірної Сторони, де він не мав постійного місця проживання, тоді речі, що були при ньому, за описом передаються дипломатичному представництву або консульській установі Договірної Сторони, громадянином якої був померлий.

Стаття 44. Права дипломатичних представництв і консульських установ у справах про спадщину

Дипломатичне представництво або консульська установа однієї Договірної Сторони мають право представляти інтереси громадян своєї держави у питаннях успадкування (крім права відмови від спадщини) перед органами юстиції другої Договірної Сторони без особливого доручення, якщо ці громадяни за їхньої відсутності не в змозі своєчасно захистити свої права та інтереси і не призначили уповноваженого.

Стаття 45. Заходи з охорони спадщини

1. Органи юстиції обох Договірних Сторін вживатимуть на основі свого законодавства всі необхідні заходи для збереження та охорони спадкового майна, яке залишилося на їхній території після смерті громадянина другої Договірної Сторони.

2. Про заходи, вжиті відповідно до пункту 1 цієї статті, негайно інформуються дипломатичне представництво чи консульська установа другої Договірної Сторони. Дипломатичне представництво чи консульська установа другої Договірної Сторони також мають право брати участь у здійсненні цих заходів. За клопотанням дипломатичного представництва чи консульської установи заходи, вжиті згідно з пунктом 1 цієї статті, можуть бути змінені чи скасовані.

3. За клопотанням органу юстиції, який є компетентним для вирішення спадкової справи, заходи, вжиті згідно з пунктом 1 цієї статті, можуть бути змінені, скасовані чи відкладені.

Стаття 46. Відкриття та оголошення заповіту

Компетентним для оголошення заповіту є орган юстиції Договірної Сторони, у якому заповіт зберігається. Завірені копії заповіту та документа про його відкриття або ознайомлення з ним надсилаються відповідному органу юстиції іншої Договірної Сторони, якщо спадкодавець був її громадянином або якщо орган юстиції цієї Договірної Сторони є компетентним для розгляду спадкової справи.

Стаття 47. Видача спадщини

1. Рухоме майно або грошові суми, отримані в результаті продажу рухомого чи нерухомого спадкового майна, що знаходиться на території однієї з Договірних Сторін та належить спадкоємцям, які є

громадянами другої Договірної Сторони та мають місце проживання чи перебування на території однієї з Договірних Сторін чи на території третьої держави, передаються цим спадкоємцям після закінчення справи про спадщину. А у випадку, якщо ці спадкоємці чи їхні представники не прибудуть, щоби отримати майно чи вищезгадані грошові суми, його передають дипломатичному представництву чи консульській установі тієї Договірної Сторони, громадянами якої є ці спадкоємці.

2. Вищезазначене майно може бути передане спадкоємцям або дипломатичному представництву чи консульській установі у тих випадках, коли:

а) сплачено мито або податок на спадщину;

б) були задоволені всі претензії кредиторів померлого, які стосувалися спадщини, у строк, встановлений законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої знаходиться майно;

с) відповідні органи дали згоду, в тому випадку, якщо вона необхідна, для вивозу спадщини чи для переведення коштів, як передбачено законодавством Договірної Сторони, на території якої майно знаходиться.

Розділ V

Зобов'язальне право

Стаття 48. Договірні зобов'язання

1. Правовідносини, що виникають в результаті укладення договорів, регулюються законодавством, яке обирається за згодою їхніх учасників.

2. Якщо учасники не змогли домовитися, ці відносини регулюються законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої було укладено договір, за винятком випадків, передбачених пунктом 3 цієї статті.

3. При вирішенні спору стосовно нерухомого майна, що виникає з договірних відносин, про які йдеться у пункті 2 цієї статті, орган юстиції застосовує законодавство тієї Договірної Сторони, на території якої це майно знаходиться.

4. Форма договору регулюється законодавством тієї Договірної Сторони, яким регулюється і саме договірне зобов'язання.

5. Справи з вирішення спорів, що виникають з договірних відносин, є компетентним вирішувати орган юстиції тієї Договірної Сторони, на території якої має місце проживання, перебування чи знаходження відповідач або знаходиться спірне нерухоме майно.

Розділ VI

Речове право

Стаття 49. Відшкодування шкоди

1. Зобов'язання з відшкодування шкоди, крім тих, які випливають з договірних зобов'язань, визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої сталася подія, що стала підставою для вимоги відшкодування шкоди. При цьому, якщо заподіювач шкоди та потерпілий є громадянами і проживають або мають місце знаходження і зареєстровані на території іншої Договірної Сторони, може застосуватися також законодавство останньої.

2. При розгляді справ про відшкодування шкоди компетентними є органи юстиції тієї Договірної Сторони, законодавство якої застосовуватиметься відповідно до пункту 1 цієї статті.

Стаття 50. Право власності

1. Право власності на нерухоме на рухоме майно регулюється законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої знаходиться це майно. Право власності на транспортні засоби, які підлягають державній реєстрації відповідно до законодавства Договірних Сторін, регулюється законодавством тієї Договірної Сторони, державний орган якої здійснив реєстрацію транспортного засобу.

2. Форма правових дій стосовно майна, зазначеного у пункті 1 цієї статті, регулюється законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої це майно знаходиться.

3. При розгляді справ стосовно визначення права власності на майно, зазначене у пункті 1 цієї статті, компетентними є суди тієї Договірної Сторони, законодавство якої застосовуватиметься.

4. Положення пунктів 1-3 цієї статті застосовуються, якщо інше не передбачено цим Договором.

Розділ VII

Трудове право

Стаття 51. Трудові правовідносини та компетенція

1. Правовідносини щодо виникнення, зміни чи припинення трудових відносин, а також вимог, що з ними пов'язані, регулюються законодавством Договірної Сторони, на території якої фізична особа виконує, виконувала чи мала б виконувати свої трудові обов'язки.

2. При розгляді справ, що виникають з правовідносин, зазначених у пункті 1 цієї статті, компетентним є суд тієї Договірної Сторони, на території якої фізична особа виконує, виконувала чи мала б виконувати роботу.

3. Сторони трудового договору можуть підпорядкувати свої правовідносини обраному за письмовою згодою між собою законодавству будь-якої з Договірних Сторін. У цьому випадку при розгляді справ, що виникають з таких правовідносин, компетентними є суди тієї Договірної Сторони, законодавство якої було обрано для їхнього регулювання.

Глава V

Визнання та виконання рішень

Стаття 52. Предмет визнання та виконання

Договірні Сторони за умов, установлених цим Договором, визнаватимуть і виконуватимуть на своїй території наступні рішення, прийняті відповідними органами юстиції другої Договірної Сторони:

а) рішення у цивільних справах, визначених у статті 1 цього Договору, майнового та немайнового характеру, які були постановлені компетентними органами юстиції, у тому числі рішення судів в частині судових витрат у справах, визначених у цьому підпункті;

б) рішення у кримінальних справах, які стосуються відшкодування шкоди, заподіяної злочином;

с) рішення арбітражних (третейських) судів України, рішення арбітражних судів Чеської Республіки.

Стаття 53. Клопотання про дозвіл виконання рішення

1. Клопотання про дозвіл виконання рішення подається правомочною особою безпосередньо компетентному суду Договірної Сторони, на території якої має бути визнане і виконане рішення або за правилами пункту 2 статті 3 цього Договору.

2. До клопотання додається:

а) завірена належним чином копія рішення з підтвердженням суду про те, що воно набуло чинності та його можна виконувати;

б) підтвердження про те, що відповідач, котрий не брав участі у процесі, був належним чином і вчасно повідомлений про розгляд справи відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої постановлено рішення. У випадку, коли відповідач на час розгляду справи був недієздатним або обмежено дієздатним, має бути додане підтвердження, що він був належним чином представлений у суді;

с) підтвердження про те, що учасникові, проти якого було постановлено рішення, копія зазначеного рішення була вручена відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої воно було постановлено, разом із повідомленням про порядок оскарження рішення;

д) засвідчений переклад клопотання про визнання і дозвіл виконання рішення та документів, зазначених у підпунктах а), б) і с) цього пункту мовою Договірної Сторони, на території якої рішення потрібно визнати чи виконати.

3. Перед прийняттям рішення щодо клопотання про дозвіл виконання рішення суд може заслухати відповідача та позивача, а також особу, яка подала клопотання про виконання рішення та запитати іншої інформації від суду, який виніс рішення.

Стаття 54. Підстави відмови у визнанні і виконанні рішення

У визнанні та виконанні рішення на території другої Договірної Сторони може бути відмовлено, якщо:

а) відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої рішення було постановлено, воно не набуло чинності;

б) орган юстиції Договірної Сторони, на території якої було постановлено рішення, не був компетентним постановити рішення у даній справі відповідно до цього Договору, а в випадках, не передбачених цим Договором, відповідно до законодавства запитуваної Договірної Сторони;

с) відповідач по справі був позбавлений можливості захисту своїх прав, а у випадку недієздатності або обмеженої дієздатності - належного представництва;

д) у тій же справі між тими ж сторонами існує чинне рішення суду тієї Договірної Сторони, на території якої це рішення має бути визнане і виконане, або між тими ж сторонами з тих же підстав раніше була порушена справа в органах юстиції тієї Договірної Сторони, на території якої це рішення має бути визнане і виконане;

е) рішення органу юстиції третьої держави між тими ж самими сторонами й в тій же справі було вже визнане або виконане на території тієї Договірної Сторони, де рішення має бути визнане або виконане.

Стаття 55. Порядок визнання та виконання окремих видів рішень

1. Постановлення рішення про визнання та виконання, як і саме виконання рішення, регулюються цим Договором та законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої рішення виконується.

2. Усі питання, пов'язані з виконанням рішення розглядає суд, який дозволив виконання рішення відповідно до законодавства своєї держави.

3. Якщо компетентний суд запитуючої Договірної Сторони постановляє рішення про відстрочку або зупинення виконання, то суд запитуваної Договірної Сторони повинен відкласти розгляд клопотання про виконання рішення або призупинити виконання рішення, яке вже виконується.

4. Під час розгляду прохання про виконання рішення суд може, якщо вважатиме за доцільне, заслухати учасників справи.

5. На території Договірних Сторін визнаються також без спеціального провадження рішення органів юстиції у цивільних справах, які не потребують за своїм характером виконання, якщо інше не передбачено цим Договором.

Стаття 56. Наслідки визнання та виконання

Рішення органів юстиції однієї Договірної Сторони, визнані або відносно яких постановлене рішення про їхнє виконання на території другої Договірної Сторони, мають таку ж чинність, що і рішення, постановлені органами юстиції другої Договірної Сторони.

Стаття 57. Порядок передачі речей або грошових сум

Передача особі, на користь якої винесено рішення, речей або грошових сум на виконання рішення здійснюється відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої це рішення виконується.

Стаття 58. Відшкодування витрат на визнання і виконання рішення

Особа, на користь якої винесено рішення, має право на відшкодування виправданих витрат, пов'язаних із клопотанням про дозвіл виконання і самим виконанням рішення, відповідно до законодавства Договірної Сторони, яка постановляє рішення про виконання рішення.

Глава VI

Заключні положення

Стаття 59. Вирішення спорів

Спори, які виникатимуть при тлумаченні чи виконанні цього Договору вирішуватимуться шляхом взаємних переговорів між центральними органами обох Договірних Сторін або дипломатичними каналами.

Стаття 60. Набуття чинності Договору

Цей Договір підлягає ратифікації та набуде чинності на 90-й день після обміну ратифікаційними грамотами.

Стаття 61. Дія Договору

Цей Договір укладається на невизначений строк. Кожна з Договірних Сторін має право денонсувати його шляхом письмового повідомлення дипломатичними каналами. Договір втрачає чинність через 6 місяців від дати отримання такого повідомлення.

Від дати набуття цим Договором чинності, для Договірних Сторін втрачає силу Договір між СРСР та ЧССР про правову допомогу у цивільних, сімейних та кримінальних справах, підписаний 12 серпня 1982 р. в місті Москві ([203_009](#)).

Укладено у м. Києві 28 травня 2001 року в двох примірниках, кожний українською та чеською мовами, причому обидва тексти є автентичними.

21. Угода між Україною та Великою Соціалістичною Народною Лівійською Арабською Джамагірією про правову допомогу в цивільних і кримінальних справах

{ Угоду ратифіковано Законом N 1491-VI (1491-17) від 10.06.2009 }

Дата підписання: 08.04.2008

Дата набуття чинності для України: 01.01.2010

Україна та Велика Соціалістична Народна Лівійська Арабська Джамагірія, далі - Сторони,

Сповнені бажання розвивати дружні відносини та надавати взаємну допомогу в цивільних і кримінальних справах на основі рівності прав, принципів національного суверенітету та невтручання у внутрішні справи,

Прагнучи підвищити ефективність співробітництва обох Сторін у сфері попередження злочинів та покарання злочинців;

Домовилися про таке:

Розділ I

Загальні положення

Стаття 1. Правовий захист

1. Громадяни кожної із Сторін користуються в іншій Стороні таким самим правовим захистом, як і громадяни цієї Сторони.

2. Громадяни однієї Сторони користуються в іншій Стороні доступом до суду та інших органів, до компетенції яких належать цивільні і кримінальні справи (далі - компетентні органи) для захисту своїх прав та інтересів на тих самих умовах, як і громадяни цієї Сторони.

3. Положення цієї статті застосовуються також до юридичних осіб, створених відповідно до законодавства однієї з Сторін.

Стаття 2 Правова допомога

Сторони надають взаємну правову допомогу в цивільних і кримінальних справах відповідно до положень цієї Угоди шляхом взаємодії своїх компетентних органів.

Стаття 3 Порядок зносин

1. З метою виконання цієї Угоди компетентні органи Сторін зносяться через їхні центральні органи.

2. Центральним органом в Україні є Генеральна прокуратура України (щодо запитів органів досудового слідства у кримінальних справах) та Міністерство юстиції України (щодо запитів у цивільних справах та щодо запитів судів у кримінальних справах). Центральним органом для Великої Соціалістичної Народної Лівійської Арабської Джамагирії є Генеральна прокуратура (щодо запитів органів досудового слідства у кримінальних справах) та Генеральний народний комітет юстиції (щодо запитів у цивільних справах та щодо запитів судів у кримінальних справах).

3. Положення цієї статті не заперечують використання дипломатичних каналів.

Стаття 4 Звільнення від застави

1. Від громадян будь-якої зі Сторін не вимагатиметься вносити судову заставу лише на тій підставі, що вони іноземці або не мають постійного місця проживання чи місця перебування в іншій Стороні.

2. Положення частини 1 цієї статті застосовуються також до юридичних осіб, створених в одній зі Сторін відповідно до її законодавства.

Стаття 5 Безоплатна правова допомога та звільнення від судових витрат

1. Громадяни однієї зі Сторін мають право щодо звільнення від судових витрат і мита чи зборів та отримувати безоплатну правову допомогу в компетентних органах іншої Сторони на тих самих умовах і в тому ж обсязі, що й громадяни останньої згідно з її законодавством.

Положення цієї частини застосовуються в усіх процесуальних діях у справі, включаючи процедуру виконання.

2. До заяви про правову допомогу додається довідка про матеріальний стан заявника, яка підтверджує його фінансову неспроможність. Така довідка видається заявнику відповідною установою Сторони, у якій відповідна особа має постійне місце проживання. Якщо заявник проживає в іншій державі, таку довідку може видати представник дипломатичної місії чи консульської установи його держави.

Запитуваний орган, у разі потреби, може запитати додаткову інформацію про фінансовий стан заявника від установи Сторони, що видала довідку, громадянином якої він є та проживає у ній.

Стаття 6 Пересилання свідoctв про громадянський стан та інших документів

1. На прохання компетентних органів однієї з Сторін, інша Сторона пересилає без перекладу і безоплатно копії документів про реєстрацію актів громадянського стану та інші документи, що стосуються особистих та майнових прав громадян іншої Сторони.

2. Документи, зазначені у частині 1 цієї статті, можуть також надсилатися без перекладу однією Стороною на прохання громадян іншої Сторони. Ці документи заявник отримує при посередництві дипломатичного представництва або консульської установи тієї Сторони, орган якої видав цей документ. У разі потреби, стягується плата за його оформлення.

Стаття 7 Дійсність документів

1. Документи, що надсилаються компетентними органами на виконання цієї Угоди, повинні бути підписані та скріплені печаткою органу, що їх видав.

2. Документи, зазначені у частині 1 цієї статті, або їх засвідчені копії, не підлягають легалізації в іншій Стороні.

3. Документи, що в одній Стороні вважаються офіційними, вважаються такими і в іншій Стороні.

Стаття 8 Використання мов

1. Запит про надання правової допомоги та документи, що до нього додаються, складаються мовою запитуючої Сторони і направляються разом із завіреним перекладом на мову запитуваної Сторони або на англійську мову.

2. Матеріали, одержані за результатами виконання запиту, не перекладаються.

Розділ II

Надання правової допомоги

Стаття 9 Обсяг правової допомоги

Правова допомога відповідно до цієї Угоди включає:

- a) одержання свідчень від обвинувачуваних, свідків, експертів та інших учасників процесу, необхідних для судового розгляду або розслідування справи;
- b) сприяння присутності осіб, які тримаються під вартою, та інших осіб для дачі свідчень або надання допомоги у проведенні розслідування;
- c) вручення викликів та інших процесуальних і судових документів;
- d) проведення обшуку і виїмки предметів;
- e) проведення огляду;
- f) надання речових доказів та інформації;
- g) надання оригіналів або засвідчених копій відповідних документів і матеріалів;
- h) проведення необхідної експертизи;
- i) допомога у розшуку майна та інших доходів, одержаних злочинним шляхом, їх арешті та конфіскації у порядку, що не суперечить законодавству запитуваної Сторони;
- j) виконання інших процесуальних дій, що не суперечать законодавству запитуваної Сторони.

Стаття 10 Відмова або відстрочка у наданні допомоги

1. Будь-яка зі Сторін може відмовити у наданні допомоги у таких випадках:

- a) запитувана Сторона вважає, що виконання запиту може завдати шкоди її суверенітету, безпеці, публічному порядку;
- b) запит про надання допомоги суперечить законодавству запитуваної Сторони;
- c) злочин розглядається запитуваною Стороною як такий, що має політичний характер;
- d) існують докази і підстави вважати, що запит про надання допомоги зроблено з метою переслідування особи за ознакою раси, статі, віросповідання, громадянства, етнічної приналежності або політичних переконань, або що становище цієї особи може бути погіршене у силу будь-якої із зазначених причин.

2. Запитувана Сторона може відстрочити виконання запиту, якщо його негайне виконання може перешкодити розслідуванню або судовому розгляду, що триває в цій Стороні.

3. Перед тим, як відмовити у задоволенні запиту або відстрочити його виконання, запитувана Сторона розглядає можливість надання допомоги на певних умовах, якщо запитуюча Сторона погоджується одержати допомогу на цих умовах.

4. Відмова або відстрочка в наданні правової допомоги повинна бути мотивованою.

Стаття 11 Форма і зміст запиту

1. Запит про надання допомоги складається у письмовій формі та повинен містити:

- a) назву запитуючого органу;
- b) виклад мети запиту і стислий опис запитуваної допомоги;
- c) виклад обставин справи, її юридична кваліфікація з посиланням на відповідні положення закону і наданням тексту закону;
- d) ім'я, прізвище й адресу особи, про яку йдеться у запиті, а щодо юридичної особи - найменування, зазначення керівника, юридичну адресу або місцезнаходження та, у разі необхідності, банківські реквізити та ідентифікаційні коди або номер реєстрації, якщо це можливо;
- e) докладний опис процедури, дотримання якої запитується, спосіб її застосування та причини;

- f) визначення строку, протягом якого бажано виконати запит;
 - g) у разі, коли запит стосується отримання свідчень особи, - описання суті свідчень, які запитуються, та, в разі потреби, перелік запитань, які слід поставити особі;
 - h) у разі, коли запит стосується передачі речових доказів - зазначення особи або осіб, під наглядом яких будуть перебувати речові докази, місце, куди речові докази мають бути передані, та дослідження, які мають бути проведені;
 - i) у разі перепровадження особи, яка утримується під вартою, - зазначення осіб, які її супроводжуватимуть, місце куди має бути передана така особа і дата її повернення;
 - j) у разі необхідності - потреба в конфіденційності з викладенням причин;
 - k) якщо запит стосується пошуку, арешту або конфіскації майна та інших доходів, одержаних злочинним шляхом, по можливості:
 - i - детальний опис майна або інших доходів, одержаних злочинним шляхом, включаючи їх місцезнаходження;
 - ii - відомості про докази, які можуть бути надані для використання при проведенні процесуальних дій у запитуваній Стороні.
- 1) будь-яку іншу інформацію, необхідну для належного виконання запиту.
2. Якщо запитувана Сторона вважає, що інформації, яка міститься в запиті, недостатньо для належного розгляду запиту, вона може запитати додаткову інформацію. Така інформація надається у якомога стислий строк.

Стаття 12 Виконання запитів

1. Запити про надання допомоги виконуються невідкладно відповідно до законодавства запитуваної Сторони. У тій мірі, у якій це не суперечить національному законодавству, запитувана Сторона виконує запит у спосіб, визначений запитуючою Стороною.
2. На прохання запитуючої Сторони, запитувана Сторона повідомляє дату та місце виконання запиту. Представники компетентного органу запитуючої Сторони та заінтересовані особи можуть бути присутніми під час виконання процесуальних дій, якщо на це є дозвіл запитуваної Сторони.
3. Запитувана Сторона може надіслати засвідчені копії чи фотокопії запитуваних записів чи документів у разі неможливості надати оригінали документів або записів.

Стаття 13 Повернення предметів і документів

З дотриманням законних прав третіх осіб, предмети та оригінали записів або документів, передані запитуючій Стороні відповідно до цієї Угоди, повертаються запитуваній Стороні в якомога короткі строки, якщо тільки остання не відмовиться від свого права на їхнє повернення.

Стаття 14 Обмеження у використанні

Запитуюча Сторона без згоди запитуваної Сторони не використовує або не передає інформацію або докази, надані запитуваною Стороною, для будь-яких розслідувань чи судових розглядів, крім тих, що зазначені в запиті.

Стаття 15 Дотримання конфіденційності

При наявності відповідного прохання:

- a) запитувана Сторона вживає всіх заходів для збереження конфіденційності запиту про надання допомоги, змісту запиту і документів, що до нього додаються, а також факту надання такої допомоги. Якщо цей запит не може бути виконано без порушення конфіденційності, запитувана Сторона інформує про це запитуючу Сторону, яка визначається щодо доцільності виконання запиту за таких умов;
- b) запитуюча Сторона забезпечує конфіденційність доказів та інформації, наданих запитуваною Стороною, за винятком тих випадків, коли ці докази та інформація потрібні для проведення розслідування і судового розгляду, зазначених у запиті.

Стаття 16 Вручення документів

1. Запитувана Сторона здійснює вручення документів, що направляються їй з цією метою запитуючою Стороною.

2. Запит про вручення виклику будь-якої особи направляється запитуваній Стороні не пізніше ніж за сорок (40) днів до того моменту, коли потрібна її явка до компетентних органів.

3. Підтвердження про вручення документів оформляється відповідно до законодавства, що діє в запитуваній Стороні. У підтвердженні повинні бути зазначені час, місце і спосіб вручення, підпис та ім'я особи, якій вручено документ, а також особа чи установа, що його вручила. Таке підтвердження має бути надіслано невідкладно запитуючій Стороні. Якщо вручення не може бути здійснено, запитувана Сторона без зволікань повідомляє запитуючу Сторону про причини невиконання.

4. Якщо документ не може бути вручений за адресою, зазначеною у запиті про вручення, запитувана Сторона вживає необхідних заходів для встановлення фактичної адреси. Якщо фактичну адресу встановити неможливо, запитувана Сторона інформує про це запитуючу Сторону та повертає документи останній.

Стаття 17 Присутність осіб, які утримуються під вартою, для допомоги у розслідуванні

1. Особа, яка утримується під вартою та особиста присутність якої необхідна запитуючій Стороні для допомоги у розслідуванні, за згодою цієї особи, тимчасово перепроводжується під вартою запитуючій Стороні.

2. Запитуюча Сторона повинна утримувати перевезену особу під вартою та повернути її до запитуваної Сторони у строк, погоджений відповідними компетентними органами Сторін, або раніше тоді, коли присутність цієї особи вже непотрібна.

3. Коли запитувана Сторона повідомляє запитуючу Сторону про те, що вже немає потреби утримувати перевезену особу під вартою, ця особа повинна бути звільнена та до неї застосовуються положення статті 18 цієї Угоди.

4. У передачі особи, яка утримується під вартою, може бути відмовлено:

а) якщо вона не дала на це згоди;

б) якщо її присутність необхідна у кримінальному провадженні, яке триває на території запитуваної Сторони;

с) якщо з інших обставин її передача на територію запитуючої Сторони є небажаною.

Стаття 18 Присутність інших осіб для дачі свідчень

1. Якщо запитуюча Сторона вважає, що присутність свідка, експерта або іншої особи є особливо необхідною, вона зазначає це у запиті про вручення виклику, і запитувана Сторона повідомляє про це особі, присутність якої вимагається.

Запитувана Сторона повідомляє запитуючу Сторону про відповідь викликаної особи.

2. Виклик не може містити санкцій на випадок неявки викликаної особи.

3. У випадку, передбаченому частиною 1 цієї статті, запит або виклик повинні містити інформацію про приблизну суму виплачуваних коштів та суму подорожніх витрат і добових, які підлягають відшкодуванню.

4. На висловлене прохання запитувана Сторона може сплатити аванс викликаній особі. Сума авансу визначається у виклику і відшкодовується запитуючою Стороною.

Стаття 19 Гарантії безпеки

1. Коли особа, незалежно від її громадянства, перебуває в запитуючій Стороні відповідно до запиту, направлено на підставі статей 17 або 18 цієї Угоди:

а) ця особа не може піддаватися затриманню, переслідуванню, покаранню або будь-яким обмеженням її свободи в запитуючій Стороні у зв'язку з її діяннями або вироками, що мали місце до виїзду цієї особи із запитуваної Сторони;

б) ця особа не зобов'язана давати свідчення або надавати будь-яку допомогу у проведенні розслідування або судового провадження, іншого, ніж те, що визначено у запиті.

2. Частина 1 цієї статті не застосовується, якщо дана особа мала можливість виїхати з запитуючої Сторони, але не залишила її протягом строку у п'ятнадцять (15) днів, після того, як її було офіційно сповіщено, що її присутність більше непотрібна, або, залишивши її територію, повернулася туди добровільно.

Стаття 20 Допомога у проведенні заходів з конфіскації

1. У разі встановлення однією зі Сторін наявності на території іншої Сторони доходів чи знарядь злочинів, які можуть підлягати конфіскації або іншим чином підлягати вилученню згідно з її чинним законодавством, вона може поінформувати про це іншу Сторону. Сторона, яка отримала інформацію, повідомляє Сторону, яка надала інформацію, про вжиті заходи.

2. Сторони допомагають одна одній в межах їх чинного законодавства під час проведення заходів з конфіскації доходів та знарядь злочинів, накладення на них арешту до прийняття рішення у справі.

3. Кожна із Сторін передає все або частину такого майна одна одній відповідно до її законодавства. У разі реалізації вказаних доходів чи знарядь, вона передає отриману суму або її частину у межах, визначених законом та на умовах, які вона вважає прийнятними.

4. Положення цієї статті застосовуються без шкоди для прав третіх осіб.

Стаття 21 Відомості про судимість та вироки

1. У разі порушення в одній Стороні кримінальної справи щодо особи, незалежно від її громадянства, інша Сторона на прохання надає відомості про судимість цієї особи.

2. Сторони повідомляють одна одній про вироки, що набрали законної сили, стосовно громадян іншої Сторони.

Розділ III Визнання та виконання судових рішень

Стаття 22. Рішення, що підлягають визнанню і виконанню

Кожна Сторона згідно з положеннями цієї Угоди визнає та виконує такі судові рішення, винесені на території іншої Сторони:

- а) рішення судів у цивільних справах;
- б) вироки судів у кримінальних справах в частині відшкодування шкоди, заподіяної злочином.

Стаття 23. Умови визнання та виконання судових рішень

Судові рішення, зазначені у статті 22 цієї Угоди, підлягають визнанню та виконанню на території іншої Сторони за таких умов:

а) якщо судові рішення, винесене в будь-якій зі Сторін, має бути остаточним та підлягати виконанню на її території;

б) якщо сторони, проти якої винесене рішення, або її представнику було належним чином вручено виклик та судові рішення згідно з законодавством тієї Сторони, в якій було винесено судові рішення;

с) коли не існує іншого остаточного судового рішення, винесеного у спорі між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав на території тієї Сторони, від якої запитується визнання та виконання;

д) коли не існує незавершеного провадження у справі, порушеній раніше між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав у суді тієї Сторони, від якої запитується визнання та виконання;

е) коли розгляд справи не відноситься до виключної компетенції судів запитованої Сторони відповідно до її законодавства;

ф) якщо таке рішення не суперечить основним принципам законодавства та публічному порядку Сторони, від якої запитується визнання та виконання.

Стаття 24 Розгляд клопотань про дозвіл виконання судових рішень

1. Розгляд клопотань про дозвіл виконання судових рішень належить до компетенції судів тієї Сторони, на території якої повинно бути здійснене виконання.

2. Клопотання про дозвіл виконання судового рішення повинно подаватися до компетентного суду тієї Сторони, на території якої повинно бути здійснене виконання. Клопотання також може бути подано до суду, який виніс рішення у першій інстанції, який направляє клопотання до суду, компетентного винести рішення щодо клопотання.

3. Форма і зміст клопотання визначаються законодавством тієї Сторони, на території якої повинно бути здійснене виконання.

4. До клопотання про дозвіл виконання додається:

а) завірена судом копія рішення, та офіційний документ про те, що рішення набрало законної сили, якщо це не випливає з тексту самого рішення;

б) документ, який засвідчує, що сторони, проти якої винесене рішення, яка не брала участь у судовому засіданні, або її законному представнику, було в установленому порядку вручено виклик до суду та повідомлено про прийняте рішення;

с) довідка про часткове виконання судового рішення, якщо таке мало місце;

д) завірені переклади документів, зазначених у пунктах (а), (б), (с) частини 4 цієї статті, на мову іншої Сторони.

5. Якщо у суду при вирішенні питання про дозвіл виконання виникне сумнів, він може запитати у особи, яка порушила клопотання про виконання рішення, пояснення, а також опитати боржника по суті клопотання та, у випадку необхідності, запитати додаткові документи у суду, який виніс рішення.

Стаття 25. Порядок визнання та виконання судових рішень

1. Процедура визнання та виконання судового рішення регулюється законодавством тієї Сторони, від якої запитується визнання та виконання.

2. Суд, від якого запитується визнання та виконання, перевіряє лише дотримання умов визнання і виконання, передбачених цією Угодою, без перегляду суті рішення.

Стаття 26. Визнання мирових угод

Положення статей 22-25 цієї Угоди про судові рішення застосовуються також до мирових угод, затверджених судом.

Стаття 27. Визнання судових рішень, що не потребують виконання

Рішення судів у цивільних справах, які не потребують за своїм характером виконання, визнаються на території Сторін без спеціального провадження.

Розділ IV

Заключні положення

Стаття 28. Обмін інформацією

Центральні органи Сторін на запит взаємно надають одне одному інформацію про законодавство та практику у своїй державі з питань, які складають предмет цієї Угоди.

Стаття 29. Витрати

1. Витрати, пов'язані з виконанням запиту, покриваються запитуваною Стороною, окрім наступних випадків:

а) витрати на проїзд і проживання осіб, викликаних відповідно до статей 17 і 18 цієї Угоди;

б) суми винагород, що сплачуються експертам.

2. Якщо виконання запиту потребує надмірних або непередбачених витрат, Сторони заздалегідь проводять консультації з метою визначення строків та умов, на яких буде виконано запит, а також порядок покриття витрат.

Стаття 30. Вирішення розбіжностей

Розбіжності, що виникають при виконанні і тлумаченні цієї Угоди, вирішуються шляхом безпосередніх переговорів центральних органів Сторін або з використанням дипломатичних каналів.

Стаття 31. Внесення змін до Угоди

До цієї Угоди за взаємною домовленістю Сторін можуть бути внесені зміни, що оформлюються окремим протоколом, який є невід'ємною частиною цієї Угоди після ратифікації і набуття чинності у порядку, передбаченому статтею 32 цієї Угоди.

Стаття 32. Набуття чинності та дія Угоди

1. Ця Угода підлягає ратифікації і набуває чинності через тридцять днів з дати обміну ратифікаційними грамотами.

2. Ця Угода укладається на невизначений строк.

3. Кожна з Сторін може денонсувати цю Угоду, направивши іншій Стороні письмове повідомлення. Угода втрачає силу через шість місяців після дати одержання повідомлення іншою Стороною.

4. Положення цієї Угоди продовжуватимуть застосовуватися до запитів про надання допомоги, отриманих протягом її дії та невиконаних на момент припинення дії Угоди.

Укладено у м. Тріполі 8 квітня 2008 року українською, арабською і англійською мовами, причому всі тексти мають однакову силу. У разі виникнення розбіжностей у тлумаченні Сторони звертаються до тексту, викладеного англійською мовою.

22. Угода між Україною та Грецькою Республікою про правову допомогу в цивільних справах

(Угоду ратифіковано Законом N 244-IV (244-15) від 22.11.2002)

Дата підписання: 02.07.2002

Дата ратифікації: 22.11.2002

Дата набуття чинності: 23.04.2001

Україна та Грецька Республіка, які надалі іменуються

“Договірні Сторони”,

беручи до уваги близькі зв'язки між їхніми двома країнами та бажаючи зміцнити співробітництво у встановленні ефективної співпраці в галузі правових відносин, надаючи важливого значення розвитку співробітництва і правової допомоги у цивільних справах, вирішили укласти дану Угоду про правову допомогу в цивільних справах,

та з цією метою домовились про таке:

Частина перша

Загальні положення

Стаття 1. Правовий захист

1. Громадяни однієї Договірної Сторони користуються на території другої Договірної Сторони стосовно своїх особистих та майнових прав таким самим правовим захистом, як і громадяни цієї Договірної Сторони.

Це відноситься також і до юридичних осіб, які створені відповідно до законодавства однієї з Договірних Сторін.

2. Громадяни однієї Договірної Сторони мають право вільно і без перешкод звертатися до суду та в інші установи другої Договірної Сторони, до компетенції яких відносяться цивільні справи, порушувати клопотання, подавати позови та здійснювати інші процесуальні дії на тих самих умовах, як і громадяни цієї Договірної Сторони.

3. Цивільними справами в розумінні даної Угоди вважаються справи, що виникають з цивільних, сімейних та комерційних правовідносин.

Стаття 2. Правова допомога

Суди Договірних Сторін та інші установи, які є компетентними у цивільних справах, надають взаємно правову допомогу у цивільних справах відповідно до положень цієї Угоди.

Стаття 3. Обсяг правової допомоги

Правова допомога охоплює виконання процесуальних дій, що передбачені законодавством запитуючої Договірної Сторони, зокрема, допит сторін, свідків, експертів, проведення експертиз, судового огляду, визнання та виконання судових рішень у цивільних справах, вручення та пересилання документів, та інші дії, які передбачені законодавством Договірних Сторін.

Стаття 4. Відмова в наданні правової допомоги

Правова допомога не надається, якщо її надання може спричинити шкоду суверенітету чи національній безпеці або публічному порядку або суперечить законодавству запитуючої Договірної Сторони.

Стаття 5. Порядок зносин

При наданні правової допомоги суди Договірних Сторін та інші установи, які є компетентними у цивільних справах, зносяться одна з одною через Міністерство юстиції України і Міністерство юстиції Грецької Республіки, якщо даною Угодою не передбачено інше.

Стаття 6. Мова

1. Прохання про здійснення правової допомоги та додатки до нього складаються мовою запитуючої Договірної Сторони, до них також додається завірений переклад на мову другої Договірної Сторони або на англійську.

2. Переклад засвідчується офіційним перекладачем або нотаріусом, або дипломатичним представництвом чи консульською установою запитуючої Договірної Сторони.

Стаття 7. Документи

Документи, що надсилаються судами Договірних Сторін та іншими установами, які є компетентними у цивільних справах в порядку надання правової допомоги, повинні бути засвідчені підписом компетентної особи та скріплені гербовою печаткою запитуючої установи.

Стаття 8. Зміст запиту

У запиті про надання правової допомоги повинно міститися:

- a) найменування запитуючої установи;
- b) найменування запитуючої установи;
- c) необхідні дані для запиту з коротким описом справи та обставин, з яких необхідна допомога;
- d) повні імена та прізвища зацікавлених осіб, їх громадянство, професія, постійне місце проживання чи перебування, а відносно юридичних осіб - їх найменування й місцезнаходження;
- e) при наявності представників осіб, зазначених у пункті d) цієї статті, - їх повні імена, прізвища та адреси.

Стаття 9. Порядок виконання

1. При виконанні запиту про надання правової допомоги запитувана установа застосовує законодавство своєї держави. Проте, на прохання запитуючої установи вона може застосовувати відповідні положення чинного законодавства запитуючої Договірної Сторони, якщо вони не суперечать законодавству її держави.

2. Якщо запитувана установа не компетентна його виконати, вона пересилає запит компетентній установі та повідомляє про це запитуючу установу.

3. У випадку одержання відповідного клопотання, запитувана установа завчасно повідомляє запитуючу установу про час та місце його виконання.

4. У тому випадку, коли правова допомога не може бути надана, запитувана установа повертає запит та додані до нього документи та повідомляє запитуючу установу про обставини, що перешкоджають його виконанню.

Стаття 10. Порядок вручення документів

1. Запитувана установа здійснює вручення документів відповідно до законодавства, яке діє в її державі, якщо документи, що підлягають врученню, складені її мовою або забезпечені завіреним перекладом. У тих випадках, коли документи складені не мовою запитуваної Договірної Сторони або не забезпечені перекладом, вони вручаються одержувачу, якщо він згоден добровільно їх прийняти.

2. У запиті про вручення повинні бути вказані повне (точне) ім'я та точна адреса особи, якій необхідно вручити документи. Якщо вказана у запиті про вручення адреса виявилась неточною, запитувана установа згідно зі своїм законодавством вживає заходів для встановлення точної адреси, якщо це можливо.

Стаття 11. Підтвердження вручення документів

Підтвердження вручення документів оформлюється відповідно до законодавства, яке діє на території запитуваної Договірної Сторони. У підтвердженні повинні бути зазначені час і місце вручення, а також особа, якій вручено документ.

Стаття 12. Витрати, пов'язані з наданням правової допомоги

Кожна Договірна Сторона несе витрати, пов'язані з наданням правової допомоги на своїй території.

Стаття 13. Виклик за кордон свідка, експерта

1. Якщо під час судового розгляду справи на території однієї Договірної Сторони виникне необхідність в особистій явці свідка чи експерта, який знаходиться на території другої Договірної Сторони, запит направляється до компетентної установи цієї Договірної Сторони.

2. Виклик не може містити санкцій на випадок неявки особи, що викликається.

3. Свідок, експерт, який, незалежно від його громадянства, з'явився на виклик у суд другої Договірної Сторони, не може на території цієї Договірної Сторони переслідуватися, бути взятим під варту або підданим будь-якому іншому обмеженню його особистої свободи у зв'язку з будь-яким діянням, скоєним до залишення території запитуваної Договірної Сторони або у зв'язку з його свідченнями як свідка або висновками, наданими у якості експерта у справі, яка розглядається.

4. Таким захистом не користується свідок або експерт, який протягом 20 днів з моменту повідомлення його про те, що його присутність не є обов'язковою, не залишить територію запитуючої Договірної Сторони, або повернеться туди після виїзду з неї. Час, протягом якого свідок чи експерт не міг залишити територію запитуючої Договірної Сторони за незалежних від нього обставин, не зараховується в цей строк.

5. Свідок або експерт, який з'явився за викликом на територію другої Договірної Сторони, має право на відшкодування установою, яка його викликає витрат, пов'язаних з переїздом та перебуванням за кордоном, а також не отриманої заробітної плати за дні відриву від роботи; експерт, крім того, має право на винагороду за проведення експертизи. У виклику повинно бути зазначено, на які види витрат мають

право викликані особи. На вимогу запитуюча Договірної Сторони може повністю або частково авансувати покриття відповідних витрат.

Стаття 14. Дійсність документів

1. Документи, що були складені або засвідчені відповідною установою однієї з Договірних Сторін, скріплені печаткою та засвідчені підписом компетентної особи, мають силу документа на території другої Договірної Сторони. Це стосується також копій та перекладів, що засвідчені відповідним чином.

2. Документи, що на території однієї з Договірних Сторін визнаються офіційними, вважаються такими ж і на території другої Договірної Сторони.

Стаття 15. Обмін інформацією

Міністерства юстиції обох Договірних Сторін на запит надають інформацію про застосування даної Угоди, а також про чинне в своїх державах законодавство.

Стаття 16. Пересилка документів про реєстрацію актів громадянського стану

1. Органи реєстрації актів громадянського стану кожної Договірної Сторони безпосередньо пересилають за запитом судів та інших установ, які є компетентними у цивільних справах другої Договірної Сторони виписки із записів актів громадянського стану.

2. Запити громадян кожної Договірної Сторони про висилку свідоцтв про реєстрацію актів громадянського стану можна пересилати безпосередньо відповідному органу реєстрації актів громадянського стану другої Договірної Сторони. Ці документи заявник отримує при посередництві дипломатичного представництва або консульської установи тієї Договірної Сторони, орган якої видав ці документи.

3. Такі документи пересилаються без перекладу і безплатно.

Частина друга

Спеціальні положення

Розділ I

Звільнення від витрат

Стаття 17. Звільнення від судових витрат

Громадяни однієї Договірної Сторони звільняються від сплати судових витрат на тих же підставах, в тому ж обсязі і порядку, що і громадяни іншої Договірної Сторони.

Стаття 18. Безоплатний правовий захист

У випадках, передбачених законодавством Договірних Сторін, громадяни однієї Договірної Сторони матимуть право на отримання безоплатної правової допомоги на території другої Договірної Сторони за тих же самих умов і в тому ж обсязі, як і громадяни останньої Договірної Сторони.

Стаття 19. Документи, необхідні для надання безоплатного правового захисту

1. Документи про особистий, сімейний та майновий стан, що необхідні для вирішення питання надання безоплатного правового захисту видаються компетентним органом Договірної Сторони, на території якої заявник має місце проживання або місцезнаходження.

2. Якщо заявник не має місця проживання або місцезнаходження на території Договірних Сторін, буде достатньо наявності документа, виданого або завіреного дипломатичним представництвом або консульською установою держави, громадянином якої він є.

3. Суд, який розглядає клопотання про надання безоплатного правового захисту може запитати додаткові відомості від Договірної Сторони, орган якої видав цей документ.

Розділ II

Визнання та виконання судових рішень

Стаття 20. Визнання та виконання рішень у цивільних справах

1. Кожна Договірна Сторона взаємно визнає та виконує на своїй території наступні рішення, які були постановлені на території іншої Договірної Сторони і набули чинності згідно з законодавством тієї Договірної Сторони.

а) судові рішення у цивільних справах;

б) судові рішення у кримінальних справах в частині відшкодування шкоди, заподіяної злочинцем.

2. При визнанні та виконанні рішень арбітражних судів на території Договірних Сторін застосовується Нью-Йоркська Конвенція 1958 року Про визнання та виконання рішень арбітражних судів (995_070).

3. Рішення судів, а також інших компетентних установ у цивільних справах стосовно особистого статусу, прийняті на території Договірних Сторін визнаються без спеціального провадження. У випадку виникнення сумнівів щодо визнання таких рішень, застосовується процедура, визначена статтями 21-23 цієї Угоди.

Стаття 21. Запит щодо визнання та виконання судових рішень

1. Компетентними приймати рішення щодо запиту про визнання та виконання рішення суду є суди Договірної Сторони, на території якої судові рішення має бути виконане.

2. Запит про визнання та виконання судового рішення має бути направленим безпосередньо заявником до компетентного суду Договірної Сторони, на території якої має бути здійснено визнання та виконання.

3. Запит має містити наступне:

а) ім'я та адресу заявника;

б) зміст запиту;

с) належний підпис.

4. До запиту додається:

а) засвідчена копія судового рішення, а також дійсне засвідчення, що це рішення є остаточним та підлягає виконанню повністю або в частині, якщо така інформація не міститься у самому рішенні;

б) дійсне засвідчення, що відповідач, проти якого винесено судові рішення і який не з'явився до суду, був належним чином повідомлений відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої було винесено рішення;

с) переклад документів, які згадуються у попередніх пунктах та переклад запиту, якщо цей запит не був складений мовою Договірної Сторони, на території якої це рішення підлягає визнанню та виконанню.

Стаття 22. Відмова у визнанні та виконанні судового рішення

У визнанні та виконанні судового рішення може бути відмовлено у наступних випадках:

а) якщо відповідач, проти якого було винесено рішення, не з'явився до суду, оскільки він не був належним чином повідомлений відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої було винесено рішення;

б) якщо раніше вже було винесено остаточне рішення між тими самими сторонами у тій самій справі судом Договірної Сторони, на території якої рішення має бути визнане та виконане;

с) якщо рішення, яке повинно бути визнане та виконане, може спричинити шкоду публічному порядку Договірної Сторони, на території якої таке рішення повинно бути визнане та виконане;

д) якщо відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої судові рішення має бути визнане та виконане, суди цієї Договірної Сторони мають виключну компетенцію у розгляді справи.

Стаття 23. Порядок визнання та виконання

Установи Договірної Сторони, на території якої повинно відбуватися виконання, здійснюють таке виконання відповідно до законодавства цієї Договірної Сторони.

Стаття 24. Визнання та виконання мирових угод

Положення статей 21-23 даної Угоди про судові рішення застосовуються і до мирових угод, затверджених судами.

Стаття 25. Переміщення грошей та речей

При переміщенні грошей та речей, отриманих у результаті виконання судового рішення, застосовується законодавство Договірної Сторони, на території якої судові рішення було виконане.

Частина третя

Заключні положення

Стаття 26. Набуття чинності

Дана Угода підлягає ратифікації і набуде чинності через 30 днів після обміну ратифікаційними грамотами.

Стаття 27. Дія та припинення дії

Ця Угода є чинною протягом невизначеного періоду та може бути припинена будь-якою з Договірних Сторін шляхом письмового повідомлення про це. Угода припиняє дію через шість місяців з дати одержання такого повідомлення.

Вчинено у м. Києві 2 липня 2002 року у двох примірниках, кожний українською, грецькою та англійською мовами, причому всі тексти є автентичними. У разі виникнення будь-яких розбіжностей, текст англійською мовою буде мати переважну силу.

23. Угода між Україною та Республікою Кіпр про правову допомогу в цивільних справах

(Угоду ратифіковано Законом N 2910-IV (2910-15) від 22.09.2005, ВВР, 2006, N 1, ст.5)

Дата підписання: 06.09.2004

Дата ратифікації: 22.09.2005

Дата набуття чинності: 18.03.2006

Україна та Республіка Кіпр,

далі - Договірні Сторони,

сповнені бажання й надалі розвивати дружні стосунки та надавати взаємну допомогу в цивільних справах на основі принципів національного суверенітету, рівності прав та невторчання у внутрішні справи,

вирішили укласти Угоду про правову допомогу в цивільних справах та домовились про таке:

ЧАСТИНА I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1 Правовий захист

1. Громадяни однієї Договірної Сторони користуються на території іншої Договірної Сторони таким самим правовим захистом щодо своїх особистих та майнових прав, що й громадяни цієї іншої Договірної Сторони.

2. Громадяни однієї Договірної Сторони мають право на вільний та безперешкодний доступ до судів та інших органів другої Договірної Сторони, до компетенції яких входять цивільні справи, в тому числі сімейні справи, і можуть звертатися до них, подавати клопотання і позови та здійснювати інші дії,

необхідні у зв'язку з судовим розглядом, на тих самих умовах, що й громадяни другої Договірної Сторони.

3. Положення цієї Угоди застосовуються до юридичних осіб, які мають своє місцезнаходження на території будь-якої з Договірних Сторін і які були створені відповідно до її законодавства.

Стаття 2. Центральні органи

1. Договірні Сторони призначають Центральні органи з метою надання правової допомоги одна одній згідно з цією Угодою.

2. Центральним органом з боку України є Міністерство юстиції України, а з боку Республіки Кіпр - Міністерство юстиції і громадського порядку Республіки Кіпр.

3. З метою виконання цієї Угоди компетентні органи Договірних Сторін зносяться через свої Центральні органи.

Стаття 3. Мова

1. Запити про надання правової допомоги та додатки до них складаються мовою запитуючої Договірної Сторони, до них також додаються завірнені копії перекладу мовою іншої Договірної Сторони або англійською мовою.

2. Документи, отримані при виконанні запитів про надання допомоги, складаються мовою запитуваної Договірної Сторони.

Стаття 4. Обмін інформацією

В межах цієї Угоди центральні органи Договірних Сторін на запит взаємно надають один одному інформацію про законодавство та практику в своїй країні з правових питань.

ЧАСТИНА II

ПРАВОВА ДОПОМОГА

Розділ I ПРАВОВА ДОПОМОГА В ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ

Стаття 5. Обсяг правової допомоги

Правова допомога включає виконання судових процесуальних дій, передбачених законодавством запитуваної Договірної Сторони, зокрема опитування сторін, свідків та експертів, проведення експертиз, вручення та передачу документів, визнання та виконання судових рішень, а також інші дії відповідно до законодавства Договірних Сторін.

Стаття 6. Зміст запиту

1. Запит про надання правової допомоги має включати:

- a) назву запитуючого та назву запитуваного органу;
- b) суть справи, для якої необхідні докази;
- c) імена, постійні адреси (місце проживання або місцеперебування), громадянство та вид діяльності сторін;
- d) необхідну інформацію щодо суті та виконання запиту.

2. Запит про надання правової допомоги та супровідні документи мають бути підписані та скріплені офіційною печаткою запитуючого органу.

3. Якщо документи, отримані запитуваним органом, підготовлені без врахування положень пункту 1 цієї статті, запитуваний орган, залежно від ситуації, просить запитуючий орган надати документи, яких бракує, або негайно повертає пакет документів запитуючому органу для доповнення.

Стаття 7. Процедура виконання

1. Запитуваний орган застосовує положення законодавства своєї держави для виконання запиту. Однак, якщо це не суперечить законодавству його держави, він може додержуватися процедури держави запитуючого органу на прохання останнього.

2. Запитуваний орган у відповідь на прохання заздалегідь повідомляє запитуючий орган про місце та час виконання запиту.

3. Центральний орган запитуваної Договірної Сторони надсилає центральному органу запитуючої Договірної Сторони документи, складені в результаті виконання запиту, або, в разі невиконання запиту, повідомляє про причини цього.

Стаття 8. Вручення документів

1. В запиті про вручення документів зазначається повна адреса особи, якій слід вручити документи.

2. Якщо документи не можуть бути вручені за адресою, зазначеною в запиті про вручення, то запитуваний орган вживає необхідних заходів для встановлення точної адреси. Якщо точну адресу встановити неможливо, то запитувана Договірна Сторона інформує про це запитуючу Договірну Сторону та повертає документи.

3. Підтвердження про вручення документів оформлюється відповідно до норм, діючих на території запитуваної Договірної Сторони.

4. У підтвердженні зазначаються дата й місце вручення, а також ім'я особи, яка отримала документи.

Стаття 9. Витрати, пов'язані з врученням документів

Кожна Договірна Сторона несе всі витрати, що виникають на її території у зв'язку з виконанням запиту, і не вимагає за це відшкодування.

Стаття 10. Відмова у наданні правової допомоги

Правова допомога не надається, якщо вважається, що надання такої правової допомоги порушуватиме суверенітет, безпеку чи громадський порядок запитуваної Договірної Сторони. При цьому друга Договірна Сторона у письмовій формі повідомляється про причини відмови.

Стаття 11. Виклик за кордон свідка, експерта

1. Якщо під час судового розгляду справи на території однієї Договірної Сторони виникає потреба в особистій явці свідка або експерта, які проживають на території іншої Договірної Сторони, запит з проханням про виклик відповідної особи надсилається до центрального органу цієї Договірної Сторони.

2. Виклик не може містити санкцій на випадок неявки викликаного особи.

3. Незалежно від свого громадянства, свідок чи експерт, який на виклик з'явився до суду іншої Договірної Сторони, не може бути притягнутий до кримінальної чи адміністративної відповідальності або бути затриманим, арештованим чи покараним у зв'язку з будь-яким правопорушенням, вчиненим на території цієї Договірної Сторони до його прибуття туди на виклик. Такі особи не можуть притягатися до кримінальної чи адміністративної відповідальності або бути затриманими, арештованими чи покараними у зв'язку зі своїми свідченнями чи висновками як експертів у справі, що розглядається.

4. Зазначений імунітет припиняється, якщо свідок чи експерт після повідомлення судом, який його/її запросив, про те, що в його/її присутності немає більше потреби, не залишає територію запитуючої Договірної Сторони протягом 15 календарних днів з моменту такого повідомлення. У цей строк не зараховується час, протягом якого свідок чи експерт не міг залишити територію запитуючої Договірної Сторони з незалежних від нього/неї причин.

5. Запитуючий суд повідомляє свідка чи експерта, якого викликають, що відшкодування витрат на проїзд і на перебування, а також оплата експертизи здійснюються на умовах, передбачених законодавством запитуючої держави. На вимогу таких осіб запитуючий суд виплачує аванс на витрати за проїзд та перебування.

РОЗДІЛ II ДОКУМЕНТИ

Стаття 12. Надання документів про особистий стан та інших документів

На запит судів чи інших компетентних органів однієї Договірної Сторони, інша Договірна Сторона без перекладу та оплати передає копії свідоцтв про особистий стан, інші документи, пов'язані з особистими справами чи інтересами громадян запитуючої Договірної Сторони.

Стаття 13. Дійсність документів

1. Документи, які були складені, видані чи засвідчені та скріплені офіційною печаткою на території однієї Договірної Сторони, або їх засвідчені копії не підлягають легалізації на території іншої Договірної Сторони.

2. Документи, видані офіційними органами однієї Договірної Сторони, мають таку саму доказову силу й на території іншої Договірної Сторони.

РОЗДІЛ III ЗАСТАВА (JUDICATUM SOLVI) ТА СУДОВІ ВИТРАТИ

Стаття 14. Звільнення від застави

1. Від громадян однієї Договірної Сторони не вимагається вносити заставу (judicatum solvi) лише на тій підставі, що вони є іноземцями і не мають постійного місця проживання чи місцеперебування на території іншої Договірної Сторони.

2. Положення пункту 1 цієї статті застосовуються також до юридичних осіб.

Стаття 15. Звільнення від судових витрат

1. Громадяни однієї Договірної Сторони мають право користуватися пільгами щодо звільнення від судових виплат та витрат, а також отримувати безоплатну правову допомогу в судах іншої Договірної Сторони на тих самих умовах і в тому самому обсязі, що й громадяни цієї Договірної Сторони.

2. Така правова допомога громадянам надається під час провадження у справі, включаючи стадію виконання рішення.

Стаття 16. Видача документів щодо правової допомоги та про особистий, сімейний і майновий стан

1. Документи, необхідні для застосування положень статті 15 і для підтвердження особистого, сімейного, шлюбного та майнового стану заявника, видаються компетентним органом Договірної Сторони, в якій цей заявник має місце проживання або місцеперебування.

2. Якщо заявник не має місця проживання або місцеперебування на території однієї з Договірних Сторін, то такий документ може бути виданий дипломатичним представництвом чи консульською установою його країни.

3. Судовий орган, який приймає рішення щодо клопотання про звільнення від судових виплат та витрат, діючи відповідно до процедури, передбаченої пунктом 3 статті 2 цієї Угоди, може запитати додаткову інформацію від органу, який видав такий документ.

РОЗДІЛ IV

СПЕЦІАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ

Стаття 17. Юрисдикція

1. Для цілей цієї Угоди суд Договірної Сторони, який виносить рішення, вважається таким, що має юрисдикцію у справі, якщо виконується одна з таких умов:

(a) *відповідач постійно проживав на території Договірної Сторони на час, коли було розпочато провадження у справі; або*

(b) *провадження стосується спору у зв'язку з підприємницькою діяльністю в цій Договірній Стороні і на час, коли було розпочато провадження у справі, відповідач мав на території цієї Договірної Сторони зареєстроване представництво; або*

(c) відповідач прямо висловився про прийнятність юрисдикції суду цієї Договірної Сторони; або
(d) у справах по спорах, що виникають з договірних зобов'язань, договір було укладено на території цієї Договірної Сторони або він був чи буде виконаний на її території, або там розташований об'єкт судового розгляду; або

(e) у справах по спорах, що виникають з недоговірних відносин, неправомірна дія або її наслідки мають місце на території цієї Договірної Сторони; або

(f) у справах, пов'язаних з особистим статусом, позивач постійно проживає на території цієї Договірної Сторони; або

(g) у справах, пов'язаних з аліментними зобов'язаннями, боржник постійно проживає на території цієї Договірної Сторони; або

(h) у справах про успадкування особа, яка померла, постійно проживала або мала основну частину майна на території цієї Договірної Сторони на час своєї смерті; або

(i) нерухоме майно, яке є предметом провадження, розташоване на території цієї Договірної Сторони.

Стаття 18. Законодавство, що застосовується, та права щодо спадкування

1. До правовідносин щодо успадкування рухомого майна застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, на території якої спадкодавець мав останнє постійне місце проживання.

2. До правовідносин щодо успадкування нерухомого майна застосовується законодавство Договірної Сторони, на території якої знаходиться таке майно.

3. Громадяни однієї Договірної Сторони матимуть такі самі права щодо одержання майна, яке розташоване на території іншої Договірної Сторони, та інші права в зв'язку з відкриттям спадщини, як і громадяни останньої Договірної Сторони, крім обмежень, що стосуються іноземців, встановлених законодавством цієї Договірної Сторони.

Стаття 19. Форма заповіту

Форма заповіту визначається:

- законодавством Договірної Сторони, громадянином якої був заповідач, або
- законодавством Договірної Сторони, на території якої був складений заповіт.

Ті самі положення застосовуються щодо скасування або зміни заповіту.

РОЗДІЛ V ВИЗНАННЯ ТА ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Стаття 20. Сфера дії

1. Відповідно до умов, передбачених у статті 21, кожна Договірна Сторона визнає та виконує на своїй території такі судові рішення, винесені на території іншої Договірної Сторони:

- a) судові рішення у цивільних справах, включаючи сімейні справи;
- b) судові рішення у кримінальних справах в частині відшкодування шкоди.

2. Рішення в розумінні пункту 1 також включають мирові угоди у сімейних справах, затверджені судом.

Стаття 21. Умови визнання та виконання

Рішення, зазначене в статті 20 цієї Угоди, підлягає визнанню та виконанню за таких умов:

a) якщо воно є остаточним та підлягає виконанню відповідно до законодавства тієї Договірної Сторони, на території якої воно було винесене;

b) у разі винесення рішення за відсутності відповідача він був належним чином повідомлений про розпочате провадження у справі, дату, час і місце її слухання згідно із законодавством Договірної Сторони, на території якої було винесене судове рішення;

c) якщо немає остаточного рішення, винесеного раніше судом запитуваної Договірної Сторони про той же предмет між тими самими сторонами;

d) якщо в суді запитуваної Договірної Сторони не було розпочато провадження про той же предмет з тих же підстав між тими самими сторонами раніше, ніж провадження, у якому було винесено відповідне рішення;

e) визнання та виконання рішення не суперечитиме публічному порядку запитуваної Договірної Сторони;

f) рішення чи його наслідки не суперечитимуть основним принципам та законодавству запитуваної Договірної Сторони;

g) рішення винесене судом, який має юрисдикцію відповідно до положень статті 17.

Стаття 22. Клопотання про визнання та виконання

1. Клопотання про визнання та/або виконання рішення може бути подано стороною безпосередньо до суду запитуваної Договірної Сторони або до суду Договірної Сторони, який ухвалив рішення у першій інстанції, а згаданий суд передає це клопотання у спосіб, визначений у пункті 3 статті 2.

2. Клопотання про визнання та/або виконання рішення супроводжується:

a) завіреною копією рішення, включаючи документ, що підтверджує його остаточність, а також, якщо запит стосується примусового виконання рішення, - документ про те, що воно підлягає виконанню, якщо це не зазначено в самому рішенні;

b) підтвердженням того, що сторона, яка не взяла участі у процесі і проти якої було винесено рішення, була належним чином повідомлена про розпочате провадження у справі, дату, час і місце її слухання відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої винесено рішення, а в разі недієздатності - її/його було належним чином представлено.

3. Клопотання і документи, зазначені в пункті 2 цієї статті, повинні супроводжуватись завіреним перекладом мовою запитуваної Договірної Сторони або англійською мовою.

Стаття 23. Процедура визнання та виконання рішень

1. Обидві Договірні Сторони застосовують до процедури визнання та виконання рішень своє національне законодавство.

2. Суд, який приймає рішення щодо клопотання про визнання та/або виконання рішення, обмежується встановленням умов, зазначених у статті 21.

3. Рішення щодо визнання та/або виконання рішення виносяться без зайвих зволікань компетентним судом запитуваної Договірної Сторони.

ЧАСТИНА ІІІ ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 24. Вирішення спорів

Будь-які розбіжності, що можуть виникнути у зв'язку із застосуванням цієї Угоди, вирішуються шляхом консультацій та переговорів між Договірними Сторонами.

Стаття 25. Набуття чинності

1. Ця Угода підлягає ратифікації та набуде чинності через 30 днів після обміну ратифікаційними грамотами.

2. З набуттям чинності цієї Угоди у відносинах між Україною та Республікою Кіпр припиняє дію Договір між Союзом Радянських Соціалістичних Республік і Республікою Кіпр про правову допомогу в цивільних та кримінальних справах, підписаний у Москві 19 січня 1984 року ([196_002](#)). Проте, вищезазначений Договір застосовуватиметься до запитів про правову допомогу, надісланих від однієї Договірної Сторони до іншої до набуття чинності цією Угодою, та виконання яких ще продовжується з набуттям чинності цією Угодою.

Стаття 26

Ця Угода укладається на невизначений строк. Однак, кожна Договірна Сторона може денонсувати цю Угоду в будь-який час, направивши повідомлення про це іншій Договірній Стороні через дипломатичні канали.

Денонсація набуває чинності через шість місяців після дати, коли інша Договірна Сторона отримала таке повідомлення.

Вчинено у м. Києві шостого дня місяця вересня 2004 року у двох примірниках, кожний українською, грецькою та англійською мовами, причому всі тексти є автентичними. У разі виникнення розбіжностей у тлумаченні, переважну силу має текст, викладений англійською мовою.

24. Угода між Україною та Турецькою Республікою про правову допомогу та співробітництво в цивільних справах

(Угоду ратифіковано Законом N 2605-III (2605-14) від 05.07.2001)

Дата підписання: 23.11.2000

Дата ратифікації: 05.07.2001

Дата набуття чинності: 02.05.2004

Україна та Турецька Республіка, які надалі іменуються

Договірні Сторони,

сповнені бажання й надалі розвивати дружні стосунки та надавати взаємну допомогу в цивільних справах на основі принципів національного суверенітету, рівності прав та невтручання у внутрішні справи;

вирішили укласти Угоду про правову допомогу та співробітництво в цивільних справах та домовились про таке:

Глава I Загальні положення

Стаття 1 Правовий захист

1. Громадяни Договірних Сторін мають право на рівний правовий захист на території другої Договірної Сторони щодо своїх прав та інтересів в цивільних справах так як би вони були громадянами другої Договірної Сторони.

2. Громадяни однієї Договірної Сторони на території другої Договірної Сторони мають право на вільний доступ до суду та інших компетентних органів для подання позовів та захисту своїх прав та інтересів щодо цивільних справ на тих самих умовах, як і громадяни другої Договірної Сторони.

3. До юридичних осіб, місце діяльності яких є на території однієї з Договірних Сторін і які були створені згідно з законом цієї Договірної Сторони, також застосовуються положення цієї Угоди.

Стаття 2 Центральні органи

1. Договірні Сторони призначають центральні органи для надання правової допомоги одна одній згідно з цією Угодою.

2. Центральним органом з боку Республіки Туреччина є Міністерство юстиції Республіки Туреччина, з боку України - Міністерство юстиції України.

3. Компетентні органи Договірних Сторін зносяться через їхні центральні органи з метою виконання цієї Угоди.

Стаття 3 Мова

Прохання про здійснення правової допомоги та додатки до нього складаються мовою запитуючої Договірної Сторони, до них також додаються завірени копії перекладу на мову другої Договірної Сторони або на англійську мову.

Стаття 4 Обмін інформацією

Міністерства юстиції Договірних Сторін на запит на взаємній основі надають одне одному інформацію про своє законодавство та практику в країні щодо правових проблем, які складають предмет цієї Угоди.

Глава II Правова допомога

Розділ I

Правова допомога в цивільних справах

Стаття 5 Обсяг правової допомоги

Правова допомога включає виконання судових процесуальних дій, передбачених законодавством Договірних Сторін, зокрема опитування сторін, свідків, експертів, здійснення експертизи, судового огляду, вручення та передачу документів, та інших правових дій, якщо це не суперечить законодавству запитуваної Договірної Сторони.

Стаття 6 Зміст запиту

1. Запит про правову допомогу має включати:

- a) назви запитуючих та запитуваних органів;
- b) природу процесуальних дій, необхідних для доказу, надаючи всю необхідну інформацію тощо;
- c) імена, постійні адреси (місце проживання або місцеперебування); громадянство та вид діяльності сторін в процесуальних діях, та їх представників, якщо такі є;
- d) інформацію, необхідну для предмета та виконання запиту.

2. Запит про правову допомогу та супровідні документи мають бути підписані та скріплені офіційною печаткою запитуючого органу.

3. Якщо запитуваний орган вважає, що документи не відповідають пункту 1 цієї статті, запитуваний орган, у залежності від ситуації, або просить запитуючий орган доповнити клопотання, або негайно повертає його запитуючому органу.

Стаття 7 Процедура виконання

1. Запитуваний орган застосовує положення законодавства своєї держави для виконання запиту. Однак він може, на вимогу запитуючого органу, додержуватися процедури, встановленої законодавством запитуючої Договірної Сторони, якщо це не суперечить внутрішньому законодавству.

2. Якщо орган запитуваної Договірної Сторони, до якого було надіслано запит, не є компетентним для його виконання, то такий орган повертає запит Центральному Органу запитуваної Договірної Сторони, і цей Центральний Орган надсилає запит компетентному органу.

Якщо запит передається не через Центральні органи Договірних Сторін, то орган, якому було надіслано запит, передає запит Центральному Органу, який без затримки повертає запит Центральному Органу запитуючої Договірної Сторони та інформує останню, що запит не було виконано за таких причин.

3. Центральний Орган запитуваної Договірної Сторони надсилає документи, що становлять виконання запиту, до Центрального Органу запитуючої Договірної Сторони. На кожному етапі розгляду справи у випадку якщо клопотання повністю або частково не виконано запитуючий орган буде негайно проінформовано по тих же каналах.

Стаття 8 Вручення документів

1. Запит про вручення документів має містити повну адресу отримувача та документи, які потрібно вручити.

2. Якщо документ не може бути вручений за адресою, зазначеною в запиті про вручення, то запитуваний орган вдається до необхідних заходів щодо встановлення дійсної адреси. Якщо дійсну адресу встановити неможливо, то запитувана Договірна Сторона інформує про це запитуючу Договірну Сторону

та повертає документи останній.

3. Підтвердження вручення документів оформляється відповідно до вимог законодавства запитуваної Договірної Сторони.

У підтвердженні повинні бути зазначені дата й місце вручення, а також ім'я особи, яка отримала документ.

Стаття 9 Витрати щодо передачі документів

Кожна Договірна Сторона несе всі витрати, що виникають на її території при виконанні запиту, і не вимагатиме за це відшкодування.

Стаття 10 Відмова у наданні правової допомоги

Правова допомога не надається, якщо вважається, що виконання запиту порушуватиме суверенітет, безпеку та громадський порядок запитуваної Договірної Сторони. Однак про причини відмови має бути повідомлено другій Договірній Стороні в письмовій формі.

Стаття 11 Виклик за кордон свідка, експерта

1. Якщо під час судового розгляду справи на території однієї Договірної Сторони виникне потреба в особистій явці свідка або експерта, які проживають на території другої Договірної Сторони, то слід звернутися до центральних органів цієї Договірної Сторони з запитом про виклик.

2. Виклик не може містити санкцій на випадок неявки викликаного.

3. Особа, яка є громадянином Договірної Сторони і яка викликається до суду іншої Договірної Сторони в якості свідка чи експерта під час судового розгляду в цій Договірній Стороні, не може бути притягнута до відповідальності чи бути об'єктом будь-яких обмежень щодо його особистої свободи на території цієї Договірної Сторони у зв'язку з будь-яким діянням, скоєним ним до перетинання її державного кордону.

4. Цією гарантією не користується свідок чи експерт, якщо він/вона протягом 15 днів з моменту повідомлення судом, який викликав його/її в якості свідка, про те, що його/її присутність не є обов'язковою, не залишить територію запитуючої Договірної Сторони. У цей строк не зараховується час, протягом якого свідок чи експерт не міг залишити територію запитуючої Договірної Сторони за незалежних від нього обставин.

5. Запитуючий орган має повідомити свідка чи експерта, що витрати на проїзд, витрати на перебування та оплата експертизи відшкодовуються на умовах, передбачених законодавством запитуючої Договірної Сторони. На вимогу такої особи запитуючий орган виплачує аванс за витрати на проїзд та перебування.

Розділ II Документи

Стаття 12 Документи про особистий стан та інші документи

На запит судів чи інших компетентних органів однієї з Договірних Сторін, друга Договірна Сторона передає копії документів про особистий стан, інші документи, пов'язані з особистим статусом чи інтересами громадян запитуючої сторони, без перекладу та оплати.

Стаття 13 Дійсність документів

1. Документи, які були складені, видані чи засвідчені та скріплені офіційною печаткою на території однієї з Договірних Сторін, або їх засвідчені копії не підлягають легалізації на території іншої Договірної Сторони.

2. Документи, видані офіційними органами Договірних Сторін, мають таку саму доказову силу й на території другої Договірної Сторони.

Розділ III Застава (*judicatum solvi*) та судові витрати

Стаття 14 Звільнення від застави (*judicatum solvi*)

1. Від громадян, які проживають на території Договірних Сторін, не вимагатиметься давати заставу (*judicatum solvi*) лише на тій підставі, що вони іноземці й не мають постійного місця проживання чи місця перебування на території другої Договірної Сторони, на території якої розглядається справа від громадян і які є позивачами чи сторонами, які виступають відповідачами чи зацікавленими особами перед судами Договірних Сторін.

2. Положення пункту 1 цієї статті застосовуються також до юридичних осіб.

Стаття 15 Звільнення від судових витрат

1. Громадяни будь-якої з Договірних Сторін мають право користуватися пільгами щодо звільнення від судового мита та витрат, а також отримувати безкоштовну правову допомогу в судах іншої Договірної Сторони на тих самих умовах і в тому самому обсязі, що й громадяни останньої.

2. Така правова допомога застосовується в усіх процесуальних діях у справі, включаючи процедуру виконання.

Стаття 16 Видача документів щодо правової допомоги

1. Довідка щодо особистого, сімейного та майнового стану необхідна для використання положень статті 15, видається компетентним органом Договірної Сторони, в якій цей заявник має місце проживання або місцеперебування.

2. Якщо заявник не має місця проживання або місцеперебування на території Договірної Сторони, то таку довідку може видати дипломатична місія чи консульська установа його країни.

3. Судовий орган, на підставі клопотання про звільнення від судового мита та витрат, може згідно з пунктом 3 статті 2 цієї Угоди запитати додаткову інформацію від органу, який видав таку довідку.

Розділ IV Колізійні норми

Стаття 17 Юрисдикція судів

1. Якщо ця Угода не встановлює іншого, то суди Договірних Сторін мають юрисдикцію розглядати будь-які спори щодо цивільних справ, де відповідач має місце проживання. За позовами до юридичних осіб суди Договірних Сторін є компетентними, де юридична особа має орган управління чи представництво.

2. Якщо існує угода між сторонами, суд або суди Договірних Сторін мають юрисдикцію вирішувати будь-які спори, які виникають або можуть виникнути щодо правових відносин. Коли відповідач оспорує юрисдикцію суду до початку розгляду справи, суд Договірної Сторони припиняє провадження по справі, не дивлячись на те, що він має виключну юрисдикцію.

3. Коли провадження у справі між сторонами порушено, суди Договірних Сторін відповідно до положень угоди, якщо нова справа розпочата цими ж сторонами та має такі ж самі підстави, останній суд припиняє провадження у справі.

Стаття 18 Правоздатність та дієздатність

1. Правоздатність та дієздатність фізичної особи визначається законодавством Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

2. Правоздатність юридичної особи визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться центральне управління згідно з її статусом.

Стаття 19 Визнання особи недієздатною або обмежено дієздатною

1. При обмеженні в дієздатності особи або визнанні її недієздатною є компетентними суди та застосовується законодавство Договірної Сторони, громадянином якої є ця особа.

2. При необхідності суд однієї Договірної Сторони може сам вжити заходів, потрібних для захисту цієї особи та її майна, громадянина другої Договірної Сторони, який проживає та перебуває на її території та чия недієздатність або обмеження в дієздатності розглядається. Рішення, прийняті в зв'язку з цими заходами, слід направити до Центрального органу другої Договірної Сторони.

3. Положення пунктів 1 і 2 цієї статті застосовуються також при скасуванні обмеження в дієздатності особи або поновленні громадянина в дієздатності.

Стаття 20 Визнання безвісно відсутнім, оголошення померлим та встановлення факту смерті

1. У справах про визнання безвісно відсутнім, оголошення померлим та встановлення факту смерті є компетентними суди тієї Договірної Сторони, громадянином якої була особа в той час, коли вона за останніми відомостями була живою.

2. Суд однієї Договірної Сторони може визнати громадянина іншої Договірної Сторони безвісно відсутнім, оголосити померлим або встановити факт його смерті:

а) за заявою особи, яка має намір реалізувати свої права, що виникають зі спадкових або майнових відносин між подружжям, стосовно нерухомого майна особи, яка може бути визнаною безвісно відсутньою, оголошеною померлою або щодо якої може бути встановлено факт смерті, якщо це майно перебуває на території тієї Договірної Сторони, суд якої має винести рішення;

б) за заявою чоловіка (дружини) особи, яка може бути визнаною безвісно відсутньою, оголошеною померлою або щодо якої може бути встановлено факт смерті, що проживає на час подання на території тієї Договірної Сторони, суд якої має винести рішення.

3. У справах про визнання безвісно відсутнім, оголошення померлим та встановлення факту смерті застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, громадянином якої була та особа на той час, коли за останніми відомостями була живою.

4. Рішення, постановлене згідно з пунктом 2 цієї статті, має правові наслідки лише на території тієї Договірної Сторони, суд якої виніс рішення.

Стаття 21 Укладення шлюбу

1. Умови укладення шлюбу визначаються для громадян, які укладають шлюб, законодавством Договірної Сторони, громадянами якої вони є. Крім того, повинні бути дотримані вимоги законодавства Договірної Сторони, на території якої укладається шлюб, щодо перешкод до укладення шлюбу.

2. Форма укладення шлюбу визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої укладається шлюб.

Стаття 22 Особисті та майнові права подружжя

1. Особисті та майнові правові стосунки подружжя, що мають однакове громадянство, будуть регулюватися законодавством тієї Договірної Сторони, громадянами якої вони є. Особисті та майнові правові стосунки подружжя, один з якого є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - громадянином другої Договірної Сторони, будуть регулюватися законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої вони мають спільне місце проживання.

2. Якщо один з подружжя проживає на території однієї Договірної Сторони, і обидва мають одне й те саме громадянство, то їх особисті та майнові права визначаються законодавством тієї Договірної Сторони, громадянами якої вони є.

3. Якщо один з подружжя є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - другої Договірної Сторони і один з них проживає на території однієї, а другий - на території другої Договірної Сторони, то їх особисті та майнові права визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої вони мали своє останнє спільне місце проживання.

4. Якщо особи, що вказані в пункті 3 цієї статті, не мали спільного місця проживання на територіях Договірних Сторін, то застосовується законодавство Договірної Сторони, суд якої розглядає справу.

Стаття 23 Розірвання шлюбу та визнання шлюбу недійсним

1. У справах про розірвання шлюбу та роздільне проживання подружжя, які мають однакове громадянство на день звернення до суду, компетентні органи тієї Договірної Сторони, громадянами якої вони є, будуть компетентними й будуть застосовувати своє законодавство. У справах про розірвання

шлюбу та роздільне проживання подружжя, які мають однакове громадянство й проживають на території іншої Договірної Сторони, компетентні органи цієї Договірної Сторони також будуть компетентними вирішувати справу і застосовуватимуть своє законодавство. У випадку, коли один з подружжя є громадянином однієї Договірної Сторони, а інший - громадянином другої, розгляд справи про розірвання шлюбу та роздільне проживання подружжя визначатиметься законодавством Договірної Сторони, на території якої вони мають спільне місце проживання.

2. Якщо на момент подання заяви про розірвання шлюбу та роздільне проживання один з подружжя є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - другої Договірної Сторони і один з них проживає на території однієї Договірної Сторони, тоді компетентні установи обох Договірних Сторін мають юрисдикцію розглядати справу. У цьому випадку вони застосовують законодавство своєї держави.

3. У справах про визнання шлюбу недійсним застосовується законодавство Договірної Сторони, на території якої шлюб було укладено, відповідно до статті 21 цієї Угоди. При цьому юрисдикція судів визначається відповідно до пунктів 1 і 2 цієї статті.

Стаття 24 Права батьків та дитини

1. Справи про встановлення батьківства та оспорування батьківства, так само як і права, які мають батьки та діти з однаковим громадянством, регулюються законодавством тієї Договірної Сторони, громадянами якої вони є. Коли один із подружжя має громадянство однієї Договірної Сторони, а інший - другої Договірної Сторони, то застосовується законодавство тієї Договірної Сторони на території якої вони мають спільне місце проживання.

2. Якщо батьки мають місце проживання на території однієї Договірної Сторони, а дитина проживає на території другої Договірної Сторони, то їх правові стосунки будуть регулюватись законодавством Договірної Сторони батьків.

3. Батьківські права на дитину, батьки якої не перебувають у шлюбі, за умови відсутності спору, визначатимуться законодавством обох Договірних Сторін.

4. Для винесення рішення в питаннях, що вказані в пунктах 1-3 цієї статті, є компетентними установи Договірних Сторін, законодавство яких повинно застосовуватись. У разі можливості застосування законодавства обох Договірних Сторін компетентними є установи Договірних Сторін, на території якої проживає дитина.

5. Якщо позивач та відповідач проживають на території однієї Договірної Сторони, то є компетентними також установи цієї Договірної Сторони з дотриманням положень пунктів 1-3 цієї статті.

Стаття 25 Усиновлення дитини

1. Усиновлення дитини, яка є громадянином однієї Договірної Сторони та проживає на території другої Договірної Сторони, провадиться на підставі законодавства Договірних Сторін, громадянами якої є дитина й усиновитель.

2. Для всиновлення необхідно, якщо цього вимагає законодавство тієї Договірної Сторони, громадянином якої є всиновлюваний, - згода всиновлюваного, його законного представника та дозвіл компетентного державного органу.

3. Якщо дитину всиновлює подружжя, один з якого є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - другої Договірної Сторони, то мають бути дотримані вимоги, які передбачені законодавством обох Договірних Сторін.

4. Положення частин 1, 2 та 3 цієї статті стосуються також скасування всиновлення та визнання його недійсним.

5. У справах про всиновлення, скасування та визнання всиновлення недійсним є компетентним суд тієї Договірної Сторони, громадянином якої є всиновлюваний. Якщо всиновлюваний є громадянином однієї Договірної Сторони, а проживає на території другої Договірної Сторони, де також усиновитель має місце проживання, компетентним є також орган другої Договірної Сторони.

Стаття 26 Опіка та піклування

1. У справах про опіку та піклування над громадянами Договірних Сторін, оскільки є компетентним орган опіки та піклування Договірної Сторони, громадянином якої є особа, яка потребує опіки чи піклування. При цьому застосовується законодавство цієї Договірної Сторони. У разі призначення опікунства та піклування над громадянами, місце проживання, місцеперебування чи майно яких знаходяться на території іншої Договірної Сторони, то компетентними щодо опіки й піклування будуть також і відповідні органи тієї Договірної Сторони.

2. Правовідносини між опікуном або піклувальником та особою, яка перебуває під опікою або піклуванням, визначаються законодавством Договірної Сторони, компетентний орган опіки та піклування якої призначив опікуна чи піклувальника.

3. Якщо виникла потреба в заходах щодо опіки чи піклування в інтересах особи, яка перебуває під опікою чи піклуванням, і місце проживання, місцеперебування, або майно якої знаходяться на території другої Договірної Сторони, тоді компетентний орган опіки та піклування цієї Договірної Сторони має терміново повідомити через Міністерство юстиції відповідно до пункту 1 цієї статті іншу Договірну Сторону.

4. У невідкладних випадках компетентний орган опіки та піклування другої Договірної Сторони може сам застосовувати необхідні заходи, проте він повинен терміново повідомити про попередньо вжиті заходи через Міністерство юстиції компетентний, згідно з пунктом 1 цієї статті, орган опіки та піклування. Застосовані заходи залишаються чинними до винесення компетентними органами іншого рішення.

5. Компетентний згідно з пунктом 1 цієї статті орган опіки та піклування може передати опіку або піклування відповідним органам другої Договірної Сторони, якщо місце проживання або місцеперебування, або майно особи, яка перебуває під опікою чи піклуванням, знаходяться на території цієї Договірної Сторони. Передача дійсна лише в тому випадку, коли запитуваний орган дасть згоду прийняти опіку чи піклування та повідомить про це запитуючий орган.

6. Компетентний орган, який згідно з пунктом 5 цієї статті прийняв опіку або піклування, здійснює їх відповідно до законодавства своєї держави. Однак, він не має права виносити рішення у питаннях, що стосуються особистого статусу особи, яка знаходиться під опікою або піклуванням.

Стаття 27 Право власності

1. До нерухомості й права власності на неї застосовується законодавство Договірної Сторони, на території якої знаходиться нерухоме майно.

2. Право власності на транспортні засоби, які підлягають внесенню до державних реєстрів, визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої вони зареєстровані компетентними установами.

3. Виникнення та припинення права власності або іншого речового права на рухоме майно визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої майно знаходилось у момент, коли мали місце дія або інша обставина, що стали підставою виникнення або припинення такого права. Виникнення та припинення права власності або іншого речового права на майно, яке є предметом угоди, визначається законодавством місця здійснення угоди, якщо інше не передбачено угодою сторін.

Стаття 28 Форма угоди

1. Форма угоди визначається за законодавством Договірної Сторони, на території якої її укладено.

2. Форма угоди з приводу нерухомого майна та права на нього визначається законодавством Договірної Сторони, на території якої знаходиться таке майно.

Стаття 29 Відшкодування шкоди

1. Зобов'язання про відшкодування шкоди, крім тих, які впливають з договорів та інших правомірних дій, визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої мали місце дія або інша обставина, що стали підставою для вимоги відшкодування шкоди.

2. Якщо заподіювач шкоди і потерпілий є громадянами однієї Договірної Сторони й проживають

на території іншої Договірної Сторони тимчасово, то застосовується законодавство тієї Договірної Сторони, громадянами якої вони є за умови подання заяви до суду.

3. У справах, указаних у пунктах 1 і 2 цієї статті, є компетентним суд Договірної Сторони, на території якої мали місце дія або інша обставина, що стали підставою для вимоги про відшкодування шкоди. Крім цього, потерпілий може подати позов також до суду Договірної Сторони, на території якої проживає відповідач.

Стаття 30 Право успадкування

1. До правовідносин з успадкування рухомого майна застосовується законодавство Договірної Сторони, на території якої померлий мав останнє постійне місце проживання.

2. До правовідносин з успадкування нерухомого майна застосовується законодавство Договірної Сторони, на території якої знаходиться таке майно.

3. Громадяни однієї Договірної Сторони можуть набувати на території іншої Договірної Сторони право на майно й інші права, одержуючи спадщину за законом або розпорядженням у випадку смерті на тих самих умовах і в такому ж обсязі, що і громадяни цієї Договірної Сторони, окрім обмежень, застосовуваних щодо іноземців законодавством обох Договірних Сторін.

Стаття 31 Перехід спадщини державі

Якщо померлий громадянин однієї з Договірних Сторін не має спадкоємця на території другої Договірної Сторони, то його рухоме та нерухоме майно буде передано у власність тієї держави, на чій території воно знаходиться.

Стаття 32 Форма заповіту

Форма заповіту визначається законодавством Договірної Сторони, громадянином якої був спадкодавець на момент складання заповіту. Крім того, повинно бути дотримано законодавство Договірної Сторони, на території якої був складений заповіт. Це положення застосовується й відносно скасування або зміни заповіту.

Стаття 33 Компетентність у справах про успадкування

1. За винятком випадків, передбачених пунктом 2 цієї статті, провадження у справах про успадкування рухомого майна провадять компетентні установи Договірної Сторони, на території якої померлий мав останнє постійне місце проживання.

2. Якщо все рухоме спадкове майно знаходиться на території Договірної Сторони, де померлий не мав останнього постійного місця проживання, провадження у справі про успадкування провадять установи цієї Договірної Сторони, якщо з цим згодні всі спадкоємці та за заявою спадкоємця або відказоодержувача.

3. Провадження у справах про успадкування нерухомого майна провадять компетентні установи Договірної Сторони, на території якої знаходиться це майно.

4. Положення цієї статті застосовуються й до спорів у справах про успадкування.

Стаття 34 Заходи щодо охорони спадщини

Компетентні органи будь-якої Договірної Сторони застосовують згідно зі своїм законодавством заходи, необхідні для охорони спадкового майна, яке залишене на її території громадянином другої Договірної Сторони.

Розділ V Визнання та виконання судових рішень у цивільних справах

Стаття 35 Визнання та виконання рішень у цивільних справах та кримінальних вироків у частині відшкодування шкоди

1. Будь-яка Договірна Сторона визнає та виконує такі судові рішення, винесені на території іншої Договірної Сторони згідно з положеннями цієї Угоди:

- а) судові рішення щодо цивільних справ;
- б) кримінальні вироки в частині відшкодування шкоди.

2. Договірними Сторонами визнаються та виконуються рішення, що були винесені після набуття чинності цією Угодою.

Стаття 36 Умови визнання та виконання судових рішень

1. Рішення, зазначені в статті 35 цієї Угоди, підлягають визнанню та виконанню в другій Договірній Стороні за таких умов:

а) судове рішення, винесене в будь-якій з Договірних Сторін, має бути остаточним та підлягати виконанню на її території;

б) відповідачеві належним чином повинно було бути вручено виклик згідно з законодавством Договірної Сторони, в якій було винесене судове рішення;

с) сторони в судовому розгляді не були позбавлені права захисту, їм було належним чином вручено повідомлення про виклик до суду та надана можливість бути представленими, у випадку коли вони не могли подати позов та захищатися;

д) не існує іншого остаточного судового рішення, винесеного щодо того самого предмета щодо тих самих сторін на території Договірної Сторони, від якої запитується визнання та виконання;

е) не існує незавершеного провадження у справі, яка базується на тих самих фактах, має ту саму мету та стосується тих самих сторін, у судовому органі тієї Договірної Сторони, від якої запитується визнання та виконання;

ф) таке рішення не суперечить основним принципам законодавства та громадському порядку Договірної Сторони, від якої запитується визнання та виконання.

Стаття 37 Розгляд клопотань про дозвіл виконання рішень

1. Розгляд клопотань про надання дозволу виконання рішень входить до компетенції судів Договірної Сторони, на території якої повинно бути здійснене виконання.

2. Реквізити клопотання визначаються законодавством Договірної Сторони, на території якої повинно бути здійснене виконання.

3. До клопотання про дозвіл виконання слід додати:

а) завірену судом копію рішення, офіційний документ про те, що рішення набуло чинності, якщо це не впливає з тексту самого рішення;

б) документ, який засвідчує, що відповідачу або його представнику, який не взяв участі у процесі, було своєчасно та в належній формі хоча б один раз вручено повідомлення про виклик до суду;

с) завірені переклади документів, що вказані в підпунктах (а) та (б) пункту 3 цієї статті.

4. Якщо у суду при видачі дозволу на виконання виникне сумнів, то він може запитати в особи, яка порушила клопотання про виконання рішення, пояснення, а також опитати відповідача по суті клопотання та, у разі потреби, запитати додаткові документи у суду, який виніс рішення.

Стаття 38 Порядок визнання та виконання рішень

1. Процедура визнання та виконання судового рішення регулюється законодавством Договірної Сторони, від якої запитується визнання та виконання.

2. При виконанні цієї Угоди органи, від яких запитується визнання та виконання, пов'язані конкретними обставинами справи та перевіряють лише те, чи дотримуються умови, передбачені цією Угодою.

Стаття 39 Врегулювання

Положення статей 35-38 даної Угоди про судові рішення застосовуються і до мирових угод, затверджених судом.

Стаття 40 Передача грошових сум та речей

Положення цієї Угоди, що стосуються визнання та виконання судових рішень, не повинні зачіпати внутрішні правила Договірних Сторін щодо передачі грошей чи майна, отриманих в результаті процедури виконання судового рішення до іноземної країни.

Глава III Заключні положення

Стаття 41 Вирішення спорів

Будь-які складнощі, що можуть виникнути у зв'язку із застосуванням цієї Угоди, мають вирішуватися дипломатичними каналами.

Стаття 42

Ця Угода підлягає ратифікації та набуде чинності через 30 днів після обміну ратифікаційними грамотами.

Стаття 43

Ця Угода залишається чинною на невизначений строк. Однак кожна Договірна Сторона може денонсувати цю Угоду в будь-який час, повідомивши про це іншу Договірну Сторону.

Денонсація набуває чинності через шість місяців після дати, коли інша Договірна Сторона отримала таке повідомлення.

На засвідчення цього відповідні уповноважені особи Договірних Сторін підписали цю Угоду та скріпили її своїми печатками.

Вчинено в м. Анкара 23 листопада 2000 року в двох примірниках, українською, турецькою та англійською мовами, причому всі тексти мають однакову силу. У разі виникнення суперечок у тлумаченні Договірні Сторони звертатимуться до тексту, викладеного англійською мовою.